

การพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

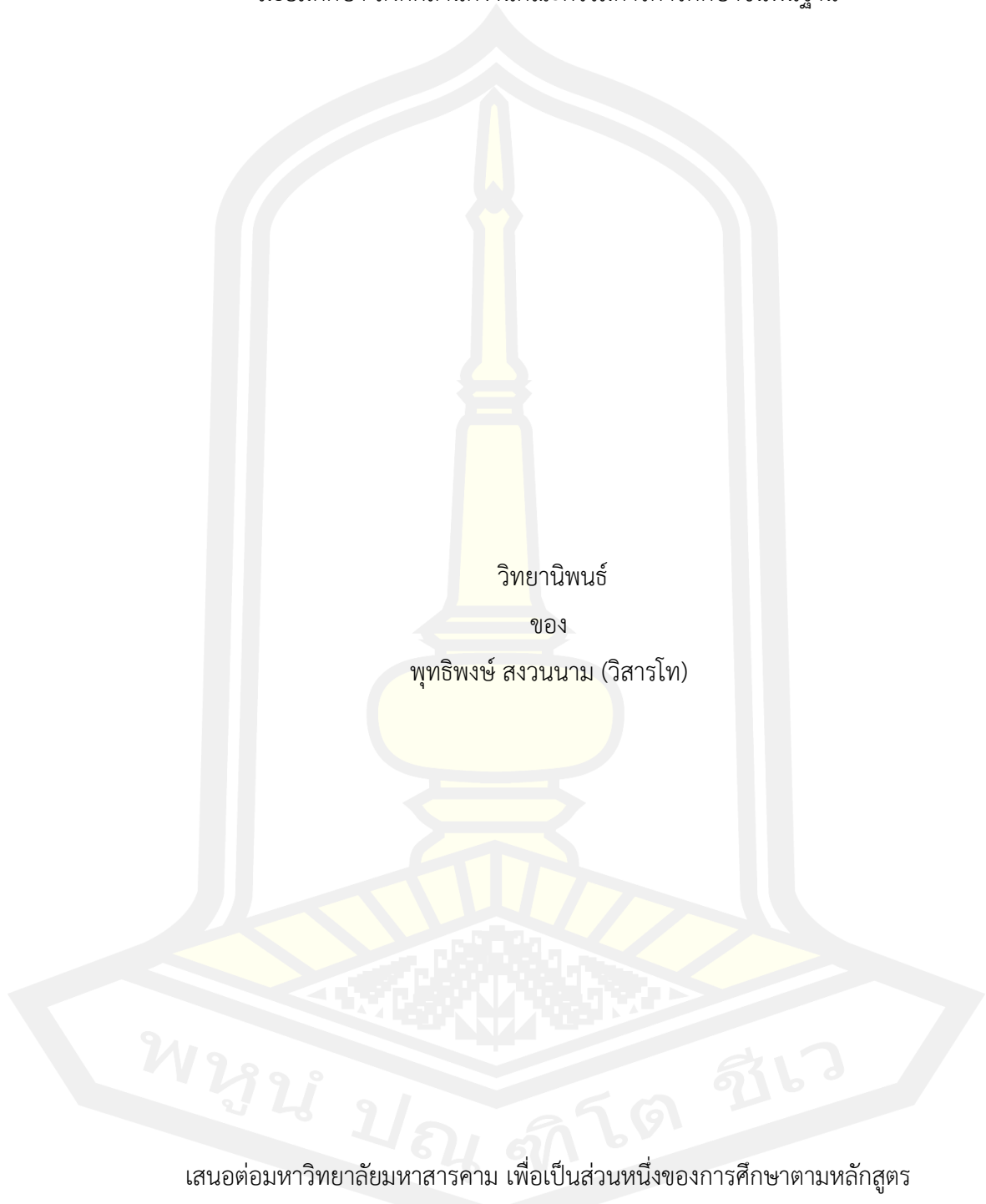
วิทยานิพนธ์
ของ
พุทธิพงษ์ สงวนนาม (วิสารโท)

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

มกราคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

มกราคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Development of Teacher Development System to Strengthen Morality, Ethics of
Secondary School Students under the Office of the Basic Education Commission

Puttipong Sanguannam (Wisaratho)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Education (Educational Administration and Development)

January 2023

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของพระพุทธิพงษ์ สงวนนาม (วิสารโท) แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศ. ดร. กนกอร สมปราชญ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากระบวนการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
ผู้วิจัย	พุทธิพงษ์ สงวนนาม (วิสารโท)		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี		
ปริญญา	การศึกษาศาสตรบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

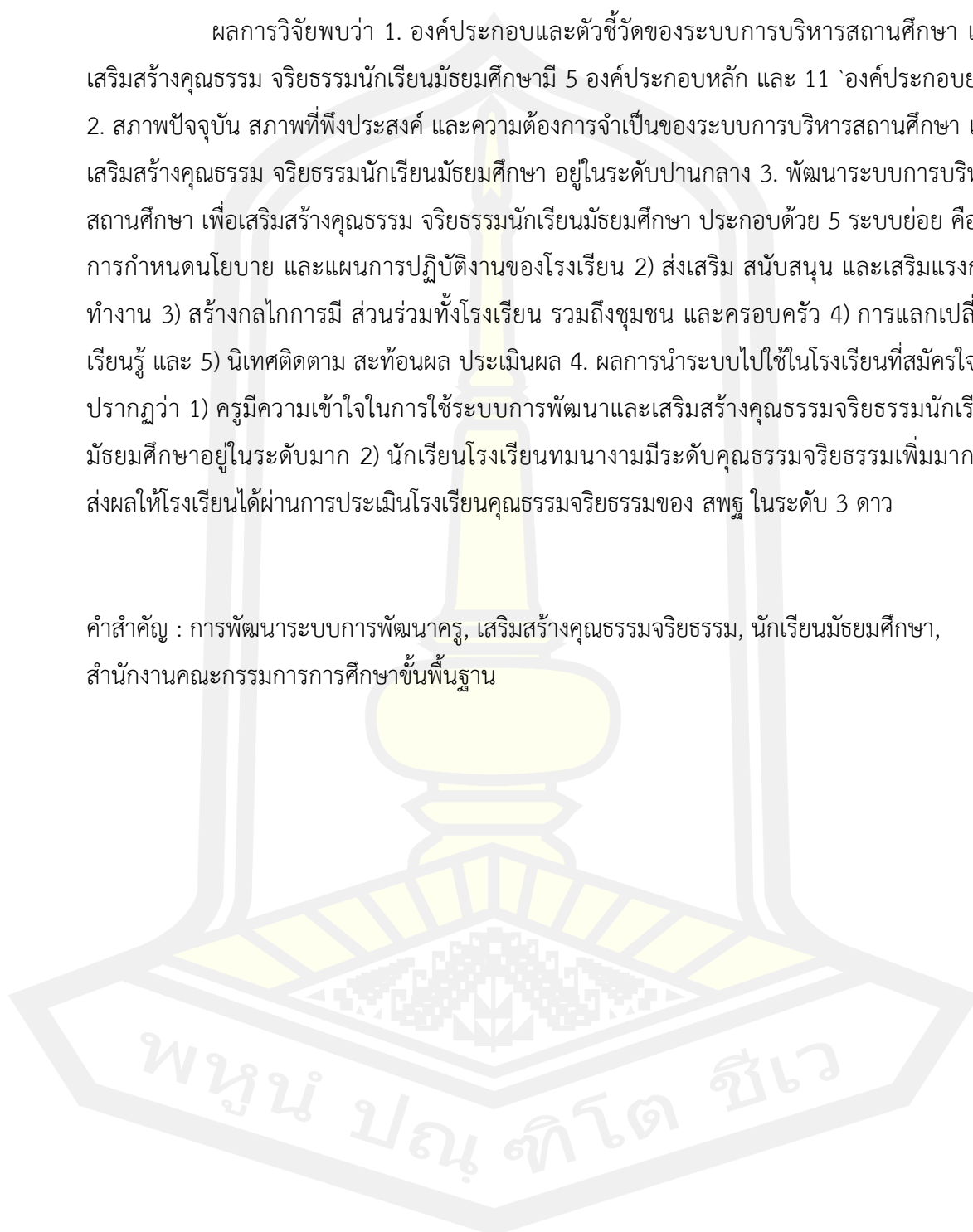
บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา 2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา 3. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา 4. เพื่อศึกษาผลการนำระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ไปใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็น 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ จำนวน 7 ท่าน ระยะที่ 2 การศึกษาความต้องการจำเป็นของระบบระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,358 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 111 โรง ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) มีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูหัวหน้างานวิชาการ รวมจำนวน 333 คน โดยเทียบจำนวนโรงเรียนทั้งหมด กับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan ระยะที่ 3 การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความความเป็นประโยชน์ของการออกแบบระบบ จำนวน 9 ท่าน ระยะที่ 4 การศึกษาผลการนำไปใช้ของระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูโรงเรียนทมนางาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ประกอบด้วยครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 28 คน ที่สมัครใจเข้าร่วม

พัฒนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์กรประกอบและตัวชี้วัดของระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มี 5 องค์ประกอบหลัก และ 11 องค์ประกอบย่อย 2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 3. พัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 ระบบย่อย คือ 1) การกำหนดนโยบาย และแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน 2) ส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรงการทำงาน 3) สร้างกลไกการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน รวมถึงชุมชน และครอบครัว 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 5) นิเทศติดตาม สะท้อนผล ประเมินผล 4. ผลการนำระบบไปใช้ในโรงเรียนที่สมัครใจผลปรากฏว่า 1) ครูมีความเข้าใจในการใช้ระบบการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) นักเรียนโรงเรียนทมนางามมีระดับคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้โรงเรียนได้ผ่านการประเมินโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมของ สพฐ ในระดับ 3 ดาว

คำสำคัญ : การพัฒนาระบบการพัฒนาครู, เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม, นักเรียนมัธยมศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

TITLE	Development of Teacher Development System to Strengthen Morality, Ethics of Secondary School Students under the Office of the Basic Education Commission		
AUTHOR	Puttipong Sanguannam (Wisaratho)		
ADVISORS	Assistant Professor Karn Ruangmontri , Ph.D.		
DEGREE	Doctor of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

The objectives of this research were to study: 1. To study the components and indicators of the educational institution administration system. to strengthen morality Ethics of secondary school students 2. To study the current condition desirable condition and the necessity of the educational institution administration system to strengthen morality Ethics of secondary school students 3. To develop a system of school administration to strengthen morality high school student ethics. 4. To study the results of the implementation of the educational institution administration system to strengthen morality The ethics of secondary school students were applied in order to be consistent with the research objectives. The researcher therefore presented it into 4 phases as follows: Phase 1, the study of elements of the educational institution administration system. to strengthen morality high school student ethics The group of informants consisted of 7 experts who examined the suitability of the elements, Phase 2 Study of the needs and necessities of the educational institution administration system to strengthen morality The ethics of secondary school students The population group included 2,358 secondary schools under the Office of the Basic Education Commission. The sample group included 111 secondary schools under the Office of the Basic Education Commission. It was obtained by using Multi-stage Random Sampling. The data were composed of

school administrators, teachers, and academic supervisors, totaling 333 people, comparing the total number of schools. with the sample size table of Krejcie and Morgan, Phase 3 Development of the School Management System to strengthen morality high school student ethics The group of informants include 9 experts assessing the suitability, feasibility and usefulness of the system design, Phase 4 The study of the implementation of the educational institution administration system to strengthen morality high school student ethics The group of informants were teachers at Thomna Ngam School. Under the Udon Thani Secondary Education Service Area Office It consisted of 28 teachers of all learning subject groups who voluntarily participated in the development.

The findings were as follows: 1. Elements and indicators of the educational institution administration system to strengthen morality The ethics of secondary school students has 5 main components and 11 minor components. 2. Current condition, desirable condition and the necessity of the educational institution administration system to strengthen morality high school student ethics moderate. 3. Develop an educational institution administration system to strengthen morality The ethics of secondary school students consists of 5 subsystems 1) Policy formulation and school action plans. 2) Promote, support and reinforce the work. 3) Create a mechanism of having Involve the whole school, community and family. 4) Exchange of knowledge and 5) Monitoring, reflecting, and evaluating results. 4. The results of the implementation of the system in voluntary schools showed that 1) Teachers had a high level of understanding of the system for developing and enhancing morality and ethics of secondary school students. 2) As a result, the school has passed the OBEC School Moral Ethics Assessment with a 3-star rating.

Keyword : Development of Teacher Development System, Strengthen Morality, Secondary School Students, Office of the Basic Education Commission

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้วิจัย จนทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชาญ์ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิโร รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ และรองศาสตราจารย์ ดร.ธรรินธร นามวรรณ กรรมการสอบ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาพิจารณาคุณภาพเครื่องมือ และขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาประเมินยืนยันองค์ประกอบ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความ กรุณาประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการพัฒนาระบบการบริหาร สถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจน ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูที่นำระบบไปใช้งานประสบความสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณครอบครัวผู้วิจัยที่คอยเป็นกำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุน อบรมสั่งสอนและให้ การศึกษาแก่ผู้วิจัย และนิตยปริญาเอก รุ่น 16 สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษาทุกท่าน ที่ดูแลช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่าน และขอมอบเป็นกำลังใจสำหรับผู้บริหารที่มีความตั้งใจในการทำงานในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา

พุทธิพงษ์ สงวนนาม (วิสารโท)

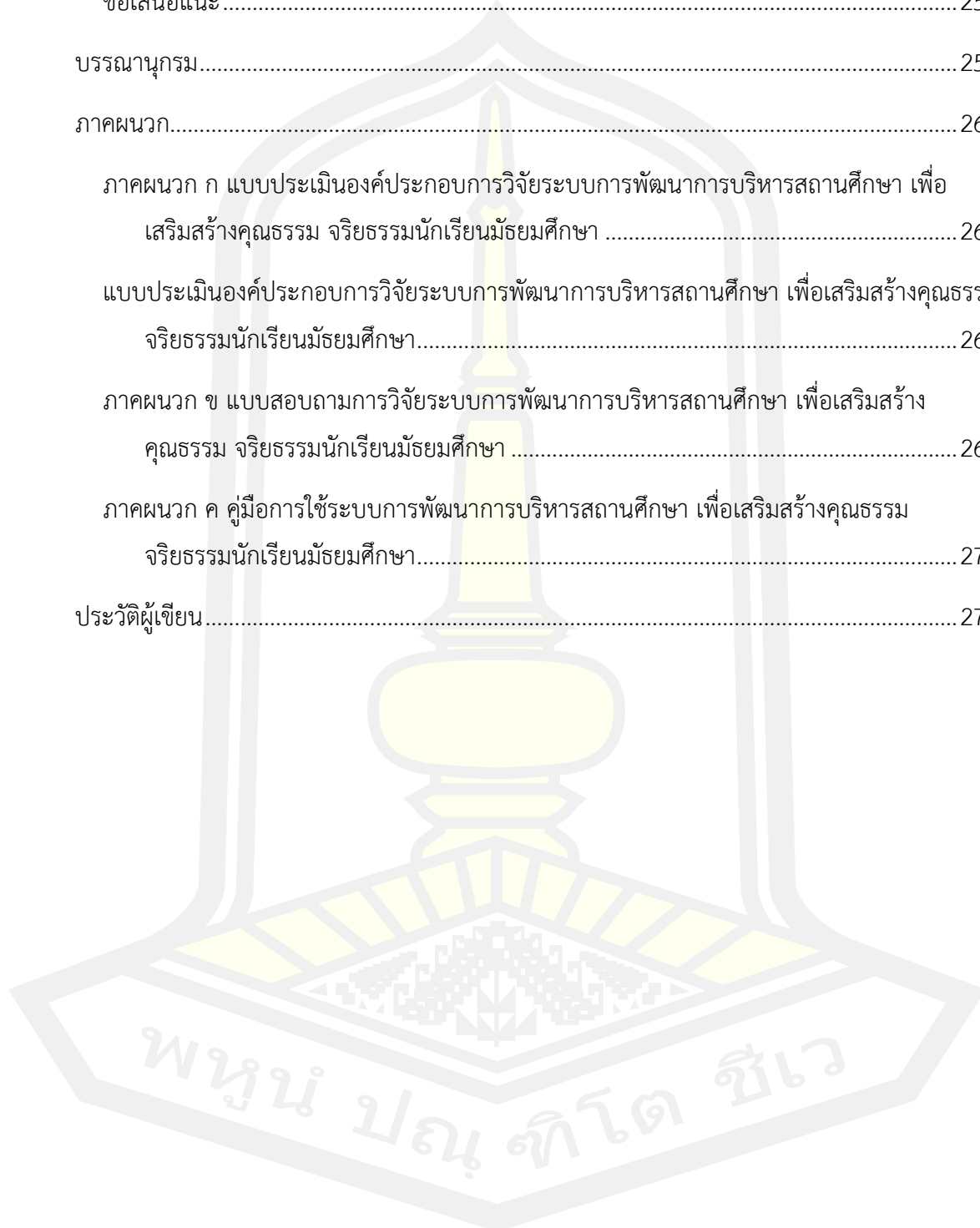
พหุบัณฑิต โศก ชีวะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ระบบและการพัฒนาระบบ.....	12
คุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน.....	39
การพัฒนาระบบพัฒนาครู.....	57
การประเมินความต้องการจำเป็น.....	83
การสนทนากลุ่ม.....	85
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	89

งานวิจัยในประเทศ.....	89
งานวิจัยต่างประเทศ.....	101
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	107
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษา.....	110
ระยะที่ 2 การศึกษาความต้องการจำเป็นของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา.....	113
ระยะที่ 3 การพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา	121
ระยะที่ 4 การศึกษาผลการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มัธยมศึกษาไปใช้.....	127
บทที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล.....	132
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	132
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	132
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	133
ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา.....	133
ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความต้องการจำเป็น ของระบบการพัฒนาคู เพื่อ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา.....	143
ระยะที่ 3 ผลการพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มัธยมศึกษา.....	165
ระยะที่ 4 ผลการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มัธยมศึกษาไปใช้.....	218
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	242
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	242
สรุปผล.....	242

อภิปรายผล.....	247
ข้อเสนอแนะ.....	252
บรรณานุกรม.....	254
ภาคผนวก.....	266
ภาคผนวก ก แบบประเมินองค์ประกอบการวิจัยระบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา เพื่อ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา	267
แบบประเมินองค์ประกอบการวิจัยระบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา.....	268
ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัยระบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา	269
ภาคผนวก ค คู่มือการใช้ระบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา.....	271
ประวัติผู้เขียน.....	273

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบ	18
ตาราง 2 การสังเคราะห์การพัฒนาาระบบ	29
ตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด การศึกษาแบบ 4.0 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	30
ตาราง 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	56
ตาราง 5 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนมัธยมศึกษา	115
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษา	134
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษาจำแนกเป็นรายชื่อ	136
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบ ด้านกระบวนการ (Process) ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษาจำแนกตามกระบวนการเป็นรายชื่อ	138
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบด้านผลิต (Output) ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มัธยมศึกษา จำแนกตามผลลัพธ์เป็นรายชื่อ	141
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามข้อมูลป้อนกลับเป็นรายชื่อ	142
ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	143

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยรวม . 145	
ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า (Output).....	146
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านกระบวนการ (Process) โดยรวม.....	150
ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านกระบวนการ (Process)	151
ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลผลิต (Output)	158
ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลลัพธ์ (Outcome).....	160
ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback).....	161
ตาราง 19 ค่า PNI _{modified} ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา	161
ตาราง 20 ค่า PNI _{modified} ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	162
ตาราง 21 ค่า PNI _{modified} ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านกระบวนการ(Process).....	163
ตาราง 22 ค่า PNI _{modified} ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลผลิต (Output).....	163

ตาราง 23 ค่า PNI _{modified} ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลลัพธ์ (Outcome)	164
ตาราง 24 ค่า PNI _{modified} ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback).....	164
ตาราง 25 การออกแบบระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา	169
ตาราง 26 กลไก/กระบวนการ/บทบาทหน้าที่/ตัวชี้วัด หน่วยระบบย่อยที่ 1 ชั้นระบุปัญหาที่ท้าทาย (Identify a challenge).....	182
ตาราง 27 กลไก/กระบวนการ/บทบาทหน้าที่/ตัวชี้วัด หน่วยระบบย่อยที่ 2 ชั้นค้นหาแนวคิด (Explore ideas).....	184
ตาราง 28 กลไก/กระบวนการ/บทบาทหน้าที่/ตัวชี้วัด หน่วยระบบย่อยที่ 3 ชั้นวางแผนและพัฒนา (Plan and Develop).....	188
ตาราง 29 กลไก/กระบวนการ/บทบาทหน้าที่/ตัวชี้วัด หน่วยระบบย่อยที่ 5 ชั้นทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate)	193
ตาราง 30 กลไก/กระบวนการ/บทบาทหน้าที่/ตัวชี้วัด หน่วยระบบย่อยที่ 5 ชั้นนำเสนอผลลัพธ์สู่ สังคม (Present the solution).....	196
ตาราง 31 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของระบบ การพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัย นำเข้า (Input) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	198
ตาราง 32 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของระบบ การพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประเมินองค์ประกอบด้าน กระบวนการ (Process) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	201
ตาราง 33 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของระบบ การพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประเมินองค์ประกอบด้านผลิต (Output) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	207

ตาราง 34 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของระบบ การพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาประเมินองค์ประกอบด้าน ผลลัพธ์ (Outcome) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	208
ตาราง 35 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของระบบ การพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประเมินองค์ประกอบข้อมูล ป้อนกลับ (Feedback) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	209
ตาราง 36 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	210
ตาราง 37 บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา	219
ตาราง 38 การจัดประชุมชี้แจงระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มัธยมศึกษา วันที่ 22 มิถุนายน 2565.....	220
ตาราง 39 แสดงคะแนน ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ของครู.....	224
ตาราง 40 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในด้านการ จัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนโดยรวม	225
ตาราง 41 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในด้านการ จัดการเรียนรู้ ชั้นชั้นกำหนดนโยบายและแผน	226
ตาราง 42 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในด้านการ จัดการเรียนรู้ ชั้นวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุน เสริมแรง.....	227
ตาราง 43 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในการจัดการ เรียนรู้ ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	228
ตาราง 44 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในด้านการ จัดการเรียนรู้ ชั้นทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate)	230
ตาราง 45 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในด้านการ จัดการเรียนรู้ ชั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน.....	231
ตาราง 46 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อระบบการ พัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา	232

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา	9
ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการศึกษาแบบ 4.0 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	19
ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการพัฒนาระบบ.....	26
ภาพประกอบ 4 การส่งเสริมพฤติกรรมผู้เรียนของครูผู้สอน.....	69
ภาพประกอบ 5 ระยะเวลาของการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลการดำเนินการ.....	109
ภาพประกอบ 6 ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา	180
ภาพประกอบ 7 หน่วยระบบย่อยที่ 1 ขึ้นกำหนดนโยบายและแผน	181
ภาพประกอบ 8 หน่วยระบบย่อยที่ 2 ขึ้นวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุนเสริมแรง	183
ภาพประกอบ 9 หน่วยระบบย่อยที่ 3 ขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	186
ภาพประกอบ 10 หน่วยระบบย่อยที่ 3 ขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	187
ภาพประกอบ 11 หน่วยระบบย่อยที่ 4 ขึ้นทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate).....	192
ภาพประกอบ 12 หน่วยระบบย่อยที่ 5 ขึ้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน	195
ภาพประกอบ 13 ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา	212

พหุบัณฑิต ชีวะ

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เกิดการเลือนไหลทางวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาสู่ประเทศไทยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไร้พรมแดน ซึ่งได้ก่อให้เกิดการผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมพื้นถิ่น ซึ่งส่งผลทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านค่านิยม พฤติกรรมและระบบคุณค่าของคนในสังคม ความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลงไป โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ยังขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ แยกแยะอย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรม นิยมพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยม บริโภคนิยม ขาดจิตสำนึกสาธารณะ และไปให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตนมากกว่าส่วนรวม นโยบายของรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่สะท้อนถึงวิกฤตการณ์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของคนในชาติ โดยได้เน้นย้ำให้น้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร หลักคำสอนของศาสนา วัฒนธรรม และความเป็นไทย มาสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรม โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สร้างค่านิยม จิตสำนึกที่ดีให้แก่ประชาชน ให้การพัฒนาประเทศมีความสมดุลทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ พร้อมทั้งก้าวไปสู่สังคมแห่งคุณธรรมตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและโมเดลประเทศไทย 4.0 โดยให้สังคมเกิดความเข้มแข็งจากภายในและกระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบ “ระเบิดจากข้างใน” รวมทั้งจัดระเบียบสังคม สร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ บทบาทของการศึกษาสำหรับปัจจุบันและอนาคตข้างหน้าจะทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น เพราะมีปัจจัยและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ท้าทายสังคมไทย การศึกษาจะต้องมีกระบวนการที่เตรียมความพร้อม และนำคนไทย

รวมทั้งสังคมไทยให้ก้าวสู่ยุคใหม่อย่างมั่นคง และรู้ทันสถานการณ์โลก ความพึงพอใจแค่เพียงความสำเร็จในผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมาหรือเฉพาะการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ไม่พออย่างแน่นอน ด้วยเหตุนี้ การวางแนวทางการพัฒนาการศึกษาข้างหน้าจะต้องอาศัยการมองวิสัยทัศน์ของคนไทยและสังคมไทย จากพื้นฐานของการศึกษาวิเคราะห์กระแสโลกาภิวัตน์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับการศึกษาทั้งในแง่ของตนเองและผลกระทบที่จะได้รับ ควบคู่ไปกับการพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคขัดแย้งต่าง ๆ ทั้งนี้โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะในการบริหารการศึกษานั้นควรยึดหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ในมาตรา 6 ที่กำหนดให้ “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภาต่างก็มีอุดมการณ์และหลักการการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และเพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคนไทยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์และเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดีและมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพและจิตใจ สติปัญญาความรู้และทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่พึงประสงค์และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข สถาบันการศึกษาจึงนับเป็นตัวแทนทางสังคมที่จะรับหน้าที่ในการกล่อมเกลาพฤติกรรมของเด็กต่อจากสถาบันครอบครัว นอกจากจะมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้แล้วยังมุ่งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนเพื่อให้มีความประพฤติที่ดี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนในแง่ของการพัฒนาเจตคติ การสร้างคุณธรรมจริยธรรม โดยตระหนักว่า “การศึกษาเป็นกระบวนการการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคลากรและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ สร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) การสร้างความเชื่อถือศรัทธา สร้างเยาวชนที่ดีของประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะการคิด ทำงานเป็นกลุ่ม เป็นผู้นำ และเป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยเหตุและผล ซึ่งยุทธศาสตร์และเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เป็นผู้ที่มีความสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ก้าวไกลสู่สากล มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย อยู่อย่างพอเพียง

มีจิตสาธารณะ ผ่านกระบวนการคิด ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
 แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้กระทำความดีแก่
 ส่วนรวม ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม
 ความเสียสละและจิตสาธารณะ ในขณะที่กระทรวงศึกษาธิการได้ลงนามทำ MOU
 (Memorandum Of Understanding) กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
 (ป.ป.ช.) ในครั้งนี้ว่าสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 โดยอาศัยกลไกทางการศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และการต่อต้านคอร์รัปชันให้เกิดขึ้น
 ในหมู่เยาวชน และถือเป็นการสร้างเครือข่ายการต่อต้านคอร์รัปชันในสถานศึกษาอีกด้วย ยุทธศาสตร์
 ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560–2564) ได้กำหนดวิสัยทัศน์
 ว่า “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)”
 มีพันธกิจในการสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกย่องธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ
 ทุกภาคส่วนแบบบูรณาการและปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มี
 มาตรฐานสากล โดยมีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ คือ ประเทศไทยได้รับการประเมินดัชนีการรับรู้
 การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 นอกจากนี้ ทิศทาง
 การพัฒนายุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 ยังมีความ
 สอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ยุทธศาสตร์ที่ 6
 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลในภาครัฐ) และทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ยุทธศาสตร์
 การปลูกฝัง “คนไทยไม่โกง” และยุทธศาสตร์การป้องกันด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาล)
 อีกด้วย จากภารกิจสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่ง (สำนักงาน ป.ป.ช.)
 ได้ทำข้อตกลงความร่วมมือในการต่อต้านการทุจริตร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ในปีงบประมาณ
 พ.ศ. 2556 เพื่อประสานความร่วมมือในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยอาศัยกลไกทาง
 การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปลูกจิตสำนึกให้แก่เยาวชน ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินโครงการ
 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ความสำคัญกับการเตรียมการด้านการป้องกันและ
 ปราบปรามการทุจริตในสถานศึกษา เพื่อวางรากฐานการปลูกจิตสำนึกซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการ
 ป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศชาติมาอย่างต่อเนื่อง (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัด
 การศึกษา, 2562)

ดังนั้น การพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และ
 คุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นผู้ใฝ่รู้
 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่เพียงพอต่อการพัฒนางานอาชีพ และคุณภาพชีวิต ซึ่งโครงการ
 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” เกิดขึ้นตาม

นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้หน่วยงานในสังกัดร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) บูรณาการความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติให้มี คุณลักษณะ 5 ประการ ประกอบด้วย 1) ทักษะกระบวนการคิด 2) มีวินัย 3) ซื่อสัตย์สุจริต 4) อยู่อย่างพอเพียง และ 5) จิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

สถานการณ์และสภาพปัญหาของชาติในปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่า การที่ ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการเงิน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางการเงินและการคลัง ของประเทศอย่างมาก ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางด้านวัตถุ อย่างเห็นได้ชัด ทิศทางของการพัฒนานั้นก็ได้เป็นไปอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทั้งด้านคนและวัตถุ เพราะการพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เน้นเรื่อง วัตถุอุปกรณ์อย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจของคนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีได้ ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ จำนวนมาก ผลของการพัฒนาเหล่านี้จึงเป็นที่มาของปัญหาสังคมปัจจุบันที่จะทวีความรุนแรงขึ้น เป็นลำดับ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของประเทศชาติกำลังประสบปัญหาสังคม หลายด้านที่รุ่มล่อมคุกคามเด็กเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ทำให้หลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ขาดระเบียบวินัยฯ ละทิ้งค่านิยมความเป็นไทย และขาดคุณธรรม เป็นปัญหาสังคมที่ควรแก้ไข เป็นการเร่งด่วน

จากสภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและหลากหลาย อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แพร่หลาย อย่างรวดเร็ว ทำให้แนวคิด วิถีชีวิต ค่านิยมของบุคคลในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจาก หลักศีลธรรม จริยธรรมที่ดั่งงามตามหลักธรรมของพุทธศาสนา กลับชื่นชมวัฒนธรรมตะวันตกที่เน้น การบริโภควัตถุต่าง ๆ จนเกิดความสับสน ระบบสังคมที่เคยดั่งงามของไทยได้รับผลกระทบอย่าง หลีกเลียงไม่ได้ อันสืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุ มากกว่าพัฒนาสังคมในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านจิตใจ จึงทำให้เกิดปัญหา ความย่อหย่อนของคุณธรรมจริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่า ประโยชน์ส่วนรวม ยังส่งผลไปยังปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย อาทิ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหายาเสพติด และปัญหาหย่าร้าง ปัญหาเด็กนักเรียนติดกัน ปัญหาการรักร่วมเพศ การหลงมัวเมาใน อบายมุข การปล่อยตัวปล่อยใจ ขาดระเบียบวินัย ไร้ทิศทางของชีวิต ฟุ่มเฟือย และอื่น ๆ อีกมากมาย หากปล่อยไว้จะเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศด้วย ผลจากการพัฒนาประเทศในระยะที่ ผ่านมาโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราสูง มีความก้าวหน้าทาง

วัตถุและเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างรวดเร็ว ประกอบกับอิทธิพลจากวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีบทบาทในสังคมไทย ทำให้เกิดปัญหาสังคมที่สลับซับซ้อน ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าพัฒนาสังคมในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านจิตใจ จึงทำให้เกิดปัญหาความย่อหย่อนของคุณธรรม จริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม การขาดคุณธรรม จริยธรรม ทำให้เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหายาเสพติด และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย หากปล่อยไว้จะเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศด้วย

ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในโรงเรียน และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบและตัวชี้วัดอะไรบ้าง
2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นอย่างไร
3. ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ควรเป็นอย่างไร
4. ผลการนำระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ไปใช้เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

4. เพื่อศึกษาผลการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ไปใช้

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปวางแผนประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กร
2. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปวางแผนประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กร
3. ได้ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปวางแผนประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กร
4. ได้ผลการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ไปใช้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับระบบการพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 องค์ประกอบของระบบ จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย Bertalanffy (1993); Schoderbek and others (1990); โกวัฒน์ เทศบุตร (2554) สรุปลงค์ประกอบได้ดังนี้

1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) และ 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

1.2 การพัฒนาคู (Sergiovanni, 1994 ; Louis and Kruse, 1995 ; Hord, 1997 ; Dufour and Eaker, 1998 ; Fullan, 1999 ; Senge and others, 2000 ; Hargreaves, 2003 ; Schmoker, 2004 ; DuFour, Eaker and Many, 2006 ; พระธรรมปิฎก, 2542 ; สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ, 2553 และวรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557) จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย สรุปลงค์ประกอบดังนี้ (1) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม (Share values and vision) (2) การแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงานระหว่างบุคคล (Shared personal practice) (3) การสนับสนุน

และการมีภาวะผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared leadership) และ (4) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative teamwork)

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ จำนวน 7 ท่าน

ระยะที่ 2 การศึกษาความต้องการจำเป็นของระบบระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

กลุ่มประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,358 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 111 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) มีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูหัวหน้างานวิชาการ รวมจำนวน 333 คน โดยเทียบจำนวนโรงเรียนทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan

ระยะที่ 3 การพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความความเป็นประโยชน์ของการออกแบบระบบ จำนวน 9 ท่าน

ระยะที่ 4 การศึกษาผลการนำไปใช้ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูโรงเรียนทมนางาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ประกอบด้วยครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 28 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมพัฒนา

แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้เพื่อออกแบบระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีระบบ

1.1 องค์ประกอบระบบ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีระบบจากเอกสารและตำราได้ องค์ประกอบหลักของระบบ ใช้เป็นแนวคิดเกี่ยวกับระบบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต 4) ข้อมูลป้อนกลับ (เฉลียว บุรีภักดี, 2546 : ทิศนา ขมมณี, 2555 : Lunenburg and Ornstein, 2004 : Kast and Rosenzweig, 1985 and Robbins (1990)

1.2 กระบวนการพัฒนาระบบ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีกระบวนการพัฒนาระบบจากเอกสาร และตำรา ซึ่งสรุปใช้เป็นแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาระบบ ประกอบด้วย 1) การศึกษาและวิเคราะห์ระบบ 2) การออกแบบและตรวจสอบระบบ 3) การทดลองใช้ระบบและประเมินผล (Stair, 1996 : Modell, 1989 and Shelly and others, 1991)

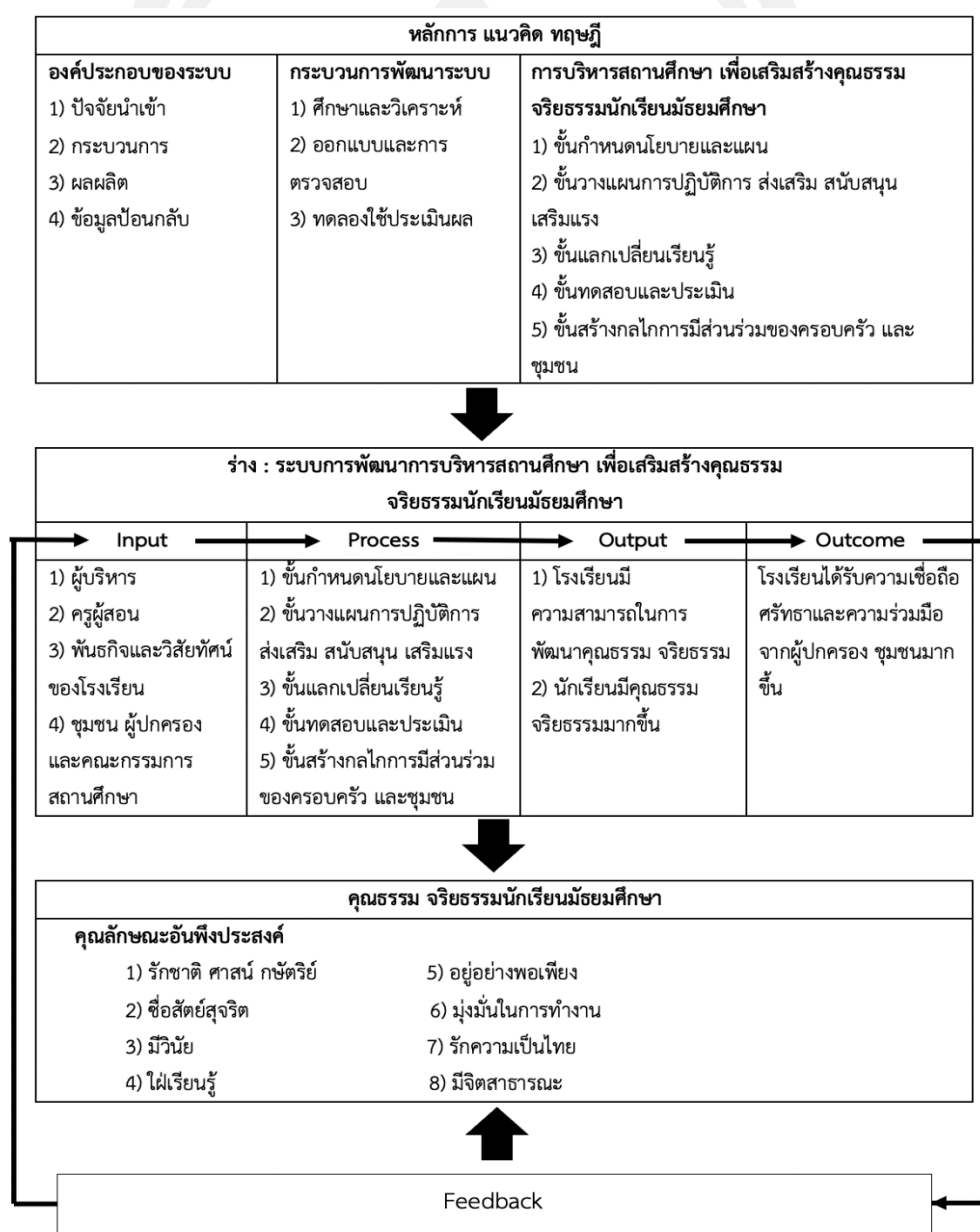
2. แนวคิด และทฤษฎีการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการศึกษา แบบ 4.0 ประกอบด้วย 1. ชั้นระบุปัญหาที่ท้าทาย (Identify a challenge) 2. ชั้นค้นหาแนวคิด (Explore ideas) 3. ชั้นวางแผนและพัฒนา (Plan and Develop) 4. ชั้นทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate) 5. ชั้นนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม (Present the solution) (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์, 2559 ; วิจารณ์ พาณิช, 2555 ; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550 ; NRC, 2012 และ อังศิริ ศรีภคกร, 2559)

3. ระบบการพัฒนาครู

การพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มัธยมศึกษาผู้วิจัยได้ยึดกรอบแนวคิดของ Sergiovanni (1994) ; Louis and Kruse (1995) ; Hord (1997) ; Dufour and Eaker (1998) ; Fullan (1999) ; Senge and others (2000) ; Hargreaves (2003) ; Schmoker (2004) ; DuFour, Eaker and Many (2006) ; พระธรรมปิฎก (2542) ; สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ (2553) และวรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557) และผู้วิจัยได้สังเคราะห์ แนวคิดในการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยมีองค์ประกอบดังนี้ (1) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม (Share values and vision)

(2) การแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงานระหว่างบุคคล (Shared personal practice) (3) การสนับสนุน และการมีภาวะผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared leadership) และ (4) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative teamwork) จากแนวคิด และทฤษฎีข้างต้น ในการร่างระบบการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาแบบ 4.0 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังแสดงในภาพประกอบ

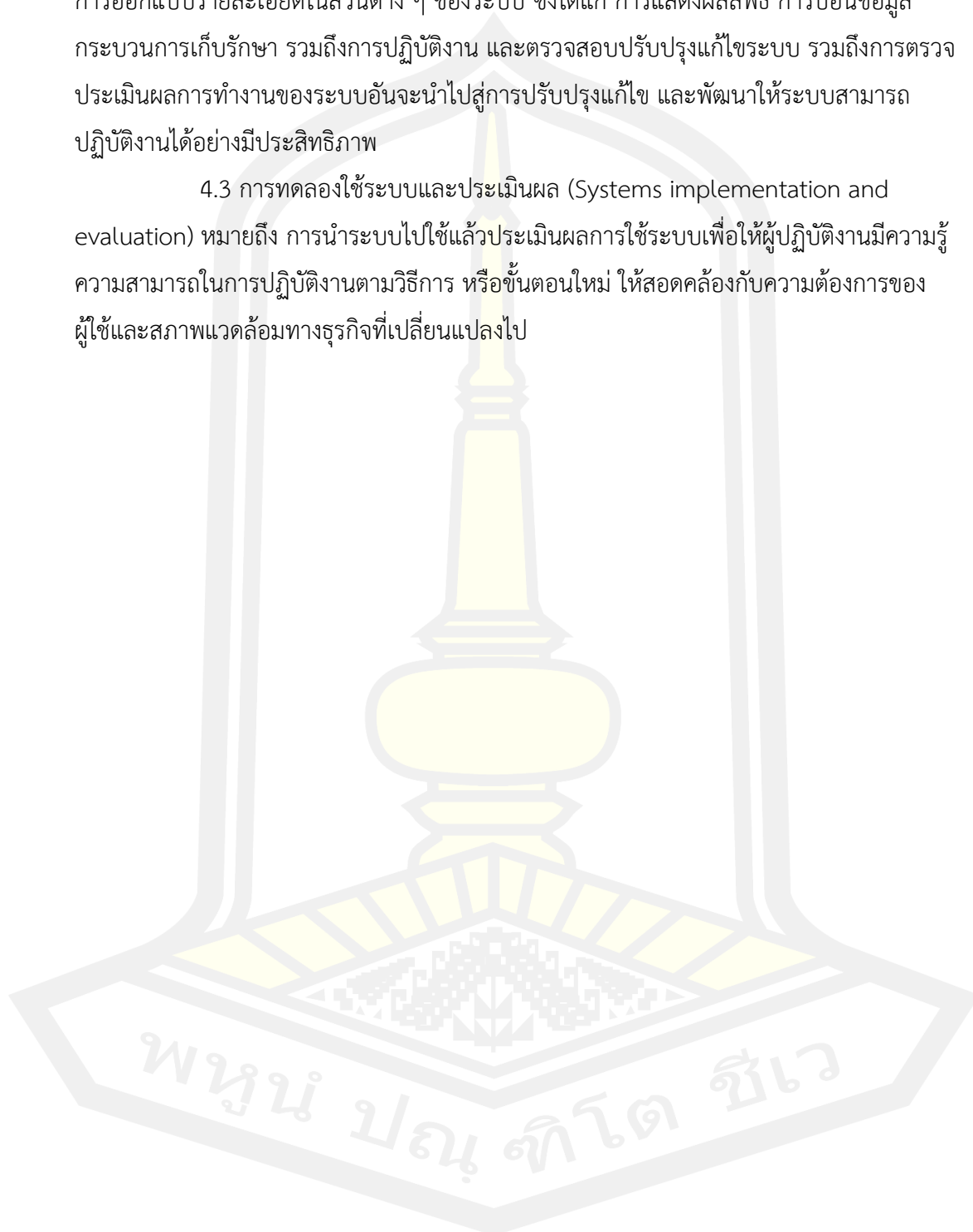
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง องค์ประกอบของระบบการพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบ ดังนี้
  - 1.1 ปัจจัยนำเข้า หมายถึง สิ่งที่ป้อนเข้าไปในหน่วยระบบเพื่อเข้าสู่กระบวนการและแปลงรูปเป็นผลผลิตของหน่วยระบบ ประกอบด้วย ผู้บริหาร หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอน ทรัพยากรที่มาสสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม
  - 1.2 กระบวนการ หมายถึง วิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนาคูในด้านการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษา ประกอบด้วย 1) ชั้นระบุปัญหาที่ท้าทาย 2) ชั้นค้นหาแนวคิด 3) ชั้นวางแผนและพัฒนา 4) ชั้นทดสอบและประเมิน และ 5) ชั้นนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม
  - 1.3 ผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดำเนินงานในการพัฒนาคู ในด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ครูมีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ 2) ครูมีความสามารถจัดการเรียนรู้ และ 3) ครูมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้
  - 1.4 ข้อมูลป้อนกลับ หมายถึง การรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาระบบ การพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาและการปรับปรุง แก้ไข พัฒนา ในครั้งต่อไป
2. การพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน การปฏิบัติงานร่วมกัน และการสะท้อนผลร่วมกัน องค์ประกอบหลักด้านกระบวนการ (Process) มีองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ ดังนี้
  - 2.1 ชั้นกำหนดนโยบายและแผน
  - 2.2 ชั้นวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริม สนับสนุน เสริมแรง
  - 2.3 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้
  - 2.4 ชั้นทดสอบและประเมิน
  - 2.5 ชั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน
4. การพัฒนาระบบ หมายถึง การดำเนินการออกแบบตามกระบวนการพัฒนาระบบ การพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาและวิเคราะห์ระบบ การออกแบบและตรวจสอบระบบ และการทดลองใช้ระบบและประเมินผล
  - 4.1 การศึกษาและวิเคราะห์ระบบ (Systems investigation and analysis) หมายถึง การศึกษาสำรวจหาข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบที่จะทำการพัฒนาและวิเคราะห์ การดำเนินงานของระบบแต่ละขั้นตอน

4.2 การออกแบบและตรวจสอบระบบ (Systems design and verification) หมายถึง การออกแบบรายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ของระบบ ซึ่งได้แก่ การแสดงผลลัพธ์ การป้อนข้อมูล กระบวนการเก็บรักษา รวมถึงการปฏิบัติงาน และตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขระบบ รวมถึงการตรวจประเมินผลการทำงานของระบบอันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้ระบบสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 การทดลองใช้ระบบและประเมินผล (Systems implementation and evaluation) หมายถึง การนำระบบไปใช้แล้วประเมินผลการใช้ระบบเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามวิธีการ หรือขั้นตอนใหม่ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ การพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

1. ระบบและการพัฒนาระบบ
2. คุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน
3. การพัฒนาระบบพัฒนาครู
4. การประเมินความต้องการจำเป็น
5. การสนทนากลุ่ม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ระบบและการพัฒนาระบบ

1. ระบบ
  - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ

ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) คือ แนวความคิดที่เชื่อว่า เอกภพนี้ (The Universe) เป็นหนึ่งหน่วยระบบ และแต่ละสิ่งย่อย ๆ ภายในเอกภพก็ล้วนมีความเป็นหนึ่ง หน่วยระบบทั้งสิ้น ทั้งตัวเอกภพและแต่ละสิ่งย่อย ๆ ล้วนมีคุณสมบัติของความเป็นหน่วยระบบ คือ เน้นหน่วยทำงาน มีขอบเขต มีผลผลิต มีกระบวนการทำงาน มีปัจจัยนำเข้า มีบริบท มีผลย้อนกลับ ประกอบขึ้นจากหน่วยย่อยระบบจำนวนหนึ่ง เป็นหน่วยย่อยระบบของหน่วยย่อยระบบหนึ่ง จุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดบนมิติเวลา มีที่อยู่ที่มาและที่ไป

การนำเอาทฤษฎีระบบมาใช้ในการพิจารณาลักษณะงานการบริหารการศึกษา ทำให้มองเห็นประเด็นต่าง ๆ ชัดเจนขึ้น อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ตามมาและนำไปสู่การตั้งคำถามเชิงวิจัยหรือตั้งสมมุติฐานการวิจัยที่มีคุณค่าต่อการสอนหลักวิชา ในวงวิชาการและบริหารการศึกษอย่างกว้างขวางและครอบคลุมประเด็นสำคัญครบวงจร (เฉลียว บุรีภักดี 2544)

แนวคิดเชิงระบบ (System Approach) มองว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ระบบใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ ระบบปิด (Closed Systems) เป็นระบบหนึ่งที่ไม่ส่งผลและไม่มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก ระบบ และระบบเปิด (Open Systems) เป็นระบบที่มีการเคลื่อนไหวถ่ายเท และมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ทฤษฎีระบบเป็นแนวคิดที่เชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่างมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ มีขอบเขต มีปัจจัยนำเข้า มีกระบวนการทำงาน มีผลผลิตและมีการเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ซึ่งผลผลิตของระบบหนึ่งอาจเป็นปัจจัยนำเข้าของอีกระบบหนึ่งที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

1.2 ความหมายของระบบ

คำว่า “ระบบ” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบ คือ ระเบียบเกี่ยวกับการรวมสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะซับซ้อนให้เข้าลำดับประสานกันเป็นอันเดียวกันตามหลักเหตุผลทางวิชาการ หรือ จะหมายถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติซึ่งมีความสัมพันธ์ประสานเข้ากัน โดยกำหนดรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

Sen (1990) ได้สรุปความหมายของระบบว่า ระบบ คือ ชุดขององค์ประกอบที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อการดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ระบบอาจมีลักษณะเป็นนามธรรม เช่น ระบบ วัฒนธรรม ระบบสังคม หรืออาจมีลักษณะที่เป็นรูปธรรม เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ ระบบไฟฟ้า ฯลฯ

Kast และ Rosenzweig (1985) ได้สรุปความหมายว่า ระบบ คือ สิ่งที่ถูกจัดให้เป็นระบบอยู่รวมกันเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วยส่วนย่อย (Parts) อันเป็นองค์ประกอบ (Components) หรือระบบย่อย (Subsystems) ตั้งแต่ 2 ส่วนขึ้นไปที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน

Semprevivo (1976) ให้ความหมายของระบบว่า ระบบ หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เพื่อให้บรรลุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง

Smith และคณะ (1980) ให้ความหมายของระบบว่า หมายถึง ชุดของส่วนประกอบย่อยที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและทำหน้าที่ร่วมกันภายใต้ข้อจำกัดของตนเอง โดยมุ่งไปสู่จุดหมายอย่างใดอย่างหนึ่งรวมกัน

เฉลิมชัย หาญกล้า (2545) ให้ความหมายของระบบ คือ ชุดขององค์ประกอบที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของการดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

Bedeian (1993) ให้ความหมายว่า ระบบ หมายถึง ชุดของส่วนประกอบย่อยที่มีการพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามจุดหมาย

Lunenburg และ Ornstein (2004) ให้ความหมายของระบบว่า คือ ชุดของ องค์ประกอบต่าง ๆ (Parts) ที่มีความสัมพันธ์กัน ทำหน้าที่ในลักษณะเป็นหน่วย (Unit) เพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า ระบบ คือ สิ่งต่าง ๆ ที่ประกอบด้วยส่วนย่อยตั้งแต่ 2 ส่วนขึ้นไป ที่มีความสัมพันธ์กัน มีการพึ่งพาอาศัยกัน และมีผลกระทบระหว่างกัน ร่วมทำหน้าที่ให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

1.3 องค์ประกอบของระบบ

ระบบเกี่ยวข้องกับการรวมตัวกันขององค์ประกอบต่าง ๆ ในการดำเนินการให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ดังนั้น จึงมีนักวิชาการจำนวนมากได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของระบบไว้ดังนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2545) ได้กล่าวว่า ระบบใดระบบหนึ่งจะประกอบด้วย องค์ประกอบหรือส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ สิ่งที่ป้อนเข้าไปหรือข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์ ต่อกันและกันและทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร เมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งมีปัญหาหรือไม่ทำงาน ส่วนอื่นก็จะ หยุดชะงักไปด้วย นอกจากนี้ระบบยังมีความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อม (Environment) อย่างใกล้ชิด ที่อาจกล่าวได้ว่าระบบจะได้รับข้อมูลนำเข้าจากสิ่งแวดล้อม และระบบจะสร้างหรือผลิตผลงานให้กับ สิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน สิ่งป้อนเข้า (Input) หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ และเป็นองค์ประกอบแรกที่จะ นำไปสู่การดำเนินงานของระบบ โดยรวมไปถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อันเป็นที่ตั้งของระบบนั้น ด้วยกระบวนการ (Process) เป็นองค์ประกอบที่สองของระบบ ซึ่งหมายถึงวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดผลงานหรือผลผลิตของระบบผลผลิต (Product) หรือผลงาน (Output) ซึ่งเป็นองค์ประกอบ สุดท้ายของระบบ หมายถึง ความสำเร็จในลักษณะต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยสิ่งที่ ป้อนเข้าไป กระบวนการ และผลผลิตหรือผลงานจะอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อมเดียวกัน หรือกล่าวโดยสรุปได้ว่า ทั้ง 3 องค์ประกอบ ต่างก็มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมเดียวกัน จึงจะ สามารถดำเนินงานได้และดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โกวัฒน์ เทศบุตร (2554) ได้แบ่งองค์ประกอบของระบบออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยป้อน (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) เช่น ระบบโรงเรียนจะประกอบด้วย องค์ประกอบที่เป็น 1) สัญลักษณ์ ได้แก่ สื่อ ภาษา คำสั่ง 2) วัตถุเช่น โต๊ะ เก้าอี้ สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ 3) บุคคล ได้แก่ ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น โดยองค์ประกอบแต่ละส่วนเชื่อมโยง สัมพันธ์กันเป็นระบบ

ทศนา แคมมณี (2545) ได้กล่าวว่า ระบบควรประกอบด้วยส่วนสำคัญอย่างน้อย 5 ส่วน ดังนี้

1. ตัวป้อน (Input) คือ องค์ประกอบต่าง ๆ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบนั้น องค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบใดระบบหนึ่งจะมีจำนวนและความสำคัญ มากน้อยเพียงใดมักขึ้นอยู่กับความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของผู้จัดระบบ

2. กระบวนการ (Process) หมายถึง การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการบรรลุเป้าหมาย ระบบใดระบบหนึ่งอาจมี องค์ประกอบเหมือนกัน แต่อาจมีลักษณะของการจัดความสัมพันธ์แตกต่างกันได้ แล้วแต่ความคิด ความรู้และประสบการณ์ของผู้จัดระบบ

3. ผลผลิต (Product) คือ ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดำเนินงาน หากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แสดงว่าระบบนั้นมีประสิทธิภาพ หากผลที่เกิดขึ้น ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง แสดงว่าระบบนั้นยังมีจุดบกพร่อง ควรที่จะพิจารณาปรับปรุงกระบวนการ และตัวป้อนซึ่งเป็นเหตุให้เกิดผลนั้น

4. กลไกควบคุม (Control) คือ กลไกหรือวิธีการที่ใช้ในการควบคุมหรือ ตรวจสอบกระบวนการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับจุดมุ่งหมาย ซึ่งจะป้อนกลับไปสู่การปรับปรุงกระบวนการ และตัวป้อนซึ่งสัมพันธ์กับผลผลิตและเป้าหมายนั้น

จันทราณี สงวนนาม (2545) ได้จำแนกองค์ประกอบของระบบว่าระบบ (System) ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารทุก ๆ ด้าน ได้แก่ บุคคล (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) การบริหารจัดการ (Management) และแรงจูงใจ (Motivations) ที่เป็นส่วนเริ่มต้นและเป็นตัวจักรสำคัญในการปฏิบัติงานขององค์การ

2. กระบวนการ (Process) หมายถึง การนำเอาปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารทุกประเภทมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เนื่องจากในกระบวนการจะมีระบบย่อย ๆ ร่วมกันอยู่หลายระบบครบวงจร ตั้งแต่การบริหาร การจัดการ การนิเทศ การวัดและ ประเมินผล การติดตามตรวจสอบ เป็นต้น เพื่อให้ปัจจัยทั้งหลายเข้าไปสู่กระบวนการทุกกระบวนการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3. ผลลัพธ์ (Product or Output) เป็นผลที่เกิดจากการนำเอาสิ่งที่ป้อนเข้า และเกิดกระบวนการเรียบร้อยแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ในการประเมินว่าผลที่เกิดขึ้นนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

4. ผลกระทบ (Outcome or Impact) เป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังจาก ผลลัพธ์ได้ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่คาดหวังหรือไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้นก็ได้

ไพทอร์ย์ สีนลาร์ตน์ม (2559) ได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบ และสรุปองค์ประกอบของระบบว่ามี 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)
2. กระบวนการ (Process)
3. ผลผลิต (Outputs)
4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

Bertalanffy (1993) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานของระบบ โดยประยุกต์ทฤษฎีระบบทั่วไป (General System Theory) เข้ากับทฤษฎีการสื่อสารและควบคุม (Theory of Communication and Control) ซึ่งแสดงองค์ประกอบของระบบไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หรือตัวรับเข้า (Receptors) หมายถึง สิ่งที่ต้องใช้ในการดำเนินงานของระบบ ซึ่งในทางการสื่อสารเราอาจจะเปรียบได้กับอวัยวะหรืออินทรีย์ที่ใช้ในการรับรู้ (Sense Organ)

2. กระบวนการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนหรือวิธีดำเนินการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าไปสู่ผลผลิตที่ต้องการ สำหรับในทางการสื่อสารอาจจะเปรียบได้กับกระบวนการทางสมองที่ทำหน้าที่ควบคุมการรับรู้ข่าวสาร (Control Apparatus)

3. ผลผลิต (Output) หรือตัวแสดงผล (Effectors) หมายถึง ผลที่ได้รับจากกระบวนการดำเนินงานของระบบ ซึ่งในทางการสื่อสารอาจจะเปรียบได้กับข่าวสาร (Message) ที่ได้รับจากกระบวนการควบคุมการรับรู้ข่าวสาร

4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) หมายถึง การนำผลที่ได้รับจากระบบเป็นข้อมูลย้อนกลับไปสู่ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการในลักษณะการป้องกันและควบคุมตนเอง (Self-Regulating) เพื่อรักษาสมภาวะสมดุลของระบบ

Bittel (1978) กล่าวว่า องค์ประกอบของระบบสามารถพิจารณาได้จากกรอบโครงสร้างพื้นฐานของระบบ (The Basic Systems Framework) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างหลัก 4 ส่วน คือ

1. ปัจจัยนำเข้า (Input)
2. กระบวนการหรือระบบย่อย (Process/Subsystem)
3. ผลผลิต (Output)
4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

Smith และคณะ (1980) ได้จำแนกองค์ประกอบของระบบไว้ 5 ประการ คือ

1. แหล่งทรัพยากร (Sources) หมายถึง แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับปัจจัยแต่ละปัจจัยที่นำเข้าสู่ระบบ

2. ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง แหล่งของวัตถุดิบหรือปัจจัยแต่ละปัจจัยที่นำเข้าสู่ระบบ ซึ่งจะมีผลต่อกระบวนการปฏิบัติงานและผลผลิตที่ได้รับตามลำดับต่อไป

3. กระบวนการและการแปรสภาพ (Process and Transformation) หมายถึง กรรมวิธีในการแปรสภาพวัตถุดิบหรือปัจจัยนำเข้าไปสู่ผลผลิตที่ต้องการ กระบวนการที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยนำเข้าที่เหมาะสม

4. ผลผลิต (Output) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ออกมาจากกระบวนการของระบบและเข้าไปสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกกระบวนการ ซึ่งอาจจะออกมาในรูปข่าวสาร พลังงาน หรือข้อมูลสารสนเทศทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม

5. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) หมายถึง สารสนเทศที่ได้มาจากการดำเนินงานของระบบ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการเลือกปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตต่อไปในอนาคต

Schoderbek และคณะ (1990) ได้จำแนกองค์ประกอบของระบบ (Element of a System) มี 3 ประการ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง สสาร พลังงาน มนุษย์ หรือข้อมูลสารสนเทศซึ่งมีความจำเป็นต่อการดำเนินงาน (Operation) ของระบบ

2. กระบวนการ (Process) หมายถึง การแปรสภาพหรือเปลี่ยนรูป (Transformation) ปัจจัยนำเข้าไปสู่ผลผลิตที่ต้องการ

3. ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลที่ได้รับ (Results) จากกระบวนการดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายของระบบ

Lunenburg และ Ornstein (2004) กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบไว้ว่า ระบบโดยทั่วไปมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง ทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการบริหารและพนักงาน ทรัพยากรการเงิน รวมถึงเงินทุนที่โรงเรียนใช้ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและระยะยาว ทรัพยากรทางกายภาพ ได้แก่ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ แหล่งข้อมูลความรู้ หลักสูตร และข้อมูลอื่น ๆ ที่โรงเรียนใช้ในการบริหาร

2. กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) หมายถึง ระบบบริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการรวมทรัพยากรและประสานงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน รวมถึงการเรียนรู้ของทุก ๆ คน การทำงานร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงหรือกระบวนการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีการศึกษาที่มีความสามารถในการเอื้อประโยชน์ต่อสังคม การทำงานของบางอย่างจะทำในระบบการผลิตผลผลิต ระบบจะเพิ่ม

มูลค่าเพิ่มให้กับการทำงานในกระบวนการ กระบวนการแปรสภาพนี้รวมถึงการดำเนินการภายในขององค์กรและระบบของการจัดการดำเนินงาน รวมถึงความสามารถทางเทคนิคของผู้บริหารโรงเรียน และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ แผนของการดำเนินงานและความสามารถขององค์กรจะมีผลต่อผลผลิต

3. ปัจจัยส่งออก (Outputs) หมายถึง ผลที่ได้มาจากการนำปัจจัยนำเข้าผ่านกระบวนการแปรสภาพ ในระบบผลผลิตเป็นความสำเร็จของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการการศึกษา แม้นว่าชนิดของผลจะแตกต่างกันที่โรงเรียนที่กำหนดไว้ก็ตาม เช่น การเจริญเติบโต และความสำเร็จของนักเรียนและครู อัตราการออกกลางคันของนักเรียน ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานและพึงพอใจในงานความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน

4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) หมายถึง ผลตอบรับถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน ความคิดเห็นเชิงลบสามารถนำมาใช้เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในกระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือปัจจัยนำเข้าหรือทั้งสอง เพื่อป้องกันผลกระทบต่อผลผลิตในอนาคต

5. สภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบ ๆ โรงเรียน รวมถึงสังคม การเมืองและเศรษฐกิจและบริบทของการบริหารงานภายในองค์กร

จากการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดของนักวิชาการที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายมาสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบเพื่อนำไปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังตาราง

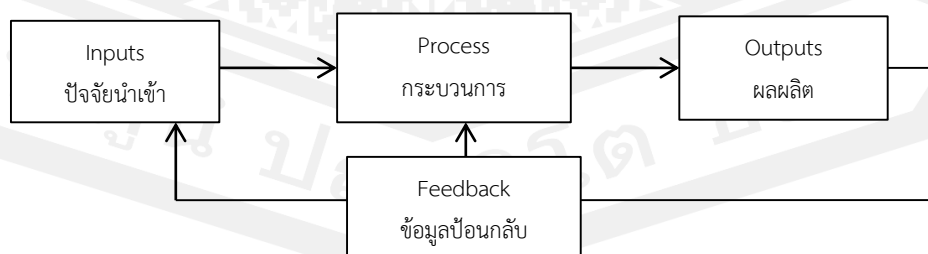
ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบ

นักวิชาการ องค์ประกอบของระบบ	ประจักษ์ รัตประเสริฐ	โกวิทย์นั เทศบุตร	พิศนา แชนเมณี	จันทร์ธานี สงวนนาม	ไพฑูริย์ มนต์รี	Bertalanffy	Bittle	Smith	Schoderbek	Lunenburg และ Ornstein	ความถี่
ปัจจัยนำเข้า	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	10
กระบวนการ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	10
ผลผลิต	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	10
ข้อมูลป้อนกลับ	-	-	/	/	/	/	/	/	-	/	7
สภาพแวดล้อมของระบบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	1
แหล่งทรัพยากร	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	1
ผลกระทบ	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	1
กลไกควบคุม	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	1
รวม	3	3	5	5	4	4	4	5	3	5	

จากตาราง 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบจากแนวคิดของนักวิชาการ ทั้ง 10 คน องค์ประกอบที่มีความถี่เกินร้อยละ 50 ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ข้อมูลป้อนกลับ ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ มีความถี่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ สภาพแวดล้อมของระบบ แหล่งทรัพยากร ผลกระทบ กลไกควบคุม

ดังนั้น ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ว่า ระบบมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) 4) ผลป้อนกลับ (Feedback) แต่ละองค์ประกอบมีคุณลักษณะดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า หมายถึง สิ่งที่ป้อนเข้าไปในหน่วยระบบเพื่อเข้าสู่กระบวนการและแปลงรูปเป็นผลผลิตของหน่วยระบบ ประกอบด้วย ผู้บริหาร หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอน ทรัพยากรที่มาสสนับสนุนการจัดการเรียนรู้
2. กระบวนการ หมายถึง วิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนาครูในด้านการจัดการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1) ระบุปัญหาที่ท้าทาย (Identify a challenge) 2) ค้นคว้าแนวคิด (Explore ideas) 3) ขั้ววางแผนและพัฒนา (Plan and Develop) 4) ขั้วทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate) 5) ขั้วนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม (Present the solution)
3. ผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นดำเนินงานในการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ได้ และครูมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้
4. ข้อมูลป้อนกลับ หมายถึง การรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาระบบพัฒนาครู ในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาในครั้งต่อไป องค์ประกอบพื้นฐานของระบบที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นแสดง ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการศึกษาแบบ 4.0 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 ระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้

ทวิชัมพร บุญมาก (2558) ได้พัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย
  - 1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.2 ผู้บริหาร
  - 1.3 ครู
  - 1.4 นักเรียน
  - 1.5 วิทยากร
  - 1.6 สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้
  - 1.7 งบประมาณ
2. กระบวนการ ประกอบด้วย
  - 2.1 การฝึกอบรม
  - 2.2 การนิเทศภายใน
3. ผลผลิต ประกอบด้วย
  - 3.1 ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้
  - 3.2 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของครู

กฤษฎา กัลปพฤก (2559) ระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานทางวิชาการ โดยการประยุกต์แนวคิดการบริหารผลการปฏิบัติงานและขยายการบริหารงานวิชาการเป็นระบบการบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย

1. องค์ประกอบหลักด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ วิธีการบริหาร บุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยี
2. องค์ประกอบหลักด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผนผลการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงาน การกำกับติดตาม การทบทวนและข้อมูลป้อนกลับ
3. องค์ประกอบหลักด้านผลผลิต (Output) ได้แก่ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารครูและนักเรียนมีความพึงพอใจในระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานทางวิชาการ
4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ได้แก่ การรายงานผลการดำเนินงานและการปรับปรุงผลการดำเนินงานด้านวิชาการ

เมธินันท์ วันดี (2559) ระบบการบริหารความเสี่ยงสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา องค์ประกอบในลักษณะเชิงระบบประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่

1.1 ทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน

1.2 ทรัพยากรวัสดุและเทคโนโลยี ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ หอประชุม อาคารกีฬา โรงอาหาร อาคารน้ำดื่ม ห้องน้ำ ห้องส้วม แหล่งเรียนรู้ภายใน แหล่งเรียนรู้ภายนอกและคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องฉายทึบแสง โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต

1.3 งบประมาณ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ ด้านการสนับสนุนเงินงบประมาณ และด้านการสนับสนุนเงินนอกงบประมาณ

1.4 หลักสูตร ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา

1.5 สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

2. ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ

2.2 ด้านบริหารงบประมาณ

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

2.5 ด้านบริหารกิจการนักเรียน

3. ด้านผลผลิตและผลลัพธ์ (Outputs and Outcomes) ได้แก่

3.1 ด้านผู้เรียน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตาม หลักสูตร การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนตามหลักสูตร การพัฒนาผู้เรียนมีสมรรถนะที่สำคัญ อ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

3.2 ด้านโรงเรียน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ การทำให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้เสียภายในโรงเรียน การทำให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้เสียภายนอกโรงเรียน

4. ด้านผลป้อนกลับ (Feedbacks) ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ คือ การรายงานผล เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม ของโรงเรียน

นริศ ภูอาราม (2560) ระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

1. องค์ประกอบหลักด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่

1.1 หลักสูตร

1.2 ครู

1.3 ผู้บริหาร

- 1.4 นักเรียน
- 1.5 ทรัพยากร
- 1.6 เครือข่าย
2. องค์ประกอบหลักด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบย่อย ได้แก่
  - 2.1 การวิเคราะห์ผู้เรียน
  - 2.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 2.3 การกำหนดเนื้อหา
  - 2.4 การกำหนดวิธีสอน
  - 2.5 การกำหนดสื่อการเรียนรู้
  - 2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - 2.7 การประเมินผล
3. องค์ประกอบด้านผลผลิต ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่
  - 3.1 นักเรียน
  - 3.2 ครู
4. องค์ประกอบด้านข้อมูลป้อนกลับ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยได้แก่
  - 4.1 การรายงานผลและข้อเสนอแนะ
  - 4.2 การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

จากศึกษาระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และสรุปองค์ประกอบของระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ผู้บริหาร ทรัพยากรที่มาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม
2. องค์ประกอบด้านกระบวนการ เป็นองค์ประกอบวิธีการนำมาใช้ในการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1) ระบุปัญหาที่ท้าทาย (Identify a challenge) 2) ค้นคว้าแนวคิด (Explore ideas) 3) วางแผนและพัฒนา (Plan and Develop) 4) ทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate) 5) นำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม (Present the solution)
3. องค์ประกอบด้านผลผลิต เป็นองค์ประกอบที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และ 3) ครูมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้

4. องค์ประกอบด้านข้อมูลป้อนกลับ ประกอบด้วย 1) การรายงานผล
2) การปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา

2. การพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบนั้นเมื่อองค์กรยังขาดระบบที่จะนำไปสู่การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งจำเป็นต้องริเริ่มสร้างและนำมาพัฒนาขึ้น หรือระบบที่มีอยู่แล้ว ไม่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ก็จำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาระบบเพื่อให้ระบบนั้น ๆ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น การพัฒนาระบบหรือการสร้างระบบขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งมีนักการศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบไว้ดังนี้

Smith และคณะ (1980) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบโดยได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาระบบออกเป็นขั้นต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระบบ (System analysis) ซึ่งหมายถึง การวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ในระบบว่ามีลักษณะอย่างไร มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ควรลดหรือเพิ่มองค์ประกอบใดให้เหมาะสมกับสภาพของระบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
2. การออกแบบระบบ (System design) หมายถึง การนำองค์ประกอบต่าง ๆ ที่วิเคราะห์แยกแยะไว้ นำมารวบรวมเพื่อออกแบบระบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าระบบเดิมที่เป็นอยู่
3. การวัดและตรวจสอบระบบ (System measurement) โดยที่หลังจากทำการร่างหรือออกแบบระบบแล้ว จะต้องทำการตรวจสอบว่าระบบมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้หรือไม่

Edwards (1985) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนซึ่งเป็นวงจรในการพัฒนาระบบไว้ดังนี้ คือ

1. ขั้นการวิเคราะห์ระบบ (Systems analysis) เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากมีการร้องขอหรือมีความต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ระบบมีความเหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์ระบบให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนแล้ว จะต้องมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ก่อนที่จะมีการออกแบบระบบใหม่
2. ขั้นการออกแบบระบบ (Systems design) เป็นขั้นตอนของการออกแบบคุณสมบัติของโปรแกรม หรือคุณสมบัติของระบบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานก่อนที่จะได้มีการสร้างเป็นต้นแบบของระบบ
3. ขั้นการพัฒนาระบบ (Systems development) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรชีวิตตามระบบ ซึ่งในขั้นนี้จะต้องมีการพัฒนาระบบให้เป็นต้นแบบที่มีความสมบูรณ์ มีการ

ประเมินผลและตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้เกิดความเหมาะสมมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ก่อนที่จะนำระบบดังกล่าวไปสู่ผู้ใช้

Stair (1996) ได้สรุปหลักการของวงจรพัฒนาระบบ (System development life cycle: SDLC) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาระบบ (Systems investigation) เป็นขั้นตอนแรกของการพัฒนาระบบ โดยผู้พัฒนาระบบจะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบที่จะทำการพัฒนา เช่น สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ความเป็นไปได้ของการพัฒนาระบบที่ต้องการสิ่งที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ประมาณค่าใช้จ่าย เป็นต้น ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ นำมาใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจว่าสมควรที่จะพัฒนาระบบหรือไม่ และระบบที่พัฒนาขึ้นควรมีลักษณะอย่างไร

2. การวิเคราะห์ระบบ (Systems analysis) เป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์การดำเนินงานของระบบแต่ละขั้นตอนประกอบด้วยอะไรบ้าง มีความเกี่ยวข้อง หรือมีความสัมพันธ์กับสิ่งใดบ้าง รวมถึงความต้องการของผู้ใช้ และจุดเด่นของการใช้งานแต่ละด้านของระบบใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจว่าระบบควรได้รับการพัฒนาในลักษณะใด

3. การออกแบบระบบ (Systems design) เป็นขั้นตอนของการออกแบบรายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ของระบบ ซึ่งได้แก่ การแสดงผลลัพธ์ การป้อนข้อมูล กระบวนการเก็บรักษา รวมถึงการปฏิบัติงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการวัสดุอุปกรณ์สำหรับนำมาพัฒนาให้เป็นระบบใหม่ต่อไป

4. การใช้ระบบ (Systems implementation) เป็นขั้นตอนของการนำระบบมาสู่การปฏิบัติจริงตามวัตถุประสงค์ และรูปแบบที่ได้ทำการออกแบบไว้

5. การดูแลรักษาและการตรวจสอบระบบ (Systems maintenance and review) เป็นขั้นตอนของการปรับปรุงแก้ไขระบบหลังจากที่ได้มีการติดตั้งและใช้งานแล้ว รวมถึงการตรวจประเมินผลการทำงานของระบบอันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้ระบบสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยาวนานมากที่สุด

Shelly และคณะ (1991) ได้สรุปหลักการกระบวนการพัฒนาระบบ (The Systems Development Life Cycle: SDLC) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจเบื้องต้น (Preliminary investigation)
2. การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis)
3. การออกแบบระบบ (Systems Design)
4. การพัฒนาระบบ (Systems Development)

5. การนำระบบไปใช้และการประเมินระบบ (Systems Implementation and Evaluation)

Modell (1989) ได้สรุปหลักการของกระบวนการพัฒนาระบบ (The Systems Development Life Cycle: SDLC) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis)
2. การออกแบบระบบ (Systems Design)
3. การนำระบบไปใช้ (Systems implementation)

Kendall และคณະ (2002 อ้างอิงมาจาก โกวัฒน์ เทศบุตร, 2554) ได้สรุปหลักการของกระบวนการพัฒนาระบบ (The Systems Development Life Cycle: SDLC) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระบุโอกาสปัญหาและวัตถุประสงค์ (Identifying Problem Opportunities and Objectives)
2. การกำหนดความต้องการ (Determining Information Requirements)
3. การวิเคราะห์ระบบ (Analysis Systems Needs)
4. การออกแบบระบบ (Designing the Recommended Systems)
5. การพัฒนาและการจัดเก็บ (Developing and Documenting)
6. การตรวจสอบและการบำรุงรักษาระบบ (Testing and Maintaining the Systems)
7. การนำระบบไปใช้และการประเมินระบบ (Implementing and Evaluating the Systems)

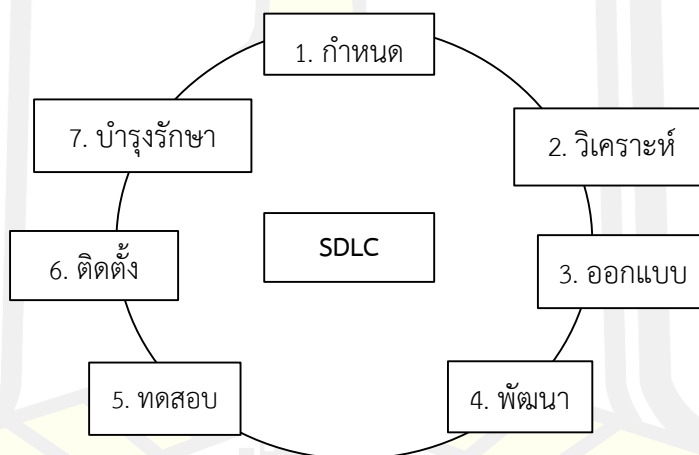
โกวัฒน์ เทศบุตร (2554) ได้สรุปหลักการของกระบวนการพัฒนาระบบ (The Systems Development Life Cycle : SDLC) ไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาระบบ (Systems Investigation) เพื่อให้ทราบสภาพประกอบเป็นอยู่จริง (Facts) ของระบบ
2. การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) เพื่อให้ทราบจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ของระบบปัจจุบัน และความต้องการของผู้ใช้ระบบ
3. การออกแบบระบบ (Systems Design) เพื่อให้ได้ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ
4. การนำระบบไปใช้ (Systems Implementation) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามวิธีการ หรือขั้นตอนใหม่

5. การตรวจสอบ ทบทวนระบบ (Systems Review) เพื่อให้ทราบผลการปฏิบัติงานตามระบบใหม่ และการปรับแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2544) ได้สรุปหลักการของวงจรการพัฒนา ระบบ (System Development Life Cycle) เป็นวงจรที่แสดงถึงกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จ วงจรการพัฒนา ระบบ โดยมีอยู่ 7 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. การกำหนดปัญหา (Product Definition) เป็นขั้นตอนของการกำหนดขอบเขตปัญหา สาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานในปัจจุบัน ความเป็นไปได้กับการสร้างระบบใหม่ การกำหนดความต้องการ (Requirements) ระหว่างนักวิเคราะห์ระบบกับผู้ใช้งาน โดยข้อมูลเหล่านี้ได้จากการสัมภาษณ์ การรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อทำการสรุปเป็นข้อกำหนด มีการติดตั้งและใช้งานแล้ว ในขั้นตอนนี้อาจเกิดปัญหาของโปรแกรม (Bug) ซึ่งโปรแกรมเมอร์จะต้องรับแก้ไขให้ถูกต้องหรือเกิดความต้องการของผู้ใช้งานที่ต้องการเพิ่มโมดูลในการทำงานอื่น ๆ ซึ่งทั้งนี้จะต้องเกี่ยวข้องกับ Requirement Specification ที่เคยตกลงกันหน้าด้วย สำหรับขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นตอนนี้ สามารถแสดงด้วยภาพประกอบ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการพัฒนา ระบบ

2. การวิเคราะห์ (Analysis) การวิเคราะห์เป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์การดำเนินงานของระบบปัจจุบัน โดยการนำความต้องการที่ได้มาจากขั้นตอนแรกมาวิเคราะห์รายละเอียด เพื่อทำการพัฒนาเป็นแบบจำลองลอจิคัล (Logical Model) ซึ่งประกอบด้วย ภาพประกอบกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram) คำอธิบายการประมวลผลข้อมูล (Process Description) แบบจำลองข้อมูล (Data model) ในรูปของ ER-Diagram ทำให้ทราบถึงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในระบบว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง มีความเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กับสิ่งใด

3. การออกแบบ (Design) การออกแบบเป็นขั้นตอนของการนำผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ทางลอจิคัลมาพัฒนาเป็น Physical Model ให้สอดคล้องกันโดยการออกแบบจำลองข้อมูล (Data Model) การออกแบบรายงาน (Output Design) และการออกแบบจอภาพในการติดต่อกับผู้ใช้งาน (User Interface) การจัดทำพจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary) ขั้นตอนของการวิเคราะห์และออกแบบจะมุ่งเน้นถึงการแก้ปัญหาอะไร (What) และมุ่งเน้นการแก้ปัญหอย่างไร (How)

4. พัฒนา (Development) การพัฒนาเป็นขั้นตอนของการพัฒนาโปรแกรมด้วยการสร้างชุดคำสั่งหรือเขียนโปรแกรมเพื่อสร้างระบบงาน โดยโปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับเทคโนโลยีที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบันภาษาระดับสูงได้มีการพัฒนาในรูปแบบของ 4GL ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนา รวมทั้งการมี CASE (Computer Aided Software Engineering)

5. ทดสอบ (Tasting) การทดสอบระบบนั้นเป็นขั้นตอนของการทดสอบระบบก่อนที่จะปฏิบัติการใช้งานจริง ทีมงานจะทำการทดสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อน ด้วยการสร้างข้อมูลจำลองเพื่อตรวจสอบการทำงานของระบบ หากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นก็จะย้อนกลับไปในขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมใหม่ โดยการทดสอบระบบนี้จะมีการตรวจสอบอยู่ 2 ส่วน ด้วยกันคือการตรวจสอบแบบภาษาเขียน (Syntax) และการตรวจสอบวัตถุประสงค์งานตรงกับความต้องการหรือไม่

6. ติดตั้ง (Implementation) ขั้นตอนต่อมาหลังจากที่ได้ทำการทดสอบจนมีความมั่นใจแล้วว่าระบบสามารถทำงานได้จริงและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ระบบ จากนั้นจึงดำเนินการติดตั้งระบบเพื่อใช้งานจริงต่อไป

7. บำรุงรักษา (Maintenance) เป็นขั้นตอนของการปรับปรุงแก้ไขระบบหลังจากการวิเคราะห์ระบบ ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ว่าต้องการระบบแบบใดและสารสนเทศอะไร

ประสงค์ ประณีตพลกรัง (2543) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยเรียกกระบวนการนี้ว่า วัฏจักรของการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. การตรวจสอบเบื้องต้น (Preliminary Investigation) เริ่มจากผู้ใช้ได้ประสบปัญหาหรือโอกาสเกี่ยวกับระบบที่ทำงานอยู่ในปัจจุบัน และได้จัดทำแบบร่างขอต่อฝ่ายระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ หลังจากได้ตรวจสอบในเบื้องต้นอย่างคร่าว ๆ เกี่ยวกับปัญหาหรือโอกาสที่เกิดขึ้นแล้ว ฝ่ายระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการจะจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาหรือหนทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสำหรับการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

2. วิเคราะห์ความต้องการ (Requirement Analysis) เมื่อผู้บริหารได้ศึกษารายงานจากฝ่ายระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเกี่ยวกับผลการตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว ถ้ามีการตัดสินใจที่จะดำเนินการต่อไป ขั้นตอนต่อไปที่จะดำเนินการ คือ การวิเคราะห์ความต้องการ Requirement Specification ที่ชัดเจน ในขั้นตอนนี้หากเป็นโครงการที่มีขนาดใหญ่ อาจเรียกขั้นตอนนี้ว่า ขั้นตอนการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study)

3. การออกแบบระบบ (System Design) เมื่อทราบความต้องการเกี่ยวกับระบบแล้วและผู้บริหารได้ตัดสินใจที่จะดำเนินการต่อไปเพื่อแก้ปัญหาหรือฉวยโอกาสในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นขั้นตอนนี้จะต้องดำเนินการต่อมา คือ การออกแบบระบบซึ่งจะเป็นการออกแบบระบบที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และสภาพแวดล้อมขององค์กร

4. การจัดหาระบบ (System Acquisition) หลังจากรายละเอียดของการออกแบบระบบได้เสร็จสิ้นลง การพิจารณาเกี่ยวกับประเภทของฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และการบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นจะติดตามมา แนวทางการจัดหาได้แก่ การซื้อและการเช่า จึงต้องนำมาพิจารณาว่าแนวทางใดที่จะเป็นประโยชน์แก่องค์กรมากที่สุด

5. การติดตั้งเพื่อใช้งานและการบำรุงรักษา (System Implementation and maintenance) ในขั้นตอนนี้ระบบจะถูกติดตั้งเพื่อการใช้งาน และการปรับแต่งหรือปรับปรุงตามความเหมาะสม ผู้ใช้ระบบจะได้รับการอบรมเพื่อให้เข้าใจและสามารถใช้ระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังการติดตั้ง หลังจากนั้นการดูแลรักษาระบบจะต้องมีการดำเนินการควบคู่กันไปตลอดจนมีการปรับแต่งระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีกระบวนการพัฒนาระบบของ Smith and others (1980), Stair (1996), Shelly and others (1991), Modell (1989), Edwards (1985) และนักวิชาการอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์กระบวนการพัฒนาระบบเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์และนำมาเป็นกรอบแนวคิด ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 การสังเคราะห์การพัฒนาระบบ

นักวิชาการ	Smith and others (1980)	Edwards (1985)	Stair (1996)	Shelly and others (1991)	Modell (1989)	Kendall และคณะ (2002)	ความถี่
การพัฒนาระบบ							
1. ระบุปัญหาและวัตถุประสงค์ (Identifying problem opportunities and objectives)	-	-	-	-	-	/	1
2. การสำรวจเบื้องต้น (Preliminary investigation)	-	-	-	/	-	-	1
3.การกำหนดความต้องการ (Determining information requirements)	-	-	-	-	-	/	1
4. การศึกษาระบบ (Systems investigation)	-	-	/	-	/		2
5. การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis)	/	/	/	/	/	/	5
6.การพัฒนาระบบ (Systems Development)	/	/	/	/	-	/	5
7. การออกแบบระบบ (Systems Deign)	/	/	/	/	/	/	6
8. การนำระบบไปใช้ (Systems Implementation)	-	-	/	/	/	/	4
9. การตรวจสอบ ทบทวนระบบ (Systems Review)	/	-	/	-	-	/	3
รวม	4	3	6	5	4	8	

จากตาราง 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกลุ่มแสดงการสังเคราะห์เพื่อให้ได้ขั้นตอนการพัฒนา
ระบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการศึกษาแบบ 4.0 ด้วยกระบวนการชุมชน
การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้
ตามแนวคิดการศึกษาแบบ 4.0 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การพัฒนาระบบ	ผลการวิเคราะห์การพัฒนาระบบ
1. การศึกษาและวิเคราะห์ระบบ	1. ระบุปัญหาและวัตถุประสงค์ 2. การสำรวจเบื้องต้น 3. การกำหนดความต้องการ
2. การออกแบบและตรวจสอบระบบ	6. การพัฒนาระบบ
3. การทดลองใช้ระบบและประเมินผล	8. การนำระบบไปใช้ 9. การตรวจสอบ ทบทวนระบบ

จากตาราง 3 ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาระบบ นักวิชามีความเห็นสอดคล้องกับ
ขั้นตอนการพัฒนาระบบมากกว่า ร้อยละ 50 ขึ้นไป เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ในการวิจัย
ครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการพัฒนาระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษา
แบบ 4.0 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ระบบ (Systems
investigation and analysis) 2) การออกแบบและตรวจสอบระบบ (Systems design and
verification) และ 3) การทดลองใช้ระบบและประเมินผล (Systems implementation and
evaluation) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Modell (1989), Stair (1996), Shelly และคณะ (1991)
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์และสรุปเป็นขั้นตอนของการพัฒนา
ระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาแบบ 4.0 ด้วยกระบวนการชุมชน
การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การศึกษาและวิเคราะห์ระบบ (Systems investigation and analysis)
หมายถึง การศึกษาสำรวจหาข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบที่จะทำการพัฒนาและวิเคราะห์
การดำเนินงานของระบบแต่ละขั้นตอน

2. การออกแบบและตรวจสอบระบบ (Systems design and verification)
หมายถึง การออกแบบรายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ของระบบซึ่ง ได้แก่ การแสดงผลลัพธ์ การป้อน
ข้อมูล กระบวนการเก็บรักษา รวมถึงการปฏิบัติงาน และตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขระบบ รวมถึง

การตรวจประเมินผลการทำงานจากระบบอันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้ระบบสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การทดลองใช้ระบบและประเมินผล (Systems implementation and evaluation) หมายถึง การนำระบบไปใช้แล้วประเมินผลการใช้ระบบเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามวิธีการ หรือขั้นตอนใหม่ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

3. การประเมินระบบ

การประเมินระบบ เป็นการพิจารณาตัดสินคุณค่าของระบบที่ได้รับการพัฒนาขึ้นว่า มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากเกณฑ์หรือมาตรฐานการประเมินที่กำหนดไว้ มีนักวิชาการจำนวนหนึ่งได้ให้แนวคิดเกณฑ์ในการประเมินผลระบบไว้ ดังนี้

Stufflebeam (2001) ได้เสนอรูปแบบการประเมินระบบโดยการใช้ CIPP Model (Context-Input-Process Model) เป็นการประเมินระบบที่มีกระบวนการต่อเนื่อง เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกเป้าหมาย/จุดมุ่งหมาย การดำเนินงาน การกำหนดยุทธวิธี แผนงาน รวมทั้งการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมโดยจะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) จะช่วยให้การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและความจำเป็น กระแสทิศทางของสังคมและการเมือง สภาพเศรษฐกิจและปัญหาของชุมชน ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับบนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยวินิจฉัยปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การบรรยาย และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย ทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการวินิจฉัยและการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการ วิธีการประเมินสภาวะแวดล้อมมี 2 วิธี

1.1 Contingency Mode เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อมเพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น โดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้าง ๆ จะทำให้คาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตซึ่งมีประโยชน์ในการวางแผนต่อไป

1.2 Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่าง การปฏิบัติจริงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทำให้ทราบว่าวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้เป็นไปเพื่อการปรับปรุง

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยป้อนเข้าของระบบ หมายถึง การประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนำมาใช้

ในการดำเนินการ เพื่อวิเคราะห์หาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดกับทรัพยากรที่มีอยู่และเป็นทางเลือกที่มีโอกาสทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้มากที่สุด ซึ่งมักประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

- 2.1 ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการดำเนินงาน
- 2.2 ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน
- 2.3 การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงาน

เป็นไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะให้ความช่วยเหลือด้านเวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำการประเมินกระบวนการ จำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น เพื่อที่จะได้สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

3.1 เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ประเมินเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรม การนำปัจจัยป้อนเข้ามาใช้เหมาะสมมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามลำดับขั้นตอนหรือไม่ กิจกรรมที่จัดขึ้นจะก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีอุปสรรคใด ๆ เกิดขึ้น

3.2 เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้รัดกุม มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.3 เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลที่ได้รับทั้งหมดจากการดำเนินงานว่า ได้ผลมากน้อยเพียงไร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยนำผลที่วัดได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และแปลความ หมายถึง เหตุของสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอาศัยรายงานจากการประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยกระบวนการร่วมด้วยเพื่อการตัดสินใจปรับปรุงมาตรฐานการประเมินระบบ

Yarbrough และคณะ (2011 อ้างอิงมาจาก ซิซัมพร บุญมาก, 2558) กล่าวถึงมาตรฐานการประเมิน (Evaluation standards) ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยคณะกรรมการมาตรฐานสำหรับการประเมินของสหรัฐอเมริกา มี 4 มาตรฐาน ดังนี้

1. อรรถประโยชน์ (utility) ประกอบด้วย 6 มาตรฐานย่อย ดังนี้
  - 1.1 การระบุผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการหรือองค์การครบถ้วนทุกกลุ่ม
  - 1.2 นักประเมินมีศักยภาพน่าเชื่อถือ
  - 1.3 ขอบข่ายสารสนเทศและขอบเขตการประเมินตรงตามคำถาม

การประเมิน

- 1.4 การระบุเกณฑ์การประเมินสำหรับการตัดสินคุณค่าโครงการหรือองค์การ
อย่างชัดเจน
- 1.5 รายงานการประเมินมีความสมบูรณ์ ชัดเจน และอ่านเข้าใจง่าย
- 1.6 การประเมินมีผลกระทบทำให้ผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการหรือองค์การ
นำไปใช้ประโยชน์ได้
2. ความเป็นไปได้ (feasibility) ประกอบด้วย 3 มาตรฐานย่อย คือ
- 2.1 กระบวนการประเมินใช้ปฏิบัติได้จริง และไม่ทำให้เกิดความแตกแยก
ในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 2.2 นักประเมินได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย โดยไม่มีอิทธิพล
ต่อการประเมิน
- 2.3 โครงการประเมินให้ผลประโยชน์คุ้มค่ากว่าการลงทุน
3. ความชอบธรรม (Propriety) ประกอบด้วย 7 มาตรฐานย่อย คือ
- 3.1 การประเมินสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการ/องค์การ
และของสังคม
- 3.2 นักประเมินและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีการทำความตกลง และทำสัญญา
สำหรับการประเมิน
- 3.3 มีการรักษาสีติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน
- 3.4 มีการสำรวจวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของสิ่งที่ถูกประเมินอย่างทั่วถึงและ
เป็นธรรม
- 3.5 ผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการ/องค์การทุกคนได้รับสิทธิในการเข้าถึงรายงาน
การประเมิน
- 3.6 หากมีการขัดผลประโยชน์ในกระบวนการประเมิน ต้องมีการแก้ปัญหา
โดยเปิดเผยและซื่อสัตย์
- 3.7 การใช้จ่ายในการประเมินประหยัดและถูกต้องตามกฎหมาย
4. ความถูกต้อง (Accuracy) ประกอบด้วย 12 มาตรฐานย่อย คือ
- 4.1 มีระบบเก็บเอกสารรายละเอียดสิ่งที่ถูกประเมินทุกเรื่องทุกประเด็น
- 4.2 มีการวิเคราะห์บริบทโครงการ/องค์การที่มีผลต่อการประเมิน
อย่างละเอียด
- 4.3 มีการบรรยายวัตถุประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างละเอียด
- 4.4 มีกระบอกแหล่งข้อมูลและข้อมูล มีรายละเอียดพอที่จะใช้ในการตัดสิน
คุณค่าโครงการ/องค์การ

- 4.5 ข้อมูลที่รวบรวมมาเหมาะสม สามารถตีความได้อย่างมีความเที่ยงตรง
- 4.6 กระบวนการรวบรวมข้อมูลเหมาะสมทำให้ได้ผลการประเมินที่มีความเที่ยง
- 4.7 การทบทวนและปรับแก้ข้อมูลสำหรับการประเมินในกรณีที่เป็น
- 4.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่สมบูรณ์และตีความได้ชัดเจน
- 4.9 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และตีความได้ชัดเจน
- 4.10 นักประเมินสรุปผลการประเมินพร้อมทั้งให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล

ในการสรุป

- 4.11 รายงานประเมินไม่ลำเอียง
- 4.12 การประเมินมีการประเมินโดยใช้มาตรฐานทั้ง 4 มาตรฐาน

Cascio (1992) ได้กล่าวถึง มาตรฐานที่ใช้ในการพิจารณาประสิทธิภาพของระบบ

ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานพื้นฐาน 5 ประการ คือ

1. ความเกี่ยวข้องกัน (Relevance) คือ ความเชื่อมโยงกันระหว่างการปฏิบัติงาน และวิธีการที่นำมาใช้ในการประเมิน
2. มีอำนาจจำแนก (Sensitivity) หมายถึง ระบบดังกล่าวควรจะสามารถจำแนก ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพออกจากกันได้
3. มีความเที่ยง (Reliability) หมายถึง ระบบการประเมินควรมีความคงที่และความต่อเนื่องในการประเมิน
4. เป็นที่ยอมรับ (Acceptability) หมายถึง ทั้งผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน ต่างมองกระบวนการประเมินอย่างเข้าใจเหตุผล และเล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับ
5. ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ (Practicality) หมายถึง ระบบจะต้องมีความเป็นเหตุเป็นผลง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปปฏิบัติจริง

Stone (1998) ได้เสนอเกณฑ์สำหรับประเมินระบบไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ความเที่ยง (Reliability) คือ ความคงที่ของการวัดถึงแม้ว่าจะทำการวัด ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันหรือใช้บุคคลที่ทำการวัดต่างกัน
2. ความตรง (Validity) คือ ระดับของการวัดซึ่งสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัด ได้อย่างแท้จริง
3. ความสามารถในการนำไปปฏิบัติจริง (Practicality) หมายถึง ระบบ การประเมินต้องสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้โดยง่าย และเป็นที่ยอมรับทั้งผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน
4. ความเป็นธรรม (Fairness) คือ ระบบการประเมินที่สร้างขึ้นต้องทำให้ ผู้ถูกประเมินรู้สึกว่าการประเมินดำเนินไปอย่างเป็นธรรม และผลจากการประเมินก็มีความยุติธรรมพอ

5. ผลกระทบ (Impact) คือ ระบบการประเมินต้องมีผลกระทบในเชิงบวกหรือได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญต่อบุคคล และเป้าหมายขององค์กร

ศิริชัย กาญจนวาสี (2545) ได้กล่าวถึงเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับการประเมินตามแนวคิดของสตีฟเฟอปีม ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงความเป็นประโยชน์ของผลการประเมิน ประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญ 8 ประการ คือ

1.1 การระบุผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องการใช้สารสนเทศ
1.2 ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน
1.3 การรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.4 การแปลความหมายและการตัดสินคุณค่ามีความชัดเจน
1.5 รายงานผลการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน
1.6 การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง
1.7 รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับนำไปใช้ประโยชน์
1.8 การประเมินส่งผลกระทบในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมิน

ต่อไปนี้อย่างต่อเนื่อง

2. มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงผลการประเมินที่ได้ว่ามาจากกระบวนการหรือวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัดและคุ้มค่า ประกอบด้วยเกณฑ์ 3 ประการ คือ

2.1 วิธีประเมินสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
2.2 การเป็นที่ยอมรับได้ทางการเมือง
2.3 ผลที่ได้มีความคุ้มค่า

3. มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่า ระบบการประเมินได้ดำเนินการอย่างเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณ มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมิน และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน ประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญ 8 ประการ คือ

3.1 การกำหนดข้อตกลงของการประเมินไว้เป็นทางการ
3.2 การแก้ปัญหาของความขัดแย้งในการประเมินด้วยความเป็นธรรม

โปร่งใส

3.3 รายงานผลการประเมินอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย และคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน

3.4 การให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของผู้รับการประเมิน และบุคคลทั่วไป

3.5 การคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

3.6 การเคารพสิทธิในการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.7 รายงานผลการประเมินมีความสมบูรณ์ ยุติธรรม และเสนอทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของสิ่งที่ประเมิน

3.8 ผู้ประเมินทำการประเมินด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ

4. มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่าการประเมินได้มีการใช้เทคนิคที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 11 ประการ คือ

4.1 การระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินไว้อย่างชัดเจน

4.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับระบบการประเมินอย่างเพียงพอ

4.3 การบรรยายวัตถุประสงค์ และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน

4.4 การบรรยายแหล่งข้อมูล และการได้มาของข้อมูลอย่างชัดเจน

4.5 การพัฒนาเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความตรง

4.6 การพัฒนาเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยง

4.7 การจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และรายงาน

4.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.9 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.10 การลงข้อสรุปที่มีเหตุผลสนับสนุน

4.11 การเขียนรายงานที่มีความเป็นปรนัย

สรุปได้ว่า มาตรฐานการประเมินระบบมีเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards)

2. มาตรฐานความเหมาะสม/ชอบธรรม (Propriety Standards)

3. มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)

4. มาตรฐานความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)

Stufflebeam (2001) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า เกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับประเมินระบบการประเมินหรืองานประเมิน ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงความเป็นประโยชน์ผลการประเมิน ประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญ 8 ประการ คือ

- 1.1 การระบุผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องการใช้สารสนเทศ
- 1.2 ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน
- 1.3 การรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 การแปลความหมายและการตัดสินคุณค่ามีความชัดเจน
- 1.5 รายงานผลการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน
- 1.6 การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง
- 1.7 รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับนำไปใช้ประโยชน์
- 1.8 การประเมินส่งผลกระทบต่อในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อไปอย่างต่อเนื่อง

2. มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงผลการประเมินที่ได้ว่ามาจากกระบวนการหรือวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเหมาะสมกับสถานการณ์ปฏิบัติได้ยอมรับได้ประหยัดและคุ้มค่าประกอบด้วยเกณฑ์ 3 ประการ คือ

- 2.1 วิธีการประเมินสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
- 2.2 การเป็นที่ยอมรับได้ทางการเมือง
- 2.3 ผลที่ได้มีความคุ้มค่า

3. มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่าระบบการประเมินได้ดำเนินการอย่างเหมาะสมตามกฎระเบียบจรรยาบรรณมีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน ประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญ 8 ประการ คือ

- 3.1 การกำหนดข้อตกลงของการประเมินไว้เป็นทางการ
- 3.2 การแก้ปัญหาของความขัดแย้งในการประเมินด้วยความเป็นธรรมโปร่งใส
- 3.3 รายงานผลการประเมินอย่างตรงไปตรงมาเปิดเผย และคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน
- 3.4 การให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของผู้รับการประเมินและบุคคลทั่วไป
- 3.5 การคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
- 3.6 การเคารพสิทธิในการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.7 รายงานผลการประเมินมีความสมบูรณ์ ยุติธรรม และเสนอจุดเด่นและจุดด้อยของสิ่งที่ประเมิน

3.8 ผู้ประเมินทำการประเมินด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ

4. มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่าการประเมินได้มีการใช้เทคนิคที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อสรุปข้อค้นพบและสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมินประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 11 ประการ คือ

4.1 การระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินไว้อย่างชัดเจน

4.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับระบบการประเมินอย่างเพียงพอ

4.3 การบรรยายวัตถุประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน

4.4 การบรรยายแหล่งข้อมูล และการได้มาของข้อมูลอย่างชัดเจน

4.5 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความตรง

4.6 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยง

4.7 การจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และรายงาน

4.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.9 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.10 การลงข้อสรุปที่มีเหตุผลสนับสนุน

4.11 การเขียนรายงานที่มีความเป็นปรนัย

จากเกณฑ์การประเมินผลระบบดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการประเมินผลระบบจะอาศัยเกณฑ์หรือมาตรฐานการประเมินที่สำคัญคือ ความเที่ยง ความสามารถในการนำไปปฏิบัติจริง หรือความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุมความเป็นธรรม ความพึงพอใจและเป็นที่ยอมรับ และผลกระทบจากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามา กำหนดการประเมินผลการพัฒนาระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการศึกษาแบบ 4.0 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) มาตรฐานความเหมาะสม 2) มาตรฐานความเป็นไปได้ และ 3) มาตรฐานความเป็นประโยชน์

คุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน

ความหมายคำว่า “คุณธรรมจริยธรรม” นี้ เป็นคำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กันเสมอ จนทำให้เข้าใจผิดได้ว่า คำทั้งสองคำมีความหมายอย่างเดียวกันหรือมีความหมายเหมือนกัน แต่ที่จริงแล้วคำว่า “คุณธรรม” กับคำว่า “จริยธรรม” เป็นคำแยกออกได้ 2 คำ และมีความหมายแตกต่างกัน คำว่า “คุณ” แปลว่า ความดี เป็นคำที่มีความหมายเป็นทางนามธรรม ส่วนคำว่า “จริย” แปลว่า ความประพฤติปฏิบัติที่ควรประพฤติเป็นคำที่มีความหมายทางรูปธรรม ดังนั้น จึงควรที่ผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำสองคำนี้ให้ถ่องแท้ก่อน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538) ให้ความหมายว่า “คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี”

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ยุตโต) (2540) ได้กล่าวว่า คุณธรรมเป็นภาพของจิตใจ กล่าวคือ คุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจให้ดีงาม ให้เป็นจิตใจที่สูง ประณีตและประเสริฐ เช่น เมตตา คือ ความรักปรารถนาดี เป็นมิตร อยากให้ผู้อื่นมีความสุข กรุณา คือ ความสงสารอยากช่วยเหลือผู้อื่นมีความสุข มุทิตา คือ ความพลอยยินดี พร้อมทั้งจะส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่ประสบความสำเร็จให้มีความสุขหรือก้าวหน้าในการทำสิ่งที่ดีงาม อุเบกขา คือ การวางตัววางใจเป็นกลาง เพื่อรักษาธรรมเมื่อผู้อื่นควรจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเขาตามเหตุและผล จาคะ คือ ความมีน้ำใจเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว

วศิน อินทสระ (2541) กล่าวตามหลักจริยศาสตร์ว่า คุณธรรม คือ อุปนิสัยอันดีงาม ซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยอันนี้ได้มาจากความพยายามและความประพฤติดีติดต่อกันมาเป็นเวลานาน คุณธรรมสัมพันธ์กับหน้าที่อย่างมาก เพราะการทำหน้าที่จนเป็นนิสัยจะกลายเป็นอุปนิสัยอันดีงามที่สั่งสมในดวงจิต เป็นบารมี มีลักษณะอย่างเดียวกันนี้ ถ้าเป็นฝ่ายชั่ว เรียกว่า “อาสวะ” คือ กิเลสที่หมักหมมในดวงจิต ย้อมจิตให้เศร้าหมอง เกรอะกรังด้วยความชั่ววนาประการ กลายเป็นสันดานชั่ว ทำให้แก้ไขยาก สอนยาก กล่าวโดยสรุป คุณธรรม คือ ความกล้าเลิกแห่งอุปนิสัย ซึ่งเป็นผลของการการกระทำหน้าที่จนกลายเป็นนิสัยนั่นเอง

พระเมธีธรรมมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต) (2538) กล่าวว่า คุณธรรมคือคุณสมบัติที่ดีของจิตใจ ถ้าปลูกฝังเรื่องคุณธรรมได้จะเป็นพื้นฐานจรรยาบรรณ จรรยาบรรณนี้เป็นเรื่องพฤติกรรมในการที่จะพัฒนา ต้องตีความออกไปว่าพฤติกรรมเหล่านี้มีพื้นฐานจากคุณธรรมข้อใด เช่น เบญจศีล เป็นจริยธรรม เบญจธรรมเป็นคุณธรรมคือ ความเมตตากรุณา ถ้ามีความเมตตากรุณาจะมีฐานของศีลข้อที่ 1 เป็นต้น

ส่วนจริยธรรม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538) ให้ความหมายว่า “จริยธรรมหมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม”

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2538) กล่าวว่า จริยธรรม คือ หลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางการปฏิบัติ หมายถึง แนวทางของการปฏิบัติ หมายถึง แนวทางการประพฤติปฏิบัติจนให้เป็นคนดี เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม นอกจากนี้ พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2538) ยังให้แนวคิดที่ว่าจริยธรรม คือ หลักแห่งความประพฤติดีงามสำหรับทุกคนในสังคม ถ้าเป็นข้อปฏิบัติทั่วไป เรียกว่า จริยธรรม ถ้าเป็นข้อควรประพฤติที่มีศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องเราเรียกว่า ศีลธรรม แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า จริยธรรมอิงอยู่กับหลักคำสอนทางศาสนาเพียงอย่างเดียว แท้ที่จริงนั้นยังหยั่งรากอยู่บนขนบธรรมเนียมประเพณี แม้นักปราชญ์คนสำคัญ เช่น อริสโตเติล คานท์ มหาตมะคานธี ก็มีส่วนสร้างจริยธรรมสำหรับเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของคนจำนวนหนึ่ง จากทัศนะของพระเมธีธรรมาภรณ์ดังกล่าวข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า จริยธรรมไม่แยกเด็ดขาดจากศีลธรรม แต่มีความหมายกว้างกว่าศีลธรรม ศีลธรรมเป็นหลักคำสอนที่ว่าด้วยความประพฤติชอบ ส่วนจริยธรรม หมายถึง หลักแห่งความประพฤติดีประพฤติชอบอันวางรากฐานอยู่บนหลักคำสอนของศาสนา ปรัชญาและขนบธรรมเนียมประเพณี ท่านผู้นี้มองจริยธรรมในฐานะที่เป็นระบบ อันมีศีลธรรมเป็นส่วนประกอบสำคัญ แต่ก็มีแนวคิดปรัชญา ค่านิยม ตลอดจนธรรมเนียมประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย จากที่กล่าวมาทั้งหมดพอสรุปได้ว่าคำว่า คุณธรรม จริยธรรม สองคำนี้เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกันในด้านคุณงามความดี กล่าวคือ จริยธรรมคือ ความประพฤติที่ถูกต้องดีงามทั้งกายและวาจา สมควรที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ตนเองและคนในสังคมนั้นมีความสุข สงบ เยือกเย็น จริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกนิสัยที่ดี โดยกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ผู้มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านที่อยู่ตลอดเวลา คือ มี “คุณธรรม “ อยู่ในจิตใจหรืออาจกล่าวได้ว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติเป็นพฤติกรรมภายนอก ส่วนคุณธรรมเป็นสภาพคุณงามความดีภายในจิตใจ ซึ่งทั้งสองส่วนต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน พฤติกรรมของคนี่แสดงออกมาทั้งทางกายและวาจาขึ้นอยู่กับเกี่ยวข้องสัมพันธ์และเป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจและสติปัญญา การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลจึงต้องพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ควบคู่กันไป คือ การพัฒนาด้านสติปัญญา ด้านจิตใจและด้านพฤติกรรม

พิศมัย เทียนทอง (2553) กล่าวว่า คุณธรรม คือ หลักความจริง หลักการปฏิบัติ ประกอบด้วย จริยธรรม มี 2 ความหมาย คือ

1. ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณทางวิชาชีพ
2. การประพฤติว่าอะไรควรไม่ควรทำ
  - 2.1 จรรยา หมายถึง ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ ซึ่งสังคมแต่ละสังคมกำหนดขึ้น สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละวิชาชีพก็อาจกำหนดบุคลิกภาพ กิริยา วาจาที่บุคคลใน

วิชาชีพพึงประพฤติปฏิบัติ เช่น ครู แพทย์ พยาบาล ย่อมเป็นผู้พึงสำรวมในกิริยา วาจา ท่าทางที่แสดง จริยธรรมคือ กฎแห่งความประพฤติของมนุษย์ ซึ่งเกิดจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ความเป็นผู้มีปรีชาญาณ (ปัญญาและเหตุผลรวมกัน) ทำให้มนุษย์มีมโนธรรม รู้จักแยกแยะความดี ถูกผิด ควรไม่ควร จริยธรรมมีลักษณะ 4 ประการ คือ

1. การตัดสินทางจริยธรรม (Moral judgment) บุคคลจะมีหลักการของตนเอง เพื่อตัดสินการกระทำของผู้อื่น
2. หลักการจริยธรรมและการตัดสินตกลงใจเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ก่อนที่จะปฏิบัติกรต่าง ๆ ลงไป
3. หลักการทางจริยธรรมเป็นหลักการสากลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ
4. ทศนะเกี่ยวกับจริยธรรมได้มาจากความคิดของบุคคลหรืออุดมคติของสังคม จนเป็นทศนะในการดำรงชีวิตของตนและของสังคมที่ตนอยู่

จะเห็นว่า คุณธรรม หมายถึง หลักของความดี ความงาม ความถูกต้องในการแสดงออก ทั้งกาย วาจา ใจ ของแต่ละบุคคล ซึ่งยึดมั่นไว้เป็นการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย ซึ่งอาจส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ดวงเดือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520) ได้ให้ความหมายในจริยธรรม ว่าเป็นคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมถึงระเบียบสังคม กฎ ศีลธรรมตามศาสนา และค่านิยมของคน ในกลุ่มสังคมเดียวกัน และคำว่าจริยธรรมยังอธิบายถึงการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมโดยมีสิ่งที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ 1) ตัวเราเอง 2) ผู้อื่น 3) ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ความสุขและความทุกข์ทั้งหมด มนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตายเป็นสิ่งที่ได้รับจากลักษณะความสัมพันธ์ที่บุคคลนั้นมีและได้รับจากผู้อื่น

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2524) กล่าวถึง จริยธรรมว่า เป็นลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขต รวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ โดยลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่งนั่นคือ ลักษณะที่สังคมนั้นไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูงคือผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมาก ประเภทหลังน้อย

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1963 อ้างอิงมาจาก ชัยพร วิชชาวุธ และธีรพร อุวรรณโณ, 2534) กล่าวว่า จริยธรรม คือ ความประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามและสิ่งที่สังคมยอมรับ เพื่อให้บรรลุถึงสภาพชีวิตที่มีคุณค่าอันพึงประสงค์ของตนและสังคม

บราวน์ (Brown, 1965 อ้างอิงมาจาก นาคน้อย บุตรประเสริฐ, 2538) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าจริยธรรม หมายถึง ระบบของกฎเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์การกระทำหรือถูกของบุคคล จริยธรรมเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการจากประสบการณ์ของบุคคลและนอกจากนี้ บราวน์ ยังจำแนกองค์ประกอบจริยธรรมออกเป็น 3 มิติ คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ความประพฤติ (Conduct) 3) ความรู้สึก (Feeling)

บงกช มงคลชัย (2540) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่สังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม น่านิยมชมชอบ และต้องการปลูกฝังให้มีอยู่ในตัวบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้สังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

พงษ์นรินทร์ นัมคณิสสรณ์ (2540) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า เป็นการกระทำทั้งกาย วาจาและใจที่ดีงาม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

กรมวิชาการ (2541) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมเป็นเรื่องราวของการฝึกนิสัย โดยทำบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัย แล้วกลายเป็นคุณธรรม เป็นการริเริ่มจากภายนอกเข้าไปสู่ภายในและเป็นลักษณะนิสัย เป็นคุณสมบัติที่ดีมีในจิตใจ ฉะนั้น การทำดีต้องทำบ่อย ๆ จนเป็นนิสัย

บุญมี แทนแก้ว (2542) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า ธรรมชาติหรือหลักที่บุคคลควรประพฤติ จัดว่าเป็นคุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ดีงามถูกต้อง อันเป็นสิ่งที่ประสงค์ของสังคม และจริยธรรมจะมีได้จำต้องอาศัยหลักคำสอนทางศาสนาอันได้แก่ ศีล (Precept) อันหมายถึง หลักหรือเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติเพื่อตัดหรือฝึกหัดกายและวาจาให้เรียบร้อย ให้เป็นปกติ กล่าวคือจะพูดหรือทำอะไรให้เป็นไปตามปกติ อย่าให้ผิดปกติ (ผิดศีล) เช่น พูดให้ถูกต้อง พูดให้เป็นธรรม ทำให้ถูกต้อง ให้เป็นธรรม เมื่อพูดหรือการทำถูกต้องเป็นธรรมย่อมมีความสุข ความสบาย เยือกเย็น ไม่เดือดร้อน อันเป็นผลจากการมีความสุข สบาย เยือกเย็น ไม่เดือดร้อนดังกล่าว จึงเป็นผลของการมีศีลหรือเป็นผลแห่งการมีคุณธรรมในจิตใจ เมื่อมีคุณธรรมในจิตใจแล้วก็เป็นสาเหตุให้ประพฤติจริยธรรมได้ถูกต้อง ดังนั้น คุณธรรมและศีลจึงเป็นโครงสร้างของจริยธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมในฐานะคำนามว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ปฏิบัติ ศีลธรรมหรือกฎศีลธรรม

ทิตนา แคมมณี (2546) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นการแสดงออกทางประพฤติปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนคุณธรรมภายในให้เป็นรูปธรรม

1. คุณลักษณะด้านจริยธรรม

กรมวิชาการ (2541) ผู้ทรงคุณวุฒิได้กลั่นกรองเนื้อหาของจริยธรรมทั่วไปในการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย เป็นจริยธรรม 8 ข้อ ที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของจริยธรรมที่คนทั่วไปจะเข้าใจได้เหมือนกันครอบคลุมจริยธรรมทั่วไป ใช้ในการสอนจริยธรรมสำคัญที่ควรสืบเร่งพัฒนาปลูกฝังโดยด่วนว่ามี ดังต่อไปนี้

1. การใฝ่สัจจะ
2. การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา
3. ความเมตตากรุณา
4. ความมีสติสัมปชัญญะ
5. ความไม่ประมาท
6. ความซื่อสัตย์สุจริต
7. ความขยันหมั่นเพียร
8. ความมีหิริ-โอตตัปปะ

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างน้อย 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ข้อ ได้แก่
  - 1.1 เป็นพลเมืองดีของชาติ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติและอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง
  - 1.2 ดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม
  - 1.3 ศรัทธา ยึดมั่น ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือ (ศาสนาพุทธ) และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ
  - 1.4 เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น มีส่วนร่วมหรือจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ข้อ ได้แก่
  - 2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งท่ายกาย วาจา ใจ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริงปราศจากความลำเอียง และปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด และปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา

2.2 ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทนาย วาจา ใจ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงและไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

3. มีวินัย ประกอบด้วยตัวชี้วัด 1 ข้อ ได้แก่

3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและรับผิดชอบในการทำงาน

4. ใฝ่เรียนรู้ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ข้อ ได้แก่

4.1 ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ

4.2 แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำได้ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยน ความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5. อยู่อย่างพอเพียง ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ข้อ ได้แก่

5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผลและไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิด

5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น วางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

6. มุ่งมั่นในการทำงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ข้อ ได้แก่

6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ และปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

6.2 ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ และชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

7. รักความเป็นไทย ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ข้อ ได้แก่

7.1 ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทยและมีความกตัญญูกตเวทิตี พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญู กตเวทิต่อกับผู้มีพระคุณ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย และชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นตามขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย

7.2 เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ใช้ภาษาไทย และเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง

7.3 อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย พฤติกรรมบ่งชี้ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทยและแนะนำมีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย

8. มีจิตสาธารณะ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ข้อ ได้แก่

8.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังผลตอบแทน พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทนและแบ่งปันสิ่งของทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

8.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม พฤติกรรมที่บ่งชี้ เช่น ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม และเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

กล่าวโดยสรุป การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบในการพัฒนาคน 3 ส่วน คือ 1. ความคิด 2. อารมณ์ และ 3. พฤติกรรม ในการประพฤติปฏิบัติตนเองและผู้อื่น ด้วยความประพฤติที่ดีงาม โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนี้ 1. ความมีระเบียบวินัยต่อตนเอง 2. ความรับผิดชอบ 3. ความซื่อสัตย์สุจริต 4. ความเสียสละ 5. ความอดทน และ 6. ความพอเพียง ในการดำเนินชีวิต

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

เพียเจต์ เป็นผู้ริเริ่มความคิดที่ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ย่อมขึ้นอยู่กับความฉลาดที่จะทำให้รับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น ๆ เขาเชื่อว่าจริยธรรมเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน (Complex Process) ระหว่างความรู้ ความรู้สึก และการสร้าง ในการศึกษาค้นคว้าเขาพบว่าเด็กจะพัฒนาการทางสติปัญญาได้ถึงขั้นสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 8-10 ปี ดังนั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กจะบรรลุถึงขั้นสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 8-10 ปี เช่นกัน เพียเจต์ ได้แบ่งขั้นการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึง 2 ขวบ ในขั้นนี้เด็กยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด มีแต่ความต้องการทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับบำบัดโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะ เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูดก็จะเริ่มเรียนรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง เริ่มตั้งแต่อายุ 2 ถึง 8 ปี เด็กจะมีพัฒนาการในขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง มีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือสิ่งที่ตนต้องการทำตาม

ขั้นที่ 3 ขั้นยึดหลักแห่งตน เกิดจากการพัฒนาทางสติปัญญาและประสบการณ์ ในการมีในกลุ่มเพื่อนเด็กด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม เมื่อเด็กพบว่ากฎเกณฑ์ทางศีลธรรมที่บ้าน ทางโรงเรียน และทางสังคมแตกต่างกัน เด็กจะตัดสินใจเลือกเกณฑ์เองโดยปรับเกณฑ์ทั้งหลายเข้าด้วยกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน , 2524)

3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมโดยศึกษาตามแนวทฤษฎีของเพียเจต์แล้วพบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ส่วนมากไม่ได้บรรลุถึงขั้นสูงสุดเมื่ออายุ 10 ปี แต่จะมีพัฒนาการอีกหลายขั้นตอนจากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี โคลเบอร์กเชื่อว่า การบรรลุภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกทางการให้เหตุผลทางจริยธรรม ซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่ง เป็นเหตุผลที่ลึกซึ้งบริสุทธิ์ มีลักษณะเป็นสากล กว้างขวาง มีหลักการไม่ขัดแย้ง ไม่เข้าข้างตนเอง และเป็นอุดมคติ โคลเบอร์กได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมเป็น 3 ระดับ

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level) เป็นระดับที่บุคคลดำเนินตามบทบาทถูกต้องและไม่ถูกต้อง บุคคลจะสนองตอบกฎเกณฑ์โดยกระทำตามที่มีอำนาจเหนือตนและพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์หรือการได้รับรางวัล พัฒนาการระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นหลบหลีกการลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation) ช่วงอายุ 2-7 ปี ในขั้นนี้จะใช้หลักการหลีกเลี่ยงมิให้ได้รับโทษในการกระทำ เด็กจะทำดีตามกฎเกณฑ์ของผู้มีอำนาจเหนือตน และอยู่ใต้อำนาจของผู้ใหญ่เพราะกลัวการถูกลงโทษ ถ้าถูกลงโทษในสิ่งที่กระทำเด็กจะไม่กระทำอีก แต่ถ้าไม่ได้รับการลงโทษในสิ่งที่กระทำเขาจะกระทำอีก

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหารางวัล (The Instrumental Relativist Orientation) ช่วง 7-10 ปี ในขั้นนี้เด็กไม่ได้คิดว่ากฎระเบียบเป็นสิ่งที่แน่นอนตายตัว ถือความพอใจของตนเองเป็นหลักในการตัดสินใจกระทำตามใจตนเอง จะเห็นความสำคัญของการได้รางวัลหรือคำชมเชย ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการกระทำความดี

2. ระดับกฎเกณฑ์ (Conventional Level) เป็นระดับที่เด็กจะเห็นความสำคัญของหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ เช่น ครอบครัว กลุ่มชนหรือชาติ เด็กจะสนับสนุนการกระทำและอ้างเหตุผลสนับสนุนตามสังคม รู้จักรักษากฎเกณฑ์ จะไม่กระทำผิดเพราะต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ พัฒนาการระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นทำตามสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าดี (The Interpersonal Concordance Orientation) ช่วงอายุ 10-13 ปี ในขั้นนี้เด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเข้าใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่คนดีควรกระทำ เด็กจะกระทำในสิ่งที่ตนเองคิดว่าคนอื่นจะเห็นด้วยและพอใจ เพื่อให้เป็นที่ชื่นชมของเพื่อนฝูง เพราะต้องการยอมรับจากผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นการกระทำตามหน้าที่และระเบียบทางสังคม (The law and order Orientation) ช่วงอายุ 13-16 ปี ขั้นนี้ความคิดขยายกว้างขึ้นครอบคลุมถึงระเบียบสังคมทั่ว ๆ ไป บุคคลจะเข้าใจในกฎเกณฑ์บรรทัดฐานของสังคม ตลอดจนบทบาทและหน้าที่ที่พึงปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อกลุ่มสังคมของตน

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์หรือระดับหลักการ (Postconventional Level) ระดับนี้บุคคลจะเข้าใจถึงค่านิยม คุณค่าทางจริยธรรม หลักเกณฑ์ที่นำไปใช้โดยพิจารณาถึงสภาพการณ์ที่แตกต่างกันออกไป พยายามเลียนแบบค่านิยมทางศีลธรรมจรรยาบรรณ ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเหมาะสมและเที่ยงธรรม ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีเหตุผลและการเคารพตนเอง หรือขั้นทำตามสัญญา (The Social Contract Legalistic Orientation) ช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป ในช่วงนี้จะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ความถูกต้องเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาถึงค่านิยมเฉพาะตัวบุคคล โดยคำนึงถึงสภาพการณ์ และกฎเกณฑ์ที่มีเหตุผลซึ่งได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่ มีทัศนคติต่อกฎเกณฑ์ในลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ถ้ามีเหตุผลที่เหมาะสมกว่า เคารพมติที่มาจาก การลงความเห็นอย่างเป็นประชาธิปไตย

และมีข้อตกลงที่ยอมรับร่วมกัน บุคคลจะทำตามสัญญาที่ให้กับผู้อื่น คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ และ เห็นค่าแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 2 ขั้นทำตามหลักอุดมคติสากล (The Universal Ethical Principle orientation) เป็นขั้นในวัยผู้ใหญ่ บุคคลมีความคิดรวบยอดทางนามธรรมเกี่ยวกับการสากล ความถูกต้อง คือ ความสำนึกถึงคุณค่าของความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่บุคคลนั้นได้พิจารณา โดยคำนึงถึงเหตุผลอย่างกว้างขวางตามหลักสากลของผู้ที่เจริญแล้ว คำนึงถึงประโยชน์ของมนุษยชน มีความเชื่อว่าทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน คุณธรรมในขั้นนี้จะเกิดขึ้นได้ในบุคคลที่มีความเจริญทางสติปัญญาในขั้นสูงมีความรู้และประสบการณ์กว้างขวาง

โคลเบอร์กเชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะเป็นไปตามลำดับขั้น จากขั้นที่ 1 ไปจนถึงขั้นที่ 6 จะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการให้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นได้นั้นจะต้องการความสามารถจากขั้นที่ต่ำกว่า และต่อมาเมื่อได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือเข้าใจ ประสบการณ์เก่าได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การให้เหตุผลในขั้นสูงมีมากขึ้น เหตุผลขั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงและละทิ้งไปในที่สุด พัฒนาการทางจริยธรรมของแต่ละคนไม่จำเป็นต้องไปถึงขั้นสูงสุด อาจหยุดชะงักอยู่ในขั้นหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาและประสบการณ์ทางสังคมของบุคคลนั้นๆ

3.3 ทฤษฎีทางด้านจิตพิสัยของแครธวอลและคณะ

แครธวอล บลูม และมาเซีย (Kratwohl, Bloom and Masia) ได้ลำดับการเกิดลักษณะนิสัยของบุคคล เป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นรับรู้ (Receiving)

เป็นการพัฒนาขั้นแรกสุด ขั้นนี้บุคคลจะมีความรู้สึกรับรู้ต่อสิ่งเร้าที่มากระทบต่อประสาทสัมผัสของเขา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย คือ

1. ขั้นรู้ตัว ได้แก่ การสังเกต รับรู้ความแตกต่างของสิ่งเร้า
2. ขั้นตั้งใจรับ ได้แก่ การมีความตั้งใจฝักใฝ่ต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่างเริ่มสะสมความรู้หรือประสบการณ์ในสิ่งเร้าเฉพาะอย่างนั้นแล้วจึงยอมรับ
3. ขั้นการเลือกสรรสิ่งที่รับรู้ ได้แก่ การเลือกรับเฉพาะอย่าง เช่น สนใจอ่านเฉพาะบางเรื่อง สนใจตอบคำถามเฉพาะบางคำถาม

ขั้นที่ 2 ขั้นตอบสนอง (Responding)

เป็นการพัฒนาการที่สูงขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง โนขั้นนี้บุคคลไม่เพียงรับรู้สิ่งเร้าเท่านั้น แต่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า 3 ลักษณะ คือ

1. ขั้นเต็มใจตอบสนอง เป็นการยินยอมปฏิบัติตามหลักการหรือกฎเกณฑ์ และยอมรับในสิ่งที่รับรู้มา

2. **ขั้นตั้งใจตอบสนอง** เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มอาสาที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการกับผู้อื่น และอาจมีการพยายามหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ขัดกับสิ่งที่ตนรับรู้มา

3. **ขั้นพอใจตอบสนอง** เป็นขั้นที่บุคคลจะเกิดความพึงพอใจ หรือไม่พอใจต่อพฤติกรรม หรือการแสดงออกของผู้อื่นที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสิ่งที่รับรู้มา เป็นการเลือกตอบสนองต่อสิ่งเร้า

ขั้นที่ 3 ขั้นเห็นคุณค่า (Valuing)

เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มเห็นคุณประโยชน์ของสิ่งที่รับรู้ และสิ่งที่ตอบสนองแล้ว เขาเริ่มยอมรับสิ่งที่เริ่มได้รับรู้มา สิ่งใดมีความหมายต่อเขาและสิ่งใดไม่มีค่า ไม่มีความหมายต่อเขา เขาจะแสดงออกด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนการพัฒนาย่อย คือ

1. การยอมรับค่านิยม ได้แก่ พยายามเพิ่มพูนประสบการณ์ในสิ่งเร้านั้น ๆ พยายามปฏิบัติตามบ่อยครั้งเข้า

2. การแสดงความนิยมตามค่านิยม ได้แก่ การเข้าช่วยเหลือสนับสนุนร่วมมือในกิจกรรมที่ส่งเสริมที่เห็นด้วย

3. การเข้าร่วมงาน ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่เขาเห็นคุณค่า และปฏิเสธ คัดค้าน โต้แย้ง หรือขัดขวางการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เขาไม่เห็นคุณค่า

ขั้นที่ 4 ขั้นจัดระบบ (Organization)

เมื่อบุคคลพัฒนาคุณลักษณะมาถึงขั้นนี้ เขาจะพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เขายอมรับ และจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมที่เขาเห็นคุณค่าหลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กันพยายามจัดลำดับค่านิยมเหล่านี้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เขายอมรับนั้น ขั้นนี้ประกอบด้วยขั้นย่อย 2 ขั้น คือ

1. **ขั้นสร้างความเข้าใจในค่านิยม** เขาจะแสดงออกโดยการเข้าร่วมกลุ่มอภิปราย ร่วมสร้างแนวคิด เปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ

2. **ขั้นสร้างระบบค่านิยม** เขาจะพยายามชั่งน้ำหนักต่างนิยามต่าง ๆ เขายอมรับจัดลำดับค่านิยมเหล่านั้น สร้างแผน สร้างกฎเกณฑ์ให้เขาสอดคล้องกับที่เขายอมรับ และระบบที่เขาสร้างขึ้น แล้วนำไปใช้กับตัวเองหรือพยายามชักชวนให้ผู้อื่นยอมรับระบบนั้น

ขั้นที่ 5 ขั้นเกิดกิจนิสัย (Characterization)

เป็นพัฒนาการที่ต่อจากขั้นจัดระบบซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการวางตัว หรือการยอมรับสิ่งที่บุคคลเห็นคุณค่ามาเป็นมาเป็นลักษณะเฉพาะตัวดังกล่าวคือ เมื่อการจัดระบบสำหรับตัวเองเข้ารูปเข้ารอยแล้ว บุคคลก็จะยึดถือระบบที่จัดนั้นเป็นของตนเอง แล้วปฏิบัติหรือยึดถือต่อไปจนเกิดเป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่เขาอยู่ในสถานการณ์ที่ต้อง

ตอบสนองสิ่งเร้า เขาก็จะตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวาจนจัดได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของเขา ในที่สุด ชั้นเกิดกิจนิสัยสามารถแบ่งเป็นชั้นย่อย 2 ชั้น คือ

1. ชั้นสร้างข้อสรุป ได้แก่ การพยายามปรับปรุงระบบจนอยู่ในขั้นสมบูรณ์ ในตัวตามแนวหรือระบบที่ตนเองต้องการ

2. ชั้นกิจนิสัย ได้แก่ การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอจนได้รับการยอมรับ จากหมู่คณะว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเขาซึ่งเป็นเครื่องแสดงถึงการเกิดคุณลักษณะเฉพาะนั้น ๆ ของบุคคลแล้ว

3.4 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคนและทุกวิชาชีพ หากบุคคลใดหรือวิชาชีพใดไม่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและแห่งวิชาชีพนั้น ๆ ที่ยิ่งกว่านั้นก็คือการขาดคุณธรรมจริยธรรมทั้งในส่วนบุคคลและในวิชาชีพ อาจมีผลร้ายต่อตนเอง สังคมและวงการวิชาชีพในอนาคตได้อีกด้วย ดังจะพบเห็นได้จากการเกิดวิกฤติศรัทธาในวิชาชีพหลายแขนงในปัจจุบัน ทั้งวงการวิชาชีพครู แพทย์ ตำรวจ ทหาร นักการเมืองการปกครอง ฯลฯ จึงมีคำกล่าวว่า เราไม่สามารถสร้างครุฑบนพื้นฐานของคนไม่ดี และไม่สามารถสร้างแพทย์ ตำรวจ ทหารและนักการเมืองที่ดี ถ้าบุคคลเหล่านั้นมีพื้นฐานทางนิสัยและความประพฤติที่ไม่ดี ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ในพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราช ณ ท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2525 ไว้ ดังนี้ “.....การจะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ให้เป็นประโยชน์และเป็นธรรม ด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรม ประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้นั้น เสมือนเครื่องยนต์ที่ช่วยให้รถยนต์เคลื่อนที่ได้ไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวแล้ว เป็นเสมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำทางให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ คือ ปลอดภัย บรรลุจุดประสงค์..”

จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่จะนำความสุขสงบและความและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ เพราะเมื่อคนในสังคมมีจริยธรรม จิตใจก็ย่อมสูงส่ง มีความสะอาด และสว่างในจิตใจ จะทำการงานใดก็ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลมีคุณค่ามีประโยชน์ และสร้างสรรค์คุณงามความดี อันเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองต่อไป

วศิน อินทสระ (2541) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของจริยธรรม ดังจะกล่าวโดยย่อ ดังนี้

1. “จริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและความสงบสุขของปัจเจกชน สังคมและประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐควรส่งเสริมประชาชนให้มีจริยธรรม

เป็นอันดับแรก เพื่อให้เป็นแกนกลางของการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ทั้งเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง การปกครอง ฯลฯ การพัฒนาที่ขาดจริยธรรมเป็นหลักยิ่งย่อมเกิดผลร้ายมากกว่าดี เพราะผู้มีความรู้ แต่ขาดคุณธรรม ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายได้มากกว่าผู้ด้อยความรู้ โดยท่านกล่าวว่า “ผู้มีความรู้ แต่ไม่รู้วิธีที่จะประพฤติตน ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายได้มากกว่าผู้มีความรู้่น้อย ถ้าเปรียบเทียบความรู้ เหมือนดิน จริยธรรมย่อมเป็นเหมือนน้ำ ดินที่ไม่มีน้ำยึดเหนี่ยวเกาะกุมย่อมเป็นฝุ่นละอองให้ความรำคาญมากกว่าให้ประโยชน์ คนที่มีความรู้แต่ไม่มีจริยธรรมจึงมักเป็นคนทีก่อความรำคาญหรือเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นอยู่เนื่อง ๆ”

2. การพัฒนาบ้านเมือง ต้องพัฒนาจิตใจคนก่อน หรืออย่างน้อยก็ให้พร้อม ๆ กับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาวิชาการอื่น ๆ เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำนั้นจะสูญเปล่าและเกิดผลเสียเป็นอันมาก ทำให้บุคคลลุ่มหลงในวัตถุและอบายมุข การที่เศรษฐกิจต้องเสื่อมโทรม ประชาชนทุกข์ยาก เพราะคนในสังคมละเลยจริยธรรม กอบโกยทรัพย์สิน เป็นประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไปขาดความเมตตาปราณี แล้งน้ำใจในการดำเนินชีวิตซึ่งกันและกัน

3. จริยธรรม มิได้หมายถึง การถือศีล กินเพล เข้าวัดฟังธรรม จำศีลภาวนา โดยไม่ช่วยเหลือทำประโยชน์ให้แก่สังคม แต่จริยธรรมหมายถึงความประพฤติ การกระทำและความคิดที่ถูกต้องเหมาะสมการทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เว้นสิ่งควรเว้น ทำสิ่งควรทำ ด้วยความฉลาดรอบคอบ รู้เหตุรู้ผลถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล ดังนั้นจะเห็นว่าจริยธรรมจึงจำเป็นและมีคุณค่าสำหรับทุกคนในทุกวิชาชีพทุกสังคม สังคมจะอยู่รอดด้วยจริยธรรม

4. การทุจริต คดโกง การเบียดเบียนกันในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้สังคมเสื่อมโทรม มีสาเหตุมาจากการขาดจริยธรรมของคนในสังคม ทรัพยากรธรรมชาติในโลกนี้น่าจะพอเลี้ยงชาวโลกไปได้อีกนาน ถ้าชาวโลกช่วยกันละทิ้งความละโมภโลกมาก แล้วมามีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ช่วยกันสร้างสรรค์สังคม ยึดเอาจริยธรรมเป็นทางดำเนินชีวิต ไม่ใช่ยึดเอาลาภยศ ความมีหน้ามีตาในสังคมเป็นจุดหมาย ถ้าสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นก็ถือเป็นเพียงผลพลอยได้และนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประพฤติดุกรรม เช่น อาศัยลาภผลเป็นเครื่องมือในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อาศัยยศและความมีหน้ามีเกียรติในสังคมเป็นเครื่องมือในการจูงใจคนผู้เคารพนับถือเข้าหาธรรม

5. จริยธรรมสอนให้เราเลิกดูหมิ่นกดขี่คนจน ให้เอาใจใส่ดูแลเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบุพการีของชาติ สอนให้เราถ่อมตัวเพื่อเข้าหากันได้ดีกับคนทั้งหลาย และไม่วางโต โอหังอวดดีหรือก้าวร้าวผู้อื่น สอนให้เราลดทิฐิมานะลงให้มาก ๆ เพื่อจะได้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ตามความจริง ไม่หลงสำคัญตัวว่ารู้ดีกว่า มีความสามารถกว่าใคร ผู้นำที่มีจริยธรรมสูงย่อมเป็นที่เคารพกราบไหว้ของทั้งหลายได้อย่างสนิทใจ เราควรเลือกผู้นำที่สามารถนำความสงบสุขทางใจมาสู่มวลชนได้ด้วย เพื่อสันติสุขจะเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก ความแข็งแกร่งทางกำลังกายกำลังทรัพย์ และอาวุธนั้น ถ้าปราศจากความแข็งแกร่งทางจริยธรรมเสียแล้ว บุคคลหรือประเทศชาติจะมั่นคง

อยู่ได้ไม่นาน สังคมที่เจริญมั่นคงต้องมีจริยธรรมเป็นเครื่องรับรองหรือเป็นแกนกลาง เหมือนถนนที่มั่นคงหรือตึกที่แข็งแรง เขาใช้คอนกรีตเสริมเหล็กแม้เหล็กจะไม่ปรากฏออกมาให้เห็นภายนอก แต่มีความสำคัญอยู่ภายในนายช่างย่อมรู้ดี ทำนองเดียวกันกับบัณฑิตย่อมมองเห็นอย่างแจ่มแจ้งว่า จริยธรรมมีความสำคัญในสังคมเพียงใด

จากข้อความที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอสรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญ ในการพัฒนาคน ปัญหาของสังคมไทยที่ประสบพบเห็นอยู่ทุกวันนี้เกิดจาก “คน” ปัญหาเริ่มต้นที่ “คน” และมีผลกระทบถึง “คน “ การแก้ปัญหาสังคมไทยจึงต้องแก้ด้วย “การพัฒนาคน” เพื่อให้คน มีปัญญา มีความรู้มีคุณธรรมและมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าเราจะพัฒนาคน อย่างเป็นวิธีเพื่อให้คนมีชีวิตที่ดีงามสามารถใช้ความรู้และแก้ปัญหาได้ สร้างสรรค์ได้ ปฏิบัติต่อเทคโนโลยี อย่างถูกต้อง อยู่ในระบบการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ บริโภคผลผลิตด้วยปัญญา รู้อะไรดี อะไรชั่ว มีทัศนคติทางจริยธรรมที่เหมาะสม ฯลฯ ทั้งหมดนี้เป็นคุณสมบัติของคนที่มีคุณธรรม การจัดการศึกษา คงต้องยึดหลักสำคัญคือ “ให้ความรู้คู่คุณธรรม “ สังคมไทยจึงจะมีสมาชิกของสังคมที่เป็นทั้งคนเก่ง และคนดี (อำไพ สุจริตกุล, 2534)

3.5 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

สิ่งที่น่าสนใจในอันดับต่อไปคือ จริยธรรมเกิดขึ้นได้อย่างไร ต้นกำเนิดของจริยธรรม ที่เป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของจริยธรรมด้วย เพราะวรรณคดีเป็นที่รวบรวมแนวคิดทางจริยธรรม ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดจริยธรรม

องค์ประกอบของจริยธรรม

กรมวิชาการ (2535) ได้จัดทำเอกสารการประชุมเกี่ยวกับจริยธรรมไทย สรุปว่า จริยธรรมของบุคคลมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

ด้านความรู้ (Moral reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยการคิด
ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Moral attitude and belief) คือ ความพึงพอใจ ความศรัทธาเลื่อมใส ความนิยมยินดี ที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตน
ด้านพฤติกรรม (Moral conduct) คือ การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่าเกิดจากอิทธิพลของทั้งสององค์ประกอบข้างต้น

เนื่องจากองค์ประกอบของจริยธรรมประกอบด้วย 3 ส่วน ดังกล่าวข้างต้น การพัฒนาคนในด้านจริยธรรมจึงต้องพัฒนา 3 ด้าน ไปด้วยกัน ในการดำเนินชีวิตของคนนั้น องค์ประกอบทั้ง 3 ประการ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ พฤติกรรมของคนที่แสดงออกมาทั้งทางกายและทางวาจาจากนั้นจะมีความสัมพันธ์กับทางจิตใจและสติปัญญา คนที่มีอารมณ์โกรธ จะแสดงพฤติกรรมออกมาทางการก้าวร้าวรุนแรง และยังเป็นคนที่มีปัญญาน้อยด้วยแล้ว พฤติกรรมที่

แสดงออกก็จะก้าวร้าวรุนแรงยิ่งกว่าบุคคลที่มีสติปัญญาซึ่งจะสามารถควบคุมจิตใจของตนได้โดยไม่แสดงพฤติกรรมไม่ดีให้ออกมาปรากฏ นั่นก็แสดงว่าผู้มีสติปัญญาดีย่อมสามารถควบคุมอารมณ์และความประพฤติได้ แนวคิดในการพัฒนาจริยธรรมของบุคคลโดยพัฒนาองค์ประกอบของจริยธรรมทั้ง 3 ด้าน กล่าวคือ เริ่มจากการพัฒนาองค์ประกอบสำคัญอันดับแรก ได้แก่ ปัญญาหรือความรู้ ด้วยเห็นว่า “ปัญญา” เป็นองค์ประกอบสำคัญในการส่งเสริมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง และเป็นตัวควบคุมอารมณ์และความรู้สึกให้เป็นอิสระ เป็นสุขจากแรงกระทบกระทั่งทั้งปวงนั้น นักปราชญ์ทางการศึกษาได้เห็นพร้อมกันดังนี้

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) (2539) กล่าวไว้พอนำมาสรุปความได้ว่า มนุษย์นั้นเมื่อรับรู้ประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งก็จะมีความรู้สึกหรือเวทนาเกิดขึ้น ความรู้สึกนี้อาจเป็นได้ทั้งสุข เวทนา หรือทุกข์เวทนา เมื่อมีเวทนาอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วมนุษย์ที่ยังมีวิชาที่จะมีปฏิกริยาแตกต่างจากผู้มีปัญญา คือ ถ้าผู้มีวิชาก็จะมีความรู้สึกยินดียินร้ายต่ออารมณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเรียกว่า “ตัณหา” ตัณหาจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การใช้ตัณหาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมก็เพราะมนุษย์ยังไม่พัฒนา ยังไม่มีความรู้ ยังไม่มีปัญญา การใช้ตัณหาเป็นตัวนำพฤติกรรมอาจทำให้เกิดโทษหลายประการ คือ เป็นอันตรายต่อตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นอันตรายต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์หรือสังคม เป็นอันตรายต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเกิดปัญหาเช่นนี้เนื่องจากมนุษย์ปล่อยให้ตัณหาเป็นตัวนำพฤติกรรมการแก้ปัญหา ก็คือ เราจะปล่อยให้ตัณหาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมไม่ได้ มนุษย์จะต้องกำหนดรู้อะไรเป็นคุณค่าที่แท้จริงของชีวิตของตนแล้วทำตามความรู้ นั่นคือเอาความรู้เป็นตัวกำหนดนำพฤติกรรม

ดังนั้น ในการศึกษา จึงต้องฝึกคนให้พัฒนาปัญญา เมื่อมีปัญญาเกิดขึ้นแล้วพฤติกรรมก็จะเปลี่ยนไป เช่น การบริโภคอาหาร ก็จะกำหนดรู้ด้วยปัญญาว่าเรากินเพื่อบำรุงร่างกายให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ ให้มีความสุขภาพดี เพื่อให้เรามีชีวิตที่ผาสุก หรือเป็นเครื่องเกื้อหนุนชีวิตที่ติงามเพื่อการบำเพ็ญกิจอันประเสริฐคือ การทำหน้าที่และประโยชน์ต่าง ๆ นั่นก็คือใช้ปัญญาในการทำหน้าที่รู้คุณค่าของอาหาร รู้ความประสงค์ในการกินการบริโภคและ “ปัญญา” นี้จะมาเป็นตัวนำพฤติกรรมตัวใหม่ “ปัญญา” จะมากำหนดพฤติกรรมแทน “ตัณหา” นี่ก็คือจุดเริ่มต้นของการศึกษาหรือการพัฒนาคน คือพัฒนาปัญญาหรือความรู้ก่อน นอกจากแนวคิดของพระธรรมปิฎกแล้ว ยังมีแนวคิดของนักการศึกษาตะวันตกที่เห็นพร้อมกันกับแนวคิดนี้คือ โคลเบิร์ก (Kohlberg, 1964) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาทางสติปัญญาและอารมณ์เป็นรากฐานของการพัฒนาทางจริยธรรม โคลเบิร์กเชื่อว่า จริยธรรมของมนุษย์มีพัฒนาการตามระดับวุฒิภาวะ เพราะเกิดจากกระบวนการทางปัญญา ซึ่งมีการเรียนรู้มากขึ้น ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์กจะสอดคล้องกับทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) เชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการปรับตัวและการสร้างสมดุลระหว่างสติปัญญากับสภาวะแวดล้อมที่จะทำให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ พัฒนาการของมนุษย์มีความต่อเนื่องและ

เจริญขึ้นตามวุฒิภาวะ นักการศึกษาทั้งสองท่านเชื่อว่า จริยธรรมของมนุษย์มีพัฒนาการตามระดับวุฒิภาวะ เพราะเกิดจากกระบวนการทางปัญญา ซึ่งมีการเรียนรู้มากขึ้น และจากการศึกษาและวิจัยของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ยืนยันว่าจริยธรรมมีการพัฒนาการตามวุฒิภาวะและมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา

คุณธรรมถือว่าเป็นสิ่งที่ทุกคนควรมี เพราะคุณธรรมเป็นคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ทั่วไป คุณธรรมตามแนวคิดของนักปราชญ์ทั้งหลายจึงจำแนกออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนความรู้ความเข้าใจ ส่วนอารมณ์ความรู้สึกและส่วนที่เป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมา เช่น การปฏิบัติตามศาสนา การควบคุมตนเอง ความกล้าหาญ ความยุติธรรม ฯลฯ ผู้มีคุณธรรมจึงเป็นผู้ที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างถูกต้องดีงาม การที่ผู้บริหารจะพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม หรือการที่ผู้บริหารจะพัฒนาผู้อื่นที่แวดล้อมใกล้ชิดและเกี่ยวข้องอยู่ในความดูแล เพื่อให้เป็นบุคคลผู้มีคุณธรรมจึงต้องเริ่มจากการพัฒนาปัญญา พัฒนาจิตใจ อารมณ์ เพื่อให้ทั้งสองส่วนนี้เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของบุคคลผู้นั้นต่อไป

องค์ประกอบของจริยธรรมทั้ง 3 ส่วน คือ ปัญญา จิตใจ และพฤติกรรมนี้ คนส่วนใหญ่จะเข้าใจกันว่า จิตใจเป็นส่วนสำคัญที่สุด เป็นตัวที่ควบคุมพฤติกรรมของคนดังกล่าวที่ว่า “ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว” คำกล่าวนี้ไม่ผิด เพราะมีหลักฐานให้พบเห็นเสมอว่า ความอดุสหาหะ ความกล้าหาญ ความรัก ความซิง ฯลฯ ล้วนเป็นความรู้สึกทางจิตใจที่มีผลให้คนแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปแบบที่แตกต่างกัน หากแต่ถ้าพิจารณาให้ลึกลงไปแล้ว จิตใจของคนเราย่อมอ่อนไหวผันแปรได้ง่าย หากไม่มีปัญญาเป็นตัวกำกับ อาจมีสิ่งจูงใจให้จิตใจอ่อนไหวไปตามโลกธรรม คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ทุกข์ เมื่อจิตใจผันผวนแปรปรวนพฤติกรรมของคนก็จะเปลี่ยนแปลง เพราะเกิดค้นหาเป็นตัวนำจิตใจ แต่ถ้าหากบุคคลผู้นั้นเป็นผู้มีปัญญา รู้แจ้งในความเป็นจริงของโลกและชีวิต ปัญญา ก็จะเป็นตัวชี้นำไม่ให้จิตใจอ่อนไหวไปตามสิ่งที่มากระทบ จิตใจก็จะเข้มแข็งไม่อ่อนไหวแปรปรวนแปร จนเกิดผลกระทบไปถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เคยประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้ เพราะมีปัญญาเป็นตัวควบคุมจิตใจไว้อีกระดับหนึ่ง จึงสรุปได้ว่า ในองค์ประกอบของจริยธรรมทั้ง 3 ส่วนนี้ “ปัญญา” เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่จะชี้นำให้จิตใจและพฤติกรรมของคนดำเนินไปอย่างถูกต้องตามครรลองครองธรรม ดังพุทธพจน์ที่ว่า “สพเพ ธมมา ปญญุตตา ” แปลว่า “ธรรมทั้งหลายมีปัญญาเป็นเยี่ยมยอด”

โสกราตีส (Socrates) กล่าวถึงคุณธรรมว่า คุณธรรมคือความรู้ (Virtue is knowledge) การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับศีลธรรม จริยธรรม คือการแสวงหาคุณธรรม เพราะคุณธรรมคือความรู้ที่แท้จริง ถ้าบุคคลรู้และเข้าใจถึงธรรมชาติของความดีจริง ๆ แล้ว เขาจะไม่พลาดจากการประกอบความดีละเว้นความชั่ว คุณธรรมที่ทำให้คนเป็นมนุษย์มี 5 ประการ คือ

ปัญญา หรือความรู้ (Wisdom) หมายถึง รู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี

การปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนา (duty) คือ การทำความดี การเคารพยกย่องสิ่ง
ที่ควรเคารพ เช่นพระผู้เป็นเจ้า พระธรรม การปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา

ความกล้าหาญ (Courage) คือ กล้าในสิ่งควรกล้าและกลัวในสิ่งควรกลัว

การควบคุมตนเอง (Self control หรือ Temperance) คือ การใช้ปัญญา
ควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก

ยุติธรรม (Justice) คือ การปฏิบัติต่อผู้อื่น และต่อตนเองอย่างเหมาะสม
ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

เพลโต (Plato) กล่าวว่า คุณธรรม คือ การปฏิบัติที่ดีตามหน้าที่ของวิญญาณ และ
คุณธรรมไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยบังเอิญ เพราะมนุษย์จะต้องรู้ว่าเขากำลังทำอะไร เพื่ออะไร
และทำอย่างไร คุณธรรมจึงเกิดขึ้นจากความรู้ ไม่ใช่ความรู้ทฤษฎี แต่เป็นความรู้ที่มาจากการ
ปฏิบัติจริง คุณธรรมตามแนวคิดของเพลโต มี 4 ประการ คือ

1. ปัญญาหรือความรู้ (Wisdom) คือ การหยั่งรู้ว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรดี
อะไรไม่ดี อะไรควรประพฤติหรือไม่ควรประพฤติ

2. ประมาณ (Temperance) คือ การรู้จักควบคุมตัวเองให้อยู่ในขอบเขตของ
จุดมุ่งหมายชีวิต มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง

3. กล้าหาญ (Courage) คือ กล้าเสี่ยงต่อความยากลำบาก อันตราย
เพื่ออุดมการณ์ของตนเอง หรือด้วยความมั่นใจว่าได้กระทำดีที่สุดแล้ว

4. ยุติธรรม (Justice) คือ การให้แก่ทุกคนอย่างเหมาะสม เช่น การให้แก่ตนเอง
ครอบครัว มิตรสหาย ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างมีเหตุผลอันควร

อริสโตเติล (Aristotle) ได้นำคุณธรรมของเพลโต (Plato) มาอธิบายว่า คุณธรรม
ได้แก่ การเดินสายกลางระหว่างความไม่พอดีกับความพอดี หรือคุณธรรมคือความพอดีพองาม
ไม่เอียงสุดไปทางด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ความกล้าหาญจะอยู่ระหว่างความบ้าบิ่นกับความขลาด
ความสุภาพอยู่ระหว่างความขี้อายกับความไร้ยางอาย และความเอื้อเฟื้ออยู่ระหว่างความฟุ่มเฟือยกับ
ความตระหนี่ คุณธรรมจึงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. คุณธรรมทางสติปัญญา เป็นเรื่องของความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
เป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณที่มีเหตุผล และหน้าที่ของวิญญาณคือความรู้และค้นหาความจริงนั่นเอง

2. คุณธรรมทางศีลธรรม เป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณ อยู่ในรูปคำสอน และมุ่งเพื่อ
ความดีงาม คนมีคุณธรรมก็คือคนที่มีความพอดี ทำด้วยเจตนาดี มีเหตุผล เห็นแก่ส่วนรวม อริสโตเติล
เสนอคุณธรรมพิเศษไว้ 4 ประการ คือ มิตรภาพ ประมาณ กล้าหาญ และยุติธรรม

ตาราง 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

องค์ประกอบของคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร)	พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.ปยุตโต)	พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2539)	กรมวิชาการ (2541)	วศิน อินสระ (2541)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561)	มาตรฐานโรงเรียนสุจริต (2560)	ความถี่
1. การใฝ่สัจจะ		✓	✓	✓		✓			4
2. การความใฝ่เรียนรู้	✓		✓		✓	✓	✓		5
3. การเมตตากรุณา		✓		✓				✓	3
4. การมีสติสัมปชัญญะ		✓			✓				2
5. ความไม่ประมาท		✓	✓	✓			✓		4
6. ความซื่อสัตย์สุจริต	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	7
7. ความขยันหมั่นเพียร					✓	✓	✓	✓	4
8. การมีจิตสาธารณะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
9. การมีหิริ-โอตตปละ		✓	✓	✓	✓				4
10. การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
11. ความมีวินัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
12. การอยู่อย่างพอเพียง	✓	✓			✓		✓	✓	5
13. การมีความรักษ์ความเป็นไทย	✓		✓	✓	✓		✓	✓	6
14. การมีความกล้าหาญ		✓		✓	✓		✓		4
15. มุ่งมั่นในการทำงาน	✓	✓				✓	✓	✓	5

ผลการสังเคราะห์วิเคราะห์องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ได้องค์ประกอบ
ของคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ทั้งหมด 8 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ

1. การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ความมีวินัย

3. ความซื่อสัตย์สุจริต
4. การมีจิตสาธารณะ
5. การมีความรักความเป็นไทย
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. การความใฝ่เรียนรู้
8. การอยู่อย่างพอเพียง

การพัฒนาระบบพัฒนาครู

1. แนวคิด เกี่ยวกับการพัฒนาครู

1.1 ความหมายของการพัฒนาครู

การพัฒนาครูในแต่ละโรงเรียนให้มีศักยภาพ มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพราะผลสำเร็จคือคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น ครูจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งในโรงเรียน

ยนต์ ชุ่มจิต (2550) ได้ให้ความหมายว่า ครูคือผู้อบรมสั่งสอนศิษย์หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ ซึ่งภารกิจสำคัญของครูคือการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการผสมผสานทั้งศาสตร์และศิลป์ ต้องศึกษาเล่าเรียนให้แตกฉาน และใช้ความสามารถเฉพาะตัว รวมทั้งบุคลิกลักษณะ วาทศิลป์ ลีลาในการสอน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีได้เฉพาะตัวบุคคล

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ (2553) ได้ให้ความหมายว่า ครูเป็นภูมิปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ครูต้องเป็นตัวทวีคูณในการนำเด็กเข้าสู่ระบบของการเรียนรู้ บทบาทของครูต้องเปลี่ยนจากผู้บอกความรู้ (Telling, Talking) มาเป็นผู้ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ (Process) คิดค้นหาความรู้ด้วยตนเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอน (Teacher) มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นผู้เตรียมประสบการณ์ สื่อการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2553) ได้ให้ความหมายว่า ครูต้องเป็นตัวอย่างของคุณธรรม มีคุณค่าความเป็นมนุษย์หรืออุปนิสัยที่ดีงาม เพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ ครูต้องเป็นแบบอย่างของสิ่งที่ครูปรารถนาจะให้นักเรียนเป็น ต้องเปลี่ยนบทบาทของตัวเอง ควรหาทางแนะนำให้ผู้เรียนได้หาความรู้และคำตอบด้วยตัวเอง

ทิตนา แคมมณี (2554) ได้ให้ความหมายว่า ครูต้องพัฒนาการสอนอยู่เสมอ ไม่มีวิธีการสอนวิธีใดที่ดีที่สุด ครูควรเลือกวิธีการสอนที่หลากหลาย เพราะจะช่วยให้การสอนบรรลุผล

การที่ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนยิ่งมากเท่าไรก็จะช่วยให้มีทางเลือกมากขึ้นเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนอยู่เสมอ

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2554) ครูต้องพัฒนาการสอนใหม่ให้มีคุณค่าและสอดคล้องกับโลกยุคใหม่ คำนึงถึงหลักคิด 4 ประการ คือ มองปัญหาที่จะศึกษาเรียนรู้ (Problem-based) สอนโดยนำการวิจัยมาแก้ปัญหา (Research-based) ผลของการเรียนการสอนโดยกระบวนการวิจัยค้นคว้าจะต้องออกมาเป็นผลผลิต (Productivity-based) และนำผลผลิตนั้นมาวิเคราะห์วิจารณ์อย่างตีงตลกผลึกในความรู้ (Crystal-based) แล้วกระบวนการเหล่านี้มาผสมผสานกันเพื่อพัฒนาผู้เรียน

1.2 ความสำคัญของการพัฒนาครู

การพัฒนาครูให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในภาวะปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาครูจึงมีความสำคัญด้วยเหตุดังกล่าว มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาครู ดังนี้

ยนต์ ชุ่มจิตร (2550) ได้สรุปความสำคัญของการพัฒนาครูว่า เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคมและพัฒนาชาติบ้านเมือง เพราะครูต้องทำหน้าที่พัฒนาบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามอย่างเต็มที่ จนกระทั่งให้ความรู้ความสามารถเหล่านั้นไปพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป ดังนั้นการพัฒนาครูจึงเป็นงานที่ทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาครูว่า โลกในยุคไร้พรมแดนมีการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวดเร็วไร้ขอบเขต และหลังไหลไปสู่ส่วนต่าง ๆ ของโลกอย่างไม่หยุดยั้ง การแข่งขันของโลก เปรียบเทียบกันในเรื่องความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการ ความรู้เป็นพลังอำนาจที่สำคัญในการพัฒนาวิทยาการและการแข่งขันของโลก การศึกษานับเป็นปัจจัยเบื้องต้นในการเสริมสร้างให้คนมีความรู้ เพื่อพัฒนาประเทศทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมได้อย่างสมดุล สอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ระบบการจัดการศึกษาของชาติ จึงคาดหวังที่จะผลิตพลเมืองของประเทศที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวและเผชิญหน้ากับสภาพการณ์ของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างสมดุลและเหมาะสม มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวชุมชน ตลอดจนประเทศชาติให้ก้าวหน้าบนหลักการของความมีเหตุผล ความถูกต้อง มีความดีงามและความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการพัฒนาครูเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้ครูสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้านวิทยาการ

และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกเกี่ยวกับ เครื่องมือเครื่องใช้ทางเทคโนโลยี และเพื่อพัฒนา
สถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า

1.3 บุคลิกภาพที่ดีของครู

ความหมายของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ (Personality) มาจากศัพท์ภาษากรีก คือ Persona หมายถึง Mask แปลว่า หน้ากากที่ตัวละครสวมใส่ในการเล่นตามบทบาท ซึ่งเป็นลักษณะของบุคคลที่บ่งบอก
ความแตกต่างระหว่างบุคคล มีผู้ให้ความหมายต่างกัน

Bootzin และคณะ (1991) ได้ให้ความหมายว่า เป็นลักษณะนิสัยและรูปแบบ
ของความคิด ความรู้สึก และการประพฤติปฏิบัติของบุคคลแต่ละคน

Hilgard (1962) ได้ให้ความหมายว่า เป็นลักษณะส่วนรวมของบุคคลและ
การแสดงออกของพฤติกรรม ซึ่งชี้ให้เห็นความเป็นปัจเจกบุคคลในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึง
ลักษณะที่ส่งผลสู่การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ ความรู้สึกนับถือตนเอง ความสามารถ แรงจูงใจ
ปฏิกิริยาในการเกิดอารมณ์ และลักษณะที่สะสมจากประสบการณ์ชีวิต

Good (1980) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ จิตใจ และ
พฤติกรรมต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล อันเป็นปฏิกิริยาตอบโต้ต่อสภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยาและ
สังคมของบุคคลทั่วไป

Zimbardo และ Ruch (1980) ได้ให้ความหมายว่า เป็นผลรวมของลักษณะเชิง
จิตวิทยาของบุคคลแต่ละคนมีผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมหลากหลายของบุคคลนั้น ทั้งส่วนที่
เป็นลักษณะภายนอก ที่สังเกตได้ง่ายและพฤติกรรมภายในที่สังเกตได้ยาก ลักษณะที่หลากหลาย
ดังกล่าว ส่งผลให้บุคคลแสดงออกต่างกันในแต่ละสถานการณ์และช่วงเวลา

Corsini และ Marsella (1983) ได้ให้ความหมายว่า เป็นโครงสร้างที่เป็นกลไก
ภายในระบบทางจิตและกายของเอ็กต์บุคคล ซึ่งใช้ในการทำนายหรือตัดสินพฤติกรรมที่ใช้ในการ
ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอก

ความสำคัญของบุคลิกภาพ

ยนต์ ชุ่มจิตร (2550) ได้สรุปความสำคัญของ บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อบุคคล
7 ประการ ดังนี้

1. ทำให้ง่ายต่อการจดจำและเข้าใจบุคคล เพราะบุคลิกภาพเป็นของตัวเอง
ครูมีบุคลิกภาพดีเยี่ยมได้เปรียบในการคบหาสมาคมกับบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะลูกศิษย์และผู้ปกครอง
นักเรียน

2. เป็นแบบฉบับที่นำไปเป็นตัวอย่างได้ เพราะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล บุคลิกภาพที่ดีของบุคคลบางคน เช่น ความซื่อสัตย์ ความเที่ยงตรง ลักษณะและลีลาการพูด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถนำไปเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้

3. ทำให้มีความมั่นใจในตนเอง บุคคลที่มีบุคลิกภาพดี และเหมาะสมกับงานที่ ผู้นี้รับผิดชอบแล้วจะทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น

4. ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี บุคคลที่มีพฤติกรรมดี สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมได้ดี เพราะสมาชิกของกลุ่มให้การยอมรับ

5. ทำให้สังคมยอมรับบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี ไม่ว่าจะเป็นการพูด ความคล่องแคล่วว่องไว และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

6. ทำให้ง่ายต่อการทำนายพฤติกรรมของบุคคล

7. ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน

2. บทบาท และภาระหน้าที่ของครู

กรมวิชาการ (2544) ได้สรุปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่กระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหาร การจัดการและการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่ การปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวนี้ ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีคุณภาพและได้รับการสนับสนุนส่งเสริมความร่วมมือจาก บุคคลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรในโรงเรียนจะต้องปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ของตนตามที่หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาล้วนต้อง มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนด

2.1 การจัดการเรียนรู้

สุคนธ์ สิ้นรพานนท์ และคณะ (2554) ได้สรุปบทบาทครูในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. สืบค้นและศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน
2. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. จัดบรรยากาศการเรียนรู้อันเอื้อต่อการเรียนการสอน
5. จัดเตรียมและใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน
6. การประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน
7. เตรียมการวัดและประเมินผลให้ตรงกับเป้าหมายการเรียนรู้

ฉันท ชาติทอง (2555) ได้สรุปบทบาทครูต้องมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น การสืบค้นสำรวจภายในตนเอง เพื่อการพัฒนาจิตใจอย่างแท้จริง เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ จึงกำหนดหลักการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. หลักการพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ (Contemplation)
2. หลักความรักความเมตตา (Compassion)
3. หลักการเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Connection)
4. หลักการเผชิญหน้ากับความจริง (Confronting)
5. หลักความต่อเนื่อง (Continuity)
6. หลักความมุ่งมั่น (Commitment)
7. หลักชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community)
8. หลักความเป็นสากล (Neutral)
9. หลักความเป็นวิชาการ (Academic)
10. หลักการเรียนรู้แบบบูรณาการและผสมผสานสรรพศาสตร์ (Integrative Transcripnary Learning)
11. หลักการประยุกต์ใช้ได้หลากหลาย (Applied)
13. หลักการมีปัญญาแห่งตน (Original Wisdom)
14. หลักการเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic)

ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2553) ได้สรุปบทบาทของครูในการพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่ง การเรียนรู้ นั้น ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ เป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้ ในระบบโรงเรียน ครูเป็นผู้ที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้เรียนและชุมชน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน บทบาทครูสามารถดำเนินหลายด้าน ได้แก่

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
2. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้านพัฒนาผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เลือกเรียนตามความสนใจ ความสามารถ ความถนัด ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม สังคม และการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ จากเดิมเป็นการประเมินเพื่อสรุปผล การเรียนมาเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้วยวิธีที่หลากหลาย โดยประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

5. ด้านการผลิต/ใช้สื่อการเรียนรู้ เพื่อช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่าและมีประสิทธิภาพ เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง และมีวิจารณ์ญาณในการเลือกใช้ เลือกรับข้อมูลจากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

6. ด้านการแนะแนว และเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ เพื่อให้คำปรึกษาแก่ ผู้เรียนทั้งด้านชีวิต การศึกษา อาชีพ การพัฒนาตนในด้านต่าง ๆ

7. ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เพื่อความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ การเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

8. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ในด้านการเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้เรียนได้มีโอกาสบริการชุมชนในกิจกรรม ด้านต่าง ๆ ตลอดจนความร่วมมือพัฒนาชุมชนให้มีความปลอดภัย

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2542) เสนอว่าต้องส่งเสริมกระบวนการสอนเชิงสร้างสรรค์ เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการผลิตและการสร้างผลงาน ต้องเปลี่ยนการสอนให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ตรง (Experiential Learning) มากขึ้น ครูจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการชี้แนะ ชี้นำประเด็นต่าง ๆ และที่สำคัญครูจะต้องให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ วิพากษ์ความรู้ต่าง ๆ อย่าง เข้มข้น จริงจัง เต็มที่ (Critical Based Learning)

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2545) ได้สรุปบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ ต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. เป็นแหล่งความรู้
2. ร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจใน การจัดกระบวนการเรียนรู้
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม
4. กระตุ้น ส่งเสริม อำนวยความสะดวกให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ และ ทักษะปฏิบัติการขั้นที่ตัวนักเรียน โดยครูจะต้องมีบุคลิกลักษณะ ดังนี้ คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังผู้อื่น ตอบสนองไว อดทนต่อความคลุมเครือที่เกิดขึ้น และมีความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์

5. ประเมินกระบวนการ ผลงาน และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

Glickman (2004) ได้เสนอโปรแกรมการพัฒนาครูอาชีพในระดับบูรณาการ ประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

1. ด้านทักษะการสอนทั่วไป ได้แก่
  - 1.1 การจัดชั้นเรียน
  - 1.2 การออกแบบการเรียนรู้
  - 1.3 การประเมินผลการเรียนของนักเรียน
  - 1.4 การคาดหวังของครู
  - 1.5 ทักษะการตั้งคำถาม
  - 1.6 การจูงใจนักเรียน
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่
  - 2.1 การใช้หลักความคิดรวบยอด
  - 2.2 การใช้รูปแบบการเปรียบเทียบ
  - 2.3 การเรียนรู้ร่วมกัน
  - 2.4 แผนที่ความคิดรวบยอด
3. การฝึกปฏิบัติและภาวะผู้นำ
  - 3.1 การฝึกปฏิบัติระหว่างเพื่อน
  - 3.2 ระบบการสังเกตการณ์สอนซึ่งกันและกัน
  - 3.3 ทักษะการประชุม
  - 3.4 การติดต่อสัมพันธ์ทางวิชาชีพ
  - 3.5 การรู้จักฝึกปฏิบัติอย่างพอเหมาะพอดี

Scribmer (1999) ได้กล่าวถึงสิ่งจำเป็นที่ครูต้องพัฒนา คือ

1. ความรู้ในเนื้อหา
2. ทักษะความเป็นครู โดยเฉพาะทักษะด้านการสอนเพื่อเกิดผลต่อเด็ก

โดยตรง

3. การจัดการห้องเรียนที่ท้าทาย
4. การศึกษาในช่องว่างในความรู้ของนักเรียน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูที่สำคัญ

หลายประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และการประเมินองค์รวมที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญดังนี้ชีวิต

- 1.1 มีความรู้และทักษะในวิชาที่สอน

- 1.2 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
  - 1.3 จัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้สามารถปฏิบัติได้และนำไปใช้ให้เกิดผลจริงต่อผู้เรียน
  - 1.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ
  - 1.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนตามธรรมชาติของวิชา เพื่อฝึกให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม
  - 1.6 ใช้สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้
  - 1.7 จัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน
  - 1.8 ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง
  - 1.9 นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนรู้
  - 1.10 เอกสารหรือหลักฐานที่แสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียน
2. ความสามารถในการพัฒนา และประเมินหลักสูตร
- ดัชนีชี้วัด
- 2.1 รู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา
  - 2.2 ใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น
  - 2.3 มีเอกสารหรือหลักฐานในการพัฒนาหลักสูตรตามเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตร
  - 2.4 มีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
3. ความสามารถในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ
- ดัชนีชี้วัด
- 3.1 มีการนำผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อ
  - 3.2 มีการนำผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอน
  - 3.3 มีผลงานจากการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้อ

4. ความสามารถในการเป็นผู้นำทางวิชาการ

ดัชนีชี้วัด

4.1 เป็นที่ยอมรับในทางวิชาการและสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือเพื่อนครู

4.2 มีผลงานริเริ่มสร้างสรรค์ในทางวิชาการ

4.3 มีผลงานบุกเบิกทางวิชาการ หรือเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ แนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

ชนาธิป พรกุล (2543) ได้ให้แนวคิดที่ว่า วิธีสอนที่ครูเป็นศูนย์กลางต้องเปลี่ยนให้ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องหาทางให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เอง รู้วิธีเรียนรู้ และรักการเรียนรู้ บทบาทใหม่ที่ ครูได้รับเรียกว่า ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ครูต้องพยายามทำความเข้าใจกับคำ ๆ นี้ และ บทบาทใหม่นี้ โดยศึกษาทำความเข้าใจแต่ละหน้าที่และฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ อันเป็นหนทาง ให้ครูพัฒนาตนเองและปฏิบัติงานตนกระทั่งเป็นครูคุณภาพระดับ 5 ครูผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อำนวยความสะดวกมีหน้าที่ ดังนี้

1. เป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่การศึกษาหลักสูตร ตลอดจนการวางแผนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ วัดผลและประเมินผล และ รวมไปถึงการจัดระเบียบวินัยในชั้นเรียนด้วย
2. เป็นผู้จัดบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ ด้านกายภาพ ได้แก่ การจัดชั้นเรียน วัสดุอุปกรณ์ แสงสว่าง ระบบเสียง ให้ผู้เรียนรู้สึกสบายและอยากเรียน ส่วนด้าน จิตวิทยา ได้แก่ การจัดชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น ส่งเสริมการเรียนรู้ กล้าคิด กล้าทำ กล้าริเริ่ม ให้โอกาสผู้เรียนได้ประสบการณ์ได้รับความสำเร็จทุกคน
3. เป็นผู้ชี้แนะหรือแนะแนวทางให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ทดลอง วิเคราะห์จนพบคำตอบ ซึ่งเป็นวิธีการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง
4. เป็นผู้นำเสนอในเรื่องที่มีความซับซ้อน ซึ่งผู้เรียนอาจประสบปัญหา ทำการค้นคว้าด้วยตนเอง หรือเป็นเรื่องที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคยและไม่เคยมีความรู้มาก่อน ครูพิจารณาแล้วว่าควรเป็นผู้นำเสนอนั้นด้วยตนเอง
5. เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อพร้อมที่เข้าใจ ช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุน หรือแก้ไขบางอย่างเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น
6. เป็นผู้เสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ครูต้องการ และเป็นการย้า ให้ผู้เรียนมั่นใจในการกระทำของตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ครูควรเลือกโอกาสในการ เสริมแรง

7. เป็นผู้ถามคำถามการถามคำถามเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและเป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน คำถามที่ใช้จึงควรหลากหลาย และใช้ความคิดระดับสูงในการตอบเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับผู้เรียน เมื่อลงมือปฏิบัติสิ่งใดย่อมต้องการทราบผลการกระทำของตน ครูควรบอกผลการกระทำแก่ผู้เรียนโดยเร็ว เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจหรือแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันที่ที่ครูควรมีวิธีให้ข้อมูลย้อนกลับที่ส่งเสริมการเรียนรู้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2542) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรดี ใช้วิธีการเรียนรู้หลายรูปแบบ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาอันหลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง เลือกลงมืออย่างเหมาะสม ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายและครอบคลุมใช้ข้อมูลจากการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนรู้ ตลอดทั้งไตร่ตรองการสอนของตน เพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

ทศนา แคมมณี (2542) ได้ให้ความหมายว่า ในการจัดการเรียนรู้นั้นครูต้องทำงานหนักในการเตรียมการสอน ครูต้องใช้ความสามารถและความพยายามอย่างมากในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูต้องเตรียมข้อมูลติดต่อแหล่งข้อมูล และจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อการให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้ ขณะที่ผู้เรียนกำลังทำกิจกรรมอยู่ ครูต้องคอยสังเกตดูว่า สิ่งต่าง ๆ ดำเนินไปตามที่ควรเป็นหรือได้คาดหมายไว้ หากไม่เป็นไปตามที่คาด ครูต้องสามารถประเมินสถานการณ์และตัดสินใจได้ว่า ควรปรับหรือเปลี่ยนอย่างไร ผู้เรียนจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ครูต้องเป็นคนช่างสังเกต รู้จักจัดประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

รุ่ง แก้วแดง (2543) ได้สรุปหน้าที่ของครูว่า ครูที่ทำหน้าที่ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ เรียกว่า ครูพันธุ์ใหม่ ซึ่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบทบาทของครู จากผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความรู้หรือเป็นศูนย์กลางให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นผู้ให้คำแนะนำและเสริมพลังแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูมีหน้าที่ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. วิเคราะห์เพื่อค้นหาศักยภาพของผู้เรียน
3. ร่วมกับผู้เรียนเรียนรู้ในการสร้างวิสัยทัศน์
4. ร่วมกันวางแผนการเรียนรู้
5. แนะนำการเรียนรู้

โกวิท ประवालพฤกษ์ (2542) ได้ให้ความหมายว่า บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจากผู้ชี้นำกลายเป็นผู้นำทาง และจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ประกอบด้วย

1. ชี้นำให้ผู้เรียนเน้นและมุ่งมั่นในจุดหมายและเป้าหมาย
2. ถามนำให้ผู้เรียนวิเคราะห์สรุปเป็นหลักการ
3. ย่วยุ้ให้หาแนวทางอย่างหลากหลาย
4. กระตุ้นชี้นำให้ผู้เรียนเลือกแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม

มากกว่าบุคคล

5. ถามนำให้ผู้เรียนสร้างภาพและลำดับของงาน
6. ย่วยุ้ให้กำลังใจระหว่างปฏิบัติ
7. ชี้นำ ถามนำ ให้ผู้เรียนประเมินงาน
8. กระตุ้นย่วยุ้ให้ผู้เรียนทำดีขึ้นกว่าเดิม กระตุ้นย่วยุ้ให้ผู้เรียนภาคภูมิใจใน

ผลงาน

ถวิล มาตรเลียม (2542) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง ครูต้องเป็นผู้ที่รักการสอน รักวิชาซีพอย่างแท้จริง มีความต้องการส่งเสริมให้อาชีพก้าวหน้า มีเกียรติ และมีความปรารถนาที่ต้องการช่วยและบริการคนอื่น มีความสามารถการวางแผน การจูงใจและ เป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มีความริเริ่มงานใหม่ กำหนดแผนงานอย่างเป็นระบบ มีผลงานที่สามารถตรวจสอบ และประเมินได้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ประสานงานร่วมมือกับบุคคล และกลุ่มบุคคลในการทำงาน และยังสามารถแนะแนวทางปฏิบัติและดิงศักยภาพของงานอื่นออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังสามารถจูงใจให้บุคคลอื่นหรือเพื่อนร่วมงานได้ร่วมมือในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่เขาต้องการและจำเป็น นั่นคือ จูงใจให้คนอื่นเกิดความกระหายและสนใจในการทำงาน มีความเด็ดขาดเป็นผู้ที่ตัดสินใจรวดเร็วเด็ดขาด สามารถแก้ปัญหาได้รวดเร็วทันเหตุการณ์ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

2.2 การส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543) ได้สรุปบทบาทของครู ควรเอาใจใส่ดูแลแก้ปัญหาและส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยกระบวนการที่เชื่อถือได้มีความรู้และความสามารถในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ปัญหาของผู้เรียน

ดัชนีชี้วัด

1. มีเอกสารหรือหลักฐานที่แสดงการแก้ปัญหา และส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียนที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
2. มีเอกสารหรือหลักฐานที่แสดงการป้องกัน แก้ปัญหา และส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียนที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3. มีเอกสารหรือหลักฐานการให้คำปรึกษา แนะนำแก่เพื่อนครูในการป้องกันแก้ปัญหาและส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4. มีเอกสารหรือหลักฐานการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อป้องกัน แก้ปัญหา และส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างและอ้างอิงได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543) มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน มีดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

แนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน มีดังนี้ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุต.โต) (2540) มีแนวคิดว่า หน้าที่ครูในการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนคือ ปฏิบัติต่อศิษย์โดยอนุเคราะห์ตามหลักธรรม ดังนี้ ครูแนะนำฝึกอบรมให้ผู้เรียนเป็นคนดีครูสอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ครูสอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง ครูส่งเสริมยกย่องความดีงาม ความสามารถให้ปรากฏ สร้างเครื่องคุ้มภัยในสารทิศ คือ สอนฝึกให้สามารถใช้วิชาเลี้ยงชีพและรู้จักดำรงตนในอันที่จะดำเนินชีวิตต่อไปด้วยดี

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2553) มีแนวคิดว่า ครูผู้สอนต้องนำหลักอุปนิสัยที่ดีงาม 5 ประการ ประกอบด้วย ความประพฤติชอบ ความสงบ ความจริง ความรักความเมตตา และการไม่เบียดเบียน ไปบูรณาการเข้ากับการสอน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมผู้เรียน ซึ่งอุปนิสัยเหล่านี้คือ คุณค่าของความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นพื้นฐานชีวิตของเรา ครูต้องยกระดับจิตสำนึกที่ดีงามให้ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนและผลักดันเกิดศักยภาพอย่างเต็มที่ ครูกับนักเรียนก็จะเป็นผู้ที่มีอุปนิสัยที่ดีงามไปพร้อม ๆ กัน

ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2554) มีแนวคิดว่า ในการส่งเสริมพฤติกรรมผู้เรียนนั้น ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนใหม่ สภาพแวดล้อมใหม่และการเปลี่ยนแปลงของสังคมใหม่ นั่นคือ แทนที่ครูผู้สอนจะเป็นผู้ให้ความรู้ (Teacher) ก็จะต้องเปลี่ยนมาเป็นผู้เอื้อความรู้ (Facilitator) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองสร้างความรู้ใหม่ขึ้นเองโดยอาศัยหลักอย่างน้อย 7 ประการด้วยกัน คือ

1. ผู้สอนแทนที่จะกำหนดเป้าหมายในการเรียนหรือการแสวงหาความรู้เสียคนเดียว ผู้สอนจะต้องหาวิธีช่วยให้ผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมายของเขาเองได้

2. ผู้สอนแนะวิธีการและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปหาความรู้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งสอนให้เข้าถึงความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อจะให้ได้สัดส่วนกับแหล่งความรู้โดยตรง

3. ณะให้ผู้เรียนรู้จักคัดกรอง (Screening) ความรู้หรือข้อมูลที่มาอย่างมีหลักมีเหตุผล เพราะข้อมูลจะหลากหลายมาก
4. สอนให้สร้างองค์ความรู้ขึ้นได้เอง หาความรู้ใหม่ให้ได้ โดยที่ครูไม่ไปบอก
5. สอนให้รู้จักวิธีที่จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ เกิดความเข้าใจกับความรู้ที่ได้จนตกผลึกในความรู้ันั้น
6. สอนให้ผู้เรียนรู้คุณค่าและการประยุกต์ใช้ความรู้ันั้นด้วย
7. ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้และประเมินกระบวนการเรียนรู้เพื่อจะได้ปรับปรุงพัฒนาและสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ดังแสดงในภาพประกอบ

ครูผู้ให้ความรู้	ครูผู้เอื้อความรู้
<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้กำหนดจุดมุ่งหมาย 2. ผู้หาความรู้มาให้เด็ก 3. ผู้คัดกรองความรู้เด็ก 4. ผู้บอกความรู้ที่หามา 5. ผู้วิเคราะห์ผลึกความรู้ให้ 6. ผู้ประยุกต์ความรู้ให้ดู 7. ครูประเมินผลสุดท้าย ได้ความรู้เดิม/ความคิดเห็น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยให้ผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมายเอง 2. ช่วยให้ผู้เรียนหาความรู้ได้เอง 3. สอนให้ผู้เรียนคัดกรองความรู้ที่ได้มา 4. ณะให้เด็กสร้างความรู้ันั้นใหม่ 5. สอนให้เด็กตกผลึกในความรู้ันั้น 6. ส่งเสริมให้ผู้ประยุกต์ความรู้ันั้น 7. ประเมินการเรียนรู้เอง ได้ความรู้ใหม่/ความคิดใหม่

ภาพประกอบ 4 การส่งเสริมพฤติกรรมผู้เรียนของครูผู้สอน

กล่าวโดยสรุป บทบาทและหน้าที่ของครูในการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยกระบวนการที่เชื่อถือได้ ต้องมุ่งเน้นถึงการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องพัฒนาพฤติกรรมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง คอยให้คำปรึกษา แนะนำ วิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.3 การพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543) กล่าวถึง การพัฒนางานอย่างต่อเนื่องของครู

ดังนี้

ตัวชี้วัด

1. มีหลักฐานการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ หรือการเข้าร่วมการประชุมสัมมนาอบรม หรือกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ
2. มีเอกสารหรือหลักฐานที่แสดงกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ การประเมินแผนที่นำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการใหม่
3. มีเอกสารหรือหลักฐานการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาแก่เพื่อนครู มีเอกสารหรือหลักฐานการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู
4. มีเอกสารหรือหลักฐานที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาของตนแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มีดังนี้

ชนาธิป พรกุล (2543) กล่าวว่า ครูต้องพัฒนาตนเองโดยต้องมีการปรับความคิดและวิธีการทำงานของตนเอง ดังนี้ ครูต้องคิดว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ผู้เรียนต้องเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามสภาพจริง มีการเก็บสะสมพัฒนาการของผู้เรียนและมีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ส่วนการทำงานหรือการสอน ครูต้องเริ่มต้นจากการศึกษาศักยภาพของผู้เรียน ค้นหาวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม จัดทำหรือนำนวัตกรรมมาใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผล ความก้าวหน้าของครูขึ้นอยู่กับผลงานในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ครูต้องมีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลุ่มลึก ครูต้องมีความสามารถวิเคราะห์สกัดเอาแก่นของความรู้มาเสนอได้อย่างแม่นยำ และสามารถสังเคราะห์ความรู้ นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับการเรียนรู้ ทำให้ศาสตร์ที่สอนมีความเข้มข้นและเข้มข้น
2. ครูต้องติดตามความก้าวหน้าในเทคนิควิธีสอนตลอดเวลา ครูจึงต้องเป็นสมาชิกของสมาคมหรือชมรมทางวิชาชีพ เช่น สมาคมครูสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชมรมครูภาษาไทย หรือชมรมครูทางอินเทอร์เน็ต
3. ครูเป็นแบบอย่างในการคิดการทำ (Role Modeling) ครูมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นอย่างมาก การกระทำของครูจะอยู่ในสายตาของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา
4. ครูเป็นนักจิตวิทยาการเรียนรู้ ครูต้องรู้จักผู้เรียนเป็นอย่างดี รู้ว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถอย่างไร สนใจ และถนัดในเรื่องใด ต้องการอะไร ทำอย่างไรจึงกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียนก้าวหน้าทันความรู้

5. ครูเป็นนักเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูต้องเข้าถึงแหล่งความรู้ใหม่ ๆ รู้วิธีและใช้เครื่องมือค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ได้ รวมถึงสามารถนำโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

6. ครูเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ ครูปัจจุบันไม่ว่าจะจบการศึกษาระดับใดหรือสาขาวิชาใดไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษ เพราะภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยจากอินเทอร์เน็ต และมัลติมีเดีย

7. ครูเป็นผู้รักเรียนรู้ตลอดชีวิต ครูต้องเป็นผู้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกวันของครูคือการเรียนรู้ การเรียนรู้คือการพัฒนาตนเองและวิชาชีพซึ่งนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติ

สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของครูในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ที่เน้นให้ครูต้องกระตือรือร้นในการค้นคว้าและแสวงหาความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพในทางลึกและทางกว้างต้องรู้จักในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ และรู้กว้างในแขนงสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและพัฒนางานที่รับผิดชอบได้อย่างถูกต้อง สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาวิธีการวางแผนและการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีระบบและมีความต่อเนื่อง

2.4 การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543) กล่าวถึง การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ดังนี้

ดัชนีชี้วัด

1. เป็นผู้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามที่สภาครูและบุคลากรกำหนด
2. ยกย่องเชิดชูวิชาชีพให้เป็นที่ศรัทธาและเชื่อมั่นของสังคม
3. เป็นที่ยอมรับ และได้รับการยกย่องว่าเป็นครูที่ดี

แนวคิดของนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีดังนี้

ประเวศ วะสี และคณะ (2547) ได้ให้แนวคิด การพัฒนาระบบส่งเสริมวิชาชีพครูในการปฏิรูปการศึกษา ต้องปฏิรูประบบส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีแรงจูงใจในการเป็นครูดี เพราะครูดีเหมือนเมล็ดพันธุ์แห่งความดี เมื่อตกไปอยู่ที่ใดย่อมทำให้ความงามงอกงามดีขึ้นโดยรอบ ต้องมีระบบที่จูงใจให้มีครูดีเต็มประเทศเป็นกัลยาณมิตรของแผ่นดิน

อมรวิรัช นาคทรพรพ (2546) ได้ให้แนวคิด การเข้มงวดในด้านคุณภาพ นับตั้งแต่เริ่มเข้าสู่อาชีพครูไปตลอดการปฏิบัติงาน ด้วยการจัดให้มีระบบการประเมินที่ดี องค์การครูต้องเริ่มวางแผนทางประกันคุณภาพการทำงานของครูอย่างจริงจัง

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2543) ได้ให้แนวคิด วิธีการปฏิบัติมาตรฐานวิชาชีพ ของการสร้างเชื่อมั่นให้สังคมมีต่อผู้ประกอบวิชาชีพครู คือ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูมี จิตสำนึกและรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น ครูทั้งหลายต้องศึกษา และส่งเสริมให้องค์การวิชาชีพ ครูเป็นที่พึ่งทั้งผู้ประกอบวิชาชีพครูและสังคม เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู และสอดส่องดูแลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพครู ในขณะที่รายงานการวิจัยเอกสารเพื่อพัฒนา นโยบายเรื่องการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2542) ได้ให้แนวคิด ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านส่วนตัวและครอบครัว มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณของชาติ มีวิญญูณ ความเป็นครูและมีจรรยาบรรณครู สอดคล้องกับจรรยาบรรณครูที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543) ระบุว่าจรรยาบรรณครูมี 9 ประการ ดังนี้

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้อาความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจา และ จิตใจ
4. ครูต้องไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติ ปัญญา จิตใจอารมณ์และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติ หน้าที่ตามปกติและไม่ชี้ให้ศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและไม่ชี้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็น การหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ
6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร วิชาชีพครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์
9. ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้บำเพ็ญในการอนุรักษ์ และพัฒนา ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

รุ่ง แก้วแดง (2543) ได้ให้แนวคิด ครูต้องทำตัวเป็นกัลยาณมิตร ครูต้องหวังดี เช่นเดียวกับที่พ่อแม่รักและหวังดีต่อลูก มี 7 ประการ ดังนี้

1. ปิโย น่ารัก คือ เข้าถึงจิตใจ สร้างความรู้สึกสนิทสนมเป็นกันเอง
ชวนใจผู้เรียนให้อยากเข้าไปปรึกษาไต่ถาม
2. ครู น่าเคารพ คือ มีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ ทำให้รู้สึกอบอุ่น
เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย
3. ภาวนีโย น่าเจริญใจ คือ มีความรู้จริง ทรงภูมิปัญญาแท้จริง และ
เป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนอยู่เสมอ เป็นที่น่ายกย่องควรเอาอย่าง ทำให้ศิษย์เอย่อย่างและรำลึกถึงความ
ความซาบซึ้ง
4. วัตตา รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไร
อย่างไรคอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี
5. วจนักขโม อุดหนุนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่รับฟังคำปรึกษา ชักถาม
แม้จุกจิกตลอดจนคำล่วงเกินและคำตักเตือนวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ อุดหนุนฟังได้ ไม่เบื่อหน่าย
ไม่เสียอารมณ์
6. คัมภีร์รัฐจะ กะถัง กัดดา แถลงเรื่องล้ำลึกได้ คือ กล่าวชี้แจงเรื่อง
ต่าง ๆ ที่ยุ่งยากลึกซึ้งให้เข้าใจได้ และสอนศิษย์ให้ได้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป
7. โน จัญฐานะ นิโยชะเย ไม่ชักนำในอฐาน คือ ไม่ชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย
หรือเรื่องเหลวไหลไม่สมควร

สอดคล้องกับแนวคิดของ กรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555) ได้ให้แนวคิดครู
ในอนาคตนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรักในอาชีพ มีความภาคภูมิใจในอาชีพครู ครูควรมีวิถุณแห่งความ
เป็นครู ปรารถนาเห็นลูกศิษย์เติบโตเป็นคนดี และเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป ครูควรเป็นทั้ง ผู้สอน
ผู้ให้คำปรึกษา ผู้คอยเตือนสติ ผู้ชี้แนะแนวทาง และเป็นเพื่อน หรือผู้ให้กำลังใจ ยามที่ศิษย์ต้องการ
ดังนั้นครูจึงเป็นผู้ที่น่าเคารพยกย่องและน่าวางใจอย่างสูง จนกระทั่งศิษย์สามารถฝากอนาคตในแต่ละ
ช่วงชีวิตของเขาไว้กับครูได้ ซึ่งครูควรเป็นสมาชิกของวิชาชีพครูสาขาวิชาที่ตนสอน ครูสภาในฐานะที่
เป็นองค์กรวิชาชีพครูได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา เมื่อปี พ.ศ. 2537 (สำนักงาน
ปฏิรูปการศึกษา, 2543) เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ครูเป็นการประกัน
คุณภาพการทำงานและการเป็นครู ประกอบด้วยมาตรฐาน 11 ข้อ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู
อยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับ
ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

2.5 การแสวงหาความร่วมมือจากบุคคลในชุมชนมาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543) ได้สรุปหลักการ การแสวงหาความร่วมมือจากบุคคลในชุมชนมาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

1. ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคล ชุมชน สถาบัน หรือแหล่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
  - ดัชนีชี้วัด
    - 1.1 มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
    - 1.2 สร้างความสัมพันธ์หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาผู้เรียน
2. ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์บุคคล ชุมชน สถาบัน หรือแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม
  - ดัชนีชี้วัด
    - 2.1 มีส่วนร่วม ส่งเสริม หรือสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน
    - 2.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนที่ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
    - 2.3 มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
    - 2.4 มีส่วนร่วม ส่งเสริม หรือสนับสนุนการจัดการศึกษาในชุมชน แนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาความร่วมมือจากบุคคลในชุมชนมาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน มีดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2542) ได้ให้แนวคิดไว้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การคิดค้นโครงการใหม่ ๆ คิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้สื่อ เทคโนโลยี และวิธีการอื่นพัฒนา

ผู้เรียนตามศักยภาพ สร้างผลงานวิจัย โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัสดุท้องถิ่นในการสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ สามารถประยุกต์เชื่อมโยงวิชาต่าง ๆ ให้เห็นความสอดคล้องกัน พัฒนาหลักสูตรใช้ กรณีศึกษาจากท้องถิ่นในการสอนและเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครู สร้างเครือข่าย การเรียนรู้และมีการสาธิตผลงาน หรือโครงการของนักเรียนและครูอย่างสม่ำเสมอ

สีปพนต์ เกตุทัต (2541) กล่าวว่า ครูเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ๆ และชุมชน

ถวิล มาตรการเยี่ยม (2542) กล่าวถึง บทบาทครูด้านความสัมพันธ์ชุมชนมี ดังนี้

1. ด้านตัวผู้เรียน ครูต้องสอนอบรมแนะนำศิษย์ ฉะนั้นครูต้องมีความสัมพันธ์ ฉันทครูกับศิษย์ที่เกิดจากความเคารพนับถือ ไม่ใช่เพราะเกรงกลัว
2. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูด้วยกัน ครูแต่ละคนต้องรู้จักทำงาน ประสานกันมีความสัมพันธ์อันดี เพื่อช่วยงานสู่เป้าหมาย
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าให้นักเรียน โดยครูรับผิดชอบที่โรงเรียน ผู้ปกครองรับผิดชอบที่บ้าน
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลภายนอก ในฐานะครูเป็นสมาชิก ของสังคมต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไป

พนิจดา วีระชาติ (2542) มีแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของครูต่อชุมชน ดังนี้ ครูต้อง ศึกษาทำความเข้าใจชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนให้เป็นประโยชน์ ในการสอนมากที่สุด เพื่อชีวิตที่ดีของเด็กและชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ประชาสัมพันธ์กิจการและการดำเนินงานของโรงเรียนแก่ชุมชน ครูต้องทำตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ชุมชน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างของพลเมืองตามวิถีทางของประชาธิปไตย มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมเป็นที่เชื่อถือของชุมชน ครูต้องร่วมมือกับชุมชนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความ เจริญก้าวหน้าของชุมชน เพื่อนำโรงเรียนชุมชน ให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจชุมชนของตนดีขึ้น มีจิตใจรักและผูกพันกับชุมชนของตนมีเจตนามุ่งมั่นที่จะทำประโยชน์เพื่อความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชน และนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียนให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนชมผลงานของนักเรียน ชมกิจการและการเรียน การสอนของโรงเรียน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมของโรงเรียน บริการช่วยเหลือโรงเรียนตาม ความสามารถ เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรเป็นผู้ช่วยเหลือควบคุมนักเรียน เชิญมาเป็นที่ปรึกษาในการจัด กิจกรรมและปรับปรุงหลักสูตร ครูต้องให้การศึกษาแก่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในทุก ๆ ด้าน เช่น ครูทำตนเป็นคนกลางในการจัดหาวิทยากร จัดหาติดต่อแหล่งวิทยากร อุปกรณ์ ต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ได้ศึกษาเพิ่มเติม ปรับปรุงอาชีพและวิถีชีวิตของตนให้ดีขึ้น เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับความเป็นอยู่ และความต้องการของชุมชน ในการยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชนให้สูงขึ้นและเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของครูในการแสวงหาความร่วมมือจากบุคคลชุมชน เป็นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคล ชุมชน สถาบัน ก่อให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชน และสังคม มีส่วนร่วม ส่งเสริม ตลอดจนสนับสนุนการจัดการศึกษาในชุมชน และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน และสังคม ซึ่งผลของการมีความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อนำมาสู่ความร่วมมือร่วมใจระหว่างครูและผู้บริหาร และชุมชนรอบสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้จากชุมชน

3. หลักการและวิธีการพัฒนาครู

ยนต์ ชุ่มจิตร์ (2550) ได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาครู สรุปดังนี้

1. การพัฒนาครูต้องมุ่งเน้นการพัฒนาตนของครู ทั้งนี้เพื่อให้ครูแต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพของตนให้เจริญเต็มที่ เมื่อครูมีความเจริญงอกงาม มีความสมบูรณ์อย่างเพียงพอแล้ว ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะร่วมช่วยกันพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้า
2. การพัฒนาครูต้องมุ่งเน้นความครอบคลุมทุกด้าน มีความรู้ในเทคนิคการสอนใหม่ ๆ สามารถใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ความเข้าใจกฎระเบียบของทางราชการที่ประกาศใช้ใหม่ มีความรอบรู้ตามสภาวการณ์บ้านเมือง ความรู้เท่าทันกับสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงทางสังคมปัจจุบัน
3. การพัฒนาครูต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าครูจะมีคุณวุฒิก่อนเพียงใด สอนระดับใด จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ความสามารถของบุคคลจะสัมพันธ์กับความเข้าใจในงานที่กำลังปฏิบัติ บุคคลที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมเป็นบุคคลที่มีคุณค่า
4. การพัฒนาครูต้องมุ่งเน้นการจัดความด้อยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบวิชาชีพครู เช่น ความบกพร่องทางด้านคุณธรรม ศีลธรรม ความเฉื่อยชาในการทำงาน การขาดเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ
5. การพัฒนาครูต้องมุ่งส่งเสริมความมั่นคงถาวรและความเจริญก้าวหน้าให้แก่ครู เช่น การจัดกิจกรรมใด ๆ ต้องให้ครูเกิดความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ มีความมั่นคงต่อวิชาชีพ เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจต่องานวิชาชีพของตนอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า หลักในการพัฒนาครู จะต้องดำเนินการอย่างมีระบบมีขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งประสิทธิภาพของระบบขึ้นอยู่กับทักษะของสมาชิกที่ประกอบกันเป็นคณะบุคคลในสถานศึกษา ตลอดจนประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานที่จะต้องลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องตรงตามกระบวนการที่กำหนดไว้ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับเป้าหมาย

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู

ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นฐานแนวคิดในการพัฒนาระบบ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนมัธยมศึกษา มีดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ Bruner ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ Bruner (1971 อ้างอิงมาจาก กิตยวดี บุญเชื้อ, 2549) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความเชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การค้นพบการแก้ปัญหา Bruner เรียกว่าเป็นวิธีการเรียนรู้โดยการค้นพบ (Discovery Approach) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบ คือ

1.1 การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง การเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลปฏิสัมพันธ์ นอกจากจะเกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนแล้ว ยังเป็นผลให้เปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมด้วย

1.2 ผู้เรียนแต่ละคนมีประสบการณ์และพื้นฐานทางความรู้แตกต่างกัน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จากผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบใหม่กับประสบการณ์เดิม แล้วกลายเป็นความรู้ใหม่จากทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bruner จะเห็นว่า การเรียนรู้ของบุคคลมีลักษณะสำคัญ คือผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Learning) โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบใหม่กับประสบการณ์เดิม

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ Constructionism ทฤษฎียึดหลักการว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งที่มีความหมายต่อตนเองและสร้างสิ่งที่ผู้ชอบและสนใจ ดังนั้น การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกว่าจะสร้างอะไรได้มากเท่าใด ผู้เรียนก็จะสนใจมีส่วนร่วมและทำงานนั้น นอกจากนั้นการที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ลงมือทำ ได้เท่าใด ผู้เรียนก็จะสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมมากขึ้นเท่านั้น และจะเป็นความรู้ที่มีความหมายและยาวนาน แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ Constructionism มาจากทฤษฎีของ Piaget และ Vygotsky ที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนว่าจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำเองจึงจะเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ Piaget และ Vygotsky ต่างก็ว่าการเรียนรู้มีคุณลักษณะทางสังคมเกิดขึ้น เพราะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการเสนอให้ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ในข้อเรียนจากทฤษฎีการเรียนรู้ Constructionism จะเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ของบุคคลจะเกิดขึ้นได้บุคคลนั้นต้องเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเองตามความชอบและความสนใจ (Self Learning) และในกระบวนการเรียนรู้จะมีลักษณะทางสังคมเกิดขึ้นโดยมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อม และมีการร่วมมือกับบุคคลอื่น (Participation)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทฤษฎีนี้ใช้หลักการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) มีหลัก 5 ประการ (กรมสุขภาพจิต, 2541) ดังนี้

3.1 เป็นการเรียนที่อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3.2 ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเรียนรู้ที่เรียกว่า Active Learning

3.3 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง

3.4 การมีปฏิสัมพันธ์ทำให้เกิดการขยายเครือข่ายขององค์ความรู้ออกไปอย่างกว้างขวาง

3.5 มีการสื่อสารโดยการพูดหรือการเขียนเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างเจตคติและฝึกทักษะโดยใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เป็นพื้นฐานในการแลกเปลี่ยนความรู้สึกความคิดเห็นต่อประเด็นนั้น และอภิปรายความคิดเห็นของผู้เรียนในกลุ่มย่อย ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดในกลุ่มและได้แนวคิดหรือความคิดรวบยอด ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้จริง หรือประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ใหม่ อย่างไรก็ตามการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนี้ มีกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 วิธ ดังนี้

1. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีแรงจูงใจร่วมกันในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยแต่ละคนในกลุ่มมีอิทธิพลต่อกันหลักการสำคัญของกระบวนการกลุ่มประกอบด้วยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุดโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ความรู้โดยกลุ่ม

2. การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นกำลังใจแก่กันและกัน สมาชิกแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง พร้อม ๆ กับการดูแลเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของบุคคลในกลุ่มคือความสำเร็จของกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่มคือความสำเร็จของทุกคน

3. การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้ และสร้างความรู้ความเข้าใจขึ้นด้วยตนเอง ความเจริญงอกงามในความรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ หรือได้พบสิ่งใหม่ ๆ แล้วนำความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยง ตรวจสอบกับสิ่งใหม่ ๆ

จากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จะเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ของบุคคลมีลักษณะสำคัญ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง โดยมีการสื่อสารด้วยการพูด หรือการเขียน (Interaction) และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นกำลังใจแก่กันและกัน มีความสำเร็จ

ร่วมกัน (Participation) นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จะทำให้เกิดการขยาย เครือข่ายของความรู้ออกไปอย่างกว้างขวาง เกิดความเจริญงอกงามในความรู้ความสามารถ นำความรู้ ที่มีอยู่มาเชื่อมโยง ตรวจสอบกับสิ่งใหม่ ๆ (Application)

4. ทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow (Maslow's General Theory of Human Motivation) เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นจำนวนมากสามารถอธิบายโดยใช้แนวโน้มของบุคคล ในการค้นหาเป้าหมายที่จะได้รับความต้องการ ความปรารถนาและได้สิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง เมื่อบุคคลได้รับความพอใจในระดับหนึ่งแล้วก็จะยังเรียกร้องความพึงพอใจสิ่งอื่นต่อไป ซึ่งมนุษย์เป็นผู้ ซึ่งมีความต้องการจะได้รับสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ ซึ่งความปรารถนาของมนุษย์นั้นติดตัวมาแต่กำเนิดและ ความปรารถนาเหล่านี้จะเรียงลำดับขั้นของความต้งตั้งแต่ขั้นแรกสู่ความปรารถนาขั้นสูงขึ้นไป ตามลำดับ ลำดับขั้นตามขั้นตอนของมนุษย์ (The Need-Hierarchy Conception Of Human Motivation) Maslow เรียงลำดับขั้นตอนของความต้งของมนุษย์ จากขั้นต้นไปสู่ความต้ง การขั้นต่อไปเป็นลำดับ ดังนี้ (จันทรานี สงวนนาม, 2545)

4.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs)

4.2 ความต้งความปลอดภัย (Safety needs)

4.3 ความต้งความรักความเป็นเจ้าของ (Belongingness and love needs)

4.4 ความต้งการได้รับการนับถือยกย่อง (Esteem needs)

4.5 ความต้งการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-actualization Needs)

การศึกษาทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow จะทำให้เข้าใจความต้งการที่แท้จริง ของมนุษย์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพต่อไป

5. ทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg แรงจูงใจในการทำงานตามแนวคิดของ Herzberg ได้มาจากการวิจัยซึ่งเขาได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของมนุษย์เพื่อจะตอบคำถามที่ว่า “ผู้ปฏิบัติงานต้องการอะไรจากการทำงานของเขา” และเพื่อพิสูจน์สมมุติฐานที่ว่า “ปัจจัยที่จะนำไปสู่ทัศนคติในทางบวกและปัจจัยที่จะนำไปสู่ทัศนคติในทางลบในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน” ซึ่งเขาจะสรุปออกมาเป็นแนวคิดตามทฤษฎีขององค์ประกอบ (Two-Factor theory) แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้ (จันทรานี สงวนนาม, 2545)

5.1 ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) หรือองค์ประกอบด้านแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในทางบวก ซึ่งจะเป็นผลให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพอใจในการทำงาน มีลักษณะสัมพันธ์กับเรื่องของการงานโดยตรง ได้แก่ปัจจัยดังต่อไปนี้

5.1.1 ความสำเร็จของการงาน (Achievement)

5.1.2 การยอมรับนับถือ (Recognition)

5.1.3 ลักษณะของงาน (The Work Itself)

5.1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility)

5.1.5 ความก้าวหน้า (Advancement)

5.2 ปัจจัยด้านค่าจูน (Hygiene Factors) หรือองค์ประกอบด้านอนามัย เป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะเกี่ยวข้องกับสภาวะแวดล้อม หรือส่วนประกอบของงาน ปัจจัยด้านนี้ได้แก่

5.2.1 นโยบายและการบริหารงาน (Policy and Administration)

5.2.2 การนิเทศงาน (Supervision)

5.2.3 เงินเดือน (Salary)

5.2.4 สภาวะการทำงาน (Working Condition)

5.2.5 ความสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน (Interpersonal Relations)

6. ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy Theory of Malcolm Knowles)

(อรรถย ศักดิ์สูง, 2551) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ต่างจากการเรียนรู้ของเด็ก เพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า ดังนั้นการเรียนการสอนต้องยึดหลักให้ตอบสนองต่อธรรมชาติของผู้ใหญ่ นั่นคือต้องรู้หลักการศึกษผู้ใหญ่ ซึ่งขั้นตอนวิธีการสอนผู้ใหญ่ตามแนวคิดดังกล่าวมี ดังนี้

6.1 มโนทัศน์ของผู้เรียน (Self-Concept) ประกอบด้วย

6.1.1 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

6.1.2 การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้

6.1.3 การวางแผนร่วมกัน

6.1.4 การนำประสบการณ์การเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน

6.1.5 การประเมินผลการเรียนรู้

6.2 ประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) ประกอบด้วยความสำคัญของการนำประสบการณ์มาเป็นเทคนิคการเรียนการสอน ความสำคัญของการนำประสบการณ์ไปปฏิบัติ

6.3 การเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์

6.3.1 เวลาในการเรียนรู้

6.3.2 การจัดกลุ่มผู้เรียน

6.4 แนวทางการเรียนรู้ (Orientation to Learning) ประกอบด้วย

6.4.1 แนวทางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

6.4.2 แนวทางการเรียนรู้ของหลักสูตร

6.4.3 การออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบสำคัญสำหรับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 10 ประการ ดังนี้

1. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อสิ่งนั้นมีความสำคัญต่อชีวิตของพวกเขา
2. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อประสบการณ์ที่นำไปสู่ความเจริญของพวกเขา
3. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม
4. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขา รู้สึกมีความสุขและพึงพอใจ
5. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขาเกิดทักษะในการเรียนรู้ที่ดี
6. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขา รู้สึกได้รับการยอมรับ
7. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการฝึกทักษะพิเศษสำหรับเขา
8. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขา มองเห็นความก้าวหน้าในชีวิต
9. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีโอกาสรู้ถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
10. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อได้รับการสนับสนุนที่พอเหมาะ

หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ธรรมชาติของการเรียนรู้ของบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน เพื่อการพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ ควรศึกษาหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ดังนี้ (อภิรักษ์ เวทยานุกุล, 2541)

1. กระตุ้นความรู้เดิม บุคคลจะเรียนรู้ได้เร็วกว่าและง่ายกว่า เมื่อเขาสามารถ ผสมผสานความคิดใหม่กับความรู้เดิม นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องค้นหาวิธีที่จะเชื่อมโยงสิ่งที่จะเสนอใหม่ แก่ผู้เรียนและสิ่งที่ผู้เรียนได้รู้แล้วเข้าด้วยกัน
2. การพิจารณากำหนดตนและลักษณะเฉพาะตน ผู้ใหญ่เป็นผู้มองตนเอง เป็นหลัก เมื่อรู้ว่าต้องการอะไรหรือรู้ว่าจำเป็นต้องเรียนรู้อะไร แล้วก็ปฏิบัติตามต้องการนั้นด้วยวิธี ของตนเอง
3. การฝึกเตรียมการฝึกปฏิบัติกิจกรรมผู้ใหญ่เรียนด้วยการกระทำการเรียนจะดี หรือเพิ่มมากขึ้นด้วยการปฏิบัติซ้ำ (การฝึกปฏิบัติ)
4. การจัดเตรียมข้อมูลกลับ ผู้เรียนจะเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ได้กระทำไปแล้วว่าดีเพียงไร และถ้าจะให้ดียิ่งขึ้นควรเป็นข้อมูลป้อนกลับ ในรูปของการเสริมแรง
5. การเรียนรู้จากประสบการณ์ผู้ใหญ่เรียนอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดถ้าเขาสามารถ เชื่อมโยงข้อมูลใหม่หรือความรู้ใหม่เกี่ยวกับประสบการณ์ของเขา มาใช้ในการเตรียมเนื้อเรื่องและ ทิศทางในการเรียน
6. ความเกี่ยวพันและการปรับใช้ให้ตรงแก่กรณี
7. การเกี่ยวข้องและการมีส่วนร่วม

8. ความพอใจในทางจิตวิทยา

7. การเรียนรู้อย่างเป็นทางการ (Process Learning) นอกจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่กล่าวมาแล้ว ซัยอนันต์ สมุทวณิช (2541) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ (Process Learning) ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงระดับการเรียนรู้ตั้งแต่การรู้จำ รู้จัก รู้แจ้ง ซึ่งการรู้จำ เป็นการเรียนรู้เพราะคนบอก คนสั่งสอน ส่วนการรู้จักเป็นการเรียนรู้จากการรู้จักคิดหาเหตุผลหรือพยายามเชื่อมโยงเรื่องราวปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นการเรียนรู้ที่ถ้าใช้ความคิดจะยิ่งคิดเป็น คิดบ่อย ๆ ไตร่ตรอง ทบทวนอยู่เรื่อย ๆ ความรู้จะยกระดับขึ้นไป ส่วนการรู้แจ้ง เป็นการเรียนรู้ซึ่งมีการค้นพบด้วยตนเอง เป็นการสร้างความรู้และความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง โดยตัวผู้เรียนเอง จากแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ของบุคคลมีลักษณะเป็นกระบวนการ (Process) โดยมีการเชื่อมโยงขั้นตอนการเรียนรู้ระดับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบจากทฤษฎีการเรียนรู้ทั้งหมด ที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า กระบวนการเรียนรู้ของบุคคลประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ ๆ ดังนี้

1. Self Learning เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และมีการใช้กระบวนการเดิมเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

2. Interaction เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกันเองหรือบุคคลอื่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการแบ่งทรัพยากรการเรียนรู้ ทำให้เกิดความเจริญงอกงามในความรู้ และเกิดการขยายเครือข่ายความรู้ออกไปอย่างขวาง

3. Participation เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในความสำเร็จของกลุ่ม จึงนับได้ว่าเป็นกระบวนการที่เน้นการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ความรู้โดยกลุ่ม

4. Process เป็นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ โดยมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันระหว่างขั้นตอนการเรียนรู้ ตั้งแต่ต้นจนจบการเรียนรู้

5. Application เป็นการเรียนรู้โดยมีการนำประสบการณ์เดิมมาสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งที่พบใหม่ ทำให้กลายเป็นองค์ความรู้ใหม่ หรือเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่น แล้วนำความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยงตรวจสอบกับสิ่งใหม่ ๆ และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต

นอกจากนั้นการพัฒนาครูจะต้องตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่ามนุษย์มีความต้องการสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ ใ้การยอมรับตัวครูผู้สอน โดยให้ครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่มีบทบาท มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและได้ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง สิ่งที่ได้รับการพัฒนาต้องมีความหมายต่อชีวิตและความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตลอดจนให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

การประเมินความต้องการจำเป็น

1. ความหมายของความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2550) ได้ให้ความหมาย การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพประกอบเกิดขึ้นกับสภาพประกอบ ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะ เช่นใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษา หรือการเปลี่ยนแปลงผลที่เกิดขึ้นปลายทาง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประเมิน ความต้องการจำเป็นจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์และเป็นการเปลี่ยนแปลงทางบวก

พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ (2560) ได้ให้ความหมาย การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบที่ใช้ในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาจากสภาพที่เป็นจริงไปยังสภาพที่พึงประสงค์ โดยมีการกำหนดความแตกต่างของสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพเป็นจริง แล้วทำการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างและเลือกสิ่งที่ต้องการจำเป็นที่สุดมาแก้ไข กล่าวโดยสรุปว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ ในการระบุความแตกต่าง ระหว่างสภาพประกอบเกิดขึ้นจริงกับสภาพประกอบควรจะเป็น ระบุความแตกต่างนั้นเป็นปัญหาที่ต้องพัฒนาหรือเรียกว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

2. ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2550) ได้ให้ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น ต่อการวางแผนหรือการพัฒนางานองค์กรไว้ว่า การวางแผนการทำงานจะต้องเริ่มที่การประเมินบริบท เพื่อเข้าใจสถานภาพเป็นอยู่ของหน่วยงาน และรู้ความต้องการของหน่วยงานว่าจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองในด้านใด การดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ช่วยในการทำงาน ด้วยเหตุนี้ถึงมีการพัฒนาวิธีวิจัย

การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment Research) เพื่อช่วยวิเคราะห์ ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข โดยเริ่มจากจุดเริ่มต้นและจุดหมายปลายทาง กิจกรรมการวางแผน และพัฒนางานองค์กรจึงมีสองส่วน คือ การกิจกรรมการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นและกิจกรรม การบริหารจัดการทั้งสองกิจกรรมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน กิจกรรมส่วนแรก คือ การวิจัยประเมิน ความต้องการ เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพประกอบควรจะเป็น และกำหนดวิธีการ ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งหมายถึงการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้สามารถ บรรลุเป้าหมายขององค์กร กิจกรรมส่วนที่สองคือ การบริหารจัดการตั้งแต่ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งสภาพประกอบควรจะเป็น

นำมากำหนดเป้าหมาย และทางเลือกที่กำหนดได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นจะถูกนำไปใช้ในขั้นตอนการวางแผนงาน การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจึงมีความสำคัญต่อการวางแผนและพัฒนาองค์กร การจำแนกกระบวนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาสิ่งที่มุ่งหวัง (What should be)
2. ศึกษาสภาพประกอบเป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (What is)
3. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพประกอบมุ่งหวังและสภาพประกอบเป็นอยู่จริงในปัจจุบัน และจัดลำดับความของผลที่เกิดขึ้น เพื่อระบุความต้องการจำเป็น (Need Identification)
4. การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) และจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น
5. การศึกษาและกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (Needs Solution)

จะเห็นได้ว่า ขั้นตอนหลักในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจะประกอบด้วย

1. การระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification) โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพประกอบคาดหวังกับสภาพประกอบเป็นอยู่
  2. การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการ จำเป็น (Needs Analysis) และ
  3. การกำหนดวิธีการแก้ไขความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้น (Needs Solution)
- โดยในแต่ละขั้นตอนจะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของผลการประเมินความต้องการจำเป็นในทุกกิจกรรม

3. ประเภทของวิธีวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

กระบวนการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ความต้องการจำเป็นสามารถทำได้หลายวิธีทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น การสำรวจ การวิเคราะห์อนาคต การจัดอันดับความสำคัญการวิเคราะห์อนาคต การจัดอันดับความสำคัญ การวิเคราะห์สาเหตุ กระบวนการกลุ่ม การวิเคราะห์ทางเลือก เป็นต้น ในการวิจัยนี้มุ่งเสนอเนื้อหาสาระของกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 วิธี ได้แก่ วิธีการสำรวจ หรือการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิธีการใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process Procedure) ซึ่งวิธีทั้งสองเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการจำเป็นที่ปฏิบัติได้ง่าย สะดวก ประหยัด และได้ข้อมูลครบถ้วนในเวลาอันรวดเร็วมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นวิธีวิจัยที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เพื่อระบุความต้องการจำเป็น วิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา นอกจากนั้น ยังเหมาะที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์วิจัยประเมินความต้องการจำเป็นระดับองค์กร เนื่องจากต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรผลการวิจัยที่

ได้รับสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานขององค์กร ไม่เหมาะที่จะนำไปใช้เป็นรายบุคคล วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ การใช้แบบสอบถามการ สัมภาษณ์ การสังเกต แต่วิธีการที่นิยมใช้คือการใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีวิจัยที่สำคัญยิ่งวิธีหนึ่งของ การวิจัย สังคมศาสตร์ ทั้งนี้เพราะการวิจัยเชิงสำรวจคือการถามคำถามหรือชุดคำถามที่เตรียมไว้ อย่างสอดคล้องกับประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากร ซึ่งแบบสอบถามมี 2 ลักษณะ คือ รูปแบบการตอบสนองข้อมูลชุดเดียวหรือการตอบสนองเดียว (Single Response Format) ปรากฏในแบบสอบถามที่มีข้อความให้ตอบในรูปมาตราประมาณค่า โดยให้ตอบ คำถามเพียงชุดเดียว และรูปแบบการตอบข้อมูลสองชุดหรือการตอบสนองคู่ (Dual-Respond Format) ปรากฏในแบบสอบถามที่มีข้อความให้ตอบในรูปมาตราประมาณค่า โดยให้ตอบ ข้อมูล 2 ชุด เช่น ให้ระบุสภาพความเป็นจริงและสภาพประกอบควรจะเป็น

2. กระบวนการกลุ่ม กระบวนการกลุ่มเป็นวิธีการที่สามารถให้คำตอบแบบองค์รวม ได้ดีวิธีหนึ่ง และสามารถนำไปใช้ได้หลายบริบท สามารถปฏิบัติได้ง่าย ใช้เวลาไม่มากเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินความต้องการจำเป็น กระบวนการกลุ่มที่ใช้ในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นมีหลายวิธี เช่น การจัดกลุ่มสนทนา เทคนิคสมมุติชนวน เทคนิคเสียงจากภาพ การปรึกษาพิจารณา การสร้างแผนที่มโนทัศน์ เป็นต้น ในที่นี้ผู้วิจัยขอนำเสนอวิธีการจัดกลุ่มเสวนา (Focus Group Technique) เป็นวิธีที่ใช้ในกระบวนการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง ผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลความต้องการจำเป็นด้วยวิธีการต่าง ๆ จะต้องนำมาจัดลำดับความสำคัญ เพื่อหาความต้องการจำเป็นที่แท้จริงทุกครั้ง การจัดลำดับความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความสำคัญเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญมากในกระบวนการกำหนด ความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยวิธี Modified Priority Need Index (PNImodified) ซึ่งเป็นการหาผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพประกอบควรจะเป็น (I) และสภาพประกอบเป็นจริง (D) แล้วถ่วงน้ำหนักด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพประกอบเป็นจริงเพื่ออธิบาย สัดส่วนของระยะห่างจากสภาพประกอบควรจะเป็นกับสภาพจริง

การสนทนากลุ่ม

1. ความหมายของการสนทนากลุ่ม

อรุณี อ่อนสวัสดิ์ (2551) ได้ให้ความหมายของการสนทนากลุ่ม หมายถึง การร่วมพูดคุยกันอย่างสนิทสนมระหว่างผู้นำการสนทนา และผู้ร่วมสนทนา หรือระหว่างผู้วิจัยกับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรือผู้รู้ การสนทนากลุ่มควรมีสมาชิกในวงสนทนา 7-8 คน เพื่อให้มีการโต้แย้งได้พอเหมาะ ผู้นำการสนทนาต้องกำหนดประเด็นคำถามล่วงหน้า โดยมีคำถามหลักหรือคำถามประเด็นหลักของ

การศึกษา การเตรียมประเด็นคำถาม คำถามทุกข้อต้องประกอบด้วย ตัวแปรนำ ตัวแปรมาสร้าง คำถามที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ชัดเจน คำถามแต่ละข้อต้องตั้งสมมุติฐานย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล

รัตนะ บัวสนธ์ (2551) ได้ให้ความหมายของ การสนทนากลุ่ม หมายถึง การให้บุคคลกลุ่มหนึ่งที่นักวิจัยเลือกมาสนทนาตอบโต้กัน แสดงความรู้สึกร่วมกันและกันในเรื่องต่าง ๆ ที่นักวิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสนทนากลุ่มจัดเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เป็นการผสมเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์รายบุคคล

บุญชม ศรีสะอาด (2553) ได้ให้ความหมายของ การสนทนากลุ่ม หมายถึง การสนทนากันระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์เป็นกลุ่ม ประมาณ 6-12 คน ข้อมูลที่ได้จากการสนทนาจะทำให้ได้ข้อมูลที่ 99 บางครั้งไม่สามารถถามได้จากการใช้แบบสอบถาม การสนทนาของผู้สัมภาษณ์จะมีผู้ดำเนินการสนทนาเป็นผู้จุดประเด็นปัญหา เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาได้แสดงความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์ในข้อสงสัยของผู้ร่วมสนทนาด้วยกัน ข้อมูลที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการนำมาตั้งสมมุติฐานการวิจัยได้

เบญจ พรพลธรรม (2559) ได้ให้ความหมายของ การสนทนากลุ่ม หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิด และแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนด

กล่าวโดยสรุปว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง มีผู้ดำเนินการสนทนาเป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างละเอียดลึกซึ้ง รูปแบบการสนทนากลุ่ม รูปแบบของการจัดสนทนากลุ่มเป็นการจัดให้มีกลุ่มคนที่เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่ม 6-12 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ หรือ คุณลักษณะภูมิหลังต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด และคาดว่าเป็นกลุ่มที่สามารถตอบสนองในการตอบประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยสนใจได้ดีที่สุด เป็นกลุ่มที่มีลักษณะโต้ตอบกันและโต้แย้งกัน ก่อให้เกิดการสนทนาที่เปิดกว้างที่จะให้ทุกคนไม่ถอยในการวิพากษ์วิจารณ์ได้ดีที่สุด ประโยชน์ของการสนทนากลุ่มนั้นสามารถนำไปใช้ในการศึกษาความคิดเห็น ทศนคติ ความรู้สึก การรับรู้ ความเชื่อและพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การกำหนดสมมุติฐานใหม่ ๆ ในการศึกษา เรื่องที่ผู้วิจัยเกิดความสนใจ เกิดคำถามในการศึกษา ด้วยการใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์มาใช้ เพื่อศึกษาเรื่องที่สนใจ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับคำตอบที่ยังคลุมเครือให้ผู้วิจัยเข้าใจได้กระจ่างขึ้น และช่วยให้งานวิจัยมีความ

สมบูรณ์ขึ้น และสามารถนำไปประเมินทางด้านต่าง ๆ ได้ ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม การสนทนากลุ่มนั้นไม่ได้จัดทำได้ในระยะเวลาอันสั้น ก่อนที่จะมีการประชุม การเตรียมการไม่น้อยกว่า 4 สัปดาห์ ซึ่งบางครั้งอาจจะมากกว่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้วิจัยและการเตรียมสำหรับการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยและคณะนั้นต้องทำความเข้าใจและทำข้อตกลง ร่วมกันเกี่ยวกับการกำหนดหัวข้อสนทนาและการทดสอบคำถาม เพื่อให้เกิดการสนทนาที่เกิดขึ้น เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งขั้นตอนในการจัดสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมายของผู้ให้ข้อมูล
3. ตัดสินใจว่าจะทำกี่กลุ่ม
4. วางแผนเรื่องระยะเวลาและตารางเวลา
5. ออกแบบแนวคำถาม ควรเรียงคำถามจากคำถามที่เป็นเรื่องทั่วไปก่อน

เพื่อเป็นคำถามง่าย ๆ เบา ๆ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกันระหว่างนักวิจัยกับผู้เข้าร่วมสนทนาแล้ววกเข้าสู่คำถามหลัก หรือคำถามของประเด็นที่ทำการศึกษาแล้วจบลงด้วยคำถามเบา ๆ อีกครั้ง เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศของการสนทนาและบรรยากาศที่เป็นกันเอง ในช่วงท้ายอาจเติมคำถามที่ไม่ได้เตรียมมาก่อนแต่เป็นคำถามที่ปรากฏขึ้นมาระหว่างการสนทนา

6. ทดสอบแนวคำถามที่สร้างขึ้น
7. ทำความเข้าใจกับผู้ดำเนินรายการ (Moderator) และผู้จดบันทึก (Note Taker)

โดยที่ผู้ดำเนินการสนทนาต้องสร้างบรรยากาศในการสนทนา และควบคุมสถานการณ์ได้เป็นอย่างดีให้เกิดความเป็นกันเองมากที่สุด และผู้ดำเนินรายการไม่ควรแสดงความคิดเห็นของตนเอง ควรจะปล่อยให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่อิสระและเป็นธรรมชาติที่สุด รวมทั้งผู้ดำเนินรายการที่ดีจะต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผู้จดบันทึกจะต้องอยู่ร่วมกับกิจกรรมการสนทนากลุ่มตลอดเวลาและควรทำหน้าที่ในการจดบันทึกเพียงอย่างเดียว ไม่ควรเข้าร่วมการสนทนาด้วย เพราะจะทำให้การจดบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน และจะต้องเป็นผู้ถอดเทปการสนทนาด้วยตัวเอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่บันทึกและเนื้อหาสาระในเทปที่ตรงกัน นอกจากนี้การดำเนินงานควรประกอบด้วยผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) ที่ต้องทำหน้าที่คอยควบคุมเครื่องบันทึกเสียงและเปลี่ยนเทป ขณะที่กำลังดำเนินการสนทนา และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนาและผู้จดบันทึก เพื่อให้แต่ละคนสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

8. คัดเลือกผู้เข้าร่วมกระบวนการสนทนากลุ่ม
9. การจัดการเพื่อเตรียมการทำสนทนากลุ่ม เป็นการเตรียมสถานที่ การกำหนดวัน

เวลา และจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น เครื่องบันทึกเสียง ม้วนเทป ถ่าน สมุด ดินสอ เครื่องดื่ม อาหารว่าง หนังสือเชิญผู้เข้าร่วมสนทนา เป็นต้น

10. ประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการถอดเทปสนทนา ควรทำการถอดเทปออกมาอย่างละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและไม่ต้องใส่ข้อคิดเห็นของตนเองเข้าไป นอกจากนี้ต้องรู้จักการตีความในเนื้อหา วิเคราะห์เนื้อหาและในบางประเด็นควรทำการวิเคราะห์หลาย ๆ คน เพื่อเป็นการอภิปรายผลรวมกัน ถ้ามีข้อคิดเห็นไม่ตรงกันอาจมีการฟังเทปบันทึกใหม่อีกรอบแล้วกลับมาอภิปรายด้วยกันอีกครั้ง

11. การเขียนรายงานการวิจัย ควรเริ่มต้นด้วยการเขียนเค้าโครงเรื่องก่อน แล้วเขียนผลการศึกษายกตามวัตถุประสงค์และหัวข้อของแนวคำถาม โดยการพรรณนาเชิงอธิบาย

2. ข้อดีและข้อจำกัดของกระบวนการสนทนากลุ่ม

2.1 ข้อดีของการจัดสนทนากลุ่ม โดยรูปแบบของกระบวนการผู้เก็บข้อมูลต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดี เป็นรูปแบบการนั่งสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับผู้รู้ และผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ คนในกลุ่ม จึงก่อให้เกิดการเสวนากันในเรื่องที่สนใจ ไม่มีการปิดบัง คำตอบที่ได้รับจากการถกประเด็น ซึ่งกันและกันถือเป็นการถกเถียงในแนวคิดและเหตุผล โดยไม่มีการตีประเด็นปัญหาผิดไปเป็นอย่างอื่น เป็นการสร้างบรรยากาศเสวนาให้เป็นกันเองระหว่างผู้นำการสนทนาของกลุ่มกับสมาชิกหลาย ๆ คนพร้อม ๆ กัน จึงลดความเขินอายของสมาชิกในกลุ่มและกล้าที่จะเริ่มแสดงความคิดเห็นกันมากขึ้น คำตอบที่ได้จะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ประหยัดเวลาในการดำเนินงานและประหยัดงบประมาณในการศึกษา ทั้งนี้การสนทนากลุ่มจะช่วยบ่งชี้อิทธิพลของวัฒนธรรมและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมได้ เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มมาจากวัฒนธรรมเดียวกัน และสภาพของการสนทนากลุ่มจะช่วยให้เกิดความรู้และได้ข้อมูลที่เป็นจริงของการวิจัย

2.2 ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม ถ้าประเด็นข้อคำถามนั้นยังคลุมเครือไม่ชัดเจน ก็ยากต่อการกำหนดตัวแปรหรือปัจจัยและการสร้างแนวคำถาม ดังนั้นแนวคำถามต้องไม่วกวนเข้าใจง่าย โดยอาจจะเรียงลำดับตามประเด็นความยากง่ายหรือตามลำดับความตรงไปตรงมาและซับซ้อนของเหตุผล ดังนั้นแล้วควรจะต้องมีการทดสอบ รวมทั้งการคัดเลือกสมาชิกที่เข้าร่วมการสนทนาจะต้องมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกตามลักษณะที่กำหนดไว้ แม้ว่ากระบวนการสนทนากลุ่มจะได้ผลดีในการวิจัย แบบคุณภาพแต่ไม่ใช่ทุกเรื่องของการนำไปใช้ ภาษาที่ใช้ในการทำการสนทนาต้องเป็นภาษาพื้นที่ที่เข้าใจตรงกัน ทั้งนี้พฤติกรรมบางอย่างซึ่งเป็นสิ่งที่ชุมชนไม่ยอมรับไม่ควรนำมาใช้ ทั้งนี้ผู้ดำเนินรายการควรได้รับการฝึกประสบการณ์ในการดำเนินการที่ดี เพื่อมีความสามารถในการคุมสถานการณ์ ได้ดีต่อไป

กล่าวโดยสรุปว่า การดำเนินกระบวนการสนทนากลุ่มเป็นรูปแบบทางสังคมวิทยาการศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานที่นำมาใช้สำหรับการทำวิจัย ทั้งนี้กระบวนการดังกล่าวจะทำให้รับทราบข้อเท็จจริงจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ทั้งนี้เป็นการเสริมศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายให้สามารถแสดงความคิดเห็นที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายเพื่อดำเนินต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ทิพย์ หาสน์ศร (2553) วิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามตัวแปร เพศ และระดับชั้น ปี ที่กำลังศึกษา (ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ใช้วิธีการจับฉลากที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ขนาดประชากร 2,200 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางสำเร็จของ Krejcie และ Morgan จำนวน 350 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คำนวณหาค่าสถิติ ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบค่าความแตกต่าง กรณี 2 กลุ่มใช้สถิติ t – test และกรณีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ one – way ANOVA และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีทดสอบของ Scheffe ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 3) ด้านกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และ 4) ด้านการกำหนดระเบียบปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวม และรายด้านด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ด้านกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และด้านการกำหนดระเบียบปฏิบัติและควบคุมการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณธรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวม และรายด้าน ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ด้านกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณธรรม

จริยธรรม และด้านการกำหนดระเบียบปฏิบัติ และควบคุมการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณธรรม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ (2553) ศึกษาสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูของประเทศไทยและต่างประเทศ และนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูของประเทศไทยให้สามารถปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยรวบรวมจากเอกสารของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ช่วงหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542-2549) และใช้การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่ ค.ศ. 2000-2006 ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยและต่างประเทศกำหนดกรอบแนวคิดสมรรถนะครูสอดคล้องกัน 15 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ในเนื้อหาวิชา 2) การสื่อสารและการใช้ภาษา 3) การพัฒนาหลักสูตร 4) การจัดการเรียนรู้ 5) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6) การบริหารจัดการชั้นเรียน 7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมการศึกษา 8) การวัดและประเมินผล 9) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 10) จิตวิทยาสำหรับครู 11) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 12) คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ 13) ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม 14) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และ 15) การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะแต่ละด้านมีรายละเอียดแตกต่างกันเล็กน้อยตามบริบทสังคม

สุภาวดี อุตระมาตย์ (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์ประกอบของระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 7 องค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการปฏิบัติงาน เนื้อหาในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้ทำการประเมินผลการปฏิบัติงาน กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้น้ำหนักความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบการประเมิน การให้ข้อมูลย้อนกลับ สภาพปัจจุบันระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหากระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบมีปัญหาอยู่ในระดับมาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการปฏิบัติงาน กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน และเนื้อหาสาระในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการปฏิบัติงาน เนื้อหาในการประเมินผล การปฏิบัติงาน เครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้ทำการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านกระบวนการ (Process) 3 องค์ประกอบย่อย ซึ่งแต่ละองค์ประกอบ เป็นหน่วยระบบย่อย ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสรุปผลและรายงานผล ด้านผลผลิต (Output) 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลการประเมินการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับการยอมรับและเชื่อถือได้ ครูมีความพึงพอใจการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับผู้ถูกประเมิน และการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับโรงเรียนผลการประเมินระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การจัดองค์ประกอบหลักของระบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และการกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ผลการประเมินการนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปใช้ พบว่ามีการนำระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและความพึงพอใจการใช้ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

พระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านความประหยัด อยู่ในระดับปานกลาง 2) นักเรียนที่มีเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกันมีระดับการปฏิบัติด้าน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน 3) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ด้านการเห็นคุณค่าตนเอง ปัจจัยด้านร่วมกันทำนายผลการ ปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์มี 5 แนวทาง คือ 1. การพัฒนาด้วยกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน 2. การพัฒนาด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี 3. การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ 4. การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 5. การพัฒนาด้านการสร้างความมีส่วนร่วม

พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จนทโชโต) (2555) วิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การศึกษาเรื่องส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน

โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบค่าที (T-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance : F-test) ผลการวิจัย 1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์ 2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันและเร่งรีบ จึงทำให้พฤติกรรมของเด็กได้รับอิทธิพล จากสภาพการณ์ดังกล่าว

สิทธิศักดิ์ แก้วทา และทีปพิพัฒน์ นันตะวัน (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร” ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาการดำเนินงานสูงสุด คือ ด้านบุคลากร อันดับรองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ 2. แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร มีดังนี้ คือ 1) ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า สถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการประจำปีให้เพียงพอ และจัดทำแผนงบประมาณอย่างเหมาะสม ขอสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเสนอเป็นโครงการร่วม 2) ด้านบุคลากรพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีการพัฒนาตัวเองด้าน

คุณธรรมจริยธรรม และต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรม 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม พบว่า สถานศึกษาต้องมีแผนงานโครงการเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสม ชัดเจน และปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้ชัดเจน เหมาะสม จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยทำให้สามารถสรุปได้ว่า คุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวของนักเรียน คือ ความเป็นผู้มีระเบียบวินัย ความเป็นผู้ที่มีความเมตตากรุณา ความเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ และที่สำคัญยิ่ง คือ การเป็นผู้รู้จักปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่รู้จักการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาพอเพียง ในส่วนที่เป็นปัจจัยแวดล้อมภายนอก หรือองค์กรต่าง ๆ ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน สื่อสารมวลชน และรัฐบาล ในส่วนที่สำคัญยิ่งคือ การปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมให้ได้ผล มีประสิทธิภาพองค์กรต่าง ๆ จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่าง มากกว่าการจะบอกกล่าว หรือลงโทษ เพราะเยาวชนหรือนักเรียนจะเลียนแบบจากสิ่งทีพวกเขาได้รับรู้ได้เห็น

นิติพัฒน์ เหมชัยนันท์ (2555) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนครบุรีศึกษา อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อรายงานผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนครบุรีศึกษา อำเภอเมืองยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา พระสงฆ์ 2 รูป รวมทั้งสิ้น จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) พร้อมกับนำผลสัมภาษณ์ไปบรรยายสรุปผลประกอบ ผลสรุปการวิจัย พบว่า

1. ลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านนครบุรีศึกษา อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน พิจารณาโดยรวมและด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก 2. ส่วนผลด้านการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลจากการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะ พบว่า ควรส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องให้กับนักเรียนทุกกลุ่ม ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน สำหรับด้านการส่งต่อนักเรียนแก้ปัญห และด้านพฤติกรรมครูและผู้บริหารควรส่งต่อนักเรียนในการแก้ไขพฤติกรรมบำบัด

นิรัชกร ทองน้อย (2556) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา

ก่อนการพัฒนาระบบ โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ระบบการบริหารงานวิชาการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 19 องค์ประกอบใน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้ามี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสมรรถนะของครู ลักษณะของนักเรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ และการได้รับทรัพยากร ด้านกระบวนการมี 8 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบเป็นหน่วยระบบย่อย (Subsystem Unit) และเป็นหน่วยทำงาน (Work Unit) ของระบบการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาและการจัดกระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษาและการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านผลผลิตมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ความเข้าใจในหลักสูตรความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครู และความพึงพอใจของครูและผู้บริหาร และด้านข้อมูลป้อนกลับมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การรายงานผลและข้อเสนอแนะ และการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ การนำระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา ผลปรากฏว่า นักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) สูงขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้นใน 7 รายวิชา และมีค่าเฉลี่ยของคะแนน 8 กลุ่มสาระสูงกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสูงกว่าระดับประเทศ และเลื่อนจากลำดับที่ 30 สุดท้ายของอำเภอมาเป็นลำดับที่ 2 และนักเรียนร้อยละ 100 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูมีความเข้าใจในหลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

ไพศาล มั่นอก และไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก : กรณีศึกษาของนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม 2) พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม 3) ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. สภาพคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม ก่อนดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่า นักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม มีคุณธรรม จริยธรรม 4 ด้าน

โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีความเพียร 2) การมีความขยันอดทน 3) การมีสติปัญญา 4) การมีความซื่อสัตย์สุจริต 2. ผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยา ในรอบที่ 1 ในการวางแผน คณะผู้วิจัยใช้กลยุทธ์ 5 อย่าง ได้แก่ 1) กลยุทธ์การเข้าค่ายคุณธรรม 2) กลยุทธ์การสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม 3) กลยุทธ์วันพุธพบพระละกิเลส 4) กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวัน และ 5) กลยุทธ์ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมการปลูกมะนาว กิจกรรมการปลูกผักพื้นบ้าน กิจกรรมการเลี้ยงปลา กิจกรรมการเลี้ยงกบ กิจกรรมการเพาะเห็ดถัฏฐาน และกิจกรรมการทำนาข้าวหอมมะลิ ผลการปฏิบัติการในรอบแรกตาม กลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมโดยภาพรวมค่าเฉลี่ย ระดับมากที่สุด ในวง รอบที่ 2 ของการปฏิบัติการ ผลการปฏิบัติการ พบว่า นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมโดยภาพรวมค่าเฉลี่ย ระดับมากที่สุด 3. ผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยา หลักจากการปฏิบัติการทั้ง 2 วงรอบของการปฏิบัติการ พบว่า หลังการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมด้วยกลยุทธ์ทั้ง 5 กลยุทธ์ โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีความซื่อสัตย์ 2) การมีความขยันอดทน 3) การมีสติปัญญา และ 4) การมีความเพียร

ทิฆัมพร บุญมาก (2558) ศึกษาการพัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) เพื่อพัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 3) เพื่อศึกษาผลการนำระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระยะที่ 2 การศึกษาการพัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระยะที่ 3 การศึกษาผลการนำระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารครูหัวหน้าวิชาการ และประธานนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 879 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินระบบ 9 คน และระยะที่ 3 ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่นำระบบไปใช้ จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการนิเทศ แบบทดสอบและแบบประเมิน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพการพัฒนาคูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ปัญหาการพัฒนาคูโดยภาพรวมระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการพัฒนาคูโดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก และความต้องการวิธีการพัฒนาคูจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การนิเทศภายใน การพัฒนาทีมงานครู การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้คำปรึกษา การวิจัย การพัฒนาตนเอง การสัมมนา การช่วยเหลือครูโดยตรง และการศึกษาต่อ

2. ระบบพัฒนาคูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ผู้บริหาร ครู นักเรียน วิทยากร สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และงบประมาณ ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาคูณลักษณะผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมเรียนรู้ การประเมินผล และการให้ข้อมูลป้อนกลับ ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของครู ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย การรายงานผล และการปรับปรุงแก้ไขข้อเสนอแนะ

3. ผลการนำระบบพัฒนาคูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้

3.1 ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น จะเห็นได้จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โดยมีผลการทดสอบหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม

3.2 ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้ ครูมีความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการระบบพัฒนาคูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งได้จากการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า ครูมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3.3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของครู ซึ่งได้จากการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนของครูจากการใช้ระบบพัฒนาคูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3.4 ความพึงพอใจของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการใช้ระบบพัฒนาคูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาคูณลักษณะผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การจัด

กิจกรรมการเรียนรู้การประเมินผลและการให้ข้อมูลป้อนกลับ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ประยูรศรี กวานปรัชชา (2559) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมด้านความมีวินัย 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมด้านความมีวินัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนอนุบาลประยูรศรีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) แบบวัดพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีวินัย 2) แบบบันทึกพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีวินัย 3) แบบทดสอบ ความรู้เชิงคุณธรรมด้านความมีวินัย ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลัง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านความมีวินัยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านความมีวินัย ในระยะทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม
3. นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เชิงคุณธรรมด้านความมีวินัย หลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เชิงคุณธรรมด้านความมีวินัยไม่แตกต่างกันจากการทดสอบหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมตามรูปแบบและผ่านไป 2 สัปดาห์

ธนวัน สายเนตร และคณะ (2561) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านคุณธรรม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ พัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย และพัฒนา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวน 38,959 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน โดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan และสุ่มโดยการสุ่มแบบเจาะจง ผู้เชี่ยวชาญสำหรับพัฒนารูปแบบจำนวน 12 คน และผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับ ประเมินรูปแบบ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม

ข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เชิงลึก แบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ มี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. หลักการของรูปแบบ : พัฒนานักเรียนด้านความรู้ ด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ ด้านพฤติกรรมการแสดงออก 2. วัตถุประสงค์ : เพื่อให้โรงเรียนมีรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิง จริยธรรมด้านคุณธรรม ความพอเพียง ความกตัญญู และด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3. การนำรูปแบบไปใช้: มุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนทุกช่วงวัย ด้านความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างเหมาะสมเต็มตามศักยภาพ 4.วิธีดำเนินการ : แต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม 5. เงื่อนไขความสำเร็จ : นักเรียนได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และสังคม

สุภาวดี ปกครอง (2561) วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบระบบหลักและองค์ประกอบย่อยของการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) เพื่อพัฒนาระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) เพื่อประเมินผลการใช้ระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 763 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือประกอบด้วย แบบประเมิน แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์และข้อมูลป้อนกลับและ 15 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) บุคคล 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ 4) การเตรียมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ 5) การจัดการเรียนรู้

โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อ การอ่านออกเขียนได้ 6) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ 7) ครูมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร 8) ครูมีความสามารถในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ 9) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ 10) ครูมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยี 11) ครูมีความสามารถในการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการอ่านออก เขียนได้ 12) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพึงพอใจต่อระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 13) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ 14) การรายงานผล 15) การปรับปรุงแก้ไข พัฒนา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 3 ระบบย่อย

- 1) การเตรียมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการอ่านออกเขียนได้
- 2) การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการอ่านออกเขียนได้ และ
- 3) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการอ่านออกเขียนได้ ผลการประเมินมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการใช้ระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นดังนี้ 4.1 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4.2 ความพึงพอใจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพึงพอใจในการใช้ระบบ พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิด ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด 4.3 นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

พระครูกิตติวราทร (ทองปั้น) และคณะ (2562) วิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลที่ใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและบุคลากรอื่น ในสังกัด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .87 สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็น ต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่า นายกองค้การบริหาร ส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และบุคลากรอื่น มีความเห็นเกี่ยวกับระดับความเหมาะสม และระดับ การปฏิบัติด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ดังนี้ด้านคุณธรรม 5 ข้อ ภาพรวม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .047) ด้านจริยธรรม 9 ข้อ ภาพรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .052) และด้านธรรมาภิบาล 6 ข้อ ภาพรวมระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .93)

2. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 8 มาตรการ ได้แก่

- 1) การส่งเสริมให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างความรู้และทัศนคติ
- 2) การใช้มาตรการ ยกย่อง ให้รางวัล
- 3) การเป็นแบบอย่าง
- 4) การตั้งชมรมหรือสร้างเครือข่าย
- 5) การจัดกิจกรรม
- 6) การประชาสัมพันธ์
- 7) การศึกษาดูงาน
- 8) การนำหลักธรรมหรือคำสอนของพระพุทธศาสนา มาประยุกต์

พระมหาธนา ตนติปาโล (แสนณรงค์) และคณะ (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเชิงพุทธของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัยาศัย ในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหาร จัดการเชิงพุทธของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย ในเขต ภาคเหนือตอนล่าง 2) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการเชิงพุทธของสำนักงานส่งเสริมการศึกษาน อกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย ในเขตภาคเหนือตอนล่าง 3) ประเมินรูปแบบการบริหาร จัดการเชิงพุทธของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย ในเขต ภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการเชิงพุทธของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัยาศัย ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านบุคคล 4) ด้านบริหารทั่วไป

2. รูปแบบการบริหารจัดการเชิงพุทธของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัยาศัย ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่ได้นำการบริหารจัดการเชิงพุทธตามหลักไตรสิกขา ได้แก่ 1) สีสสิกขา กฎระเบียบข้อบังคับ 2) สมာธิสสิกขา การปฏิบัติตามหน้าที่ 3) ปัญญาสิกขา ผลการปฏิบัติงานบูรณาการกับบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านบุคคล 4) ด้านบริหารงานทั่วไป เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการเชิงพุทธของสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยในเขตภาคเหนือตอนล่าง

3. การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเชิงพุทธของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ด้าน คือ ความถูกต้องของรูปแบบ ความเหมาะสมของรูปแบบ ความเป็นไปได้ของรูปแบบ และประโยชน์ของรูปแบบ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน

งานวิจัยต่างประเทศ

นิก (Zunich, 1963) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการการรับรู้ด้านความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมต่ำ และฐานะทางสังคมปานกลาง เพื่อต้องการทราบว่า การรับรู้ของเด็กในด้านความรับผิดชอบนั้นแปรไปตามระดับชั้นของสังคมหรือไม่ โดยใช้ A.Children Responsibility Inventory เป็นเครื่องมือวัด ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 25 ข้อ ใช้เด็กจำนวน 500 คน ในรัฐเคนซัส สหรัฐอเมริกา เป็นผู้ตอบ ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมระดับปานกลางมีการรับรู้ด้านความรู้สึกรับผิดชอบได้เร็วกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมระดับต่ำ

บิสกิน และฮอสกิน (Biskin and Hoskin, 1977) ได้ทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้วิธีการจัดโครงการอภิปรายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ตัดสินใจจากวรรณคดี และการอ่านเรื่องราว โดยใช้นักเรียนระดับเกรด 4-5 แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 28 และกลุ่มควบคุม แล้ววัดจริยธรรมตามวิธีของโคลเบอร์ก จากนั้นทดลองโดยกลุ่มทดลอง มีการจัดโครงสร้างการอภิปรายอย่างเป็นระบบ ครูใช้คำถาม 3 แบบ คือ คำถามเกี่ยวข้องข้อเท็จจริง ติความการประเมินเพื่อยั่วให้ผู้เรียนสมมติบทบาทของตนลงไป ส่วนกลุ่มควบคุมปล่อยให้มีการอภิปรายไปตามอิสระ จากนั้นวัดระดับจริยธรรมตอนหลังผลการวิจัย พบว่า การอภิปรายอย่างมีระบบที่ให้โอกาสผู้เรียนให้อยู่ในบทบาทในท้องเรื่อง สามารถเปลี่ยนแปลงตัดสินใจได้ดีกว่า

Longacre (1981) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ความต้องการด้านการพัฒนาครูเกี่ยวกับการศึกษาพื้นฐานของผู้ใหญ่และการศึกษาทั่วไป มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความต้องการของทีมการพัฒนาและความต้องการพัฒนาระหว่างการทำงานของครูศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาทั่วไป ในรัฐโอลาโอมา ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มุ่งที่จะตอบคำถามว่า กลุ่มครูดังกล่าวมีความต้องการที่จะให้การสนับสนุนในการพัฒนาหรือไม่ และถ้าต้องการกลุ่มครูเหล่านั้นต้องการวิธีการพัฒนาอย่างไร กลุ่มที่ร่วมศึกษาประกอบด้วยครู 48 คน ที่สอนในรัฐโอลาโอมาที่จ้างโดยหน่วยงานการศึกษาพื้นฐานของผู้ใหญ่และการศึกษาทั่วไป เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 เป็นความต้องการของครูในการพัฒนาให้ดีขึ้น แบบสอบถามส่งไปทั้งสิ้น 48 ฉบับและได้กลับมาคืนมา 48 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการดำเนินงานพบว่า กลุ่มครูต้องการประเมินการเรียนการสอนที่เป็นปัจจุบันและครอบคลุมของการศึกษาผู้ใหญ่และโปรแกรมการพัฒนาของการศึกษาทั่วไป ซึ่งการประเมินนี้จะต้องครอบคลุมถึง

การสร้างแผนการพบกันใหม่ที่มีความต้องการได้รับการพัฒนา ซึ่งต้องเป็นรูปแบบสำหรับการตอบสนองของครูทั้งในปัจจุบันและอนาคต

Kielty (1991) ได้วิจัยการศึกษาความแตกต่างกันของการทำงานของครูที่เป็นผลมาจากให้การนิเทศที่แตกต่างกัน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการรับรู้ของครูในระดับประถมศึกษาต่อรูปแบบการทำงานของ Mitchell และ Kerchner (1983) ด้วยความพากเพียรอย่างไร ซึ่งมีการกำหนดกลุ่มครู คือ กลุ่มปฏิบัติการสอน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มศิลปินและต้องการศึกษาความพึงพอใจต่อการได้รับการสนับสนุนอย่างไร การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาตนเอง การสังเกตการณ์สอนและการร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมาจากครูประถมศึกษาที่สมัครใจร่วมที่สมัครใจเข้าร่วมศึกษาจากโรงเรียนเจฟเฟอร์สัน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นคู่ ๆ โดยใช้แผนภูมิแท่ง ผลการวิจัยพบว่า การได้รับการนิเทศที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสรุปได้ว่าวิธีการที่ครูรับรู้สัมพันธ์กับวิธีการนิเทศแต่ละแบบ เมื่อพิจารณาเป็นคู่ พบว่า การนิเทศแบบร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญและการสอนของครู มีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

Agado (1998) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ บริเวณแถบพรมแดน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียน และใช้การสังเกตในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบตามลำดับขั้นตอน มีการให้ความสะดวกแก่ครูในการนำผลที่ได้รับจากการพัฒนาไปใช้ประโยชน์ระบบสนับสนุน เอื้ออำนวยให้นำกลวิธีไปใช้ โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานและผู้นิเทศและให้ข้อคิดเห็นว่า ควรมีการศึกษาถึงผลที่ได้รับจากการพัฒนาบุคลากร กลยุทธ์การนำไปใช้ในโรงเรียน รวมทั้งการศึกษาการรับรู้ของครูในความสามารถของนักเรียน จากผลการนำการพัฒนาไปใช้เพื่อผลสำเร็จของนักเรียน จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การพัฒนาครูเป็นการกระตุ้นให้ครูเกิดการเรียนรู้ มีระบบและโปรแกรมต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการพัฒนาครูอย่างหลากหลาย บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาโดยการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ การศึกษาดูงาน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการส่งเสริมครูทางด้านเทคโนโลยี โปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพนั้นควรอยู่บนฐานของคุณลักษณะของครู การพัฒนาการเรียนรู้ของครูต้องเน้นที่วิธีการเรียนรู้ และก่อนที่จะสร้างพื้นที่การเรียนรู้ของเด็ก เราต้องสร้างพื้นที่การเรียนรู้ของครูเสียก่อน ผลของการพัฒนาครูด้วยวิธีการต่าง ๆ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมนั้นครูจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน เกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

Lovett (2002) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาและการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา : มุมมองที่ได้รับจากโครงการประเมินผลทางการศึกษา พบว่า ผลกระทบจากรายงานดังกล่าวข้อมูลจากการประเมินเป็นที่ยอมรับ เพราะครูได้เข้าร่วมการพัฒนาหลักสูตรตามที่ได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงศึกษาธิการ ในความจริงแล้วโครงการพัฒนาวิชาชีพทั้งหมดพบกับความยากลำบากที่โรงเรียนจะต้องทำงานกับโครงการต่าง ๆ มากมายในเวลาเดียวกัน ในระหว่างที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องประโยชน์ที่เป็นไปได้ของรายงานดังกล่าวคือ บรรทัดฐานในการประเมินเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการประเมินที่มีประสิทธิภาพ เพราะครูได้ใช้เวลาที่มากกว่าสิ่งอื่น ๆ นั่นคือความจริงที่ได้ตอบคำถามสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ของครูเป็นสำคัญ คำถามเหล่านั้นเกี่ยวกับว่าใครเป็นผู้ที่ตัดสินใจในสิ่งที่ครูควรจะทำและเรียนรู้และครูจะดำเนินการอย่างไร เนื้อหาสาระนั้นคือ ครูเป็นผู้ถูกกระทำให้เปลี่ยนแปลง โดยการที่การตัดสินใจเกิดมาจากคนอื่นโดยที่ครูต้องช่วยเหลือตนเองและกลายเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติเช่นนี้ได้เพิ่มความเป็นอิสระในการเรียนรู้ของครู วิธีการ 3 ขั้นตอนในการเก็บข้อมูลได้นำมาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานปัจจุบันเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู เริ่มต้นจากการใช้แบบสอบถามเพื่อกำหนดข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็นผลกระทบจากรายงานโครงการประเมินทางการศึกษาในเขตเซนต์ออร์บรี ข้อมูลดังกล่าวจะถูกแทรกแซงด้วยครู 8 คน ที่ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงการเรียนรู้และมีการศึกษาเพิ่มเติมจากรายงาน ต่อมาก็มีการสังเกตและสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้และจุดแข็งจุดอ่อนของการพัฒนาวิชาชีพครูในการปัจจุบัน พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในอนาคตนั้นขึ้นอยู่กับสมรรถนะในการกำหนดความจำเป็นในการเรียนรู้และวิธีดำเนินการ ดังนั้นโรงเรียนจำเป็นต้องศึกษาเอกสารรายงานที่เกี่ยวข้องและทักษะในการวิเคราะห์เมื่อทราบว่าจะปรับปรุงพัฒนาอย่างไร และไม่เพียงแต่ทำซ้ำกับในสิ่งที่คนอื่นได้ทำให้เหมาะสมกับโรงเรียน การพัฒนาและการเรียนรู้ของครูต้องเน้นวิธีการเรียนรู้ของครูและบทบาทของการจัดการและโครงสร้างในการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน ด้วยการจัดการที่แตกต่างนี้จะทำให้เกิดศูนย์การเรียนรู้และเกิดชุมชนการเรียนรู้ของครูจากภายในโรงเรียน โรงเรียนจะมีโอกาสที่ดีในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เมื่อได้จัดการกับโครงสร้างในปัจจุบันซึ่งขัดต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของครู

Hipp และ Huffman (2003) ทำการวิจัยเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ พบว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการทำให้ครูและผู้บริหารให้มีวิสัยทัศน์ ความเชื่อและค่านิยมร่วมกัน มีเป้าหมายเดียวกันคือ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนมีความพยายามอย่างสอดคล้องกันในการแสดงออกซึ่งความไว้วางใจระหว่างกัน ประสานความร่วมมือ และมีการสื่อสารแบบให้เกียรติซึ่งกันและกัน

Ireland (2003) ได้วิจัย การพัฒนาครูสู่ครูมืออาชีพโดยใช้รูปแบบคู่สัญญา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูสู่ครูมืออาชีพ และศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการให้การสนับสนุนและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนารูปแบบให้ประสบผลสำเร็จ

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู 4 คน ที่สมัครเข้ารับการพัฒนาตลอดปี เก็บข้อมูลจากความร่วมมือระหว่างครูที่เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอนโดยการสอบถามคนรอบข้าง สัมภาษณ์และการบันทึกสรุปผลการดำเนินการของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า เพื่อนครูมีการแนะนำซึ่งกันและกันตลอดจนเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน ซึ่งส่งผลทำให้ครูได้รับความรู้ใหม่ ๆ ภายในการกำกับดูแลของผู้บริหาร ซึ่งวิธีดังกล่าวทำให้ครูกลายเป็นหุ้นส่วนการสอนซึ่งกันและกัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นให้คำแนะนำ ทำให้ครูเรียนรู้ในการพัฒนากิจกรรมการสอนที่จะนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การวิจัยยังพบว่า การที่ครูมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับที่ปรึกษามากขึ้นทำให้มีการสะท้อนผลการทำงานมากขึ้นไปด้วย นอกจากนี้การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารถือเป็นหัวใจสำคัญ ตลอดทั้งการร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้อื่นให้คำปรึกษาจะเกิดขึ้นได้ด้วยความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

Karma (2006) ได้ศึกษา การพัฒนาการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑล โดยใช้วิธีการที่เรียกว่า ALRR (ถาม, ฟัง, ตอบสนอง และสะท้อนให้เห็นถึง) การเรียนรู้วิธีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นวิธีการแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานในห้องเรียน แม้ว่าส่วนใหญ่เคยปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาบ้างแล้ว สำหรับโรงเรียนที่ประสงค์จะพัฒนาการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพชุมชนทั้งโรงเรียน ผู้บริหาร และครูในระบบทั้งหมดจะต้องมีความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พยายามที่จะทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับการใช้ ALRR ช่วยสร้างจิตวิญญาณของความไว้วางใจในการสอบถามครูสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในขณะที่ผู้เข้าร่วมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีการตอบสนองต่อปัจจัย บริบทที่สำคัญ จากการสัมภาษณ์ครูสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจำนวน 23 คน ที่มีส่วนร่วมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในระยะเวลา 3 ปี ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า ครูสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต้องการมีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพราะทำให้พวกเขาได้พัฒนาสติปัญญา อารมณ์ ส่วนบุคคลและทีมความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา ความสามารถในการสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นกระบวนการการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในห้องเรียน ครูเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นมืออาชีพมากขึ้น

Gilrane, Roberts และ Russell (2008) ทำการวิจัยเกี่ยวกับกรณีศึกษาการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า การสะท้อนความคิด และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของครูได้รับอิทธิพลจากการสนทนาเพื่อช่วยเหลือกันในการพัฒนาวิชาชีพระหว่างครูในโรงเรียน โครงสร้างทางกายภาพ เช่น สถานที่ตั้งโรงเรียน และการจัดตารางเวลาเพื่อให้คณะครูมีการประสานความร่วมมือระหว่างกัน

การได้รับกำลังใจจากเพื่อนครู และบุคลากรในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ที่ครูสามารถนำมาใช้เป็นสื่อการสอน

Phillip (2009) ได้ศึกษา ห้ามิติของการเรียนรู้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่างในการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐเท็กซัส พบว่า วัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้คือการกำหนดระดับของการพัฒนา 5 มิติ ของรูปแบบการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่างในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐเท็กซัสและเปรียบเทียบความเหมือนกันที่เป็นไปได้และความแตกต่างที่มีอยู่ระหว่างโรงเรียนที่พัฒนาด้วย 5 มิติ ของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 มิติ ของรูปแบบการเรียนรู้ของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ 1)ความเป็นผู้นำที่เข้าร่วมกันและให้การสนับสนุน 2) มีวิสัยทัศน์ที่เข้าร่วมกัน 3) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ 4) ปฏิบัติงานร่วมกัน 5) เงื่อนไขการสนับสนุน (นักศึกษา ความสัมพันธ์และโครงสร้าง) ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ที่ยั่งยืนของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะเห็นได้ชัดในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง ผลการศึกษาแสดงถึงวัฒนธรรมของโรงเรียนเหล่านี้สัมพันธ์กับการได้รับการสนับสนุนโดยมีความไว้วางใจและความเคารพซึ่งกันและกันและของพวกเขา ผลสำเร็จเกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน พนักงาน บุคลากรเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับทีมจะสร้างภาวะความเป็นผู้นำและการเรียนรู้ร่วมกันของส่วนรวมผู้บริหารในโรงเรียนเหล่านี้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก การจัดระเบียบข้อมูลบุคลากร และทรัพยากร ในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในขณะที่ชุมชนช่วยให้โรงเรียนเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Teri (2011) ได้ศึกษา มุมมองของครูผู้สอนเกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพถือว่ามีศักยภาพ วิธีการที่อยู่ในการพัฒนาวิชาชีพ และปัญหาการทำงานร่วมกันส่งผลกระทบต่อครู ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนนักเรียนขาดโอกาสทางการศึกษา ประสิทธิภาพการทำงานของโรงเรียนและการศึกษาที่ต่ำกว่า ความคาดหวังและการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องให้ตรงกับมาตรฐานที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติวัตถุประสงค์ของการกรณศึกษานี้ คือ คุณภาพในการสำรวจการรับรู้ของครูที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิธีการที่ครูรับรู้องค์ประกอบต่าง ๆ ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สิ่งที่พวกเขามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คือ การมีส่วนร่วมรับรู้ในตัวเองและในนักเรียนของพวกเขา และวิธีการในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พวกเขาได้รับอิทธิพลอย่างมีอาชีพและส่วนตัวได้รับการสำรวจในคำถามการวิจัย ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การศึกษาเอกสารทั้งภาครัฐและเอกชนรวม การประชุมและมีการสังเกตเพื่อนร่วมงาน วิเคราะห์โดยใช้สมการการตรวจสอบของสมาชิกและรายละเอียดของผลการวิจัยที่สมบูรณ์เพื่อให้ได้ข้อมูล ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือวิเคราะห์ข้อมูลด้วยซอฟต์แวร์ ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการรับรู้การทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนบางส่วนมีแนวโน้มในเชิงบวกก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวก โดยการเพิ่มความเข้าใจโดยรวม การดำเนินงานของชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนที่มีการดำเนินการที่ดีสามารถเป็นต้นแบบสำหรับโรงเรียนอื่น ๆ ในการที่จะใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาอาชีพ

Voelkel (2011) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพร่วมของครูกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ใน Central California โดยการสัมภาษณ์แบบหนึ่งต่อหนึ่งและการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพร่วม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มีความมั่นคงและยั่งยืน ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสูงชันนั้นเป็นผลมาจากประสิทธิภาพร่วมสูงชัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายของหลักสูตรรวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่ถูกต้อง พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้นักเรียนบรรลุตามเป้าหมาย ส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อการพัฒนากระบวนการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ศึกษาองค์ประกอบของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบ แล้วจึงกำหนดองค์ประกอบของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา จากการนำผลการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อสร้างองค์ประกอบของระบบแล้วนำองค์ประกอบของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ

ระยะที่ 2 การศึกษาความต้องการจำเป็นของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา นำองค์ประกอบที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามเก็บข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการร่างระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาจากผู้บริหาร

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์หาค่าความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 3 การพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

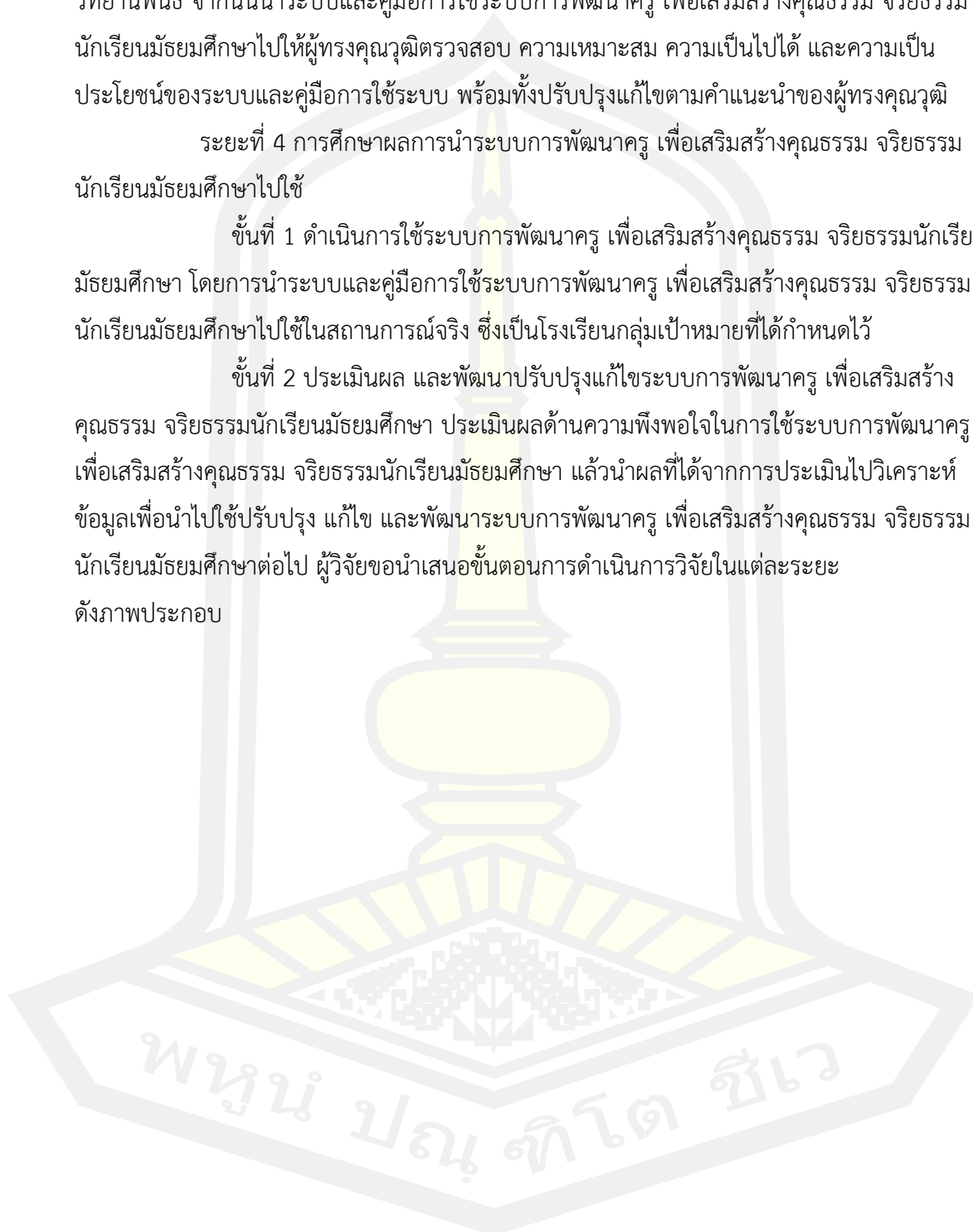
ขั้นตอนการพัฒนากระบวนการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และแนวทางในการจัดการเรียนรู้จากโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่นำมาใช้แล้วประสบความสำเร็จ นำมาเป็นแนวทางในการร่างระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ขั้นที่ 2 ร่างคู่มือการใช้ระบบโดยผ่านการให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ จากนั้นนำระบบและคู่มือการใช้ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
นักเรียนมัธยมศึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น
ประโยชน์ของระบบและคู่มือการใช้ระบบ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
ระยะที่ 4 การศึกษาผลการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
นักเรียนมัธยมศึกษาไปใช้

ขั้นที่ 1 ดำเนินการใช้ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
มัธยมศึกษา โดยการนำระบบและคู่มือการใช้ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
นักเรียนมัธยมศึกษาไปใช้ในสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ขั้นที่ 2 ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงแก้ไขระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้าง
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประเมินผลด้านความพึงพอใจในการใช้ระบบการพัฒนาคู
เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา แล้วนำผลที่ได้จากการประเมินไปวิเคราะห์
ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
นักเรียนมัธยมศึกษาต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะ
ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 5 ระยะของการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลการดำเนินการ

รายละเอียดการวิจัยการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
นักเรียนมัธยมศึกษา ในแต่ละระยะมีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย
ข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการสร้างองค์ประกอบของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis) จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการตรวจสอบองค์ประกอบขององค์ประกอบ ระบบการพัฒนาครู
เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน
ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ มีคุณสมบัติดังนี้

1. มีวุฒิทางการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาระดับปริญญาเอก
และมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา
2. มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
3. มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องกับทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. มีความรู้ความเข้าใจ ในด้านศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม

ผู้ทรงคุณวุฒิในการการวิจัยครั้งนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จิณฉวีตร ปะโคทัง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตภูมิ ชมภูวิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนิสา วงศ์อารี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
5. ดร.ธิดาวรรณ นาคเสน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองหานวิทยา
6. ดร.สาส์นลิขิตชัย พลไธสง ผู้อำนวยการโรงเรียนอุดรพิชัยรักษ์พิทยา
7. พระมหาพิสิฐณ์ วิสิฐฐปญโญ,ป.ธ.9,ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตร
ดุขฎิบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา มจร.ขอนแก่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินองค์ประกอบระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างแบบประเมิน และแนวทางการประเมิน

2.2 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมโดยกำหนดองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการออกแบบและพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อสอบถามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ส่วนที่สองเป็นคำถามปลายเปิด

2.3 นำเสนอแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับความครอบคลุมและตรงประเด็นในเนื้อหาสาระแล้วปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง

2.4 นำแบบประเมินเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ติดต่อจัดทำหนังสือออกเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลหลัก และเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบประเมินที่เตรียมไว้

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หากระดับคะแนนความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบในองค์ประกอบตัวนั้นมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้กับระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาซึ่งใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4.2 เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลจากแบบประเมินองค์ประกอบระบบ
การพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา เป็นดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด,
2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบว่าองค์ประกอบ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบว่าองค์ประกอบ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบว่าองค์ประกอบ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบว่าองค์ประกอบ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบว่าองค์ประกอบ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

5.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 X หมายถึง คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
 n หมายถึง จำนวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 การศึกษาความต้องการจำเป็นของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยการนำองค์ประกอบที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อเป็นแนวทางในการร่างระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,358 โรงเรียน
 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 111 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูหัวหน้างานวิชาการ รวมจำนวน 333 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด ออกเป็นภูมิภาคต่าง ๆ 6 ภูมิภาค ตามหลักภูมิศาสตร์ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตกและภาคใต้ ดำเนินการสุ่มจำนวนจังหวัดของแต่ละภาคโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ดังนี้

1. ภาคเหนือ ได้กลุ่มตัวอย่าง 3 จังหวัด
2. ภาคกลาง ได้กลุ่มตัวอย่าง 6 จังหวัด
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้กลุ่มตัวอย่าง 7 จังหวัด
4. ภาคตะวันออก ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 จังหวัด
5. ภาคตะวันตก ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 จังหวัด

6. ภาคใต้ ได้กลุ่มตัวอย่าง 4 จังหวัด

ขั้นที่ 2 ดำเนินการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังนี้

1. ดำเนินการสุ่มรายชื่อจังหวัดของแต่ละภาคโดยการสุ่มอย่างง่าย สุ่มได้มา 24 จังหวัด จากทั้งหมด 77 จังหวัด โดยใช้วิธีการจับฉลาก ได้รายชื่อจังหวัดในแต่ละภาค ดังนี้ ภาคเหนือ 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ พะเยา อุตรดิตถ์ ภาคกลาง 6 จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร นครนายก พระนครศรีอยุธยา สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี อุทัยธานี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ นครราชสีมา บึงกาฬ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด สุรินทร์ อุบลราชธานี ภาคตะวันออก 2 จังหวัด ได้แก่ ปราจีนบุรี สระแก้ว ภาคตะวันตก 2 จังหวัด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ภาคใต้ 4 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี

2. รวบรวมสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากกลุ่มตัวอย่าง 24 จังหวัด ทั้ง 6 ภูมิภาค เพื่อใช้เป็นบัญชีในการสุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนสถานศึกษา 2,358 โรง จำแนก ดังนี้

2.1	โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน	263	โรงเรียน
2.2	โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน	278	โรงเรียน
2.3	โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน	779	โรงเรียน
2.4	โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน	1,038	โรงเรียน

3. สุ่มสถานศึกษาในแต่ละขนาดของแต่ละจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีเปิดตาราง Krejcie และ Morgan ทำการสุ่มโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จากโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ใหญ่พิเศษ กำหนดจำนวนสถานศึกษาแต่ละขนาดตามสัดส่วน จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 848 โรง ได้จำนวนสถานศึกษาแต่ละขนาด ดังนี้

3.1	โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน	143	โรงเรียน
3.2	โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน	232	โรงเรียน
3.3	โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน	392	โรงเรียน
3.4	โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน	81	โรงเรียน

ขั้นที่ 3 ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามสัดส่วน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวน 111 โรง รายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงในตาราง

ตาราง 5 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ภาค	จังหวัด	จำนวนประชากรโรงเรียน				จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
เหนือ	เชียงใหม่	-	9	19	6	-	1	2	1
	พะเยา	1	11	4	2	-	2	1	-
	อุตรดิตถ์	2	8	5	3	-	1	1	-
กลาง	กำแพงเพชร	2	15	12	3	-	2	2	-
	นครนายก	-	6	3	2	-	1	1	-
	พระนครศรีอยุธยา	3	14	6	6	-	2	1	1
	สมุทรสงคราม	4	2	-	3	1	-	-	-
	สุพรรณบุรี	2	14	7	9	-	2	1	1
	อุทัยธานี	2	14	3	2	-	2	1	-
ตะวันออกเฉียงเหนือ	กาฬสินธุ์	14	23	18	5	2	3	2	1
	นครราชสีมา	2	19	29	17	-	2	4	2
	บึงกาฬ	1	16	8	5	-	2	1	1
	มหาสารคาม	3	19	5	8	1	3	-	1
	ร้อยเอ็ด	3	34	14	9	1	4	2	1
	สุรินทร์	11	49	14	11	2	7	2	1
	อุบลราชธานี	3	40	27	11	1	6	3	-
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ปราจีนบุรี	4	9	3	3	1	1	-	-
	สระแก้ว	-	6	5	3	-	1	1	-
ภาคตะวันตก	ประจวบคีรีขันธ์	2	9	4	3	-	1	1	-
	เพชรบุรี	2	10	6	4	-	1	1	1
ใต้	กระบี่	-	7	4	5	-	1	1	1
	ชุมพร	2	11	5	4	-	1	1	1
	นครศรีธรรมราช	12	30	19	10	2	4	2	1
	สุราษฎร์ธานี	6	17	12	9	1	2	1	1
รวม		81	392	232	143	12	52	32	15
			848				111		

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้มี 1 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนา ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบปลายเปิด เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ และวิธีการสร้างเครื่องมือมาตราส่วนประมาณค่า

2.2.2 ร่างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านข้อมูลป้อนกลับ

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจและให้คำแนะนำ

2.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและประเมินความเหมาะสมและความครอบคลุมของแบบสอบถาม แล้วนำไปหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบประเมิน มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีวุฒิทางการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือ
2. มีวุฒิทางการศึกษาทางด้านการวัดผลประเมินผลทางการศึกษาระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก หรือ
3. มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือ

4. มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ จำนวน 5 คน ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัฒนาภรณ์ ชัยประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน และอาจารย์ประจำสาขาวิชาสถิติประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา บุบผา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
5. ดร.อัจฉรา ช่วยนุ่ม รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

2.2.5 นำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .80-1.00

2.2.6 ปรับปรุงข้อบกพร่องของแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาหาคุณภาพของเครื่องมือ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ทดสอบกับกลุ่มประชากรในกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะศึกษาจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน จะต้องได้ค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ 0.71-1.00 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ จะต้องได้ค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ 0.71-1.00 จึงจะถือได้ว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูง

2.2.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ออกหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 111 โรงเรียน ซึ่งส่งไปโรงเรียนละ 3 ฉบับเป็นจำนวนทั้งสิ้น 333 ฉบับ โดยผู้วิจัยจัดส่ง

แบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างผ่านกูเกิ้ลฟอร์มทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยข้อมูลจะถูกส่งกลับมายังผู้วิจัยทันทีที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์คือ

สภาพปัจจุบันมากที่สุด/สภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด	ให้คะแนน 5
สภาพปัจจุบันมาก/สภาพที่พึงประสงค์มาก	ให้คะแนน 4
สภาพปัจจุบันปานกลาง/สภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง	ให้คะแนน 3
สภาพปัจจุบันน้อย/สภาพที่พึงประสงค์น้อย	ให้คะแนน 2
สภาพปัจจุบันน้อยที่สุด/สภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์

ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.51-5.00	ระดับการดำเนินงาน/ระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด
3.51-4.50	ระดับการดำเนินงาน/ระดับที่พึงประสงค์มาก
2.51-3.50	ระดับการดำเนินงาน/ระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง
1.51-2.50	ระดับการดำเนินงาน/ระดับที่พึงประสงค์น้อย
1.00-1.50	ระดับการดำเนินงาน/ระดับที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม ที่มีลักษณะข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.4 นำข้อมูลที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาจัดลำดับความสำคัญต้องการจำเป็น (PNI modified) จากข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแบบสอบถาม โดยการนำลำดับความสำคัญอันดับที่ 1 ของแต่ละองค์ประกอบมาใช้ประกอบการพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้สูตร (PNI modified) ซึ่งสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2546)

$$\text{PNI modified} = \frac{(I-D)}{D}$$

เมื่อ PNI modified แทน ค่าความต้องการจำเป็น
 I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
 D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ปฏิบัติ

กรณีที่ค่า PNI modified เท่ากัน ผู้วิจัยหาค่าความต้องการจำเป็นจากสูตร PNI ดังนี้

$$\text{PNI} = (I-D) \times I$$

เมื่อ PNI แทน ค่าความต้องการจำเป็น
 I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
 D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ปฏิบัติ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน

5.1.1 ค่าร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\text{ร้อยละของความคิดเห็น} = \frac{\text{ความถี่ของความคิดเห็น} \times 100}{\text{จำนวนนักเรียน}}$$

5.1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง
 N หมายถึง จำนวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum x$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

5.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 X หมายถึง คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
 n หมายถึง จำนวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

5.2 การหาคุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2553)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อ
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

ระยะที่ 3 การพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการโดยการนำเอาข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ได้จากระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มาเป็นแนวทางในระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาคูงานโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาคูงานโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 2 แห่ง ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน เพื่อหลอมรวมแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และ แนวทางในการจัดการเรียนรู้จากโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่นำมาใช้แล้วประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มัธยมศึกษา ที่พัฒนาขึ้น

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หรือครูหัวหน้างานวิชาการ และ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุมองค์ประกอบการพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคูในด้าน การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมองค์ประกอบการพัฒนาระบบ การพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา แล้วนำเสนอคณะกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจแนะนำ

2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของคณะกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความชัดเจนของภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดียวกันกับที่ตรวจแบบสอบถาม

2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง ก่อนดำเนินการจัดพิมพ์ฉบับจริงเพื่อนำไป เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีหนังสือราชการจาก คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และประสานงานทางโทรศัพท์กำหนด นัดหมายวัน เวลา ขอสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องด้วยตนเอง

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการสร้าง ข้อสรุปจากเนื้อหาการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การร่างและตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ รายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สามารถออกแบบระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นระบบชั่วคราว (Tentative System)
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาและการศึกษาโรงเรียนที่มี วิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practices) มาพิจารณาใช้เพื่อปรับปรุงร่างระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
3. ร่างระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยการหลอมรวมและจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
4. นำร่างระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2) และคู่มือการใช้ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ไปให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ
5. นำร่างระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา และคู่มือการใช้ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้ระบบการพัฒนาคู

เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา การตรวจสอบยืนยันระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา (ฉบับที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบยืนยันระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา (ฉบับที่ 2)

1. นำร่างระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา และเอกสารประกอบการใช้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาที่ผ่านการปรับแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะแล้ว ตรวจสอบยืนยันด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาและเอกสารประกอบการใช้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาเพื่อนำไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาต่อไป

2. ผู้ทรงคุณวุฒิคัดเลือกจาก ผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 3 คน ผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ไม่น้อยกว่า 3 คน หรือผู้มีความชำนาญด้านศีลธรรม คุณธรรม ไม่น้อยกว่า 1 คน เกณฑ์คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติดังนี้

2.1 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือ

2.2 มีตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไปหรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ

ขึ้นไป

2.3 มีประสบการณ์สอนในสาขาการบริหารการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

อย่างน้อย 5 ปี หรือ

2.4 เป็นผู้บริหารหรืออดีผู้บริหารและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหรือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5 เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถด้านศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบยืนยันระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 9 คน ได้แก่

1. ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. รองศาสตราจารย์ ดร.จิณฉัตร ปะโคทัง คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

3. รองศาสตราจารย์ ดร. สมคิด สร้อยน้ำ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตภูมิ ชมภูวิเศษ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงค์ อาจารย์ประจำภาควิชาสาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ขอนแก่น
6. ดร.ละอองดา พงษ์ฤกษ์ทัศน์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
7. ดร.วิทยา ประวะโซ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
8. ดร.ธิดาวรรณ นาคเสน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองหานวิทยา
9. พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ครั้งนี้ เป็นแบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา และประเมินความเหมาะสมของคู่มือระบบ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนข้อเสนอแนะและประเด็นการปรับปรุงระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

3.2 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบประเมินความเหมาะสม ของคู่มือระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาและประเมินความเหมาะสมของคู่มือระบบ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนข้อเสนอแนะและประเด็นการปรับปรุงคู่มือระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบประเมินระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบประเมิน

4.2 สร้างแบบประเมินระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วยส่วนที่ 1 ระบบ ส่วนที่ 2 ระบบย่อย ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4.3 นำแบบประเมินระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจแนะนำแล้วปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

4.4 นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง ก่อนดำเนินการจัดพิมพ์ฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป โดยผู้วิจัยนำแบบประเมินของร่างแบบระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านประเมินและประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

5. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งได้จากแบบประเมินระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

5.1 ข้อมูลความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ที่ได้จากแบบประเมินระบบและคู่มือการใช้แบบระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หากระดับคะแนนมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป แสดงว่าเนื้อหาหรือส่วนประกอบของระบบและคู่มือการใช้ระบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้หรือความเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินระบบและคู่มือการใช้แบบระบบการพัฒนาครูโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/
ความเป็นประโยชน์มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/
ความเป็นประโยชน์มาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/
ความเป็นประโยชน์ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/
ความเป็นประโยชน์น้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/
ความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด

4.2 เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลจากแบบประเมินระบบและคู่มือ
การใช้แบบระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา เป็นดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบว่าระบบและ
คู่มือการใช้ระบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบว่าระบบและ
คู่มือการใช้ระบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบว่าระบบและ
คู่มือการใช้ระบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบว่าระบบและ
คู่มือการใช้ระบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นชอบว่าระบบและ
คู่มือการใช้ระบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

5.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 X หมายถึง คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
 n หมายถึง จำนวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 4 การศึกษาผลการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาไปใช้

ผู้วิจัยศึกษาผลการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาไปใช้ โดยนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 1 โรง ได้แก่ ครูโรงเรียนทมนางามวิทยาคม อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาไปใช้กับสถานศึกษาที่สมัครใจ โดยดำเนินการกับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1.1 การวางแผน เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจ และสร้างความตระหนัก เห็นความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

1.1.1 จัดประชุมผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกัน ให้เห็นความจำเป็นและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษามาใช้

1.1.2 จัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ การขอความร่วมมือ การเข้ามามีส่วนร่วมในภายใต้การใช้ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

1.1.3 ตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามการใช้ระบบการพัฒนาครู

เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

1.1.4 จัดประชุมระดมความคิดในการใช้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้าง

คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

1.2 การใช้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาโดยผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาและศึกษาเอกสารประกอบการใช้ระบบเพื่อให้สามารถดำเนินการตามที่ได้ออกแบบไว้

1.3 การประเมินผล ผู้วิจัยติดตามการใช้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัศึกษานำผลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์ โดยประเมินผลระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาโดยดำเนินการดังนี้

1.3.1 ประเมินผลการใช้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัศึกษาก่อนและหลังการใช้จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะผู้ใช้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู

1.3.2 ประเมินความพึงพอใจในการใช้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาไป โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู

1.3.3 ประเมินผลตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์ประกอบของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาหลังจากการนำระบบที่พัฒนาแล้วไปใช้ โดยการประชุมปฏิบัติการ (Work shop) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 สร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด ตามขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

2.1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert

2.1.3 สร้างข้อคำถามแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องของภาษา และข้อคำถามเกี่ยวกับกรอบการสร้างแบบสอบถาม

2.1.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ

2.1.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดพิมพ์ฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและความชัดเจนของข้อคำถามแล้วนำมาหาค่า IOC โดยกำหนดค่า IOC ของเครื่องมือที่จะนำไปใช้จริง มีค่าตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดียวกับการดำเนินการในระยะที่ 1

2.3 ปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยไปรับข้อมูลด้วยตนเอง ข้อมูลที่ได้เก็บไว้เป็นความลับ และใช้ในการวิจัยเท่านั้น การนำเสนอในภาพรวม มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การประเมินการใช้ระบบ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินก่อนการใช้ระบบ และหลังการใช้ระบบ

3.2 การประเมินความพึงพอใจ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจหลังการใช้ระบบแล้ว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลที่มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ และข้อมูลมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.1 ตรวจสอบให้คะแนนการปฏิบัติตามการใช้ระบบตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าคะแนน 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

4.2 เกณฑ์แปลความหมาย ค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

4.3 ตรวจสอบให้คะแนนความพึงพอใจการใช้ระบบตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าคะแนน 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

4.4 เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ ระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

สูตรหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของความคิดเห็นของผู้ใช้ระบบ
 X แทน ความคิดเห็นของผู้ใช้ระบบ
 N แทน จำนวนผู้ใช้ระบบ

5.2 สูตรหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{X})^2}{(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ใช้ระบบ
 X แทน ค่าคะแนนความคิดเห็นผู้ใช้ระบบ
 $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นผู้ใช้ระบบ
 N แทน จำนวนผู้ใช้ระบบ

บทที่ 4

วิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนากระบวนการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
ผู้วิจัยมีลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
PNI_{modified}	แทน	ค่าความต้องการจำเป็น
I	แทน	ระดับสภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการปฏิบัติ
D	แทน	ระดับสภาพปัจจุบันที่ปฏิบัติ

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบระบบการพัฒนาครู
เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความต้องการจำเป็นของระบบการพัฒนาครู
เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนากระบวนการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ระยะที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาไปใช้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

โดยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ จากเอกสารทางวิชาการ เอกสารงานวิจัยและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาจนได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีดังต่อไปนี้

1.1.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) คณะครู
- 3) พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
- 4) ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา

1.1.2 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย

- 1) ขึ้นกำหนดนโยบายและแผน
- 2) ขึ้นวางแผนการปฏิบัติการส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรงการทำงาน
- 3) ขึ้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 4) ขึ้นทดสอบและประเมิน
- 5) ขึ้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน รวมถึงชุมชน และครอบครัว

1.1.3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย

- 1) สภาพแวดล้อม ในโรงเรียน สะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้
- 2) เกิดนวัตกรรมการพัฒนา คุณธรรมที่นำไปใช้จริง

1.1.4 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย

- 1) ขึ้นกำหนดนโยบาย และแผนการ

1.1.5 ด้านผลลัพธ์ (Outcome) ประกอบด้วย

1) โรงเรียนได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน
มากขึ้น

1.1.6 ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย

1) การรายงานผล และการสะท้อนผล

2) การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน

เพื่อหาความเหมาะสมขององค์ประกอบของระบบ ดังตาราง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ

องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความ เหมาะสม
ปัจจัยนำเข้า (Input)	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.60	0.36	มากที่สุด
	คณะครู	4.66	0.40	มากที่สุด
	พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	4.55	0.37	มากที่สุด
	ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษา	4.63	0.38	มากที่สุด
กระบวนการ (Process)	กำหนดนโยบาย และแผนการปฏิบัติงาน ของโรงเรียน	4.40	0.54	มาก
	ส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรงการทำงาน	4.64	0.38	มากที่สุด
	สร้างกลไกการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน รวมถึงชุมชน และครอบครัว	4.68	0.37	มากที่สุด
	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.60	0.40	มากที่สุด
	นิเทศติดตาม สะท้อนผล	4.40	0.33	มาก
	ประเมินผล	4.67	0.39	มากที่สุด
	ประชาสัมพันธ์	4.63	0.38	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
ผลผลิต (Output)	สภาพแวดล้อม ในโรงเรียน สะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้	4.40	0.54	มาก
	เกิดนวัตกรรมการพัฒนา คุณธรรมที่ นำไปใช้จริง	4.60	0.55	มากที่สุด
	ครูและนักเรียนมี ปฏิสัมพันธ์เชิงบวกมาก ขึ้น	4.55	0.36	มากที่สุด
	นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น	4.80	0.44	มากที่สุด
	ตระหนักในคุณค่าของตนเองชุมชนมากขึ้น	4.80	0.45	มากที่สุด
ผลลัพธ์ (Outcome)	โรงเรียนได้รับ ความเชื่อถือ ศรัทธาและ ความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนมากขึ้น	4.68	0.39	มากที่สุด
ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)	การรายงานผล/การสะท้อนผล	4.64	0.38	มากที่สุด
	การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา	4.80	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้าง
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดทุกข้อ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ
องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาจำแนกเป็นรายชื่อ

องค์ประกอบย่อย	ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	1. มีความมุ่งมั่นในการนำคณะครูและบุคลากรพัฒนาการศึกษาสู่เป้าหมายขององค์กร	4.80	0.45	มากที่สุด
	2. มีการสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้บรรลุมาตรฐานในด้านต่าง ๆ	4.40	0.54	มาก
	3. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้ร่วมงานได้เสนอแนวทางการดำเนินงานและให้ความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินงาน	4.20	0.83	มาก
	4. มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและจรรยาบรรณของวิชาชีพ	4.40	0.54	มาก
	5. มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	4.60	0.55	มากที่สุด
	6. ภาวะความเป็นผู้นำทางคุณธรรม จริยธรรม	4.40	0.55	มาก
	7. สามารถประสานความร่วมมือจากครู บุคลากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิตลอดจนแสวงหาบุคคลหรือองค์กรอื่น	4.40	0.55	มาก
2. คณะครู	1. จบในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	4.40	0.55	มาก
	2. มีความรู้และประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
	3. สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาในศาสตร์เดียวกันและศาสตร์อื่น ๆ	4.60	0.55	มากที่สุด
	4. มีความสามารถจัดเนื้อหาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมได้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
	5. พัฒนตนเองในการแสวงหาความรู้และเทคนิคการสอนใหม่ ๆ	4.60	0.55	มากที่สุด
	6. สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนมาส่งเสริมบูรณาการการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	ข้อความถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	7. ทรัพยากรที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
	8. มีการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
	9. มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
3. พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	1. มุ่งเน้นด้านการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมอย่างชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
	2. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเป็นพลเมืองที่ดี	4.60	0.55	มากที่สุด
	3. จัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพตามคุณภาพมาตรฐานการศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และรู้จักการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
	4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.60	0.55	มากที่สุด
4. ชุมชนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา	1. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา ชุมชนและองค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
	2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนิน การกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.60	0.55	มากที่สุด
โดยรวม		4.53	0.33	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้าของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ
องค์ประกอบ ด้านกระบวนการ (Process) ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาจำแนกตามกระบวนการเป็นรายชื่อ

องค์ประกอบย่อย	ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ขึ้นกำหนดนโยบายและแผน	1. รวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ	4.60	0.55	มากที่สุด
	2. ร่วมกันกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดปัญหาที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
	3. ร่วมกันกับเพื่อนครูวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหา	4.20	0.84	มาก
	4. นำวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาไปใช้ในกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหานำไปสู่ผลผลิตภาพหรือนวัตกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
2. ขึ้นวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุน เสริมแรง	1. ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาโดยพิจารณาพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจบริบทปัญหาและรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	4.60	0.55	มากที่สุด
	2. วิเคราะห์และเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
	3. ร่วมกันกับเพื่อนครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อแสดงสัดส่วนความสำคัญและความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและเนื้อหา	4.60	0.55	มากที่สุด
	4. ร่วมกันกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกกิจกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	4.60	0.55	มากที่สุด
	5. ร่วมกันกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
3. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1. ร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวัง	4.80	0.45	มากที่สุด
	2. ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้	4.60	0.55	มากที่สุด
	3. ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำโครงสร้างรายวิชา	4.60	0.55	มากที่สุด
	4. เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.60	0.55	มากที่สุด
	5. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.80	0.45	มากที่สุด
	6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อกำหนดหลักฐานที่เป็นผล การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
	7. ร่วมกับเพื่อนครูกำหนดการวัดและประเมินผลให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการในการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
	8. ร่วมกับเพื่อนครูจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
	9. จัดเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุ เป้าหมายที่กำหนด	4.60	0.55	มากที่สุด
	10. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย	4.80	0.47	มากที่สุด
	11. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมี/ผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียน ปฏิบัติงานตามแผนและรายงานความก้าวหน้าด้าน คุณธรรม จริยธรรมเป็นระยะ	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
4. ขั้นทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate)	1. ครูใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น	4.80	0.45	มากที่สุด
	2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างเต็มที่	4.40	0.55	มาก
	3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.80	0.47	มากที่สุด
	4. เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลที่กำหนด	4.40	0.55	มาก
	5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินความก้าวหน้าด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย	4.60	0.55	มากที่สุด
	6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินตัดสินผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
	7. ประเมินผู้เรียนโดยสอดคล้องกับจุดประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.60	0.55	มากที่สุด
5. ขั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน	1. ครูร่วมกันใช้เทคนิคการพัฒนาคุณคุณธรรม จริยธรรมอย่างหลากหลายโดยฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการ การนำเสนอที่ดีและน่าประทับใจต่อตนเองและสังคม	4.60	0.55	มากที่สุด
	2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลผลการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.60	0.55	มากที่สุด
	3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกทางสังคมส่วนรวมต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่น และชุมชน	4.60	0.55	มากที่สุด
	5. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำเสนอ ผลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม	4.60	0.55	มากที่สุด
โดยรวม		4.63	0.37	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบด้านผลิต (Output) ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามผลลัพธ์เป็นรายชื่อ

องค์ประกอบย่อย	ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ชั้นผลผลิตต่อโรงเรียน	1. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบเรียบร้อย เอื้อต่อการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
	2. เกิดนวัตกรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่นำไปใช้ได้จริง	4.80	0.45	มากที่สุด
2. ชั้นผลผลิตต่อ นักเรียน	1. ครูและนักเรียน มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกมากขึ้น	4.60	0.55	มากที่สุด
	2. นักเรียนมีผลการประเมินด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มมากขึ้น			
	3. นักเรียนมีความตระหนักด้านคุณค่าของตนเอง ชุมชน และสังคมมากขึ้น	4.80	0.45	มากที่สุด
โดยรวม		4.50	0.35	มาก

ตาราง 9 พบว่า องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามข้อมูลป้อนกลับเป็นรายชื่อ

องค์ประกอบย่อย	ข้อความถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. การรายงานผล และการสะท้อนผล	1. รายงานผลการให้เสริมสร้าง และการฝึกปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	4.20	0.84	มาก
	2. รายงานผลการวางแผนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	4.80	0.45	มากที่สุด
	3. รายงานผลการประเมินการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	4.80	0.45	มากที่สุด
	4. สะท้อนผลการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมร่วมกัน	4.80	0.45	มากที่สุด
2. การปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา	1. นำผลที่ได้จากการให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ	4.80	0.45	มากที่สุด
	2. นำปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาในการดำเนินการครั้งต่อไป	4.80	0.45	มากที่สุด
โดยรวม		4.68	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า องค์ประกอบด้านข้อมูลป้อนกลับของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความต้องการจำเป็น ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน แสดงดังตาราง

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	N = 333	
	ความถี่	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
1.1 ปริญญาตรี	156	46.85
1.2 ปริญญาโท	123	36.93
1.3 ปริญญาเอก	54	16.22
รวม	333	100.00
2. ตำแหน่ง		
2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	111	33.33
2.2 หัวหน้างานวิชาการ	111	33.33
2.3 ครูผู้สอน	111	33.33
รวม	333	100.00

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	N = 333	
	ความถี่	ร้อยละ
3. ขนาดของสถานศึกษา		
3.1 ขนาดเล็ก	28	25.24
3.2 ขนาดกลาง	27	24.32
3.3 ขนาดใหญ่	27	24.32
3.4 ขนาดใหญ่พิเศษ	29	26.12
รวม	111	100.00
4. ที่ตั้งของสถานศึกษา		
4.1 ภาคเหนือ	18	16.22
4.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	21	18.90
4.3 ภาคกลาง	18	16.22
4.4 ภาคใต้	18	16.22
4.5 ภาคตะวันออก	18	16.22
4.6 ภาคตะวันตก	18	16.22
รวม	111	100.00

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน 333 ฉบับ ได้รับคืนมา 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 จำแนกตามข้อมูลด้านสถานภาพ พบว่า มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 156 (ร้อยละ 46.85) ปริญญาโท จำนวน 123 (ร้อยละ 36.93) และปริญญาเอก จำนวน 54 (ร้อยละ 16.22) และปริญญาโท จำนวน 81 (ร้อยละ 24.32) แบ่งสถานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน จำนวนอย่างละ 111 คน (สถานะละร้อยละ 33.33) ขนาดของสถานศึกษา เป็นขนาดเล็ก จำนวน 28 แห่ง (ร้อยละ 25.24) ขนาดกลาง จำนวน 27 แห่ง (ร้อยละ 24.32) ขนาดใหญ่ จำนวน 27 แห่ง (ร้อยละ 24.32) และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 29 แห่ง (ร้อยละ 26.12) โดยแบ่งเป็นสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ภาคเหนือ จำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 16.22) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 21 แห่ง (ร้อยละ 18.90) ภาคกลาง จำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 16.22) ภาคใต้ จำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 16.22) ภาคตะวันออก จำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 16.22) และภาคตะวันตกจำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 16.22)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยรวม

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	2.53	0.30	ปานกลาง	4.38	0.34	มาก
ด้านกระบวนการ (Process)	2.53	0.30	ปานกลาง	4.38	0.34	มาก
ด้านผลผลิต (Output)	3.24	0.36	ปานกลาง	4.41	0.38	มาก
ด้านผลลัพธ์(Outcome)	3.36	0.39	ปานกลาง	4.44	0.39	มาก
ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)	2.53	0.35	ปานกลาง	4.37	0.41	มาก
โดยรวม	2.71	0.35	ปานกลาง	4.39	0.03	มาก

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านผลลัพธ์ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านข้อมูลป้อนกลับ และด้านผลผลิต และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านผลลัพธ์ 2) ด้านผลผลิต 3) ด้านปัจจัยนำเข้า 4) ด้านกระบวนการ และ 5) ด้านข้อมูลป้อนกลับ

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า (Output)

ข้อที่	ด้านปัจจัยนำเข้า	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์
ก. ผู้บริหาร							
1	มีความมุ่งมั่นในการนำคณะครูและบุคลากรพัฒนาการศึกษาสู่เป้าหมายขององค์กร	2.51	0.52	ปานกลาง	4.37	0.48	มาก
2	มีการสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้บรรลุมาตรฐานในด้านต่าง ๆ	2.55	0.51	ปานกลาง	4.38	0.49	มาก
3	เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้ร่วมงานได้เสนอแนวทางการดำเนินกิจกรรมและให้ความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินกิจกรรม	2.49	0.53	ปานกลาง	4.36	0.48	มาก
4	มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและจรรยาบรรณของวิชาชีพ	2.53	0.51	ปานกลาง	4.39	0.49	มาก
5	มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	2.51	0.52	ปานกลาง	4.37	0.48	มาก
6	ภาวะความเป็นผู้นำทางคุณธรรม จริยธรรม	2.55	0.51	ปานกลาง	4.38	0.49	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านปัจจัยนำเข้า	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์
7	สามารถประสานความร่วมมือจากครู บุคลากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิตลอดจนแสวงหาบุคคลหรือองค์กรอื่น	2.49	0.53	ปานกลาง	4.36	0.48	มาก
ข. คณะครู							
8	จบในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	2.56	0.51	ปานกลาง	4.34	0.48	มาก
9	ความรู้และประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	2.51	0.52	ปานกลาง	4.37	0.48	มาก
10	สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาในศาสตร์เดียวกัน และศาสตร์อื่น ๆ	2.55	0.51	ปานกลาง	4.38	0.49	มาก
11	มีความสามารถจัดเนื้อหาเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมได้เหมาะสมกับผู้เรียน	2.49	0.53	ปานกลาง	4.36	0.48	มาก
12	พัฒนาตนเองในการแสวงหาความรู้และเทคนิคการสอนใหม่ ๆ	2.53	0.51	ปานกลาง	4.39	0.49	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านปัจจัยนำเข้า	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์
13	สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนมาส่งเสริมบูรณาการการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	2.51	0.52	ปานกลาง	4.37	0.48	มาก
14	ทรัพยากรที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	2.55	0.51	ปานกลาง	4.38	0.49	มาก
15	มีการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม	2.51	0.52	ปานกลาง	4.37	0.48	มาก
16	มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม	2.55	0.51	ปานกลาง	4.38	0.49	มาก
ค. พันธกิจ วิสัยทัศน์ของโรงเรียน							
17	มุ่งเน้นด้านการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมอย่างชัดเจน	2.59	0.51	ปานกลาง	4.36	0.48	มาก
18	ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์การเป็นพลเมืองที่ดี	2.55	0.50	ปานกลาง	4.39	0.49	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านปัจจัยนำเข้า	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์
19	จัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพตามคุณภาพมาตรฐานการศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และรู้จักการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม	2.54	0.49	ปานกลาง	4.38	0.49	มาก
20	ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	2.52	0.51	ปานกลาง	4.38	0.49	มาก
ง. ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา							
21	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	2.55	0.50	ปานกลาง	4.37	0.48	มาก
22	ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา	2.51	0.53	ปานกลาง	4.48	0.50	มาก
โดยรวม		2.52	0.30	ปานกลาง	4.38	0.34	มาก

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านกระบวนการ (Process) โดยรวม

ด้านกระบวนการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์
1. ขึ้นกำหนดนโยบายและแผน	2.51	0.37	ปานกลาง	4.35	0.39	มาก
2. ขึ้นวางแผนการปฏิบัติการส่งเสริมสนับสนุนและเสริมแรง	2.53	0.37	ปานกลาง	4.35	0.37	มาก
3. ขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้	2.53	0.34	ปานกลาง	4.36	0.37	มาก
4. ขึ้นทดสอบและประเมิน	2.51	0.36	ปานกลาง	4.35	0.38	มาก
5. ขึ้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และสังคม	2.53	0.33	ปานกลาง	4.35	0.37	มาก
โดยรวม	2.52	0.30	ปานกลาง	4.65	0.47	มาก

จากตาราง 14 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมาก

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านกระบวนการ (Process)

ข้อ ที่	ด้านกระบวนการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึงประสงค์
ก.ขั้นกำหนดนโยบายและแผน							
1	รวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ	2.55	0.52	ปานกลาง	4.34	0.47	มาก
2	ร่วมกันกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	2.49	0.51	น้อย	4.33	0.47	มาก
3	ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาของผู้เรียน	2.52	0.52	ปานกลาง	4.35	0.48	มาก
4	นำวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาไปใช้ในกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาหรือพฤติกรรม	2.50	0.51	ปานกลาง	4.37	0.48	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านกระบวนการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึง ประสงค์
ข. ขั้ววางแผนการปฏิบัติการส่งเสริม สนับสนุนและเสริมแรง							
5	ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์ รายวิชาโดยพิจารณาพฤติกรรม ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการ วิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจ บริบทปัญหาและรวบรวม ข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	2.51	0.50	ปานกลาง	4.34	4.47	มาก
6	วิเคราะห์และเลือกกิจกรรมให้ สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	2.51	0.52	ปานกลาง	4.35	0.48	มาก
7	ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์ หลักสูตรเพื่อแสดงสัดส่วน ความสำคัญและความสัมพันธ์ ของพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียนและเนื้อหา	2.54	0.51	ปานกลาง	4.36	0.48	มาก
8	ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกกิจกรรม เพื่อใช้ในการ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	2.58	0.52	ปานกลาง	4.36	0.48	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านกระบวนการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึง ประสงค์
9	ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการ จัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุ จุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	2.58	0.50	ปานกลาง	4.34	0.48	มาก
ค. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้							
10	ร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการกำหนด จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวัง	2.51	0.55	ปานกลาง	4.38	0.49	มาก
11	ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือ สังเกตได้	2.54	0.49	ปานกลาง	4.34	0.48	มาก
12	ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำโครงสร้าง รายวิชา	2.58	0.50	ปานกลาง	4.34	0.48	มาก
13	เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ด้าน คุณธรรมจริยธรรม	2.52	0.52	ปานกลาง	4.39	0.49	มาก
14	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนดกระบวนการและ กิจกรรมการเรียนการสอน	2.51	0.52	ปานกลาง	4.37	0.48	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านกระบวนการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึง ประสงค์
15	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อกำหนดหลักฐานที่เป็นผล การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน	2.54	0.51	ปานกลาง	4.32	0.47	มาก
16	ร่วมกับเพื่อนครูกำหนดการวัด และประเมินผลให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่ต้องการในการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	2.53	0.52	ปานกลาง	4.36	0.48	มาก
17	ร่วมกับเพื่อนครูจัดเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ การจัดการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมเพื่อส่งเสริมให้มีการ พัฒนาผู้เรียน	2.51	0.51	ปานกลาง	4.36	0.48	มาก
18	จัดเตรียมเครื่องมือวัดและ ประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนด	2.53	0.51	ปานกลาง	4.37	0.48	มาก
19	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันใน การออกแบบกิจกรรมการ เรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการ เรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้ กิจกรรมที่หลากหลาย	2.56	0.52	ปานกลาง	4.38	0.49	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านกระบวนการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึง ประสงค์
20	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมี/ผลการเรียนรู้ ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการ สอนที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียน ปฏิบัติงานตามแผนและรายงาน ความก้าวหน้าด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นระยะ	2.49	0.52	น้อย	4.36	0.48	มาก
ง. ชั้นทดสอบและประเมิน							
21	ครูใช้เทคนิคการสอนอย่าง หลากหลายโดยการบูรณาการ กับกลุ่มสาระอื่น	2.55	0.52	ปานกลาง	4.33	0.47	มาก
22	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและ ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างเต็มที่	2.53	0.51	ปานกลาง	4.35	0.48	มาก
23	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ บรรลุผลตามจุดประสงค์การ เรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการ จัดการเรียนรู้	2.52	0.53	ปานกลาง	4.32	0.46	มาก
24	เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำ เอกสารการวัดและประเมินผลที่ กำหนด	2.53	0.52	ปานกลาง	4.34	0.47	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านกระบวนการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึง ประสงค์
25	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการ ประเมินความก้าวหน้าด้าน คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย	2.46	0.53	น้อย	4.36	0.48	มาก
26	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการ ประเมินตัดสินผู้เรียนด้วย เครื่องมือที่หลากหลายและ เหมาะสม	2.48	0.52	น้อย	4.36	0.48	มาก
27	ประเมินผู้เรียนโดยสอดคล้อง กับจุดประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม	2.53	0.52	ปานกลาง	4.39	0.55	มาก
จ. ชั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน							
28	ครูร่วมกันใช้เทคนิคการพัฒนา คุณคุณธรรม จริยธรรมอย่าง หลากหลายโดยฝึกให้ผู้เรียน เรียนรู้วิธีการ การนำเสนอที่ดี และน่าประทับใจต่อตนเองและ สังคม	2.56	0.51	ปานกลาง	4.35	0.48	มาก
29	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ฝึกให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และสะท้อนผลการเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน	2.56	0.53	ปานกลาง	4.33	0.47	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านกระบวนการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับที่พึง ประสงค์
30	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกทางสังคมส่วนรวมต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ	2.56	0.49	ปานกลาง	4.34	0.48	มาก
31	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่นและชุมชน	2.53	0.51	ปานกลาง	4.34	0.47	มาก
32	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำเสนอผลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม	2.49	0.54	น้อย	4.39	0.49	มาก
โดยรวม		2.52	0.30	ปานกลาง	4.65	0.47	มาก

จากตาราง 15 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อปรากฏว่า

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลผลิต (Output)

ข้อ ที่	ด้านผลผลิต	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
ก.ผลผลิตต่อโรงเรียน							
1	สภาพแวดล้อมในโรงเรียน สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบ เรียบร้อย เอื้อต่อการเรียนรู้	2.49	0.52	ปานกลาง	4.42	0.49	มาก
2	เกิดนวัตกรรม การพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมที่นำไปใช้ได้จริง	2.49	0.52	ปานกลาง	4.42	0.49	มาก
ข.ผลผลิตต่อนักเรียน							
3	ครูและนักเรียน มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกมากขึ้น	2.55	0.50	ปานกลาง	4.43	0.50	มาก
4	นักเรียนมีผลการประเมินด้าน พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้าน คุณธรรม จริยธรรมเพิ่มมากขึ้น	2.55	0.50	ปานกลาง	4.43	0.50	มาก
5	นักเรียนมีความตระหนักด้าน ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	2.55	0.50	ปานกลาง	4.43	0.50	มาก
6	นักเรียนมีความมีระเบียบวินัย	2.49	0.52	น้อย	4.36	0.48	มาก
7	นักเรียนมีจิตอาสา จิต สาธารณะเสียสละเพื่อส่วนรวม						
8	นักเรียนมีความรักความเป็นไทย รักษ์ความเป็นท้องถิ่น	2.55	0.52	ปานกลาง	4.33	0.47	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านผลผลิต	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ
9	นักเรียนเกิดความมุ่งมั่นตั้งใจใน การเรียน ในการทำงาน	2.53	0.51	ปานกลาง	4.35	0.48	มาก
10	นักเรียนในโรงเรียนเกิดความ ใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง	2.52	0.53	ปานกลาง	4.32	0.46	มาก
11	นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และใช้ทักษะความพอเพียงใน การดำรงชีวิต	2.53	0.52	ปานกลาง	4.34	0.47	มาก
โดยรวม		2.53	0.36	ปานกลาง	4.41	0.38	มาก

จากตาราง 16 พบว่า สภาพปัจจุบันระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
นักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลผลิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบ
การพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลผลิตโดยรวม
อยู่ในระดับมาก

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลลัพธ์ (Outcome)

ข้อ ที่	ด้านข้อมูลป้อนกลับ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1	โรงเรียนได้รับความเชื่อถือศรัทธาและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนมากขึ้น	2.55	0.40	ปานกลาง	4.38	0.42	มาก
2	ผู้ปกครองมีความมั่นใจในโรงเรียน และอยากส่งบุตรหลานของตนเข้ามาเรียนในโรงเรียน	2.55	0.40	ปานกลาง	4.38	0.42	2.55
โดยรวม		2.55	0.40	ปานกลาง	4.38	0.42	มาก

จากตาราง 17 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลลัพธ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลลัพธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษา ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

ข้อ ที่	ด้านข้อมูลป้อนกลับ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		N = 333			N = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1	การรายงานผล	2.55	0.40	ปานกลาง	4.38	0.42	มาก
2	การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา	2.52	0.41	ปานกลาง	4.35	0.48	มาก
โดยรวม		2.53	0.35	ปานกลาง	4.36	0.41	มาก

จากตาราง 18 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านข้อมูลป้อนกลับโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านข้อมูลป้อนกลับ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 การวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้วิธีจัดลำดับความสำคัญแบบ PNI modified รายละเอียดดังตาราง 19 ถึงตาราง 24

ตาราง 19 ค่า PNI_{modified} ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ระบบ	I	D	PNI _{modified}	จัดลำดับความสำคัญ
1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.38	2.53	0.731	1
2. ด้านกระบวนการ (Process)	4.38	2.53	0.731	1
3. ด้านผลผลิต (Output)	4.41	3.24	0.361	3
4. ด้านผลลัพธ์ (Outcome)	4.37	2.53	0.727	2
4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)	4.37	2.53	0.727	2

จากตาราง 19 พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้
1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และด้านกระบวนการ (Process) 2) ด้านผลลัพธ์ (Outcome) ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และ 3) ด้านผลผลิต (Output) ตามลำดับ

ตาราง 20 ค่า $PNI_{modified}$ ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

ปัจจัยนำเข้า	I	D	$PNI_{modified}$	จัดลำดับ ความสำคัญ
1. ผู้บริหาร	4.37	2.52	0.734	2
2. ครูผู้สอน	4.38	2.56	0.711	3
3. พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	4.34	2.56	0.694	4
4. ชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา	4.43	2.54	0.744	1

จากตาราง 20 พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา 2) ผู้บริหาร 3) ครูผู้สอน 4) พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนตามลำดับ

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 21 ค่า PNI_{modified} ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
ด้านกระบวนการ(Process)

กระบวนการ	I	D	PNI_{modified}	จัดลำดับ ความสำคัญ
1. ขึ้นกำหนดนโยบาย และแผนการ	4.35	2.51	0.369	4
2. ขึ้นวางแผนการปฏิบัติการส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรงการทำงาน	4.35	2.53	0.327	5
3. ขึ้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.36	2.53	0.419	3
4. ขึ้นทดสอบและประเมิน	4.35	2.51	0.469	1
5. ขึ้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน รวมถึงชุมชน และครอบครัว	4.35	2.53	0.427	2

จากตาราง 21 พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านกระบวนการโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ขึ้นทดสอบและประเมิน 2) ขึ้นนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม 3) ขึ้นวางแผนและพัฒนา 4) ขึ้นระบุปัญหาที่ท้าทาย และ 5) ขึ้นค้นหาแนวคิด

ตาราง 22 ค่า PNI_{modified} ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
ด้านผลผลิต (Output)

ผลผลิต	I	D	PNI_{modified}	จัดลำดับ ความสำคัญ
1.ด้านผลผลิตต่อโรงเรียน	4.43	2.55	0.737	1
2. ด้านผลผลิตต่อนักเรียน	4.42	2.49	0.757	2

จากตาราง 22 พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลผลิตโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ และ 2) ครูมีความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้

ตาราง 23 ค่า $PNI_{modified}$ ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
ด้านผลลัพธ์ (Outcome)

ผลลัพธ์	I	D	$PNI_{modified}$	จัดลำดับ ความสำคัญ
1. โรงเรียนได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนมากขึ้น	4.35	2.51	0.469	1

จากตาราง 23 พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านผลลัพธ์โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) โรงเรียนได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนมากขึ้น

ตาราง 24 ค่า $PNI_{modified}$ ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

ผลผลิต	I	D	$PNI_{modified}$	จัดลำดับ ความสำคัญ
1. การรายงานผลและการสะท้อนผล	4.35	2.52	0.726	1
2. การปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา	4.38	2.55	0.718	2

จากตาราง 24 พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านข้อมูลป้อนกลับ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา และ 2) การรายงานผล

พหุบัณฑิต ชีวะ

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาสร้างแบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูทั้ง 5 กระบวนการ ดังนี้

1. การศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาดูงานการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศจำนวน 2 โรงเรียน โดยการสังเกต ศึกษาข้อมูลเอกสารหลักฐาน และการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอน ดังนี้

	รร.น้ำโสมพิทยาคม	รร.ท่าลี่วิทยา
1. ชั้น กำหนด นโยบาย และ แผนการ	มีการรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการการกำหนดปัญหาที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ร่วมวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาต่อผู้เรียนและนำผลวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาไปนั้น ๆ ไปใช้ในกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหานำไปสู่ผลิภาพหรือนวัตกรรม โดนในขั้นตอนสุดท้ายนั้นมุ่งเน้นให้ครูได้สร้างผลงานหรือนวัตกรรมผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้เกิดผลงานเชิงประจักษ์และเป็นที่ยอมรับของวงการการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ	มีการรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ โดยมีกลุ่มบริหารวิชาการ ทำการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินการแบบกัลยาณมิตร เพื่อส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการการกำหนดปัญหาที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ร่วมวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาต่อผู้เรียนและนำผลวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาไปนั้น ๆ ไปใช้ในกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหานำไปสู่การสร้างแนวปฏิบัติที่ดีของตน

	รร.น้ำโสมพิทยาคม	รร.ท่าลี่วิทยา
2. ชั้น วางแผนการ ปฏิบัติการ ส่งเสริม สนับสนุน และ เสริมแรง การทำงาน	<p>ร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจบริบทปัญหา” และรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังทำการวิเคราะห์และเลือกเนื้อหาจากหลักสูตรให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนครูเพื่อวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อแสดงสัดส่วนความสำคัญและความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและเนื้อหา ระบุ และ เลือกกิจกรรม เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ เลือกแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเพื่อเป็นหนทางให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดเป็นไปตามที่คาดหวัง</p>	<p>ร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชา โดยพิจารณาพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจบริบทปัญหา” และรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน อีกทั้งยังทำการวิเคราะห์และเลือกเนื้อหาจากหลักสูตรให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ เลือกแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเพื่อเป็นหนทางให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดเป็นไปตามที่คาดหวัง</p>
3. ชั้นการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	<p>ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้ และร่วมจัดทำโครงสร้างรายวิชา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน กำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุ</p>	<p>ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้ มีการกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด และให้ผู้เรียนมี/ผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย</p>

	รร.น้ำโสมพิทยาคม	รร.ท่าลี่วิทยา
	<p>เป้าหมายที่กำหนดทั้งยังแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานตามแผนและรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะ โดยทั้งนี้ทั้งผู้บริหาร งานวิชาการ และครูผู้สอนต่างให้ความสำคัญกับขั้นวางแผนและพัฒนา (Plan and Develop) เป็นอย่างมาก</p>	
4. ชั้นทดสอบและประเมิน	<p>ใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย โดยการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และคณาจารย์ยังร่วมกันในการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลที่กำหนด เพื่อใช้ในการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย มีการประเมินตัดสินผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม โดยสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้</p>	<p>ใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย โดยการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น ทั้งนี้โรงเรียนมีกลุ่มแม่แบบในการดำเนินงานให้เป็นต้นแบบการจัดการเรียนรู้และให้ครูกลุ่มต่างๆ เป็นกลุ่มขยายผลการดำเนินงานเพื่อร่วมผลักดันการทำงานของทุกคนผู้เรียนอย่างเต็มที่ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ และครูผู้สอนยังร่วมกันในการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลที่กำหนด เพื่อใช้ในการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย มีการประเมินตัดสินผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม</p>

	รร.น้ำโสมพิทยาคม	รร.ท่าลี่วิทยา
5. ชั้นสร้าง กลไกการมี ส่วนร่วมทั้ง โรงเรียน รวมถึง ชุมชน และ ครอบครัว	<p>ร่วมกันใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย โดยฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการสรุป การนำเสนอที่ดีและน่าประทับใจต่อสังคม</p> <p>คณาจารย์ต่าง ๆ ร่วมจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการ เรียนรู้ซึ่งกันและกันและจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนมี จิตสำนึกทางสังคมส่วนรวม อีกทั้งยังมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการ จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่ หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่น ๆ ทั้งนี้การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนน้ำโสม พิทยาคม ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำเสนอผลที่ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม</p> <p>จนได้รับรางวัลโรงเรียนคุณธรรมในระดับ กระทรวงศึกษาธิการและระดับจังหวัดและ ได้ทำการขยายผลในฐานะโรงเรียนแกนนำ ให้กับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขต จังหวัด</p>	<p>ร่วมกันใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย โดยฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการสรุป การนำเสนอที่ดีและน่าประทับใจต่อสังคม ส่วนรวม และมีการกำหนดให้ผู้เรียนร่วม กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กับหน่วยงานต่างๆ รอบสถานศึกษาเป็น ประจำ อาทิ การร่วมประกวดโครงการ วิชาการ กิจกรรมอาสาสมัครทำดีเพื่อแผ่นดิน กิจกรรมรักษาดินแดนอาสา ฯลฯ และครู นักเรียนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึก ให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อน ผลการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนฝึกให้ ผู้เรียนมีจิตสำนึกทางสังคมส่วนรวม ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน ผดุงนารี มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำเสนอผลที่เป็น ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมและได้รับเสียง ชื่นชมจากสมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครอง และหน่วยงานต่างๆ อยู่เสมอ</p>

สรุปผลที่ได้จากการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศผู้วิจัยได้นำส่วนที่เป็นจุดเด่น และความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ในการร่างระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการการพัฒนาครูที่ได้รับการนำไปใช้หลาย ๆ สถานศึกษาเกิดผลสำเร็จ ในด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนของผู้เรียน ผู้เรียนเกิดความสนใจกับเทคนิคการสอน ของครู ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคลจึงทำให้เกิดทักษะและเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณธรรมจริยธรรมในตัวของนักเรียนให้สูงขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์การพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษา

2.1 ผลการออกแบบคุณลักษณะองค์ประกอบของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา จากการศึกษาตามแนวความคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
เพื่อตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบและสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา
ระบบ แล้วออกแบบระบบใหม่ตามที่ปรากฏ ดังตาราง 25

ตาราง 25 การออกแบบระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

องค์ประกอบของระบบ	ผลการศึกษาและวิเคราะห์ระบบ				ระบบที่ ผู้วิจัย ออกแบบ
	การศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี	การ ประเมิน องค์ ประกอบ	กาสอบถาม ผู้บริหาร หัวหน้างาน วิชาการและ ครูผู้สอน	จาก การศึกษา ดูงาน โรงเรียนที่มี วิธีปฏิบัติที่ เป็นเลิศ	
ด้านปัจจัยนำเข้า					
องค์ประกอบ ผู้บริหาร					
1. ความมุ่งมั่นที่จะนำคณะครูและบุคลากร พัฒนาการศึกษาสู่เป้าหมายขององค์กร	✓	✓	✓	✓	✓
2. ให้การสนับสนุนเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ บรรลุมาตรฐานในด้านต่าง ๆ	✓	✓	✓	✓	✓
3. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้ร่วมงานได้ เสนอแนวทางการดำเนินกิจกรรมและให้ความ ร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนิน กิจกรรม	✓	✓	✓	✓	✓
4. คุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และจรรยาบรรณของวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓
5. วิสัยทัศน์ในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	✓	✓	✓	✓	✓
6. ภาวะความเป็นผู้นำทางคุณธรรม จริยธรรม	✓	✓	✓	✓	✓

ตาราง 25 (ต่อ)

องค์ประกอบของระบบ	ผลการศึกษาและวิเคราะห์ระบบ				ระบบที่ผู้วิจัยออกแบบ
	การศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี	การประเมินองค์ประกอบ	การสอบถามผู้บริหารหัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน	จาก การศึกษา ดูงาน โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	
องค์ประกอบครูผู้สอน					
9. มีความรู้และประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	✓	✓	✓	✓	✓
10. สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาในศาสตร์เดียวกัน และศาสตร์อื่น ๆ	✓	✓	✓	✓	✓
11. มีความสามารถจัดเนื้อหาเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมได้เหมาะสมกับผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓
12. พัฒนาค้นหาในการแสวงหาความรู้และเทคนิคการสอนใหม่ ๆ	✓	✓	✓	✓	✓
13. สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนมาส่งเสริมบูรณาการ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	✓	✓	✓	✓	✓
14. ทรัพยากรที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	✓	✓	✓	✓	✓
15. มีการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓
16. มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓

ตาราง 25 (ต่อ)

องค์ประกอบของระบบ	ผลการศึกษาและวิเคราะห์ระบบ				ระบบที่ ผู้วิจัย ออกแบบ
	การศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี	การ ประเมิน องค์ ประกอบ	การสอบถาม ผู้บริหาร หัวหน้างาน วิชาการและ ครูผู้สอน	จาก การศึกษา ดูงาน โรงเรียนที่มี วิธีปฏิบัติที่ เป็นเลิศ	
องค์ประกอบชุมชน ผู้ปกครอง และ คณะกรรมการสถานศึกษา					
21. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู และบุคลากร ทางการศึกษา ชุมชนและองค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓
22. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการ กิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓
ด้านกระบวนการ					
ขั้นกำหนดนโยบายและแผน					
23. รวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ	✓	✓	✓	✓	✓
24. ร่วมกันกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการกำหนดปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓
25. ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์และจัดกลุ่ม เสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหา ของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓
26. นำวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์ หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาไปใช้ในกระตุ้นให้ ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาหรือพฤติกรรม	✓	✓	✓	✓	✓

ตาราง 25 (ต่อ)

องค์ประกอบของระบบ	ผลการศึกษาและวิเคราะห์ระบบ				ระบบที่ ผู้วิจัย ออกแบบ
	การศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี	การ ประเมิน องค์ ประกอบ	กาสอบถาม ผู้บริหาร หัวหน้างาน วิชาการและ ครูผู้สอน	จาก การศึกษา ดูงาน โรงเรียนที่มี วิธีปฏิบัติที่ เป็นเลิศ	
ขึ้นวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุน เสริมแรง					
27. ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชา โดยพิจารณาพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิด การวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจบริบท ปัญหาและรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่ เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓
28. วิเคราะห์และเลือกกิจกรรมให้สอดคล้อง กับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓
29. ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อ แสดงสัดส่วนความสำคัญและความสัมพันธ์ ของพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและ เนื้อหา	✓	✓	✓	✓	✓
30. ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกกิจกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	✓	✓	✓	✓	✓
31. ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุ จุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓
ขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
32. ร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการ กำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมที่คาดหวัง	✓	✓	✓	✓	✓

ตาราง 25 (ต่อ)

องค์ประกอบของระบบ	ผลการศึกษาและวิเคราะห์ระบบ				ระบบที่ผู้วิจัยออกแบบ
	การศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี	การประเมินองค์ประกอบ	การสอบถามผู้บริหารหัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน	จาก การศึกษา ดูงาน โรงเรียนที่มี วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	
33. ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้	✓	✓	✓	✓	✓
34. ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำโครงสร้างรายวิชา	✓	✓	✓	✓	✓
35. เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม	✓	✓	✓	✓	✓
36. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน					
37. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อกำหนดหลักฐานที่เป็นผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓
38. ร่วมกับเพื่อนครูกำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	✓	✓	✓	✓	✓
39. ร่วมกับเพื่อนครูจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓
40. จัดเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด	✓	✓	✓	✓	
41. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย	✓	✓	✓	✓	✓

ตาราง 25 (ต่อ)

องค์ประกอบของระบบ	ผลการศึกษาและวิเคราะห์ระบบ				ระบบที่ ผู้วิจัย ออกแบบ
	การศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี	การ ประเมิน องค์ ประกอบ	การสอบถาม ผู้บริหาร หัวหน้างาน วิชาการและ ครูผู้สอน	จาก การศึกษา ดูงาน โรงเรียนที่มี วิธีปฏิบัติที่ เป็นเลิศ	
42. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมี/ผลการ เรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่ หลากหลายโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานตามแผน และรายงานความก้าวหน้าด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นระยะ	✓	✓	✓	✓	✓
ขั้นตอนทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate)	✓	✓	✓	✓	✓
43. ครูใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดย การบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น	✓	✓	✓	✓	✓
44. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติและส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างเต็มที่	✓	✓	✓	✓	✓
45. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผล ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน แผนการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓
46. เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำเอกสารการวัด และประเมินผลที่กำหนด	✓	✓	✓	✓	✓
47. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมิน ความก้าวหน้าด้านคุณธรรม จริยธรรมของ ผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย	✓	✓	✓	✓	✓
48. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินตัดสิน ผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและ เหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓

ตาราง 25 (ต่อ)

องค์ประกอบของระบบ	ผลการศึกษาและวิเคราะห์ระบบ				ระบบที่ ผู้วิจัย ออกแบบ
	การศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี	การ ประเมิน องค์ ประกอบ	กา สอบถาม ผู้บริหาร หัวหน้างาน วิชาการและ ครูผู้สอน	จาก การศึกษา ดูงาน โรงเรียนที่มี วิธีปฏิบัติที่ เป็นเลิศ	
49. ประเมินผู้เรียนโดยสอดคล้องกับ จุดประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม	✓	✓	✓	✓	✓
ขึ้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓
50. ครูร่วมกันใช้เทคนิคการพัฒนาคุณ คุณธรรม จริยธรรมอย่างหลากหลายโดยฝึกให้ ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการ การนำเสนอที่ดีและนำ ประทับใจต่อตนเองและสังคม	✓	✓	✓	✓	✓
51. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผล ผลการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	✓	✓	✓	✓	✓
52. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ ผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกทางสังคม ส่วนรวมต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ	✓	✓	✓	✓	✓
53. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการ จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่ หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่นและชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓
54. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนนำเสนอผลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมส่วนรวม	✓	✓	✓	✓	✓
องค์ประกอบด้านผลผลิต (Output)	✓	✓	✓	✓	✓
55. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบเรียบร้อย เอื้อต่อการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓

ตาราง 25 (ต่อ)

องค์ประกอบของระบบ	ผลการศึกษาและวิเคราะห์ระบบ				ระบบที่ ผู้วิจัย ออกแบบ
	การศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี	การ ประเมิน องค์ ประกอบ	การสอบถาม ผู้บริหาร หัวหน้างาน วิชาการและ ครูผู้สอน	จาก การศึกษา ดูงาน โรงเรียนที่มี วิธีปฏิบัติที่ เป็นเลิศ	
56. เกิดนวัตกรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่นำไปใช้ได้จริง	✓	✓	✓	✓	✓
57. ครูและนักเรียน มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มากขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓
58. นักเรียนมีผลการประเมินด้านพฤติกรรมที่ พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มมากขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓
59. นักเรียนมีความตระหนักด้านคุณค่าของ ตนเอง ชุมชน และสังคมมากขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓
องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ (Outcome)					
60. โรงเรียนได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและ ความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนมากขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓
องค์ประกอบด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)	✓	✓	✓	✓	✓
การรายงานผล และการสะท้อนผล					
61. รายงานผลการให้เสริมสร้าง และการฝึก ปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องทราบ	✓	✓	✓	✓	✓
62. รายงานผลการวางแผนการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	✓	✓	✓	✓	✓
63. รายงานผลการประเมินการดำเนินการ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการ เรียนรู้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	✓	✓	✓	✓	✓

ตาราง 25 (ต่อ)

องค์ประกอบของระบบ	ผลการศึกษาและวิเคราะห์ระบบ				ระบบที่ผู้วิจัยออกแบบ
	การศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี	การประเมินองค์ประกอบ	การสอบถามผู้บริหาร หัวหน้างาน วิชาการและครูผู้สอน	จาก การศึกษา ดูงาน โรงเรียนที่มี วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	
64. สะท้อนผลการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓
การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา					
65. นำผลที่ได้จากการให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ	✓	✓	✓	✓	✓
66. นำปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาในการดำเนินการครั้งต่อไป	✓	✓	✓	✓	✓

✓ หมายถึง การมีองค์ประกอบในช่องนั้น

จากตาราง 25 พบว่า จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ การสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เพื่อหาความสำคัญอง ประเด็นข้อมูล และการสอบถามจากผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอนโรงเรียนที่เป็นเลิศ ในด้านการจัดการเรียนรู้ จึงได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาทุกตัว และผู้วิจัยได้เพิ่มเติมองค์ประกอบและตัวชี้วัด เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาในตัวชี้วัดด้านกระบวนการและในด้านข้อมูลย้อนกลับที่ระบบควรมี จากการศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นองค์ประกอบใหม่ ดังนี้

1. องค์ประกอบหลักด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ดังนี้
  - 1.1 ผู้บริหาร
  - 1.2 ครูผู้สอน
  - 1.3 พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
  - 1.4 ชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา

ดังนี้

2. องค์ประกอบหลักด้านกระบวนการ (Process) มีองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ

- 2.1 ขั้นตอนกำหนดนโยบายและแผน
- 2.2 ขั้นตอนวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริม สนับสนุน เสริมแรง
- 2.3 ขั้นตอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 2.4 ขั้นตอนทดสอบและประเมิน
- 2.5 ขั้นตอนสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน

3. องค์ประกอบหลักด้านผลผลิต (output) มีองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ ดังนี้

- 3.1 โรงเรียนมีความสามารถในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
- 3.2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น

4. องค์ประกอบหลักด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) มีองค์ประกอบย่อย

2องค์ประกอบ ดังนี้

- 4.1 การรายงานผลและการสะท้อนผล
- 4.2 การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และวิเคราะห์ระบบข้างต้น มาใช้ประกอบการร่างระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา (ร่างฉบับที่ 1) และจากการศึกษาในโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในด้านปัจจัยนำเข้าโดยเพิ่มสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ บรรยากาศที่เอื้ออำนวย รายละเอียดดังต่อไปนี้ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)

ร่างระบบพัฒนาครูโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 14 องค์ประกอบ

1. องค์ประกอบหลักด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

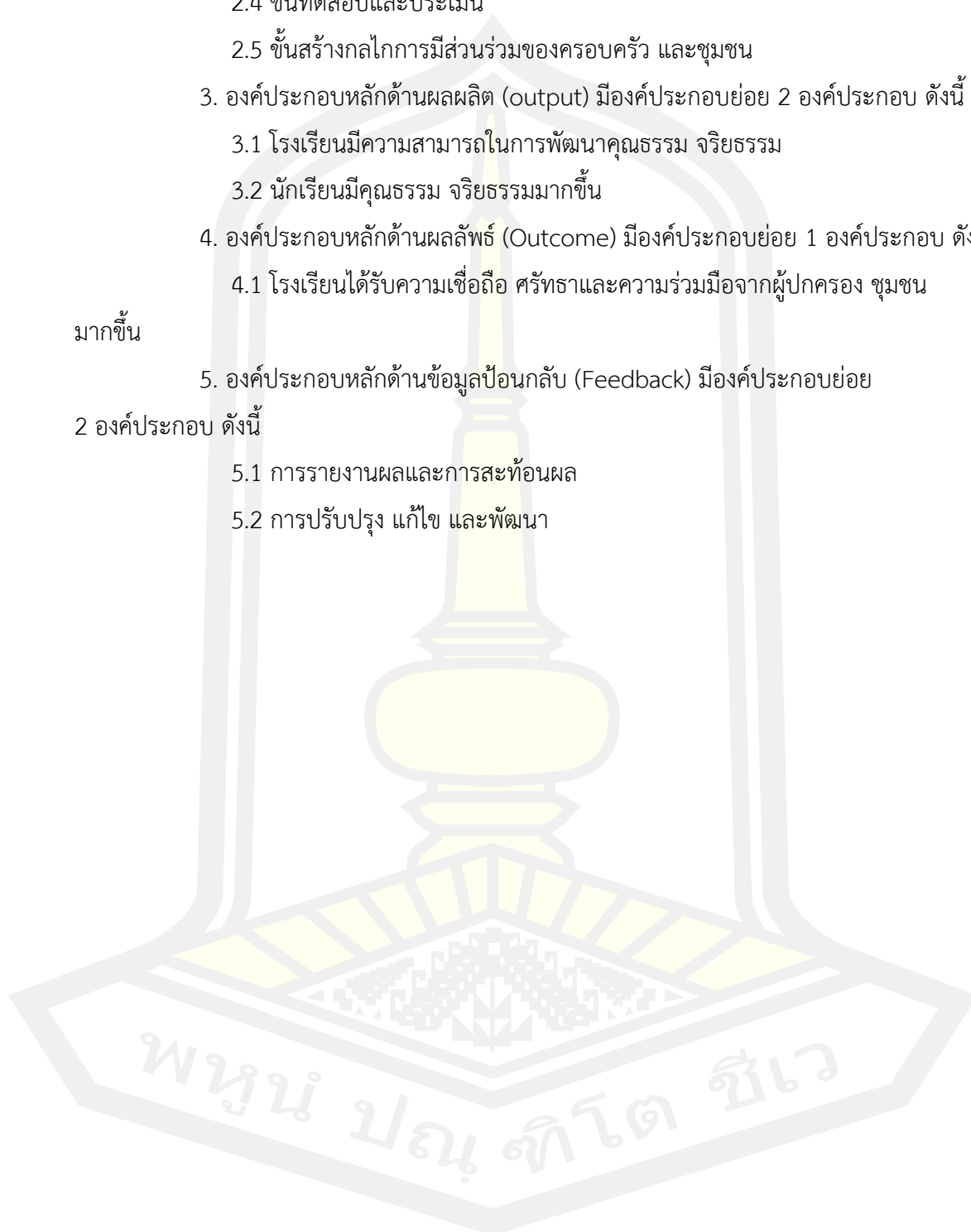
- 1.1 ผู้บริหาร
- 1.2 ครูผู้สอน
- 1.3 พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
- 1.4 ชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา

2. องค์ประกอบหลักด้านกระบวนการ (Process) มีองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ

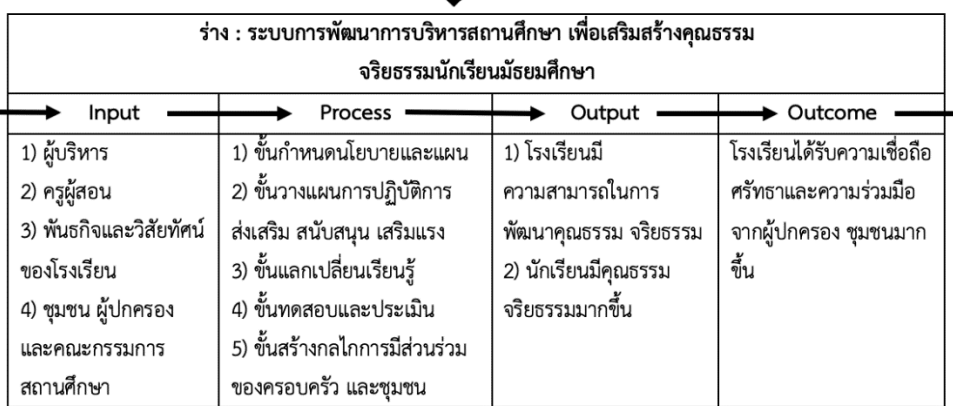
ดังนี้

- 2.1 ขั้นตอนกำหนดนโยบายและแผน
- 2.2 ขั้นตอนวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริม สนับสนุน เสริมแรง

- 2.3 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 2.4 ชั้นทดสอบและประเมิน
- 2.5 ชั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน
- 3. องค์กรประกอบหลักด้านผลผลิต (output) มีองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ ดังนี้
  - 3.1 โรงเรียนมีความสามารถในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
  - 3.2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น
- 4. องค์กรประกอบหลักด้านผลลัพธ์ (Outcome) มีองค์ประกอบย่อย 1 องค์ประกอบ ดังนี้
  - 4.1 โรงเรียนได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน
มากขึ้น
- 5. องค์กรประกอบหลักด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) มีองค์ประกอบย่อย
2 องค์ประกอบ ดังนี้
  - 5.1 การรายงานผลและการสะท้อนผล
  - 5.2 การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี		
องค์ประกอบของระบบ	กระบวนการพัฒนาระบบ	การบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
1) ปัจจัยนำเข้า	1) ศึกษาและวิเคราะห์	1) ขึ้นกำหนดนโยบายและแผน
2) กระบวนการ	2) ออกแบบและการตรวจสอบ	2) ขึ้นวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริม สนับสนุน เสริมแรง
3) ผลผลิต	3) ทดลองใช้ประเมินผล	3) ขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4) ข้อมูลป้อนกลับ		4) ขึ้นทดสอบและประเมิน
		5) ขึ้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน

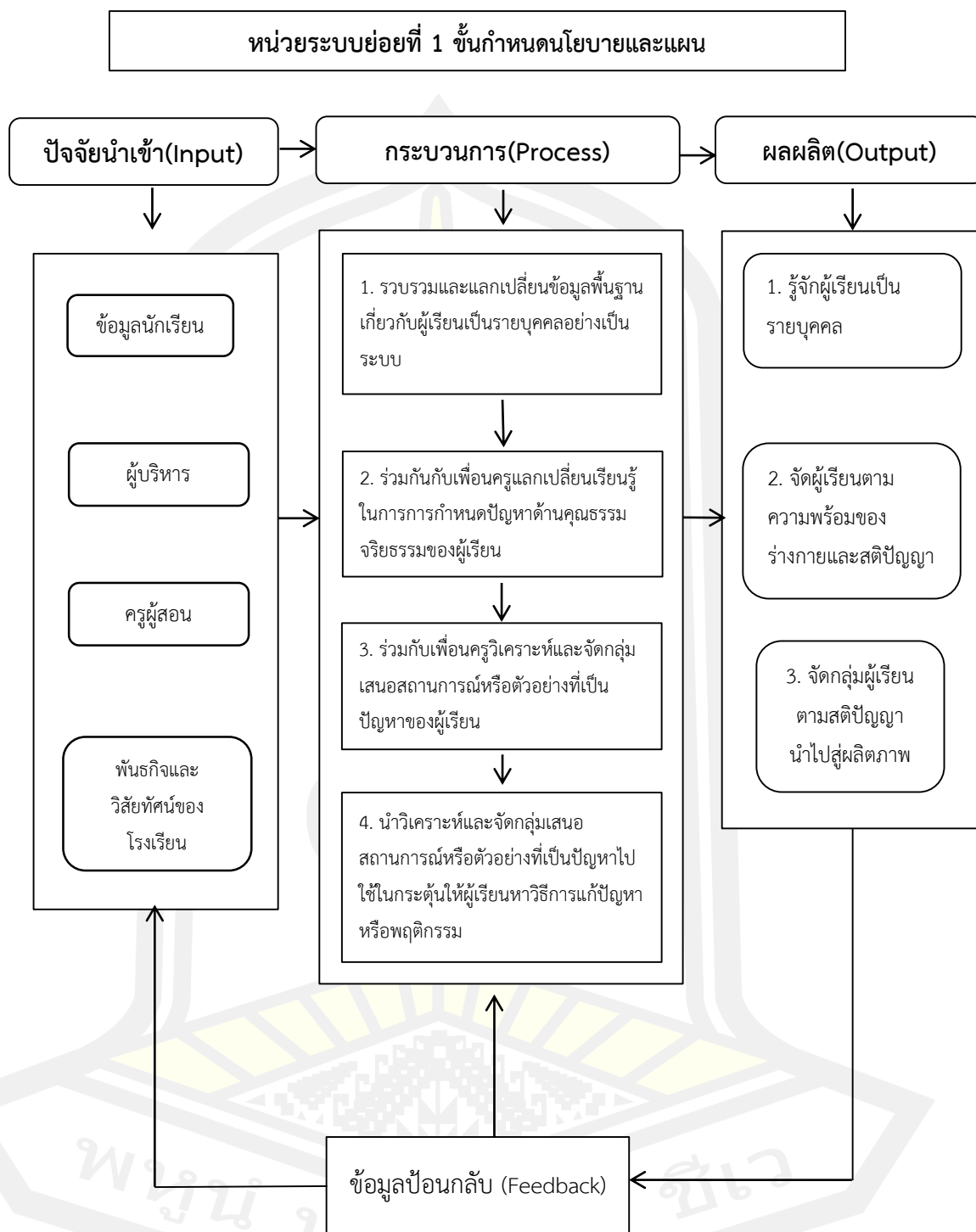
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา	
คุณลักษณะอันพึงประสงค์	
1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	5) อยู่อย่างพอเพียง
2) ซื่อสัตย์สุจริต	6) มุ่งมั่นในการทำงาน
3) มีวินัย	7) รักความเป็นไทย
4) ใฝ่เรียนรู้	8) มีจิตสาธารณะ

Feedback

ภาพประกอบ 6 ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีการทำงานผ่านหน่วยระบบย่อยทั้ง 5 หน่วยระบบมีรายละเอียด ดังนี้

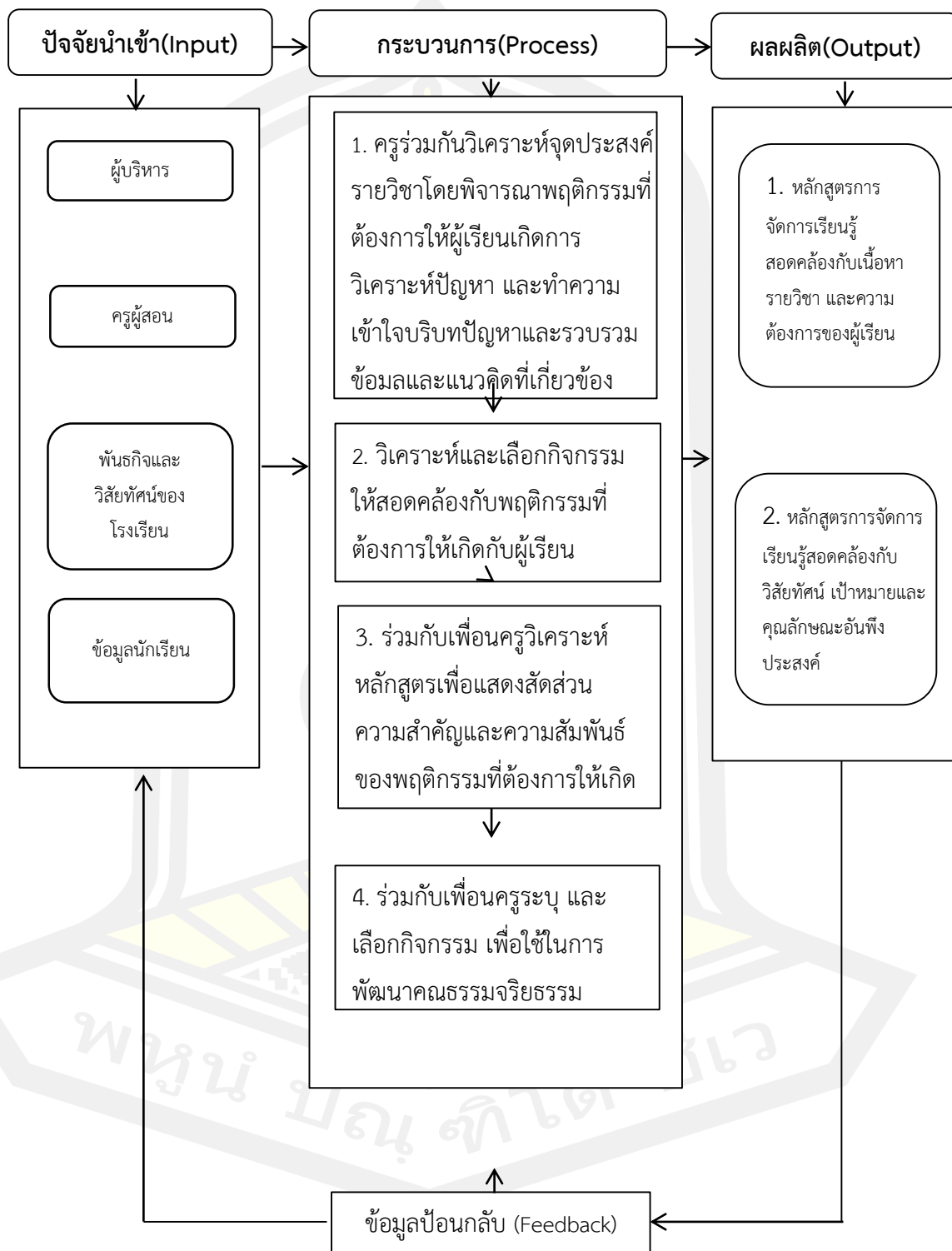
ภาพประกอบ 7 หน่วยระบบย่อยที่ 1 ชั้นกำหนดนโยบายและแผน

ตาราง 26 กลไก/กระบวนการ/บทบาทหน้าที่/ตัวชี้วัด หน่วยระบบย่อยที่ 1 ชั้นระบุปัญหาที่ท้าทาย
(Identify a challenge)

กลไก	กระบวนการ	ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
การกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการระบุปัญหาที่ท้าทาย	1. วางแผนร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายของการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อระบุปัญหาที่ท้าทาย	1. ครูผู้สอน 2. นักเรียน	1. ประชุมปรึกษาครูผู้สอนเพื่อกำหนดเป้าหมายการวิเคราะห์ผู้เรียนประกอบการระบุปัญหาที่ท้าทาย 2. ครูวางแผนร่วมกันในการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3. ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิเคราะห์ผู้เรียนร่วมกัน	1. ครูสามารถกำหนดวิธีการวิเคราะห์ผู้เรียนให้สอดคล้องกับผู้เรียนและสามารถวางแผนเพื่อระบุปัญหาที่ท้าทายได้	1. แบบบันทึกการประชุม	ครูเข้าร่วมประชุมวางแผนร้อยละ 80
ร่วมกันระบุปัญหาที่ท้าทาย	2. รวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ 3. ร่วมกันกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการการกำหนดปัญหาที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน	1. ครูผู้สอน	1. ครูเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์แยกแยะนักเรียนเพื่อหาความแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน 2. ครูรวบรวมและวิเคราะห์เกี่ยวกับความพร้อมด้านพฤติกรรมร่างกาย สังคม และความรู้ ความสามารถ	1. ครูสามารถจัดกลุ่มผู้เรียนตามข้อมูลพื้นฐานตามความแตกต่างระหว่างบุคคล	1. แบบบันทึกประวัติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. แบบวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	ครูสามารถรวบรวมหลักฐานการเก็บข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลร้อยละ 80

หน่วยระบบย่อยที่ 2 ชั้นวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุนเสริมแรง

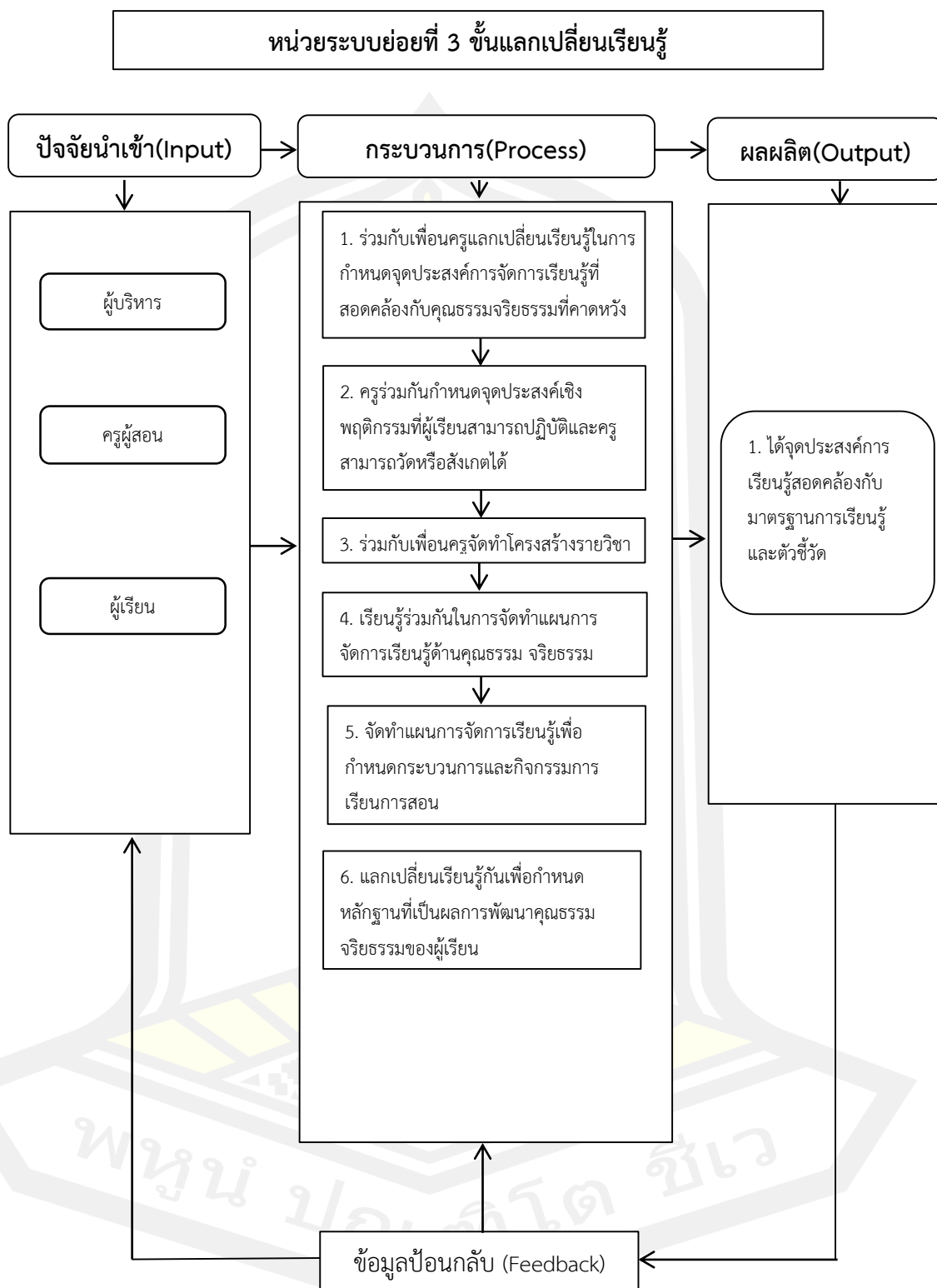
ภาพประกอบ 8 หน่วยระบบย่อยที่ 2 ชั้นวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุนเสริมแรง

ตาราง 27 กลไก/กระบวนการ/บทบาทหน้าที่/ตัวชี้วัด หน่วยระบบย่อยที่ 2 ชั้นค้นหาแนวคิด
(Explore ideas)

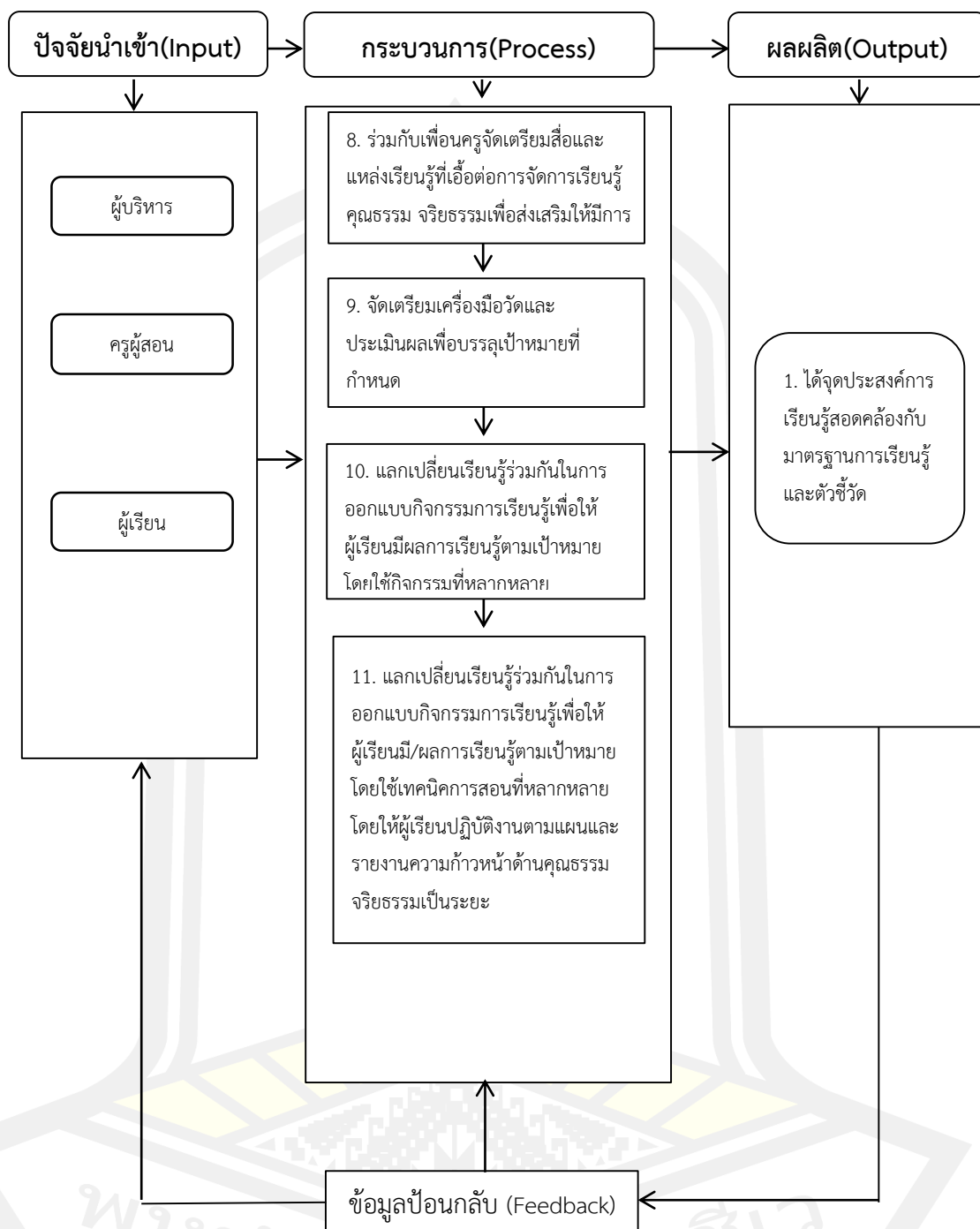
กลไก	กระบวนการ	ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
การกำหนด เป้าหมาย ในการ วิเคราะห์ หลักสูตร หลัก ค้นหา แนวคิด (Explore ideas)	1. ผู้บริหารประชุม ชี้แจงวัตถุประสงค์และ ความสำคัญของการ วิเคราะห์หลักสูตร 2. ครูร่วมกันวิเคราะห์ จุดประสงค์รายวิชาโดย พิจารณาพฤติกรรมที่ ต้องการให้ผู้เรียนเกิด การวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจ บริบทปัญหา”และ รวบรวมข้อมูลและ แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	1. ผู้บริหาร 2. ครูผู้สอน	1. ผู้บริหารประชุมชี้แจง วัตถุประสงค์และความ สำคัญของการวิเคราะห์ หลักสูตรเพื่อค้นหา แนวคิด (Explore ideas) 2. ครูดำเนินการสำรวจ ความต้องการของ นักเรียน ผู้ปกครอง 3. สรุปผลการสำรวจ 4. ประชุมปรึกษาแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหาร หลักสูตร และศึกษา วิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันปัญหาของ หลักสูตรกลุ่มสาระการ เรียนรู้ 5. คณะกรรมการ หลักสูตรศึกษาทำความเข้าใจ ศักยภาพของผู้เรียน	1. มีการประชุม วางแผน	1. แบบ บันทึก การ ประชุม	ครูเข้าร่วม ประชุม วางแผนร้อย ละ 70
วิเคราะห์ หลักสูตร ร่วมกัน	3. วิเคราะห์และเลือก เนื้อหาจากหลักสูตรให้ สอดคล้องกับพฤติกรรม ที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน	1. ครูผู้สอน	1. ครูร่วมกันจัดทำ โครงสร้างหลักสูตร จุดมุ่งหมาย และ คำอธิบายรายวิชา 2. ครูร่วมกันวิเคราะห์ มาตรฐานและตัวชี้วัดให้ สอดคล้องกับคำอธิบาย รายวิชา 3. ครูร่วมกันวิเคราะห์ จุดประสงค์รายวิชาโดย พิจารณาพฤติกรรมที่ ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน 4. วิเคราะห์และเลือก เนื้อหาจากหลักสูตรให้ สอดคล้องกับผลการ วิเคราะห์ผู้เรียน	1. เข้าใจขั้นตอน การวิเคราะห์ หลักสูตร	1. แบบ บันทึก การ ประชุม 2. แบบ บันทึก การ วิเคราะห์ หลักสูตร	ครูสามารถ วิเคราะห์ หลักสูตรได้ สอดคล้อง กับผลการ วิเคราะห์ ผู้เรียน ร้อยละ 80

ตาราง 27 (ต่อ)

กลไก	กระบวนการ	ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
วิเคราะห์ หลักสูตร ร่วมกัน	4. ร่วมกับเพื่อนครู วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อ แสดงสัดส่วน ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของ พฤติกรรมที่ต้องการให้ เกิดกับผู้เรียนและ เนื้อหา	1. ครูผู้สอน	1. คณะกรรมการ หลักสูตรการจัดการ เรียนรู้ร่วมกันสร้าง ตารางวิเคราะห์สัดส่วน ความสำคัญและ ความสัมพันธ์ ของพฤติกรรมและ เนื้อหา ระบุ และเลือก กิจกรรม แหล่งเรียนรู้	1. เข้าใจการ วิเคราะห์ หลักสูตรการ จัดการเรียนรู้ สามารถแสดง สัดส่วน	1. แบบ บันทึก การ วิเคราะห์ หลักสูตร	ครูสามารถ สร้างตาราง วิเคราะห์ หลักสูตรได้ ร้อยละ 80
วิเคราะห์ หลักสูตร ร่วมกัน			ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ การเรียนรู้ 2. จัดทำหลักสูตรการ จัดการเรียนรู้	ความสำคัญของ เนื้อหาได้		
สะท้อนผล ร่วมกัน	5. ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกรายกิจกรรม เพื่อ ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 6. ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกแหล่งเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ การเรียนรู้ตามที่ ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน	1. ครูผู้สอน	1. คณะกรรมการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของ หลักสูตรที่สอดคล้อง กับ กิจกรรมแหล่งเรียนรู้ และ ความต้องการของผู้เรียน 2. นำหลักสูตรไปใช้และ รายงานผลการใช้ หลักสูตร พร้อมทั้งแก้ไข ปรับปรุงและ ข้อเสนอแนะ	1. หลักสูตรและ ผลการนำ หลักสูตรไปใช้	- หลักสูตร - ภาพถ่าย - บันทึก การประชุม	

ภาพประกอบ 9 หน่วยระบบย่อยที่ 3 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ภาพประกอบ 10 หน่วยระบบย่อยที่ 3 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ตาราง 28 กลไก/กระบวนการ/บทบาทหน้าที่/ตัวชี้วัด หน่วยระบบย่อยที่ 3 ชั้นวางแผนและพัฒนา
(Plan and Develop)

กลไก	กระบวนการ	ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
การกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	1. ร่วมกับเพื่อนครู แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	1. ผู้บริหาร 2. ครูผู้สอน	1. ประชุมชี้แจงให้ครูมีการกำหนดจุดประสงค์โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันวางแผน และยึดเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน	1. จำนวนครั้งในการประชุมของครูในกลุ่มสาระในการจัดกำหนดจุดประสงค์	1. แบบบันทึกการประชุม 2. เอกสารวิธีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	
ร่วมกันกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	2. ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้	1. ครูผู้สอน	1. ครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์เอกสารในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ 2. ครูผู้สอนร่วมกันกำหนดขอบข่ายสาระที่จะใช้ในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติได้	1. กำหนดจุดประสงค์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้	1. แบบบันทึกการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้	ครูสามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ ร้อยละ 80
ร่วมกันกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาและแผนการจัดการเรียนรู้	3. ร่วมกับเพื่อนครู จัดทำโครงสร้างรายวิชา 4. เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 5. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน	1. ครูผู้สอน	3. ครูผู้สอนร่วมกันกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดและสังเกตได้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้	1. กำหนดจุดประสงค์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้	1. แบบบันทึกการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้	ครูสามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในโครงสร้างรายวิชาและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ ร้อยละ 70

ตาราง 28 (ต่อ)

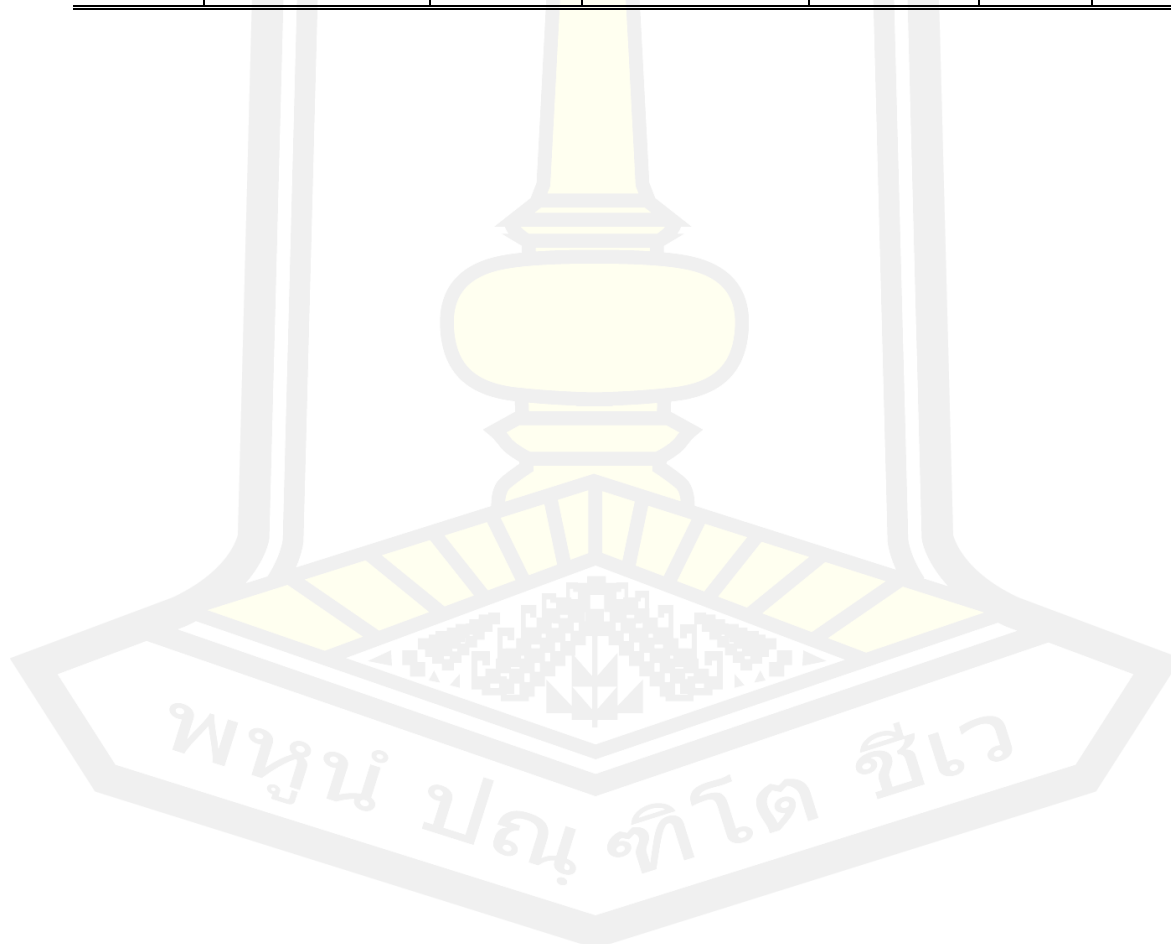
กลไก	กระบวนการ	ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
			4. ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้ สามารถวัดประเมินผลได้ กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่มีความยาก ง่าย เหมาะสมกับผู้เรียน มุ่งเน้นความรู้ ความจำ เจตคติ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์			
สะท้อนผลร่วมกัน	6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อกำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อกำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	1. ครูผู้สอน	1. ครูผู้สอนร่วมกันตรวจสอบความเหมาะสมว่าสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ 2. ครูผู้สอนสรุปและรายงานผลการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และปรับปรุง/แก้ไข	1. มีการตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้	1. แบบบันทึกการตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	
การกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	8. ร่วมกับเพื่อนครูจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	1. ครูผู้สอน	1. ครูประชุมวางแผนร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 2. ครูวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและบริบทในการเรียนรู้ ภาระงานสิ่งที่ผู้เรียนควรรู้หรือทำได้แล้ว นำมากำหนดเป้าหมายในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	1. จำนวนครั้งในการประชุมของครูในกลุ่มสาระในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	1. แบบบันทึกการประชุม 2. เอกสารวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ได้ ร้อยละ 70

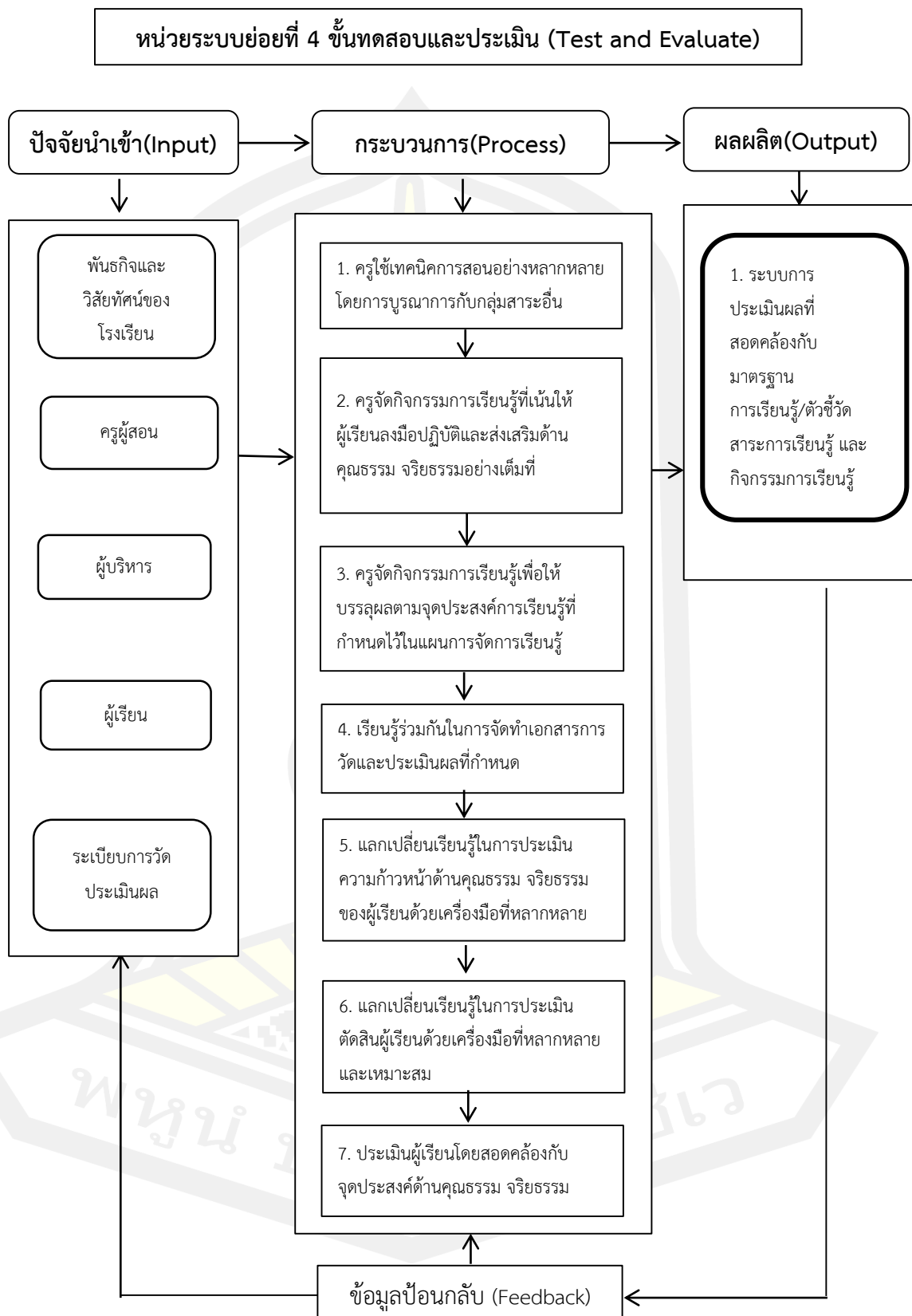
ตาราง 28 (ต่อ)

กลไก	กระบวนการ	ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
ร่วมกัน ออกแบบ กิจกรรม การเรียนรู้ เครื่องมือ วัดและ ประเมินผล	9. จัดเตรียมเครื่องมือ วัดและประเมินผลเพื่อ บรรลุเป้าหมายที่ กำหนด 10. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการ เรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยใช้เทคนิคการสอนที่ หลากหลาย	1. ครูผู้สอน	1. ครูผู้สอนจัดทำ โครงสร้างรายวิชา ออกแบบหน่วยการ เรียนรู้ เครื่องมือวัดและ ประเมินผลเพื่อบรรลุ เป้าหมายที่กำหนด 2. ครูผู้สอนล้อมวงเพื่อ พิจารณา สร้างกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน มีผลการเรียนรู้ตาม เป้าหมายโดยใช้เทคนิค การสอนที่หลากหลาย 3. ครูร่วมกันออกแบบ กิจกรรมในการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ ให้ตรงตามหลักสูตรการ จัดการเรียนรู้	1. จำนวนครั้งใน การประชุมของ ครูในกลุ่มสาระ ในการออกแบบ กิจกรรมการ เรียนรู้เครื่องมือ วัดและ ประเมินผล	1. แบบ บันทึกการ ประชุม 2. เอกสาร วิธีการ ออกแบบ การจัด กิจกรรม การเรียนรู้	ครูสามารถ ออกแบบ กิจกรรมด้วย วิธีการวัดและ ประเมินผลที่ หลากหลาย ร้อยละ70
ร่วมกัน ออกแบบ กิจกรรม การเรียนรู้	11. การออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้	1. ครูผู้สอน	8. ครูออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน มีผลการเรียนรู้ตาม เป้าหมายที่กำหนด โดย ใช้เทคนิคการสอนที่ หลากหลาย ตามการ พิจารณาของผู้สอน 9. ครูล้อมวง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน การออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ตาม เป้าหมายโดยใช้เทคนิค การสอนที่หลากหลาย	1. ออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ 2. ออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย	1. แบบ บันทึก การกำหนด โครงสร้าง และ ออกแบบ หน่วย การเรียนรู้ 2. ตาราง การ ออกแบบ กิจกรรม การเรียนรู้	ครูสามารถ ออกแบบ กิจกรรม ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย ร้อยละ70

ตาราง 28 (ต่อ)

กลไก	กระบวนการ	ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
การสะท้อน ผลร่วมกัน	12. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมี/ผลการ เรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยใช้เทคนิคการสอนที่ หลากหลายโดยให้ ผู้เรียนปฏิบัติงานตาม แผนและรายงาน ความก้าวหน้าเป็นระยะ และสรุปผล	1. ครูผู้สอน	1. ครูร่วมกันตรวจสอบ ความเหมาะสมของการ ออกแบบกิจกรรมการ เรียนรู้ 2. สรุปผลขั้นตอนการ ออกแบบกิจกรรม ร่วมกันเพื่อนำไปจัด กิจกรรมการจัดการ เรียนรู้	1. มีการตรวจ ปรับปรุงพัฒนา แผนการจัดการ เรียนรู้	1. แบบ บันทึกการ ปรับปรุง พัฒนา แผนการ จัดการ เรียนรู้	ครูทุกคน

ภาพประกอบ 11 หน่วยระบบย่อยที่ 4 ขั้นตอนทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate)

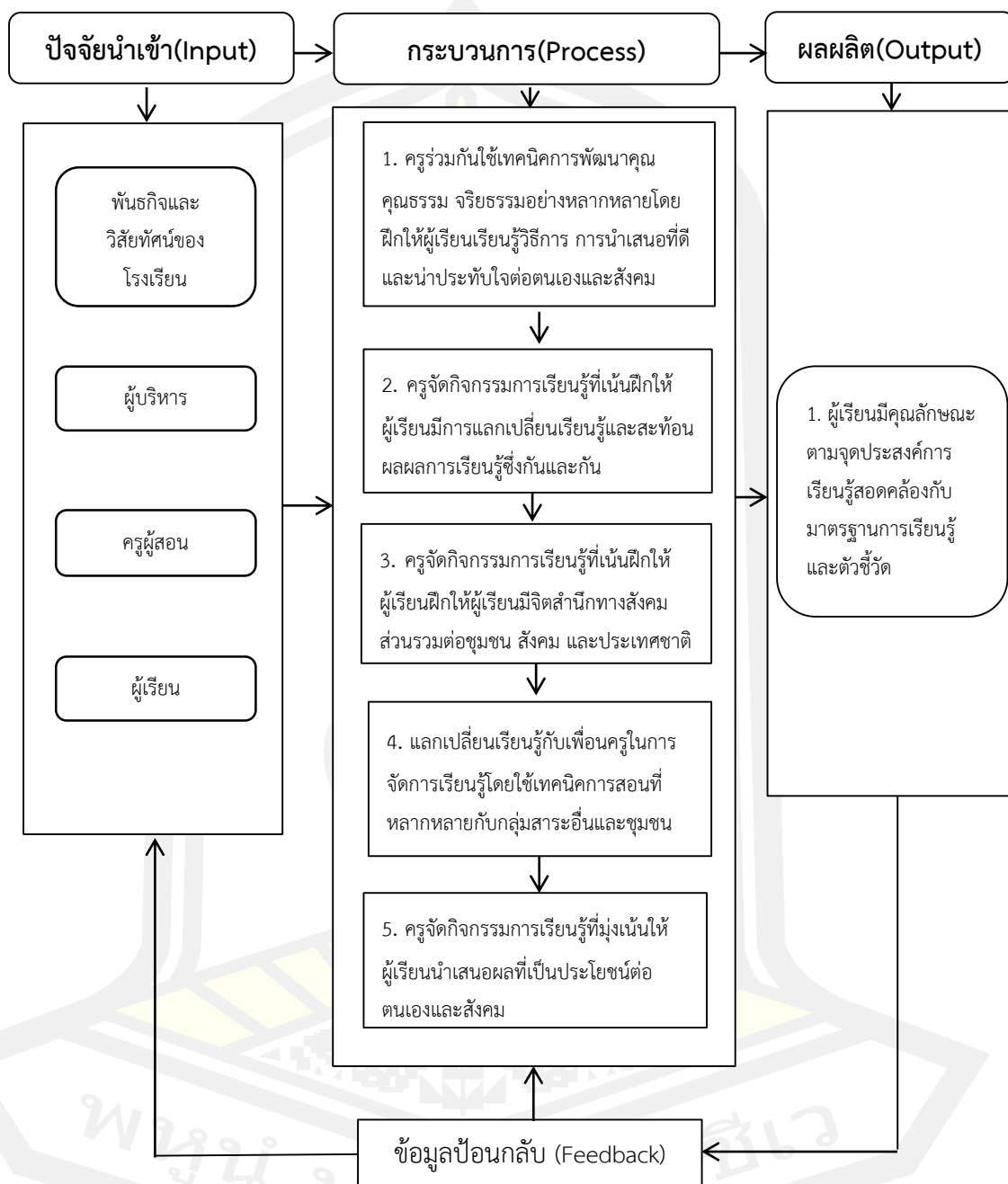
ตาราง 29 กลไก/กระบวนการ/บทบาทหน้าที่/ตัวชี้วัด หน่วยระบบย่อยที่ 5 ชั้นทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate)

กลไก	กระบวนการ	ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
การกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการวัดและประเมินผล	<p>1. กำหนดเป้าหมายร่วมกันในการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการภายในกลุ่มสาระใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย</p> <p>2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ</p> <p>3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้</p>	1. ครูผู้สอน	<p>1. ร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มาเป็นเครื่องมือ ให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้</p> <p>2. กิจกรรมที่ปฏิบัติควรสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนและถ่ายทอดการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดความรู้อย่างเข้าใจ</p> <p>4. ตรวจสอบความเข้าใจ โดยให้ผู้เรียนสรุปเนื้อหา มีการเชื่อมโยงจากสิ่งที่ได้เรียนรู้</p> <p>5. ครูผู้สอนบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ ปัญหาข้อเสนอแนะ</p>	1. มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำไปใช้จริง และมีการบันทึกหลังการใช้	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ PLC	<p>ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และผู้เรียนมีผลงานนำเสนอ ร้อยละ 70</p>
ร่วมกันกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	<p>4. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารการประเมินผล</p> <p>5. เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลที่กำหนด</p>	1. ครูผู้สอน	<p>1. ครูศึกษาเอกสารศึกษาวิเคราะห์เอกสารการประเมินผลกับคุณลักษณะที่ต้องประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้</p>	1. เข้าใจขั้นตอนวิธีการวัดและประเมินผล	1. เอกสารคู่มือการวัดและประเมินผล	<p>ครูร่วมกันวิเคราะห์เอกสาร ร้อยละ 70</p>

ตาราง 29 (ต่อ)

กลไก	กระบวนการ	ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
			2. ครูผู้สอนศึกษา ระเบียบและวิธี ประเมินผล 3. ครูผู้สอนจัดทำ แผนการประเมินผลที่ สอดคล้องกับ มาตรฐาน/ตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้			
ร่วมกัน กำหนด วิธีการวัด และ ประเมินผล	6. ล้อมวงแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการประเมิน ความก้าวหน้าของ ผู้เรียน 7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน การประเมิน ความก้าวหน้าของ ผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่ หลากหลาย 8. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน การ	1. ครูผู้สอน	4. ครูผู้สอนร่วมกัน กำหนดวิธีการ ประเมินผลและสร้าง เครื่องมือวัดผลที่ สอดคล้องกับกับ มาตรฐาน/ตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้ 5. ครูผู้สอนดำเนินการ วัดและประเมินผลตาม สภาพจริง 6. ใช้วิธีการวัดที่ หลากหลายเลือกใช้ เครื่องมือที่มีความเชื่อมั่น	1. มีการ วิเคราะห์เอกสาร การประเมินผลที่ สอดคล้องกับ มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด และ สาระการเรียนรู้ 2. มีการ ประเมินผล	1. แบบ บันทึก การรายงาน ผลการประ เมินผล	ครูสามารถกำ ประเมินผล ผู้เรียนด้วย วิธีการที่ หลากหลาย และตรงตาม สภาพจริง ร้อยละ 70
ร่วมกัน กำหนด วิธีการวัด และ ประเมินผล	9. ประเมินผู้เรียนโดย สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้		7. ครูผู้สอนล้อมวง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน การประเมิน ความก้าวหน้าของ ผู้เรียนและพัฒนา เครื่องมือวัดประเมินผล ให้ได้มาตรฐาน	ตามสภาพจริง		
การสะท้อน ผลร่วมกัน	10. สรุปผลการประเมิน ผู้เรียนโดยสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	1. ครูผู้สอน	1. ครูรายงานผลการใช้ ระบบการประเมินผล 2. ครูร่วมกันสะท้อนผล การประเมินตรวจสอบ ความเหมาะสมและ ความถูกต้องแล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไข	1. มีการรายงาน การประเมินผล อย่างสม่ำเสมอ	1. แบบ รายงาน การ ประเมินผล	

หน่วยระบบย่อยที่ 5 ชั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ภาพประกอบ 12 หน่วยระบบย่อยที่ 5 ชั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน

ตาราง 30 กลไก/กระบวนการ/บทบาทหน้าที่/ตัวชี้วัด หน่วยระบบย่อยที่ 5 ชี้นำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม (Present the solution)

กลไก	กระบวนการ	ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
การกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม	1. วางแผนกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม	1. ผู้บริหาร 2. ครูผู้สอน	1. ผู้บริหารประชุมชี้แจง หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอน เพื่อวางแผนกำหนดแนวทางในการนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม 2. ครูผู้สอนร่วมกันกำหนดเป้าหมายการนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม	1. จำนวนครั้งในการประชุมวางแผน	1. แบบบันทึกการประชุม	ครูร่วมกันวางแผนร้อยละ 70
ร่วมกันนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม	2. ครูร่วมกันใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการสรุปการนำเสนอที่ดีและน่าประทับใจ 3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลผลการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	1. ครูผู้สอน	1. ครูผู้สอนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้ครบถ้วนเนื้อหาในภาคเรียนนั้น ๆ 2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ 3. ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรเน้นกิจกรรมที่ทำงาน เป็นทีม	1. มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำไปใช้จริงและมีการบันทึกผลการนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม	1. จำนวนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำไปใช้จริงและมีการบันทึกหลังการนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม	ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนปฏิบัติเองได้ผลลัพธ์สู่สังคมร้อยละ 70
ร่วมกันนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม	4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่น 5. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำเสนอผลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	1. ครูผู้สอน	1. ครูต่างกลุ่มสาระจับคู่กัน โดยผลัดกันสังเกตการสอนในแต่ละชั่วโมงและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน แล้วนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงการสอนในชั่วโมงถัดไป โดยร่วมสังเกตการสอน	1. มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำไปใช้จริงและมีการบันทึกหลังการใช้	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ PLC	ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและผู้เรียนมีผลงานนำเสนอร้อยละ 70

ตาราง 30 (ต่อ)

กลไก	กระบวนการ	ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
			คนละ 3 ครั้ง ทำแบบนี้ไป 3 วงรอบ 2. ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันโดยการรวบรวมข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูแต่ละคนมาสรุปร่วมกัน			
การสะท้อนผลร่วมกัน	6. สรุปและนำเสนอผลการนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม ร่วมกัน	1. ครูผู้สอน	1. ครูปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน 2. สรุปและนำเสนอผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม ร่วมกัน	1. มีความรู้ความเข้าใจสามารถปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม ร่วมกัน	1. แบบบันทึกการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม ร่วมกัน	ร้อยละ 70 - ทุกคน

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนประเมิน (ร่าง) ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของ (ร่าง) ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ขององค์ประกอบของ (ร่าง) ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตาราง 31 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของระบบ
การพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประเมินองค์ประกอบ
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ผู้บริหาร										
1	ความมุ่งมั่นที่จะนำคณะครูและบุคลากรพัฒนาการศึกษาสู่เป้าหมายขององค์กร	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ให้การสนับสนุนเพื่อที่ให้การจัดการเรียนรู้บรรลุมาตรฐานในด้านต่าง ๆ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3	เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้ร่วมงานได้เสนอแนวทางการดำเนินกิจกรรมและให้ความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4	คุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและจรรยาบรรณของวิชาชีพ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5	วิสัยทัศน์ในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
6	ภาวะความเป็นผู้นำทางคุณธรรม จริยธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
7	สามารถประสานความร่วมมือจากครู บุคลากร หรือชุมชน ตลอดจนแสวงหาบุคคลหรือองค์กรอื่น	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ครูผู้สอน										
8	จบในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
9	มีความรู้และประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
10	สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาในศาสตร์เดียวกัน และศาสตร์อื่น ๆ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
11	มีความสามารถจัดเนื้อหาเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมได้เหมาะสมกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
12	พัฒนานตนเองในการแสวงหาความรู้และเทคนิคการสอนใหม่ ๆ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
13	สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนมาส่งเสริมบูรณาการการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
14	ทรัพยากรที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
15	มีการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
16	มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน										
17	มุ่งเน้นด้านการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมอย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
18	ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเป็นพลเมืองที่ดี	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
19	จัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพตามคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และรู้จักการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
20	ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา										
21	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
22	ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม		4.91	0.10	มากที่สุด	4.98	0.03	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตาราง 31 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ก่อนนำระบบไปใช้ มีคุณลักษณะการทำงานของระบบด้านปัจจัยนำเข้าในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 32 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ขั้นกำหนดนโยบายและแผน										
23	รวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
24	ร่วมกันกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการการกำหนดปัญหา ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
25	ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาของผู้เรียน	4.89	0.33	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
26	นำวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาไปใช้ในกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาหรือพฤติกรรม	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุน เสริมแรง										
27	ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาโดยพิจารณาพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจบริบทปัญหาและรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
28	วิเคราะห์และเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
29	ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อแสดงสัดส่วนความสำคัญและความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
30	ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และเลือกกิจกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
31	ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และเลือกแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้										
32	ร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมที่คาดหวัง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
33	ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
34	ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำโครงสร้างรายวิชา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
35	เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
36	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
37	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อกำหนดหลักฐานที่เป็นผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
38	ร่วมกับเพื่อนครูกำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
39	ร่วมกับเพื่อนครูจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
40	จัดเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
41	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
42	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมี/ผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานตามแผนและรายงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ขั้นทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate)										
43	ครูใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น	5.00	0.00	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
44	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างเต็มที่	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
45	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
46	เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลที่กำหนด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
47	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมิน ความก้าวหน้าด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนด้วย เครื่องมือที่หลากหลาย	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
48	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมิน ตัดสินผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่ หลากหลายและเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
49	ประเมินผู้เรียนโดยสอดคล้องกับ จุดประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ขั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน										
50	ครูร่วมกันใช้เทคนิคการพัฒนา คุณคุณธรรม จริยธรรมอย่าง หลากหลายโดยฝึกให้ผู้เรียน เรียนรู้วิธีการ การนำเสนอที่ดี	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
51	และนำประทับใจต่อตนเองและ สังคม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
52	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ฝึกให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และสะท้อนผลการ เรียนรู้ซึ่งกันและกัน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
53	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ฝึกให้ผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนมี จิตสำนึกทางสังคมส่วนรวมต่อ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
54	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่นและชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
55	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำเสนอผลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	โดยรวม	4.96	0.11	มากที่สุด	4.96	0.11	มากที่สุด	4.96	0.11	มากที่สุด

จากตาราง 32 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ก่อนนำระบบไปใช้ มีคุณลักษณะการทำงานขอระบบด้านกระบวนการในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 33 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของระบบ
การพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประเมินองค์ประกอบ
ด้านผลิต (Output) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านผลผลิต (Output)										
ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้										
46	สภาพแวดล้อมในโรงเรียน สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบ เรียบร้อย เอื้อต่อการเรียนรู้	4.67	0.50	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
47	เกิดนวัตกรรม การพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมที่นำไปใช้ ได้จริง	4.67	0.50	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
48	ครูและนักเรียน มีปฏิสัมพันธ์เชิง บวกมากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
49	นักเรียนมีผลการประเมินด้าน พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้าน คุณธรรม จริยธรรมเพิ่มมากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
50	นักเรียนมีความตระหนักด้าน คุณค่าของตนเอง ชุมชน และ สังคมมากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม		4.96	0.11	มากที่สุด	4.96	0.11	มากที่สุด	4.96	0.11	มากที่สุด

จากตาราง 33 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบระบบการพัฒนาครู
เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ก่อนนำระบบไปใช้ มีคุณลักษณะการทำงาน
ของระบบด้านผลผลิตในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 34 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของระบบ
การพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาประเมินองค์ประกอบ
ด้านผลลัพธ์ (Outcome) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
60	โรงเรียนได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือจาก ผู้ปกครอง ชุมชนมากขึ้น	4.78	0.44	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
61	ผู้ปกครองมีความมั่นใจใน โรงเรียน และอยากส่งบุตรหลาน ของตนเข้ามาเรียนในโรงเรียน	4.78	0.44	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม		4.86	0.13	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตาราง 34 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบระบบการพัฒนาครู
เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ก่อนนำระบบไปใช้ มีคุณลักษณะการทำงาน
ของระบบด้านผลลัพธ์ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 35 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของระบบ
การพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประเมินองค์ประกอบ
ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อที่	รายการประเมิน	N=9								
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การรายงานผล และการสะท้อนผล										
61	รายงานผลการให้เสริมสร้างและการฝึกปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
62	รายงานผลการวางแผนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	4.78	0.44	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
63	รายงานผลการประเมินการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
64	สะท้อนผลการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมร่วมกัน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา										
65	นำผลที่ได้จากการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ	4.89	0.33	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
66	นำปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาในการดำเนินการครั้งต่อไป	4.89	0.33	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม		4.86	0.13	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตาราง 35 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบระบบการพัฒนาคู่มือ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ก่อนนำระบบไปใช้ มีคุณลักษณะการทำงานของระบบด้านข้อมูลป้อนกลับในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 36 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือระบบการพัฒนาคู่มือ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ ที่	รายการประเมิน	N=9			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
ส่วนที่ 1 บทนำ					
1	ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนาคู่มือ	4.67	0.50	มากที่สุด	
2	สภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้	4.89	0.33	มากที่สุด	
3	วัตถุประสงค์ของคู่มือระบบ	5.00	0.00	มากที่สุด	
4	ประโยชน์ที่ได้จากคู่มือระบบ	4.89	0.33	มากที่สุด	
5	คำชี้แจงของการพัฒนาระบบ	4.67	0.50	มากที่สุด	
ส่วนที่ 2 โครงสร้างและวิธีดำเนินการของระบบ					
6	โครงสร้างหลักของระบบ	4.89	0.33	มากที่สุด	
7	ระบบย่อยที่ 1 ชั้นวางแผนและพัฒนา	4.78	0.44	มากที่สุด	
8	ระบบย่อยที่ 2 ชั้นปฏิบัติการส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรง	5.00	0.00	มากที่สุด	
9	ระบบย่อยที่ 3 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.89	0.33	มากที่สุด	
10	ระบบย่อยที่ 4 ชั้นทดสอบและประเมิน	4.67	0.50	มากที่สุด	
11	ระบบย่อยที่ 5 ชั้นสร้างความร่วมมือต่อชุมชน และสังคม	4.78	0.44	มากที่สุด	
ส่วนที่ 3 การนำระบบไปใช้					
13	ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน	4.67	0.50	มากที่สุด	
14	ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติงานร่วมกัน	4.78	0.44	มากที่สุด	
15	ขั้นตอนที่ 3 การสะท้อนผลร่วมกัน	4.89	0.33	มากที่สุด	

ตาราง 36 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	N=9			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
ส่วนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ประกอบการพัฒนาระบบ					
16	ใบงาน	4.89	0.33	มากที่สุด	
17	แบบทดสอบ	4.67	0.50	มากที่สุด	
18	แบบสอบถาม	4.67	0.50	มากที่สุด	
19	แบบประเมิน	4.78	0.44	มากที่สุด	
ส่วนที่ 5 ภาพรวมของระบบและคู่มือการใช้ระบบ					
20	การกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนถึงกลุ่มเป้าหมายที่จะนำไปใช้	4.67	0.50	มากที่สุด	
21	ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษามีความถูกต้องชัดเจน	4.67	0.50	มากที่สุด	
22	ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.67	0.50	มากที่สุด	
23	การลำดับเนื้อหา และขั้นตอนง่ายต่อการใช้งาน	4.89	0.33	มากที่สุด	
โดยรวม		4.79	0.17	มากที่สุด	

จากตาราง 36 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคู่มือการใช้ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาสามารถจำแนกตามส่วนประกอบของคู่มือการใช้ระบบผลปรากฏว่า

ส่วนที่ 1 บทนำ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

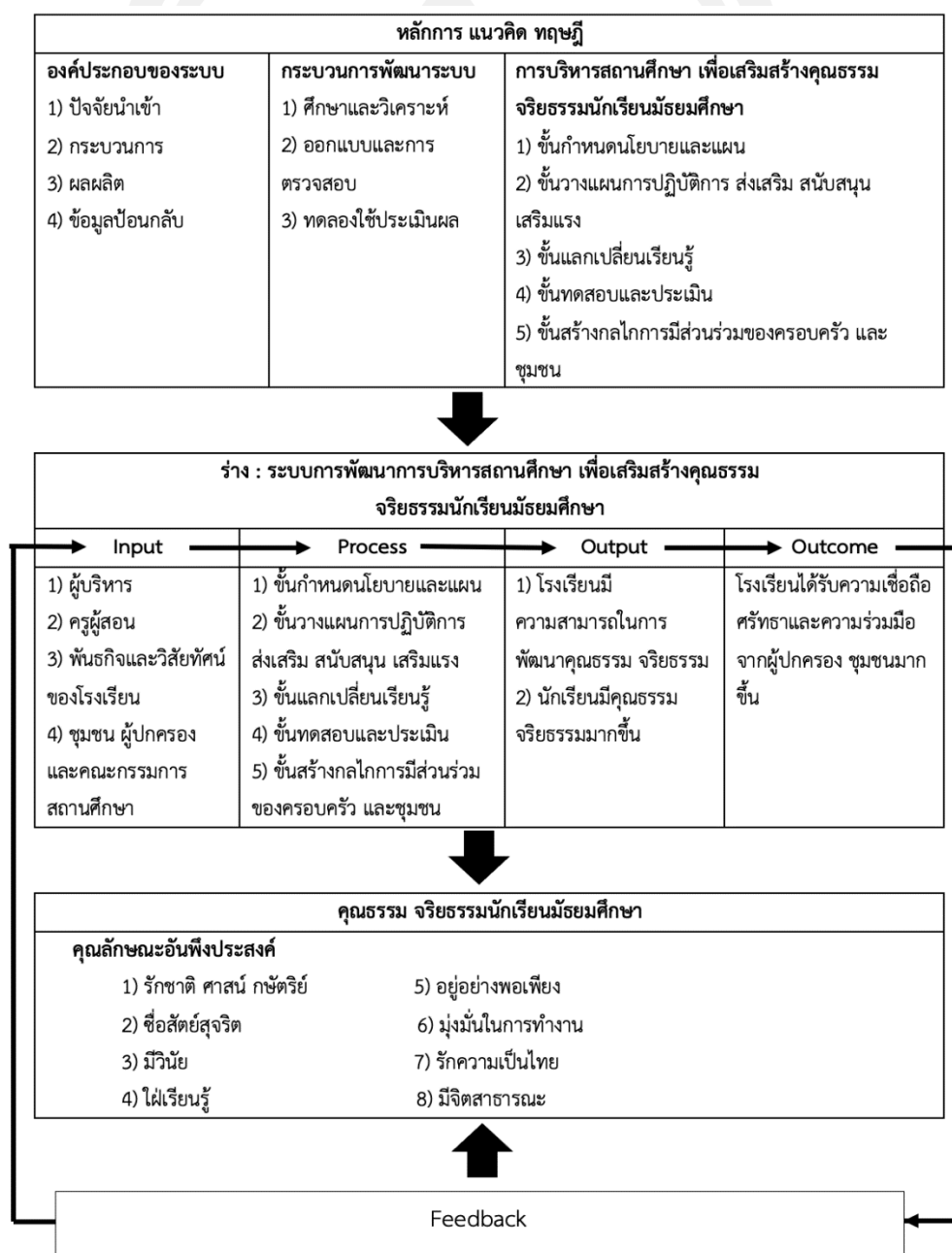
ส่วนที่ 2 โครงสร้างระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ส่วนที่ 3 การนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาไปใช้ ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ส่วนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ประกอบการพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาไปใช้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ส่วนที่ 5 ภาพรวมของระบบและคู่มือการใช้ระบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ทุกข้อ

2.3 ผลการออกแบบระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
มัธยมศึกษา ที่ผ่านการตรวจสอบระบบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ดังภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

จากภาพประกอบ 13 ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
มัธยมศึกษา มีส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 14 องค์ประกอบ

1. องค์ประกอบหลักด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ
ดังนี้

- 1.1 ผู้บริหาร
- 1.2 ครูผู้สอน
- 1.3 พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
- 1.4 ชุมชน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา

2. องค์ประกอบหลักด้านกระบวนการ (Process) มีองค์ประกอบย่อย
5 องค์ประกอบ ดังนี้

- 2.1 ขึ้นกำหนดนโยบายและแผน
- 2.2 ขึ้นวางแผนและปฏิบัติการส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรง
- 2.3 ขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 2.4 ขึ้นทดสอบและประเมินผล
- 2.5 ขึ้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน

3. องค์ประกอบหลักด้านผลผลิต (Output) มีองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ
ดังนี้

- 3.1 โรงเรียนมีความสามารถในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น
- 3.2 นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น

4. องค์ประกอบหลักด้านผลลัพธ์ (Outcome) มีองค์ประกอบย่อย 1 องค์ประกอบ
ดังนี้

4.1 โรงเรียนได้รับความเชื่อถือศรัทธาและความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน
เพิ่มมากขึ้น

5. องค์ประกอบหลักด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) มีองค์ประกอบย่อย
2 องค์ประกอบ ดังนี้

- 5.1 การรายงานผล
- 5.2 การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

ส่วนที่ 2 ตัวชี้วัดของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
มัธยมศึกษา

องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย

5 องค์ประกอบ และ 16 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ผู้บริหาร

1.1 ผู้บริหารให้การสนับสนุนเพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุมาตรฐาน
ในด้านต่าง ๆ

1.2 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้ร่วมงานได้เสนอแนวทางการดำเนินกิจกรรมและให้ความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินกิจกรรม

1.3 ผู้บริหารสามารถประสานความร่วมมือจากครู บุคลากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิ
ตลอดจนแสวงหาบุคคลหรือองค์กรอื่น

1.4 ผู้บริหารให้การสนับสนุนเพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุมาตรฐาน
ในด้านต่าง ๆ

2. หลักสูตรการจัดการเรียนรู้

2.1 หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง

2.2 หลักสูตรการจัดการเรียนรู้มีความครบถ้วนตามมาตรฐานการเรียนรู้และ

ตัวชี้วัด

3. ครูผู้สอน

3.1 ครูผู้สอนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาในศาสตร์เดียวกัน และศาสตร์อื่น ๆ

3.2 ครูผู้สอนมีความสามารถจัดเนื้อหาได้เหมาะสมกับผู้เรียน

3.3 ครูผู้สอนพัฒนาตนเองในการแสวงหาความรู้และเทคนิคการสอนใหม่ ๆ

3.4 สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างคุ้มค่า

4. ทรัพยากรที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้

4.1 มีการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

4.2 มี สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการการเรียนรู้

5. สภาพแวดล้อมมีอาคารสถานที่

5.1 อาคารสถานที่เหมาะสมสะอาดและปลอดภัย

5.2 อาคารสถานที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process) องค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ และ

32 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผน

1.1 รวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

อย่างเป็นระบบ

- 1.2 ร่วมกันกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดปัญหาที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน
- 1.3 ร่วมกันกับเพื่อนครูวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหา
- 1.4 นำวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาไปใช้ในกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหานำไปสู่ผลผลิตภาพหรือนวัตกรรม
2. ชั้นวางแผนและปฏิบัติการส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรง
  - 2.1 ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาโดยพิจารณาพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจบริบทปัญหา และรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง
  - 2.2 วิเคราะห์และเลือกเนื้อหาจากหลักสูตรให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
  - 2.3 ร่วมกันกับเพื่อนครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อแสดงสัดส่วนความสำคัญและความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและเนื้อหา
  - 2.4 ร่วมกันกับเพื่อนครูระบุ และเลือกกิจกรรม เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้
  - 2.5 ร่วมกันกับเพื่อนครูระบุ และเลือกแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
3. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้
  - 3.1 ร่วมกันกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
  - 3.2 ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติ และครูสามารถวัดหรือสังเกต
  - 3.3 ร่วมกันกับเพื่อนครูจัดทำโครงสร้างรายวิชา
  - 3.4 เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
  - 3.5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 3.6 ร่วมกันกับเพื่อนครูกำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 3.7 ร่วมกันกับเพื่อนครูจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
  - 3.8 จัดเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

3.9 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย

3.10 จัดเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

3.11 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียน ปฏิบัติงานตามแผนและรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะ

4. ขั้นตอนสอบและประเมิน (Test and Evaluate)

4.1 ครูใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยการบูรณาการกับ กลุ่มสาระอื่น

4.2 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น การวิเคราะห์ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ

4.3 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

4.4 เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลที่กำหนด

4.5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วย เครื่องมือที่หลากหลาย

4.6 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินตัดสินผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่ หลากหลายและเหมาะสม

4.7 ประเมินผู้เรียนโดยสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5. ขั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน

5.1 ครูร่วมกันใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ วิธีการสรุป การนำเสนอที่ดีและน่าประทับใจ

5.2 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผลผลการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

5.3 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกทาง สังคมส่วนรวม

5.4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค การสอนที่หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่น

5.5 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำเสนอผลที่เป็นประโยชน์ ต่อตนเองและสังคม

องค์ประกอบด้านผลผลิต (Output) องค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ และ 4 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้
  - 1.1 ครูมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้
  - 1.2 ครูนำความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนาระบบมาพัฒนาตนเอง
2. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มมากขึ้น
  - 2.1 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย
  - 2.2 มีความสามารถในการจัดทำสื่อ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน
3. ครูมีความพึงพอใจในระบบระบบพัฒนาครูโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) องค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ และ 4 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การรายงานผล
  - 1.1 รายงานผลการให้ความรู้ และการฝึกปฏิบัติการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
  - 1.2 รายงานผลการประเมินการดำเนินการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
2. การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา
  - 2.1 นำผลที่ได้จากการให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
  - 2.2 นำปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาในการดำเนินการครั้งต่อไป

พหุบัณฑิต ชีวะ

ระยะที่ 4 ผลการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มัธยมศึกษาไปใช้

การดำเนินการในขั้นนี้เป็นการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 1 โรงเรียน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นโรงเรียนที่สะดวกในการคมนาคม และเป็นโรงเรียนที่ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนสมัครใจสมัครใจเข้าร่วมพัฒนา ได้แก่ โรงเรียนทมนางาม เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 160 คนมี ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน และครูผู้สอนจำนวน 25 คน ผู้วิจัยขอเสนอผลการนำระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาไปใช้ รายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) มีผลการดำเนินงานดังนี้

1.1 การสร้างความตระหนักและการยอมรับ

โดยก่อนการดำเนินงานผู้วิจัยได้ติดต่อขอความอนุเคราะห์กับผู้บริหารสถานศึกษา และนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหาสารคามไปให้ด้วย เพื่อขอทดลองใช้ระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดของขั้นตอน กระบวนการดำเนินงานที่ต้องขอความร่วมมือจากทางโรงเรียน และสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และโรงเรียนจะได้รับ ปรากฏว่าผู้บริหารสถานศึกษาอนุญาตให้นำระบบไปใช้กับโรงเรียนได้ พร้อมทั้งกล่าวว่าจะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ผู้วิจัยจึงได้ในวัน และเวลาในการนำระบบไปใช้กับโรงเรียน ซึ่งผลการดำเนินงานมีรายละเอียด ดังนี้

1.2 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

จากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอนเห็นว่าควรมีการ กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาคู่มือการใช้ระบบและนำระบบไปใช้ การกำหนดบทบาท แสดงดังตาราง 37

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 37 บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้าง
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ผู้รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่
ผู้บริหาร	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าร่วมประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องชี้แจงและสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่และดำเนินการตามระบบ 2. สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ 3. คณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม 4. ร่วมวางแผนและดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม 5. ให้ข้อมูลผลการดำเนินการ
หัวหน้างาน วิชาการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบ 2. เป็นคณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม 3. ร่วมประเมินผลการพัฒนาระบบ
ครูผู้สอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าร่วมประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องชี้แจงและสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่และวางแผนการดำเนินการตามระบบ 2. ศึกษาทำความเข้าใจระบบและคู่มือการใช้ระบบ 3. การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม 4. คณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามและคณะกรรมการการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม 5. ร่วมวางแผนและดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม 6. ให้ข้อมูลผลการดำเนินการ
ผู้วิจัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชี้แจงและสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่และวางแผนดำเนินการตามระบบ 2. ให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบ 2. สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ 3. คณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามและคณะกรรมการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4. ร่วมวางแผนและดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม 5. ให้ข้อมูลผลการดำเนินการ

1.3 การจัดประชุมชี้แจง โดย ผู้วิจัยร่วมกับผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอนได้ชี้แจง สร้างความตระหนักและขอความร่วมมือกับนักเรียนทุกคนในการพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

2. ขั้นตอนการปฏิบัติการ (Do) มีผลการดำเนินการ ดังนี้

หลังจากดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลร่วมกันกำหนดแนวทางในการนำระบบพัฒนาคูโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาระบบ ได้แก่ การจัดอบรม มีผลการดำเนินการแต่ละกิจกรรม ดังนี้

2.1 การจัดอบรม มีความมุ่งหมายเพื่อประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจสร้างคุณธรรมเห็นความสำคัญของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาให้กับผู้บริหาร ครูหัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 128 คน กำหนดการประชุมชี้แจง ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 38 การจัดประชุมชี้แจงระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา วันที่ 22 มิถุนายน 2565

เวลา	กิจกรรมการอบรม
08.30 - 09.30 น	พิธีเปิดการอบรม ชี้แจงวัตถุประสงค์ การฝึกอบรม
09.30 - 10.30 น	- ชั้นระบุปัญหาที่ทำทลาย – ชั้นค้นหาแนวคิด
10.30 - 12.00 น	- ชั้นวางแผนและพัฒนา – ชั้นทดสอบและประเมิน
12.00-13.00 น	พักรับประทานอาหาร
13.00-14.30 น	- ชั้นนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม
14.30-15.00 น	การให้ข้อมูลป้อนกลับ สรุปผลการดำเนินงานการอบรม

2.2 ครูทำแบบทดสอบของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ก่อนการพัฒนา

2.3 ครูประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ก่อนการพัฒนา

2.4 การนำไปสู่การปฏิบัติจริง หลังจากการฝึกอบรมผู้วิจัยได้ประชุมร่วมกับผู้บริหารและครูผู้สอน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และวางแผนการนำระบบไปใช้ตามคู่มือการใช้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นแนวทางในการนำระบบไปใช้จริง ระยะเวลา 5 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2564 ถึงวันที่ 27 ธันวาคม 2564 เวลา 08.40 – 16.55 น.ดำเนินการตามระบบย่อย ดังนี้

2.4.1 ระบบย่อยที่ 1 ขึ้นกำหนดนโยบายและแผน

- 1) วางแผนร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายของการรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ
- 2) รวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการการกำหนดปัญหาที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน
- 3) ล้อมวงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหา
- 4) ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์และจัดกลุ่มตามความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 5) สรุปและนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาไปใช้ในกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาไปสู่ผลผลิตหรือนวัตกรรม

2.4.2 ระบบย่อยที่ 2 ขึ้นค้นหาแนวคิด (Explore ideas)

- 1) ประชุมร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาโดยพิจารณาพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจบริบทปัญหาและรวบรวม
- 2) ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์และเลือกเนื้อหาจากหลักสูตรให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
- 3) ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อแสดงสัดส่วนความสำคัญและความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและเนื้อหา
- 4) ร่วมกับเพื่อนครูร่วมกันระบุ และ เลือกกิจกรรม เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้
- 5) ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
- 6) สรุปและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการค้นหาแนวคิด

2.4.3 ระบบย่อยที่ 3 ขึ้นวางแผนและพัฒนา (Plan and Develop)

- 1) วางแผนร่วมกันร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
  - 2) ร่วมกับเพื่อนครูในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
  - 3) ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้
  - 4) ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำโครงสร้างรายวิชา
  - 5) ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
  - 6) ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 7) ร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อกำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
  - 8) ร่วมกับเพื่อนครูกำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 9) ร่วมกับเพื่อนครูจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
  - 10) ร่วมกับเพื่อนครูจัดเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด
  - 11) ร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย
  - 12) ร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมี/ผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานตามแผนและรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะ
  - 13) สรุปและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นวางแผนและพัฒนา
- 2.4.4 ระบบย่อยที่ 4 ชั้นทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate)
- 1) ร่วมกับเพื่อนครูครูใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย โดยการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น
  - 2) ร่วมกับเพื่อนครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ
  - 3) ร่วมกับเพื่อนครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

- กำหนด
- 4) เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลที่
  - 5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินตัดสินผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่
- หลากหลายและเหมาะสม

- 6) ประเมินผู้เรียนโดยสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 7) สรุปและสะท้อนผลร่วมกันแล้วนำเสนอขั้นตอนทดสอบและประเมิน

2.4.5 ระบบย่อยที่ 5 ชี้นำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม (Present the solution)

- 1) ครูร่วมกันใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการสรุป การนำเสนอที่ดีและน่าประทับใจ
- 2) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลผลการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- 3) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกทางสังคมส่วนรวม

4) ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่น

5) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำเสนอผลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันแล้วนำมา สรุปและนำเสนอผลการจัดการเรียนรู้อีกในชี้นำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม

3. การประเมินผล (C: Check) มีผลการดำเนินการ ดังนี้

จากการดำเนินงานผู้วิจัยร่วมกับครูที่เข้าร่วมการพัฒนา จำนวน 28 คน นำระบบลงสู่การปฏิบัติจริง และมีการนิเทศภายใน ติดตาม และประเมินผล จากคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้น ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูหัวหน้าวิชาการ และผู้วิจัย มีผลการดำเนินงานสรุปได้ ดังนี้

3.1 ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูก่อนและหลังการนำระบบไปใช้ ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูจำนวน 28 คน ปรากฏรายละเอียดดังตาราง 39

ตาราง 39 แสดงคะแนน ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ของครู

ครูคนที่	ก่อนการอบรม (30 คะแนน)	ร้อยละ	ระดับความรู้	หลังการอบรม (30 คะแนน)	ร้อยละ	ระดับความรู้
1	23	75.00	ดี	30	100	ดีเยี่ยม
2	23	75.00	ดี	27	90.00	ดีมาก
3	23	75.00	ดี	30	100.00	ดีเยี่ยม
4	15	50.00	น้อย	20	66.67	ปานกลาง
5	29	95.00	ดีเยี่ยม	30	100.00	ดีเยี่ยม
6	29	95.00	ดีเยี่ยม	30	100.00	ดีเยี่ยม
7	27	90.00	ดีมาก	28	93.33	ดีเยี่ยม
8	15	50.00	น้อย	20	66.67	ปานกลาง
9	24	80.00	ดี	28	93.33	ดีเยี่ยม
10	30	100.00	ดีเยี่ยม	23	76.67	ดี
11	15	50.00	น้อย	27	90.00	ดีมาก
12	21	70.00	ปานกลาง	20	66.67	ปานกลาง
13	24	80.00	ดี	20	66.67	ปานกลาง
14	27	90.00	ดีมาก	22	73.33	ดี
15	20	65.00	ปานกลาง	20	66.67	ปานกลาง
16	26	85.00	ดีมาก	30	100.00	ดีเยี่ยม
17	24	80.00	ดี	30	100.00	ดีเยี่ยม
18	29	95.00	ดีเยี่ยม	30	100.00	ดีเยี่ยม
19	27	90.00	ดีมาก	30	100.00	ดีเยี่ยม
20	29	95.00	ดีเยี่ยม	30	100.00	ดีเยี่ยม
21	21	70.00	ปานกลาง	30	100.00	ดีเยี่ยม
22	20	65.00	ปานกลาง	30	100.00	ดีเยี่ยม
23	15	50.00	น้อย	28	93.33	ดีเยี่ยม
24	27	90.00	ดีมาก	23	76.67	ดี

ตาราง 39 (ต่อ)

ครูคนที่	ก่อนการอบรม (30 คะแนน)	ร้อยละ	ระดับความรู้	หลังการอบรม (30 คะแนน)	ร้อยละ	ระดับความรู้
25	27	90.00	ดีมาก	30	100.00	ดีเยี่ยม
26	15	50.00	น้อย	20	66.67	ปานกลาง
27	30	100.00	ดีเยี่ยม	30	100.00	ดีเยี่ยม
โดยเฉลี่ย	21.44	71.53	ดี	27.09	90.12	ดีเยี่ยม

จากตาราง 39 พบว่า ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนก่อนการอบรมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 21.44 คิดเป็นร้อยละ 71.53 มีความรู้อยู่ในระดับดี และหลังการอบรม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 27.09 คิดเป็นร้อยละ 90.12 มีความรู้อยู่ในระดับดีเยี่ยม

3.2 นักเรียนโรงเรียนทมนางาม มีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้นซึ่งได้จากการประเมินของครูโดยมีผู้ประเมิน 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้วิจัย

ตาราง 40 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนโดยรวม

ระบบย่อย	ก่อนการพัฒนา			หลังการพัฒนา		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. ชั้นวางแผนและพัฒนา	3.33	0.58	ปานกลาง	4.33	0.58	มาก
2. ชั้นปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุนและเสริมแรง	3.00	1.00	ปานกลาง	4.67	0.58	มากที่สุด
3. ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.33	0.58	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ชั้นทดสอบและประเมิน	2.33	0.58	น้อย	4.67	0.58	มากที่สุด
5. ชั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน	3.00	1.00	ปานกลาง	4.33	0.58	มาก
โดยรวม	3.00	0.20	ปานกลาง	4.60	0.20	มากที่สุด

จากตาราง 40 ผลการประเมินความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ก่อนการนำระบบไปใช้โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และหลังจากนำระบบไปใช้ พบว่า การประเมินโดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 41 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ ชั้นชั้นกำหนดนโยบายและแผน

ข้อที่	รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา			หลังการพัฒนา		
		N = 28					
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	รวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ	1.97	0.16	น้อยที่สุด	4.78	0.70	มากที่สุด
2	ร่วมกันกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการการกำหนดปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	1.97	0.18	ปานกลาง	4.85	0.59	มากที่สุด
3	ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาของผู้เรียน	1.76	0.43	ปานกลาง	3.96	1.29	มาก
4	นำวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาไปใช้ในกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาหรือพฤติกรรม	1.98	0.43	ปานกลาง	4.60	0.84	มากที่สุด
โดยรวม		1.92	0.27	ปานกลาง	4.62	0.91	มากที่สุด

จากตาราง 41 ผลการประเมินความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูชั้นกำหนดนโยบายและแผน ก่อนการนำระบบไปใช้มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและหลังจากนำระบบไปใช้ พบว่า การประเมินมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 42 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ ชั้นวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุน เสริมแรง

ข้อที่	รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา			หลังการพัฒนา		
		N = 28					
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาโดยพิจารณาพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจบริบทปัญหาและรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	1.96	0.20	ปานกลาง	4.80	0.68	มากที่สุด
2	วิเคราะห์และเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	1.98	0.43	ปานกลาง	4.60	0.84	มากที่สุด
3	ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อแสดงสัดส่วนความสำคัญและความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและเนื้อหา	2.01	0.59	ปานกลาง	4.60	0.86	มากที่สุด
4	ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และเลือกกิจกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	2.01	0.59	ปานกลาง	4.60	0.86	มากที่สุด
5	ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และเลือกแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	1.99	0.70	ปานกลาง	4.58	0.90	มากที่สุด
โดยรวม		1.98	0.52	ปานกลาง	4.64	0.87	มากที่สุด

จากตาราง 42 ผลการประเมินความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ชั้นวางแผน การปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุน เสริมแรง ก่อนการนำระบบไปใช้มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และหลังจากนำระบบไปใช้ พบว่า การประเมินมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 43 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในการจัดการ เรียนรู้ ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อที่	รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา			หลังการพัฒนา		
		N = 28					
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ คุณธรรมจริยธรรมที่คาดหวัง	2.06	0.74	ปานกลาง	4.83	0.56	มากที่สุด
2	ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์เชิง พฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติ และครูสามารถวัดหรือสังเกตได้	2.03	0.95	ปานกลาง	4.45	0.69	มาก
3	ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำโครงสร้าง รายวิชา	2.06	0.94	ปานกลาง	4.75	0.71	มากที่สุด
4	เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	2.06	0.74	ปานกลาง	4.83	0.56	มากที่สุด
5	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรม การเรียนการสอน	2.06	0.74	ปานกลาง	4.83	0.56	มากที่สุด
6	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อกำหนด หลักฐานที่เป็นผลการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน	2.06	0.74	ปานกลาง	4.83	0.56	มากที่สุด

ตาราง 43 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา			หลังการพัฒนา		
		N = 28					
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
7	ร่วมกับเพื่อนครูกำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	2.06	0.74	ปานกลาง	4.83	0.56	มากที่สุด
8	ร่วมกับเพื่อนครูจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้เรียน	2.06	0.94	ปานกลาง	4.75	0.71	มากที่สุด
9	จัดเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด	2.02	1.33	ปานกลาง	4.52	0.98	มากที่สุด
10	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย	2.09	1.40	ปานกลาง	4.52	0.88	มากที่สุด
11	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานตามแผนและรายงานความก้าวหน้าด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นระยะ	2.08	1.50	ปานกลาง	4.55	0.87	มากที่สุด
12	ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและสามารถวัดหรือสังเกตได้	2.06	0.94	ปานกลาง	4.75	0.71	มากที่สุด
13	ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำโครงสร้างรายวิชา	2.02	1.33	ปานกลาง	4.52	0.98	มากที่สุด
	โดยรวม	2.04	0.87	ปานกลาง	4.68	0.84	มากที่สุด

จากตาราง 43 ผลการประเมินความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ก่อนการนำระบบไปใช้มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและหลังการนำระบบไปใช้ พบว่าการประเมินมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 44 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ ชั้นทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate)

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา			หลังการพัฒนา		
		N = 28					
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ
1	ครูใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย โดยการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น	2.06	0.94	ปานกลาง	4.75	0.71	มากที่สุด
2	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างเต็มที่	2.02	1.33	ปานกลาง	4.52	0.98	มากที่สุด
3	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	2.09	1.40	ปานกลาง	4.52	0.88	มากที่สุด
4	เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลที่กำหนด	2.08	1.50	ปานกลาง	4.55	0.87	มากที่สุด
5	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินความก้าวหน้าด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย	2.12	1.58	ปานกลาง	4.77	0.67	มากที่สุด
6	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินตัดสินผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม	2.01	0.59	ปานกลาง	4.60	0.86	มากที่สุด
7	ประเมินผู้เรียนโดยสอดคล้องกับจุดประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม	1.99	0.70	ปานกลาง	4.58	0.90	มากที่สุด
โดยรวม		2.07	1.36	ปานกลาง	4.72	0.84	มากที่สุด

จากตาราง 44 ผลการประเมินความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ชั้นทดสอบ และประเมิน (Test and Evaluate) ก่อนการนำระบบไปใช้มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและหลังจากนำระบบไปใช้ พบว่า การประเมินมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 45 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการประเมินความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ ชั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน

ข้อที่	รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา			หลังการพัฒนา		
		N = 28					
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ครูร่วมกันใช้เทคนิคการพัฒนาคุณ คุณธรรม จริยธรรมอย่างหลากหลาย โดยฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการการนำเสนอ ที่ดีและน่าประทับใจต่อตนเองและสังคม	1.99	0.79	ปานกลาง	4.47	0.99	มาก
2	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ สะท้อนผลผลการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	1.81	0.96	ปานกลาง	4.15	1.36	มาก
3	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ ผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกทางสังคม ส่วนรวมต่อชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ	2.08	0.83	ปานกลาง	4.78	0.58	มากที่สุด
4	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการ จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่ หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่นและชุมชน	2.03	0.96	ปานกลาง	4.56	0.91	มากที่สุด
5	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนนำเสนอผลที่เป็นประโยชน์ต่อ ตนเองและสังคมส่วนรวม	1.95	0.99	ปานกลาง	4.10	1.18	มาก
โดยรวม		1.97	0.91	น้อยที่สุด	4.55	1.07	มากที่สุด

จากตาราง 45 ผลการประเมินความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ชั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชนก่อนการนำระบบไปใช้มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุดและหลังจากนำระบบไปใช้ พบว่า การประเมินมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ประเมินความพึงพอใจของครูในการนำระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาไปใช้ จากครูผู้สอนจำนวน 28 คน ผลการประเมินปรากฏรายละเอียดตามตาราง 46

ตาราง 46 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านปัจจัยนำเข้า(Input)				
1	ความมุ่งมั่นที่จะนำคณะครูและบุคลากรพัฒนาการศึกษาสู่เป้าหมายขององค์กร	4.76	0.74	มากที่สุด
2	ให้การสนับสนุนเพื่อที่ให้การจัดการเรียนรู้บรรลุมาตรฐานในด้านต่าง ๆ	4.84	0.59	มากที่สุด
3	เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้ร่วมงานได้เสนอแนวทางการดำเนินกิจกรรมและให้ความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินกิจกรรม	3.95	1.30	มาก
4	คุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและจรรยาบรรณของวิชาชีพ	4.88	0.50	มากที่สุด
5	วิสัยทัศน์ในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	4.80	0.68	มากที่สุด
6	ภาวะความเป็นผู้นำทางคุณธรรม จริยธรรม	4.59	0.85	มากที่สุด
7	สามารถประสานความร่วมมือจากครู บุคลากร หรือชุมชนตลอดจนแสวงหาบุคคลหรือองค์กรอื่น	4.49	1.04	มาก
8	จบในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	4.58	0.88	มากที่สุด

ตาราง 46 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
9	มีความรู้และประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.59	0.90	มากที่สุด
10	สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาในศาสตร์เดียวกัน และศาสตร์อื่น	4.83	0.56	มากที่สุด
11	มีความสามารถจัดเนื้อหาเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ได้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.71	0.73	มากที่สุด
12	พัฒนาตนเองในการแสวงหาความรู้และเทคนิคการสอนใหม่ ๆ	4.59	0.96	มากที่สุด
13	สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนมาส่งเสริมบูรณาการการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.52	0.88	มากที่สุด
14	ทรัพยากรที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.44	0.96	มาก
15	มีการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม	4.73	0.75	มากที่สุด
16	มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม	4.52	0.98	มากที่สุด
17	มุ่งเน้นด้านการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมอย่างชัดเจน	4.80	0.58	มากที่สุด
18	ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเป็นพลเมืองที่ดี	4.56	0.79	มากที่สุด
19	จัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพตามคุณภาพมาตรฐานการศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และรู้จักการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม	4.44	0.90	มาก
20	ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.80	0.58	มากที่สุด
21	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	4.76	0.74	มากที่สุด

ตาราง 46 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
22	ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน การกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.84	0.59	มากที่สุด
ด้านกระบวนการ (Process)				
23	รวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็น รายบุคคลอย่างเป็นระบบ	4.54	0.88	มากที่สุด
24	ร่วมกันกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการการกำหนด ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	4.77	0.67	มากที่สุด
25	ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์ หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาของผู้เรียน	4.48	0.99	มาก
26	นำวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่ เป็นปัญหาไปใช้ในกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหา หรือพฤติกรรม	4.56	0.91	มากที่สุด
27	ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาโดยพิจารณา พฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจบริบทปัญหาและรวบรวมข้อมูลและ แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	4.11	1.18	มาก
28	วิเคราะห์และเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	4.21	0.92	มาก
29	ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อแสดงสัดส่วน ความสำคัญและความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่ต้องการให้ เกิดกับผู้เรียนและเนื้อหา	4.89	0.42	มากที่สุด
30	ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกกิจกรรม เพื่อใช้ในการ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	4.84	0.53	มากที่สุด

ตาราง 46 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
31	ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	4.64	0.70	มากที่สุด
32	ร่วมกับเพื่อนครูกำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.80	มากที่สุด
33	ร่วมกับเพื่อนครูจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.65	0.69	มากที่สุด
34	จัดเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.65	0.74	มากที่สุด
35	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย	4.84	0.53	มากที่สุด
ขั้นทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate)				
36	ร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมที่คาดหวัง	4.68	0.72	มากที่สุด
37	ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้	4.55	0.80	มากที่สุด
38	ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำโครงสร้างรายวิชา	4.50	0.82	มาก
39	เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.77	0.59	มากที่สุด
40	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.61	0.76	มากที่สุด

ตาราง 46 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
41	ร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวัง	4.55	0.80	มากที่สุด
42	ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้	4.60	0.71	มากที่สุด
43	ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำโครงสร้างรายวิชา	4.80	0.58	มากที่สุด
44	เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.56	0.79	มากที่สุด
45	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.44	0.90	มาก
46	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อกำหนดหลักฐานที่เป็นผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน	4.16	1.35	มาก
47	ร่วมกับเพื่อนครูกำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.16	1.35	มาก
48	ร่วมกับเพื่อนครูจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้เรียน	4.77	0.60	มากที่สุด
49	จัดเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.16	1.35	มาก
50	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย	4.77	0.60	มากที่สุด

ตาราง 46 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
51	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมี/ผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานตามแผนและรายงานความก้าวหน้าด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นระยะ	4.16	1.35	มาก
52	ร่วมกับเพื่อนครูกำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.77	0.60	มากที่สุด
53	ประเมินผู้เรียนโดยสอดคล้องกับจุดประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.16	1.35	มาก
54	ขึ้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน	4.77	0.60	มากที่สุด
55	ครูร่วมกันใช้เทคนิคการพัฒนาคุณคุณธรรม จริยธรรม อย่างหลากหลายโดยฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการนำเสนอที่ดีและน่าประทับใจต่อตนเองและสังคม	4.16	1.35	มาก
56	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.26	0.94	มาก
57	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่นและชุมชน	4.77	0.56	มากที่สุด
58	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำเสนอผลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม	4.63	0.75	มากที่สุด
ผลผลิต (Output)				
46	สภาพแวดล้อมในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบเรียบร้อย เอื้อต่อการเรียนรู้	4.26	0.94	มาก

ตาราง 46 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
47	เกิดนวัตกรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่นำไปใช้ได้จริง	4.95	0.21	มากที่สุด
48	ครูและนักเรียน มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกมากขึ้น	4.97	0.17	มากที่สุด
49	นักเรียนมีผลการประเมินด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มมากขึ้น	4.73	0.44	มากที่สุด
50	นักเรียนมีความตระหนักด้านคุณค่าของตนเอง ชุมชน และสังคมมากขึ้น	4.77	0.60	มากที่สุด
องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ (Outcome)				
60	โรงเรียนได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนมากขึ้น	4.84	0.53	มากที่สุด
ด้านข้อมูลป้อนกลับ(Feedback)				
การรายงานผล และการสะท้อนผล				
61	รายงานผลการให้เสริมสร้าง และการฝึกปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทราบ	4.98	0.12	มากที่สุด
62	รายงานผลการวางแผนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทราบ	4.96	0.19	มากที่สุด
63	รายงานผลการประเมินการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทราบ	4.95	0.23	มากที่สุด
64	สะท้อนผลการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมร่วมกัน	4.77	0.60	มากที่สุด
การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา				
65	นำผลที่ได้จากการให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ	4.89	0.31	มากที่สุด
66	นำปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาในการดำเนินการครั้งต่อไป	4.93	0.26	มากที่สุด
โดยรวม		4.65	0.79	มากที่สุด

จากตาราง 46 ความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ไปใช้ พบว่า การประเมินโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านข้อมูล ป้อนกลับมีระดับการปฏิบัติงานระดับมากที่สุดทุกด้าน

3.4 การสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ความคิดเห็น ความเข้าใจ ครูผู้สอน เกี่ยวกับการทำหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนในด้านการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม 5 ขั้นตอน เป็นความเห็นก่อนนำระบบมาใช้และหลังการใช้ระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาจากระดับการปฏิบัติ โดยแยกให้เห็นอย่างชัดเจนดังนี้

1) ขั้นตอนกำหนดนโยบายและแผน

ก่อนใช้ระบบ ครูสอนโดยยึดตำราเรียนไม่ค่อยสนใจว่านักเรียนจะเกิด พฤติกรรมตอบสนอง และขาดการแลกเปลี่ยนรู้กับเพื่อนร่วมกลุ่มสาระเดียวกัน อีกทั้งครูผู้สอนขาด การฝึกให้นักเรียนมีความรอบคอบในการออกแบบวิธีแก้ปัญหา ขาดการฝึกให้นักเรียนสร้างทางเลือก วิธีแก้ปัญหา ขาดการฝึกให้นักเรียนเขียนแผนการปฏิบัติงาน และขาดการฝึกให้นักเรียนปฏิบัติงาน ตามแผนและรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะ

หลังจากการนำระบบไปใช้ ทำให้ครูสามารถร่วมกำหนดจุดประสงค์ การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียน สามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้ และร่วมจัดทำโครงสร้างรายวิชา จัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดหลักฐานที่เป็นผล การเรียนรู้ของผู้เรียน กำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน จัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและ ประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ทั้งยังแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมี/ผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่ หลากหลายโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานตามแผนและรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะก่อนใช้ระบบ ครูไม่มีการกำหนดปัญหาที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีการเสนอ

2) ขั้นตอนวางแผนการปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุน เสริมแรง

ก่อนใช้ระบบ ครูผู้สอนไม่มีการฝึกให้นักเรียน “วิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมหรือบริบทของ ปัญหา” และการฝึกให้นักเรียน “รวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่ เกี่ยวข้อง” ซึ่งจะเป็นการมองแค่เด็กที่ตนเองได้ดูแล โดยไม่ค่อยได้มารวมกลุ่มกันเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนทั้งโรงเรียน

หลังจากการนำระบบไปใช้ ทำให้ครูสามารถร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจบริบทปัญหา และรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังทำการวิเคราะห์และเลือกเนื้อหาจากหลักสูตรให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนครู เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อแสดงสัดส่วนความสำคัญและความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและเนื้อหา ระบุ และเลือกกิจกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ เลือกแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเพื่อเป็นหนทางให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดเป็นไปตามที่คาดหวัง

3) ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาและกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาไปสู่ผลผลิตภาพหรือนวัตกรรม

หลังจากการนำระบบไปใช้ ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในมีการรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดปัญหาที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ร่วมวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาต่อผู้เรียนและนำผลวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาไปนั้น ๆ ไปใช้ในกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหามาไปสู่ผลผลิตภาพหรือนวัตกรรม ผลการดำเนินงานมีข้อมูลสนับสนุนที่ได้จากการสัมภาษณ์และการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานของครูผู้สอน ทำให้ครูสามารถร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้ และร่วมจัดทำโครงสร้างรายวิชา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน กำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ทั้งยังแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมี/ผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานตามแผนและรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะ

4) ขั้นตอนทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate)

ก่อนการนำระบบไปใช้ ครูผู้สอนขาดการฝึกให้รู้จักวิธีการทดสอบและประเมินผล และฝึกให้มีกระบวนการในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

หลังจากการนำระบบไปใช้ ทำให้ครูสามารถใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และคณาจารย์ยังร่วมกันในการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลที่กำหนด เพื่อใช้ในการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย มีการประเมินตัดสินผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม โดยสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5) ขั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน

ก่อนการนำระบบไปใช้ ครูผู้สอนขาดการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการสรุป การนำเสนอที่ดี/น่าประทับใจ และขาดการฝึกให้ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผล และฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกทางสังคมส่วนรวมที่สามารถนำเสนอผลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้

หลังจากการนำระบบไปใช้ ทำให้ครูผู้สอนสามารถร่วมกันใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการสรุป การนำเสนอที่ดีและน่าประทับใจต่อสังคม คณาจารย์ต่าง ๆ ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผล ผลการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกทางสังคมส่วนรวม อีกทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่น และสามารถสร้างเครือข่ายไปยังชุมชนได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่ทางชุมชนมาร่วมประเมินและเป็นที่ยอมรับของชุมชนได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอสรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
4. เพื่อศึกษาผลการนำระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ไปใช้

สรุปผล

การพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะครู 3) พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน 4) ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา
- ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนนโยบาย และแผนการ 2) ขั้นตอนวางแผน การปฏิบัติการส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรงการทำงาน 3) ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 4) ขั้นตอนทดสอบและประเมินผล 5) ขั้นตอนสร้างกลไกการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน รวมถึงชุมชน และ

ครอบครัว ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อม ในโรงเรียน สะอาด ร่มรื่น
 เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) เกิดนวัตกรรมการพัฒนา คุณธรรมที่นำไปใช้จริง ด้านผลลัพธ์ (Outcome)
 ประกอบด้วย 1) โรงเรียนได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนมากขึ้น
 ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย 1) การรายงานผล และการสะท้อนผล
 2) การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

2. สภาพความต้องการจำเป็นของระบบการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้าง
 คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า สภาพปัจจุบันมีการดำเนินงานอยู่ใน
 ระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ
 สภาพปัจจุบันมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์มีความพึงประสงค์
 อยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต สภาพปัจจุบันมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่
 พึงประสงค์มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และด้านข้อมูลป้อนกลับสภาพปัจจุบันมีการดำเนินงาน
 อยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3. การพัฒนาระบบการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
 นักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบและ องค์ประกอบย่อย
 14 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย

3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.2 คณะครู

3.1.3 พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

3.1.4 ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา

3.2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย

3.2.1 ขึ้นกำหนดนโยบาย และแผนการ

3.2.2 ขึ้นวางแผนการปฏิบัติการส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรงการทำงาน

3.2.3 ขึ้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.2.4 ขึ้นทดสอบและประเมิน

3.2.5 ขึ้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน รวมถึงชุมชน และครอบครัว

3.3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย

3.3.1 สภาพแวดล้อม ในโรงเรียน สะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้

3.3.2 เกิดนวัตกรรมการพัฒนา คุณธรรมที่นำไปใช้จริง

3.4 ด้านผลลัพธ์ (Outcome) ประกอบด้วย

3.4.1 โรงเรียนได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือจากผู้ปกครอง
ชุมชนมากขึ้น

3.5 ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย

3.5.1 การรายงานผล และการสะท้อนผล

3.5.2 การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

การพัฒนากระบวนการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
นักเรียนมัธยมศึกษา มีระบบย่อยการดำเนินงาน 5 ระบบย่อย ดังนี้

ระบบย่อยที่ 1 ขึ้นกำหนดนโยบาย และแผนการ มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. รวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็น
ระบบ

2. ร่วมกันกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการการกำหนดปัญหาที่เชื่อมโยงกับ
ชีวิตจริงของผู้เรียน

3. ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็น
ปัญหา

4. นำวิเคราะห์และจัดกลุ่มเสนอสถานการณ์หรือตัวอย่างที่เป็นปัญหาไปใช้ใน
กระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาไปสู่ผลิตภาพหรือนวัตกรรม

ระบบย่อยที่ 2 ขึ้นวางแผนการปฏิบัติการส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรง
การทำงาน มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาโดยพิจารณาพฤติกรรมที่ต้องการให้
ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจบริบทปัญหาและรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่
เกี่ยวข้อง

2. วิเคราะห์และเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับ
ผู้เรียน

3. ร่วมกับเพื่อนครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อแสดงสัดส่วนความสำคัญและ
ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนและเนื้อหา

4. ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกกิจกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรม

5. ร่วมกับเพื่อนครูระบุ และ เลือกแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้
เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

ระบบย่อยที่ 3 ชั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ร่วมกับเพื่อนครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมที่คาดหวัง
2. ครูร่วมกันกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและครูสามารถวัดหรือสังเกตได้
3. ร่วมกับเพื่อนครูจัดทำโครงสร้างรายวิชา
4. เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม
5. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน
6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อกำหนดหลักฐานที่เป็นผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน
7. ร่วมกับเพื่อนครูกำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
8. ร่วมกับเพื่อนครูจัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้เรียน
9. จัดเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด
10. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย
11. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมี/ผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานตามแผนและรายงานความก้าวหน้าด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นระยะ

ระบบย่อยที่ 4 ชั้นทดสอบและประเมิน (Test and Evaluate) มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ครูใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างเต็มที่
3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
4. เรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลที่กำหนด
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินความก้าวหน้าด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย

6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินตัดสินผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

7. ประเมินผู้เรียนโดยสอดคล้องกับจุดประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ระบบย่อยที่ 5 ชั้นสร้างกลไกการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน รวมถึงชุมชน และครอบครัว มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ครูร่วมกันใช้เทคนิคการพัฒนาคุณคุณธรรม จริยธรรมอย่างหลากหลาย โดยฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการ การนำเสนอที่ดีและน่าประทับใจต่อตนเองและสังคม
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลผลการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นฝึกให้ผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกทางสังคม ส่วนรวมต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายกับกลุ่มสาระอื่นและชุมชน
5. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำเสนอผลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

4. ผลการนำระบบการพัฒนากระบวนการพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ไปใช้ พบว่า

- 4.1 สภาพแวดล้อมในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบเรียบร้อย เอื้อต่อการเรียนรู้
- 4.2 เกิดนวัตกรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่นำไปใช้ได้จริง
- 4.3 ครูและนักเรียน มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกมากขึ้น
- 4.4 นักเรียนมีผลการประเมินด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มเป็นระดับมากที่สุด โดยเฉลี่ย ร้อยละ 90.29 อยู่ในระดับดีเยี่ยม ซึ่งมีความรู้ที่เพิ่มขึ้นก่อนการอบรม โดยเฉลี่ยร้อยละ 17.71 ซึ่งความรู้ก่อนการอบรม โดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 72.58 อยู่ในระดับดี
5. นักเรียนมีความตระหนักด้านคุณค่าของตนเอง ชุมชน และสังคม ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การพัฒนาระบบการพัฒนากระบวนการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของระบบการพัฒนากระบวนการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้บริหาร หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอน ทรัพยากรที่มาสสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และ สภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การระบุปัญหาที่ทำทหาย การค้นหา แนวคิด การวางแผนและพัฒนา การทดสอบและประเมิน และการนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วยครูมีความรู้ความเข้าใจ ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ครูมีความพึงพอใจในการใช้ระบบด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย การรายงานผล การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตามข้อเสนอแนะ ผลจากการศึกษาองค์ประกอบของระบบที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากโรงเรียนเป็นสังคระบบเปิด (Open System) ดังที่ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) อธิบายว่าแต่ละสิ่งที่อยู่ในจักรวาล ไม่ว่าจะสิ่งเล็กหรือสิ่งใหญ่เพียงใดล้วนเป็นหนึ่งหน่วยระบบ มีคุณสมบัติความเป็นระบบ คือ เป็นหน่วยงาน มีผลผลิต มีกระบวนการ มีสิ่งป้อน มีขอบเขต เป็นส่วนย่อยของอภิระบบประกอบด้วยอนุระบบ ผลผลิตรวมของหน่วยระบบเกิดจากการทำงาน ประสานกันของอนุระบบ และแต่ละสิ่งมีความเป็นหน่วยระบบตามมิติต่าง ๆ กันในเวลาเดียวกัน เดียวกัน เฉลิว บูรีภักดี (2546) จะได้รับอิทธิพลอย่างมากจากสิ่งแวดล้อม ระบบจะต้องอาศัยการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานอื่น ๆ ในลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นมีความสมดุลกัน ระบบเปิดเป็นระบบที่มีชีวิต เป็นองค์รวมของ ส่วนประกอบต่าง ๆ คุณสมบัติของระบบนั้นที่แสดงคุณภาพหรือคุณลักษณะรวม ไม่สามารถจะย่อหรือลดส่วนไปสู่อื่นส่วนหรือองค์ประกอบแต่ละชิ้นได้ ระบบต่าง ๆ จะซ้อนกันเป็นลำดับจากระบบ ใหญ่มาเป็นระบบย่อย จากระบบย่อยมาสู่ระบบจิว (Subsystem) เรื่อย ๆ ไปเป็นชั้น ๆ ซึ่งสอดคล้อง กับ Bertalanffy (1993) ที่นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบไว้ 4 ประการ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หรือตัวรับเข้า (Receptors) หมายถึง สิ่งที่จะต้องใช้ในการดำเนินงานของระบบที่นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบไว้ 4 ประการ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หรือตัวรับเข้า (Receptors) หมายถึง สิ่งที่จะต้องใช้ในการดำเนินงานของระบบ ซึ่งในทางการสื่อสารเราอาจจะเปรียบได้กับอวัยวะหรืออินทรีย์ที่ใช้ในการรับรู้ 2) กระบวนการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนหรือวิธีดำเนินการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าไปสู่ผลผลิตที่ต้องการ สำหรับในทางการสื่อสารอาจจะเปรียบได้กับกระบวนการทางสมองที่ทำหน้าที่ควบคุม การรับรู้ข่าวสาร (Control Apparatus) 3) ผลผลิต (Output) หรือตัวแสดงผล (Effectors) หมายถึง

ผลที่ได้รับจากกระบวนการดำเนินงานของระบบ ซึ่งในทางสื่อสารอาจจะเปรียบได้กับข่าวสาร (Message) ที่ได้รับจากกระบวนการควบคุมการรับรู้ข่าวสาร และ 4) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) หมายถึง การนำผลที่ได้รับจากระบบเป็นข้อมูลย้อนกลับไปสู่ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการในลักษณะ การป้องกันและควบคุมตนเอง เพื่อรักษาสมภาวะสมดุลของระบบ สอดคล้องกับ นิรัชกร ทองน้อย (2556) ที่ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ระบบการบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการด้านผลผลิต และด้านข้อมูลป้อนกลับ สอดคล้องกับ สุภาวดี อุตรมาตย์ (2554) ที่ศึกษาการพัฒนากระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านข้อมูลป้อนกลับ สอดคล้องกับ จิรัชมิตร บุญมาก (2558) พบว่า การพัฒนาระบบ พัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านข้อมูลป้อนกลับ สอดคล้องกับ นริศ ภูอาราม (2560) พบว่า ระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่าย โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านข้อมูลป้อนกลับ สอดคล้องกับ ณิชชา แก้วเนตร (2561) พบว่า ระบบการพัฒนา ครูโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับโรงเรียน มัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านข้อมูล ป้อนกลับ สอดคล้องกับ ณิชชา แก้วเนตร (2561) พบว่า ระบบการพัฒนาครูโดยการประยุกต์ใช้ ชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านข้อมูลป้อนกลับ สอดคล้องกับ ธนัตถ์พร โคจรานนท์ (2562) พบว่า ระบบบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาสู่อ องค์กรสมรรถนะสูง ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและ ด้านข้อมูลป้อนกลับ

2. สภาพปัจจุบันของพัฒนาระบบการพัฒนากระบวนการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของ พัฒนาระบบการพัฒนากระบวนการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ของ ครูผู้สอนได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบตามแนวคิดการศึกษาแบบ 4.0 โดยมีการระบุปัญหาที่ท้าทาย ค้นหาคำแนวคิด วางแผนและพัฒนา ทดสอบและประเมิน และนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม ผ่านการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

ครูสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับ ศักยภาพของผู้เรียน ผู้บริหารให้การสนับสนุน มีงบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ที่เพียงพอและ พร้อมใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีการศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ออกแบบการเรียนรู้และจัดการ เรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ จัดเตรียมและเลือกใช้ สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประเมินผล ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ของตนเอง สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตาม เป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ ในสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะ ต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ ญัตติฯ แก้วเนตร (2561) พบว่า สภาพปัจจุบันของระบบพัฒนาครูโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึง ประสงค์ของระบบพัฒนาครู โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ธนัตถ์พร โคจรานนท์ (2562) พบว่า สภาพปัจจุบันของระบบบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาสู่องค์การ สมรรถนะสูง อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของระบบบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาสู่ องค์การสมรรถนะสูง อยู่ในระดับมาก

3. ระบบการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้บริหาร หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ ครูสอน ทรัพยากรที่มาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ (Process) มีการทำงานผ่านหน่วยย่อยทั้ง 5 หน่วยระบบ ได้แก่ 1) การระบุ ปัญหาที่ท้าทาย 2) การค้นหาแนวคิด 3) การวางแผนและพัฒนา 4) การทดสอบและประเมิน 5) การนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคม โดยขับเคลื่อนผ่านองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 2) การและเปลี่ยนการปฏิบัติงาน ระหว่างบุคคล 3) การสนับสนุนและการมีภาวะผู้นำร่วมกัน 4) ทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านผลผลิต

(Output) ประกอบด้วยครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ครูมีความพึงพอใจในการใช้ระบบ ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย การรายงานผล และการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตามข้อเสนอแนะ ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับดีมาก การที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ระบบมีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันในการทำหน้าที่จัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุคุณภาพโดยครูผู้สอนทำงานร่วมกัน เริ่มตั้งแต่ ขั้นตอนทำการระบุปัญหาที่ท้าทาย สู่การนำเสนอผลลัพธ์สู่สังคมตามหลักการและแนวทางของระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน สอดคล้องกับ สมจิต จันทรฉาย (2557) ที่เสนอว่า การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ นั้นมีแนวคิดเกี่ยวกับระบบที่นำมาใช้แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การคิดเป็นระบบ (Systematic thinking) และวิธีการเชิงระบบ (System approach) ซึ่งกำหนดองค์ประกอบและการจัดองค์ประกอบของระบบให้มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนด มีลักษณะเป็นผัง การดำเนินงานหรือการทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน และวิธีการเชิงระบบ เป็นแนวคิดเชิงปฏิบัติที่ใช้ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนและสมเหตุสมผลตามกระบวนการวิทยาศาสตร์ และความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผล ซึ่งนำไปใช้ในการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ หากผลที่ได้ไม่สมบูรณ์ ก็สามารถปรับปรุงแก้ไขใหม่จนกว่าจะได้ผลลัพธ์ที่สมบูรณ์ ระบบการจัดการเรียนรู้จึงพัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนการสอนและจัดองค์ประกอบเหล่านี้ให้สัมพันธ์กันตาม องค์ประกอบเชิงระบบในรูปของตัวป้อนกระบวนการผลิต และข้อมูลป้อนกลับ โดยในทุกขั้นตอนของด้านกระบวนการครูและสมาชิกในกลุ่ม มีการรับรู้และเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง โดยมีจุดเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียนมีความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีการประสานความร่วมมือระหว่างกัน ให้ความเคารพในความแตกต่างในการทำงานร่วมกัน ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนแบ่งปันบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ทำการศึกษาแนวคิด วิธีการที่หลากหลายในการปฏิบัติงาน แล้วปรับปรุงและพัฒนาไปสู่แนวทางที่ดีที่สุดและนำไปปฏิบัติได้อย่างครอบคลุมทั้งโรงเรียน และแลกเปลี่ยนแนวคิด วิธีการ ประสบการณ์ ความสำเร็จ ตลอดจนยอมรับการนิเทศและชี้แนะในการปฏิบัติงานในบรรยากาศที่เป็นมิตร สอดคล้องกับ สอดคล้องกับ นริศ ภูอาราม (2560) พบว่า ระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีการทำงานผ่านหน่วยระบบย่อยทั้ง 7 หน่วยระบบ ได้แก่ การวิเคราะห์ผู้เรียน การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การกำหนดวิธีสอนการกำหนดสื่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล

4. ผลการนำระบบการพัฒนากระบวนการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้าง

คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ไปใช้ พบว่า 1) โรงเรียนมีความรู้ความสามารถในการพัฒนา

เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเพิ่มมากขึ้น มีคะแนนทดสอบหลังการใช้ระบบสูงกว่าก่อนการใช้ระบบ 2) นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งภาพรวมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนก็เพิ่มมากขึ้นตาม หลังจากการใช้ระบบการพัฒนากระบวนการพัฒนากระบวนการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากระบบมีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันในการทำหน้าที่จัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุคุณภาพ โดยครูทำงานร่วมกันผ่านกระบวนการต่าง ๆ ในการเปลี่ยนแปลงการทำงานของครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระบบการจัดการเรียนรู้ช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นระเบียบไม่สับสน กระบวนการต่าง ๆ ดำเนินไปตามลำดับขั้น สามารถตรวจสอบได้ว่ามีจุดบกพร่องที่ใดบ้าง เมื่อเกิดปัญหา ก็สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด สามารถตรวจสอบได้ว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลเพียงใด ทำให้ผู้สอนต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้และต้องวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนด เป็นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนไปในตัวเองและทำให้องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันและมีความสำคัญต่อกันและกันอย่างใกล้ชิดและชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ อีกทั้งครูผู้สอนมีการรวมตัวกัน แล้วนำผลมาสะท้อนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน คุณภาพรวมจากการประเมินผล การสังเกต พฤติกรรมของนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมก็เพิ่มขึ้นเป็นที่น่าพอใจ ส่งผลให้โรงเรียนที่เราไปทดลองใช้ระบบเดิมเป็นโรงเรียนคุณธรรมระดับ 2 ดาว ได้ขอเข้ารับการประเมินโรงเรียนคุณธรรม จริยธรรมของ สพฐ. ในระดับ 3 ดาว และได้ผ่านการประเมินนั้นได้อย่างน่าภูมิใจ ซึ่งคุณธรรมด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้นมีดังนี้ 1. ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3. ด้านความมีวินัย 4. ด้านใฝ่รู้ใฝ่เรียน 5. ด้านความพอเพียง 6. ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน 7. ด้านการรักความเป็นไทย และ 8. ด้านการมีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับ ญวียง วงศ์แสงเดือน และคณะ (2561) ได้ทำการวิจัยพบว่า การศึกษาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ ประกอบด้วย การจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนต่างๆ โดยสอดแทรกการฝึกปฏิบัติในชีวิตจริง ในเนื้อหาการเรียนรู้นั้นเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง ด้านการฝึกอบรม ให้ครูผู้สอนเป็น กัลยาณมิตร มีเมตตา อ่อนโยน ผู้สอนมีความรู้ดีและสอนเก่ง ผู้สอนมีการเลือกใช้วิธีการสอน หลากหลายรูปแบบที่ติด่อนักเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกระบวนการแก้ปัญหา เป็นฐานสร้างองค์ความรู้ ในการสร้างสรรค์ ใช้โครงงานรวมกลุ่มเน้นการปฏิบัติแบบบูรณาการสู่หุปัญญาจากแหล่งเรียนรู้ ด้านกิจกรรมส่งเสริมความสนใจของเด็ก ช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจบทเรียน ช่วยส่งเสริมทักษะ ปลูกฝังความรับผิดชอบ และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ด้านสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสถานที่เรียน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนในห้องเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับที่ประยูรศรี กวานปรัชชา (2559) ได้ทำการวิจัยผล พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคุณธรรมด้านความมีวินัยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคุณธรรมด้านความมีวินัย ในระยะทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่า กลุ่มควบคุม สำหรับนักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เชิงคุณธรรมด้านความมีวินัยหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เชิงคุณธรรมด้านความมีวินัยไม่แตกต่างกัน จากการทดสอบหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมตามรูปแบบและผ่านไป 2 สัปดาห์ และดังที่ประไพรัตน์ ลำไจ (2557) ได้ทำการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณธรรมคุณธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่พัฒนา 3 ประการ ได้แก่ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์และความมีจิตสาธารณะ ส่วนรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม คุณธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย

- 1) สภาพปัญหาและความจำเป็น
- 2) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ
- 3) แนวคิดพื้นฐาน
- 4) วัตถุประสงค์
- 5) โครงสร้างของรูปแบบ
- 6) กิจกรรมการพัฒนา
- 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้
- 8) การวัดและประเมินผล

สำหรับผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรม คุณธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรม คุณธรรม และมีเหตุผลเชิง คุณธรรม หลังการทดลองใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม คุณธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา นักเรียนมีความพึงพอใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้การใช้ระบบการพัฒนาระบบการพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น ในการที่โรงเรียนจะนำระบบไปใช้ควรมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

1.1.1 ผู้บริหารต้องศึกษาให้เข้าใจ เห็นประโยชน์และความสำคัญของระบบการพัฒนาระบบการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1.1.2 ผู้บริหารควรกระตุ้นและสร้างความตระหนักให้กับครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นความสำคัญของระบบการพัฒนาระบบการพัฒนาระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

1.2 ครู

1.2.1 ครูต้องเข้าใจระบบและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามระบบ
อย่างต่อเนื่อง

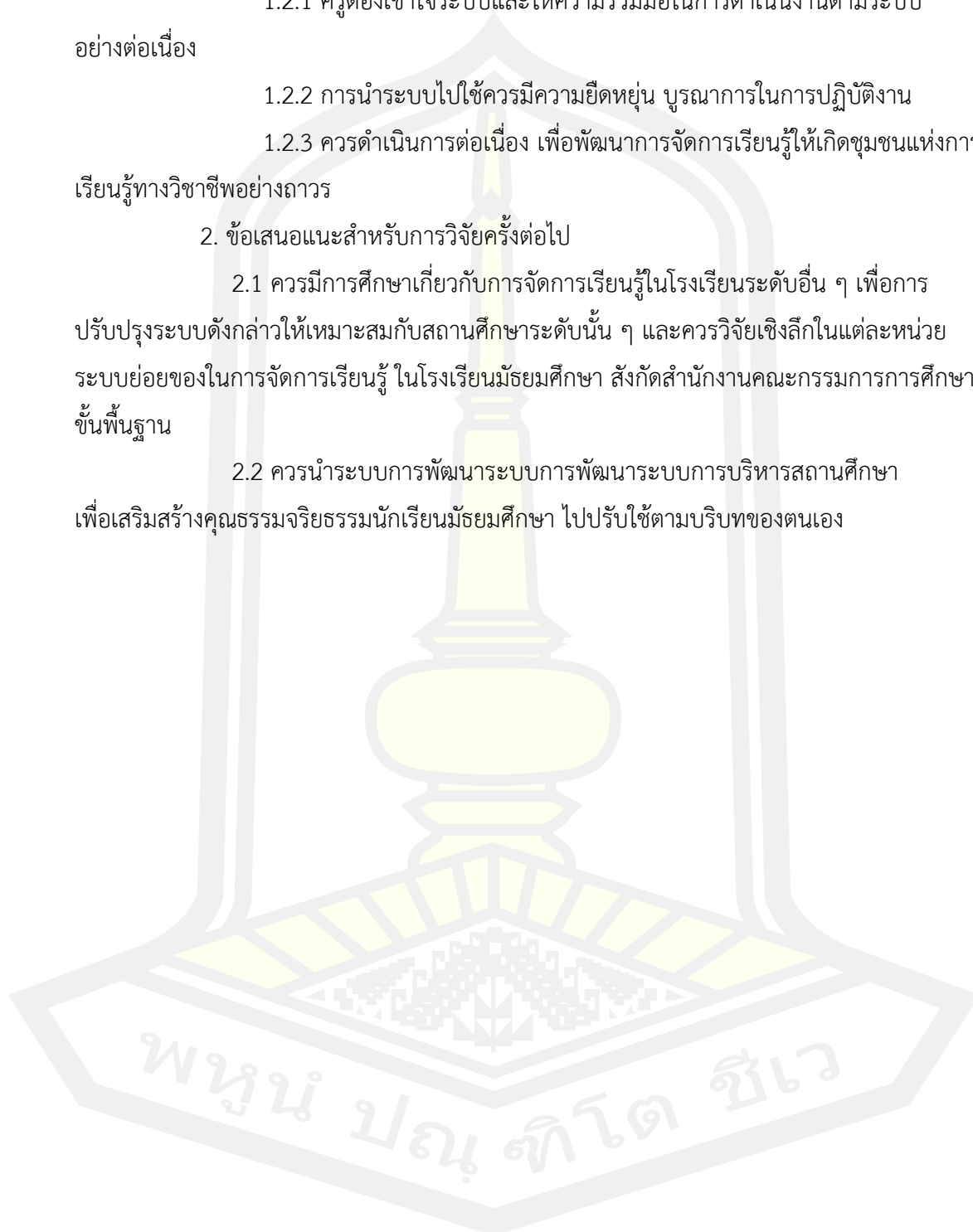
1.2.2 การนำระบบไปใช้ควรมีความยืดหยุ่น บูรณาการในการปฏิบัติงาน

1.2.3 ควรดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เกิดชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างถาวร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนระดับอื่น ๆ เพื่อการ
ปรับปรุงระบบดังกล่าวให้เหมาะสมกับสถานศึกษาระดับนั้น ๆ และควรวิจัยเชิงลึกในแต่ละหน่วย
ระบบย่อยของในการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรนำระบบการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษา
เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ไปปรับใช้ตามบริบทของตนเอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2535). **คู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2541). **กรอบความคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัย และความเป็นประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมสุขภาพจิต. (2541). **คู่มือคลายเครียด**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ดีไซน์คอนดักชั่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษฎา กัลปพฤกษ์. (2559). "It Follows". **ฟิล์มแม็กซ์**, 9, 104.
- กิตติวดี บุญซื่อ. (2549). **โอม...เพียง!**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านแปลน.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). **เทียบชั้นฮาร์วาร์ด**. กรุงเทพฯ : ชัคเซส มีเดีย.
- โกวัฒน์ เทศบุตร. (2554). **กระบวนการพัฒนาระบบ เอกสารประกอบการสอน รายวิชา 0501807 การวิเคราะห์ระบบงานในสถานศึกษา**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โกวิท ปรวาลพฤกษ์. (2542). **รูปแบบการสอนคิด ค่านิยม จริยธรรม และทักษะ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ฉันท ชาติทอง. (2555). **สบายตา โมเดล รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา**. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- จันทรานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์ การพิมพ์.
- เฉลิมชัย หาญกล้า. (2545). **การพัฒนาระบบการตรวจติดตามคุณภาพภายในของสถาบันราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลียว บุรีภักดี. (2546). **หลักการพัฒนาและการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา**. เพชรบุรี : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). **แคล์ซการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

- ชัยพร วิชชาวุธ และธีระพร อุวรรณโณ. (2534). **ความรู้คู่คุณธรรม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). **เพลิน**. กรุงเทพฯ : บริษัท พี. เพรส.
- จิตมพร บุญมาก. (2558). **การพัฒนากระบวนการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐชา แก้วเนตร. (2561). **การพัฒนากระบวนการพัฒนาครูโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงกมล สีนเพ็ง. (2553). **การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์. (2520). **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2524). **จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ถวิล มาตรฐาน. (2542). **การบริหารจัดการโดยโรงเรียนเป็นฐาน. วารสารการปฏิรูปการศึกษา**, 1(8), 12-18.
- ทิพย์ หาสน์ศรี. (2553). **รายงานการวิจัย การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิตนา แคมมณี. (2542). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดล CIPPA. MODEL. วารสารศุภศาสตร์**, 30(4), 65-70.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2546). **14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2554). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2555). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธนวัน สายเนตร และคณะ. (2561). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.**, 7, 363-379.
- ธนต์ภัทร โคจรานนท์. (2562). การพัฒนาระบบบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาสู่องค์กร **สมรรถนะสูง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2543). **ความเป็นครู**. กรุงเทพฯ : ก. พลพิมพ์ (1996).
- นริศ ภูอาราม. (2560). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ **สำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม
- นาคน้อย บุตรประเสริฐ. (2538). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการรู้จักตนเองของ **นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยกระบวนการทำ คำนิยมให้กระจ่างกับการสอนตามคู่มือครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิติพัฒน์ เหมชัยนันท์. (2555). การพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะ **ที่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านครบุรีศึกษา อำเภอเมืองยาง จังหวัด นครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- นิรัชกร ทองน้อย. (2556). การพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน **ประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บงกช มงคลชัย. (2540). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาจริยธรรมของเด็ก **นักเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญมี แทนแก้ว. (2541). **จริยธรรมกับชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- เบญจ พรพลธรรม. (2559). **การจัดการความรู้ (ด้านการวิจัย)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม :
วิทยาลัย นวัตกรรมจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). **การบริหารโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ประยูรศรี กวานปรีชา. (2559). **การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมด้านความมีวินัย
สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย
หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประเวศ วะสี และคณะ. (2547). **ธรรมชาติของสรรพสิ่ง : การเข้าถึงความจริงทั้งหมด**. กรุงเทพฯ :
มูลนิธิสวดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ประสงค์ ปราณิตพลกรัง. (2543). **ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและกรณีศึกษา ฉบับสมบูรณ์**.
กรุงเทพฯ : บริษัทธนรัชการพิมพ์.
- พงษ์นรินทร์ นัมคณิสสรณ์. (2540). **ปัญหาและข้อเสนอแนะของครูประถมศึกษาในการปลูกฝังและ
เสริมสร้างจริยธรรมให้นักเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2560). **นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษายุคใหม่**.
มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- พินิจดา วีระชาติ. (2542). **การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน**. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พระครูกิตติวราทร (ทองปิ่น) และคณะ. (2562). การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล
ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนกลาง. *Dhammathas Academic Journal*, 19(2), 1-12.
- พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จนทโชโต). (2555). **การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียน
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2539). **ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2540). **เพื่อชุมชนแห่งการศึกษาและบรรยากาศทางวิชาการ
(คุณธรรมของครูอาจารย์และผู้บริหาร)**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2542). **เพื่อชุมชนแห่งการศึกษาและบรรยากาศทางวิชาการ
(คุณธรรมของครูอาจารย์และผู้บริหาร)**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.

- พระมหาธนา ตนต์ิปาโล (แสนณรงค์) และคณะ. (2562). รูปแบบการบริหารจัดการเชิงพุทธของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตภาคเหนือตอนล่าง. **บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์**, 7(2), 83-93.
- พระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน. (2554). **คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต). (2538). **จุดเปลี่ยนแห่งชีวิต (มองสังคมไทย)**. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 116 (ตอนที่ 74 ก), หน้า 1-23.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ. (2553). **สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- พิศมัย เทียนทอง. (2553). **การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขามะกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2542). **ความรู้คู่คุณธรรม : รวมบทความเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2554). **CCPR กรอบคิดใหม่ทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2559). **การศึกษาไทย 4.0**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพศาล มั่นอก และไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก : กรณีศึกษาของนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาควม**. **สุทธิปริทัศน์**, 28(88), 110.

- ภูเวียง วงศ์แสงเดือน และคณะ. (2561). การจัดการเรียนการสอนแนววิถีพุทธ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
- วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 5(1), 202-210.
- เมธินันท์ วันดี. (2559). การบริหารความเสี่ยงสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา. เชียงใหม่ : แม่โจ้.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). **ความเป็นครู**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2551). **วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : คำสมัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2539**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชั่น.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). **ปฏิบัติการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มติชน.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). **รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วศิน อินทสระ. (2541). **พุทธจริยศาสตร์**. กรุงเทพฯ : ทองกาว.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). **ทฤษฎีการประเมิน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมจิต จันทร์ฉาย. (2557). **การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน**. นครปฐม : เพชรเกษมพรินติ้ง กรุ๊ป.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2542). **วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). **ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). **การบริหารเขตพื้นที่การศึกษา : เพื่อคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **รายงานการสังเคราะห์สภาวะการณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). **รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2562). **มาตรฐาน โรงเรียนสุจริต**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิทธิศักดิ์ แก้วทา และทีปพิพัฒน์ นันตะวัน. (2555). แนวทางการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร. **วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์**, 7(20), 49-62.
- ลีปนนท์ เกตุทัต. (2541). แนวคิดเกี่ยวกับทิศทางและนโยบายด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทย. **วารสารวิชาการ**, 1(5), 2-15.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2554). **วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน**. กรุงเทพฯ : 9199 เทคนิคพรีนติ้งนิทาน.
- สุภาวดี ปกครอง. (2561). **การพัฒนากระบวนการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภาวดี อุดรมาตย์. (2557). **การพัฒนากระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรพล ธรรมรัมย์ดี และคณะ. (2553). **อาศรมศิลป์วิจัย: การวิจัยและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้แนวจิตตปัญญา**. โครงการเอกสารวิชาการการเรียนรู้สู่ การเปลี่ยนแปลง ลำดับที่ 8. นครปฐม : เอมีเอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- อภิรักษ์ เวทธนกุล. (2541). **ลักษณะบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา**. **วารสารสถาบันพัฒนาผู้บริหาร**, 16(2), 8-9.

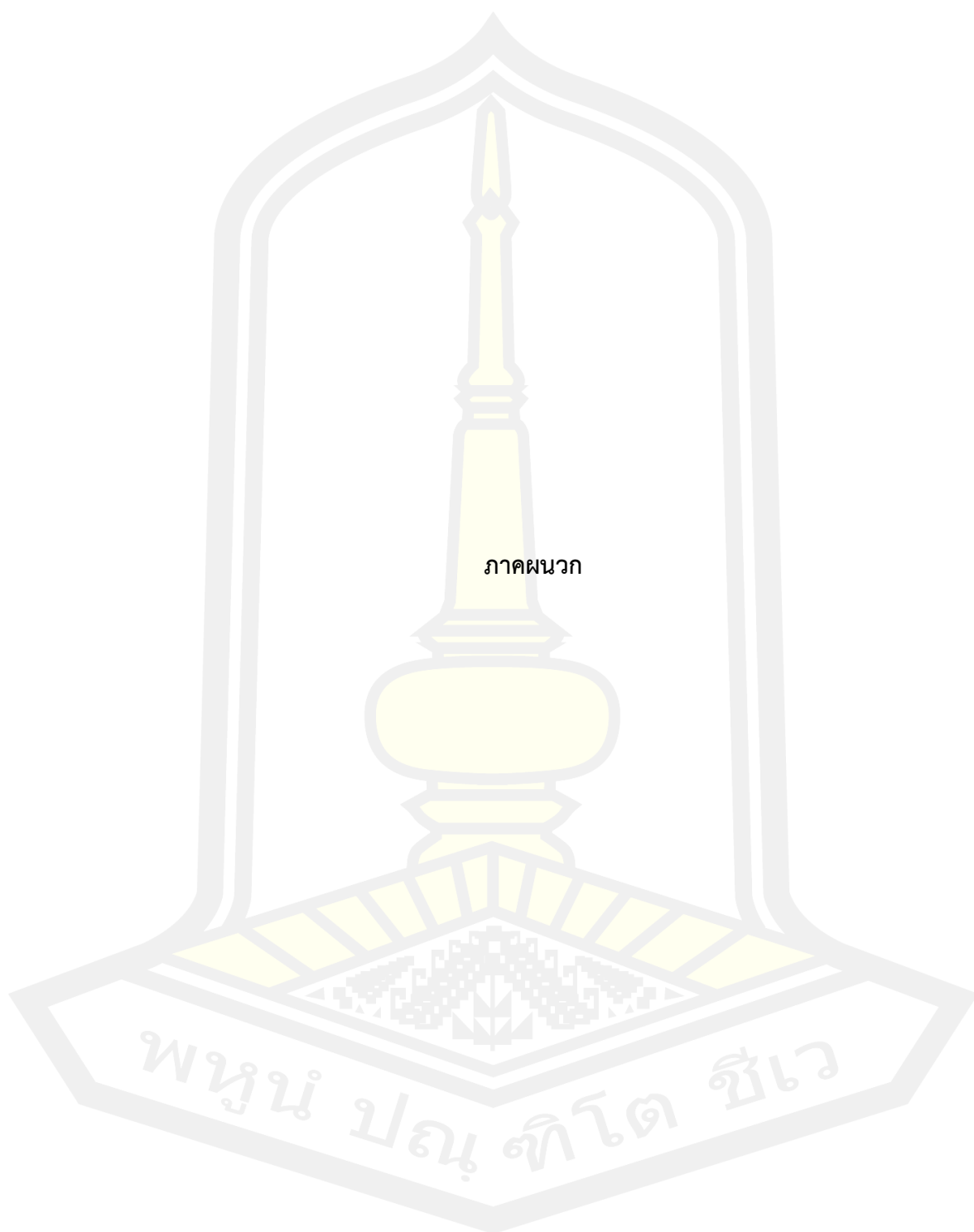
- อมรรวิษฐ์ นาครทรรพ. (2546). **เรียนรู้คู่วิจัย: กรณีการสอนด้วยกระบวนการวิจัยภาคสนาม วิชา การศึกษากับสังคม คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การเรียนการสอนที่มีการ วิจัยเป็นฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถัย ศักดิ์สูง. (2551). **การประเมินโครงการ**. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://idea.moe.go.th/wijai/project.htm>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 27 พฤษภาคม 2563].
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2551). **ระเบียบวิธีวิจัย**. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อังคีร์ ศรีภคการ. (2559). **นิยามและประสบการณ์การใช้ Education 4.0 ในการเรียนการสอน**. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://www.youtube.com/watch?v=yTgZDU5YF1I>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 พฤษภาคม 2563].
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2553). **คุณธรรมนำความรู้ (ฉบับปรับปรุงใหม่)**. กรุงเทพฯ : พรีเมียด.
- อำไพ สุจริตกุล. (2534). **คุณธรรมครูไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2544). **การวิเคราะห์และออกแบบระบบ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- Agado, G.A. (1998). Staff development in effective boarder schools. **Dissertation Abstracts Interactional**, 59, 1841-A.
- Bedeian, A.G. (1993). **Management**. 3rd ed. Orlando : Harcourt Brace javanavich.
- Bertalanffy, L.V. (1993). **An Outline of General Systems Theory**. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Biskin, D.S. and Keneth, H. (1977). An Experimental Test of The Effect of Structure Dissensions of Moral Dilemmax Found in Children's Literatures on Moral Reasoning. **The Elementary School Journal**, 77(S), 407-418.
- Bittel, L.R. (1978). **Encyclopedia of Profession Management**. New York : McGraw-Hill.
- Bootzin, R.R. and others. (1991). Stimulus control instructions. In Hauri PJ, editor. **Case studies in insomnia**. New York : Plenum Publishing Corporation.
- Cascio, W.F. (1992). **Managing human resources**. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Corsini, R.J. and Marsella, A.J. (1983). **Personality Theories, Research, and Assessment**. Itasca, Ill. : Peacock.
- DuFour, R. and Eaker, R. (1998). **Professional Learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement**. Bloomington, IN : Solution.

- DuFour, R., Eakey, R. and Many, T. (2006). **Learning by Doing A Handbook for Professional Learning Communities at Work**. Bloomington, IN : Solution Tree Press.
- Edwards, P. (1985). **System Analysis Design and Development: With Structured Concept**. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Fullan, M. (1999). **Change Forces: The Sequel**. London : Falmer Press.
- Gilrane, C.P., Roberts, M.L. and Russell, L.A. (2008). Building a Community in which Everyone Teaches, Learns and Reads : A Case Study. **The Journal of Educational Research**, 101(6), 333-351.
- Glickman, C.D. (2004). **Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach**. Boston : Allyn & Bacon.
- Good, C.V. (1980). **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill.
- Hargreaves, A. (2003). **Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity**. New York : Teacher College Press.
- Hilgard, E.R. (1962). **Introduction to Psychology**. New York : Harcourt, Brace & World.
- Hipp, K.A. and Huffman, J. B. (2003). **Professional learning communities: Assessment development-effects**. [online]. Available from : <https://eric.ed.gov/?id=ED482255>. [accessed 16 December 2021].
- Ireland, D.A. (2003). **Job-Embedded Professional Development: Teachers as Adult Learners**. Boston : Boston College.
- Karma, G.N. (2006). **Developing a Professional Learning Community Among Mathematics Teachers on Two Montana Indian Reservations**. Ed.D. Thesis, Montana State University-Bozeman Bozeman.
- Kast, F.E., and Rosenzweig, J.E. (1985). **Organization and Management: A Systems and Contingency Approach**. 4th ed. New York : McGraw-Hill.
- Kendall, D. and others. (2002). **The Incarnation**. New York : Oxford University Press.
- Kielty, C.P.C. (1991). **Teachers' perceptions concerning conceptions of teaching work and differentiated supervision**. Ed.D. Thesis, University of Colorado at Denver.

- Kohlberg, L. (1964) Development of Moral Character and Moral Ideology. In: Hofmann, M.L., Hofmann, L.W., Eds., **Review of Child Development Research**. New York : Russell Sage Foundation.
- Longacre, C.D. (1981). **An Analysis of the Oklahoma Department of Corrections Adult Basic Education and General Education Development Teacher Training Needs**. Oklahoma : The University of Oklahoma.
- Louis, K.S. and Kruse, S.D. (1995). **Professionalism and community: Perspectives on reforming urban schools**. Newbury Park, CA : Corwin Press.
- Lovett, S. (2002). **Teacher Learning and Development in Primary Schools: A View Gained Through the National Education Monitoring Project**. Canterbury : University of Canterbury.
- Lunenburg, F.C. and Ornstein, A.C. (2004). **Educational Administration Concepts and Practice**. 4th ed. Belmont, CA : Wadsworth Thomson Learning.
- Mitchell, D.E. and Kerchner, C.T. (1983). Labor relations and teacher policy. **Handbook of teaching and policy** (pp. 214–238). New York : Longman.
- Modell, M. (1989). Editorial: Three types of interaction. **The American Journal of Distance Education**, 3(2), 1-7.
- National Research Council. (2012). **Nutrient Requirements of Swine: Eleventh Revised Edition**. Washington, DC : The National Academies Press.
- Phillip, J.B. (2009). **The Five Dimensions of Professional Learning Communities in Improving Exemplary Texas Elementary Schools: A Descriptive Study**. M.Ed. Thesis, University of North Texas.
- Robbins, S.P. (1990). **Organization Theory Structure, Designs and Applications**. 3rd ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall.
- Schmoker, M. (2004). Learning communities at the crossroads: Toward the best Schools we've ever had. **Phi Delta Kappan**, 86(1), 84-88.
- Schoderbek, P.P. and others. (1990). **Management System: Conceptual Consideration**. 4th ed. Homewood, IL : Richard D. Irwin, Inc.
- Scribner, J. (1999). Teacher efficacy and teacher professional learning: Implications for school leaders. **Journal of School Leadership**, 9, 209-234.

- Semprevivo, P.C. (1976). **Systems analysis: Definition, process, and design.**
New York : Science Research Associates.
- Sen, A. (1990). The Deceitful Nature of Socio-Economic Indicators. **Development**,
3(4), 69-75.
- Senge, P.M. and others. (2000). **Schools that Learn: A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone Who Cares about Education.**
New York : Doubleday.
- Sergiovanni, T.J. (1994). **Building community in schools.** San Francisco : Jossey-Bass.
- Shelly, K.A. and others. (1991). *Leadership: Do traits matter?*. **Academy of Management Executive**, 5(2), 48–60.
- Shelly, M. and others. (1991). **Responding to Social Change.** Pennsylvania :
Dowden Huntchisam Press.
- Smith, E.W. and others. (1980). **The Education's Encyclopedia.** New York :
Prentice–Hall.
- Stair, R.M. (1996). **Principle of Information System : a Management Approach.**
Kentucky : Lexington.
- Stone, R.J. (1998). **Human Resource Management.** 3rd ed. New York : John Wiley &
Sons.
- Stufflebeam, D. (2001). Evaluation models. **New Directions in Evaluation**, 89, 7-98.
- Teri D.C. (2011). **Teacher's Perspectives on Building a Professional Learning Community.** New York : Walden University.
- Voelkel, R.H.Jr. (2011). **A Case Study of the Relationship between Collective Efficacy and Professional Learning Communities.** University of California,
San Diego : California State University San Marcos.
- Zimbardo, P.G. and Rush, L.F. (1980). **Essentials of Psychology and Life.**
Glenview, IL : Scott, Foresman.
- Zunich, M. (1963). Development of Responsibility Perception of Lower and Middle Class Children. **The Journal of Educational Research**, 56(9), 56.

ภาคผนวก

พหุมนุ ปณฺ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก

แบบประเมินองค์ประกอบการวิจัยระบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา
เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

พหุบัณฑิตศึกษา

แบบประเมินองค์ประกอบการวิจัยระบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา
เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

พหุบัณฑิต ชีวะ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามการวิจัยระบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา
เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

พหุบัณฑิต ชีวะ

แบบสอบถามการวิจัยระบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา
เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

พหุบัณฑิต ชีวะ

ภาคผนวก ค

คู่มือการใช้ระบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

พหุณ ปณุ ทิโต ชีเว

คู่มือการใช้ระบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

พหุบัณฑิต ชีวะ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	พระพุทธิพงษ์ สงวนนาม (วิสาร์โท)
วันเกิด	วันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2532
สถานที่เกิด	อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดโพธิ์ชัย เลขที่ 81 หมู่ที่ 1 ตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41130
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	เลขานุการเจ้าคณะตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วัดโพธิ์ชัย เลขที่ 81 หมู่ที่ 1 ตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41130
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2559 ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต (รบ.) สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2562 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2566 ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ฑิต ชีเว